

PHILIP MORRIS OPERATIONS A.D.NIŠ

Godišnji izveštaj javnog društva
za godinu završenu 31. decembra 2024. godine

Sadržaj

Strana

FINANSIJSKI IZVEŠTAJ ZA 2024. GODINU

Bilans stanja - aktiva.....	1
Bilans stanja - pasiva.....	3
Bilans uspeha	7
Izveštaj o ostalom rezultatu.....	10
Izveštaj o tokovima gotovine	12
Izveštaj o promenama na kapitalu	14
Napomene uz finansijske izveštaje	15
IZVEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA SA FINANSIJSKIM IZVEŠTAJEM (U CELOSTI).....	56
GODIŠNJI IZVEŠTAJ O POSLOVANJU DRUŠTVA ZA 2024. GODINU SA NEFINANSIJSKIM IZVEŠTAJEM	118

Bilans stanja na dan 31.12.2024. godine

Grupa računa, račun	P O Z I C I J A	AOP	Napomena broj	-u hiljadama dinara-		
				Iznos Tekuća godina	Iznos Prethodna godina	
					Krajnje stanje 31.12.2023.	Početno stanje 01.01.2023.
1	2	3	4	5	6	7
	AKTIVA					
00	A. UPISANI A NEUPLAĆENI KAPITAL	0001		-	-	-
	B. STALNA IMOVINA (0003 + 0009 + 0017 + 0018 + 0028)	0002		9.042.581	6.429.772	-
01	I. NEMATERIJALNA IMOVINA (0004 + 0005 + 0006 + 0007 + 0008)	0003	18	46.858	480.219	-
010	1. Ulaganja u razvoj	0004		-	-	-
011, 012 i 014	2. Koncesije, patenti, licence, robne i uslužne marke, softver i ostala nematerijalna imovina	0005	18	31.096	480.219	-
013	3. Gudvil	0006		-	-	-
015 i 016	4. Nematerijalna imovina uzeta u lizing i nematerijalna imovina u pripremi	0007	18	15.762	-	-
017	5. Avansi za nematerijalnu imovinu	0008		-	-	-
02	II. NEKRETNINE, POSTROJENJA I OPREMA (0010 + 0011 + 0012 + 0013 + 0014 + 0015 + 0016)	0009	19, 20	8.813.057	5.773.591	-
020, 021 i 022	1. Zemljište i građevinski objekti	0010	19	1.382.964	1.088.524	-
023	2. Postrojenja i oprema	0011	19	3.384.057	3.525.624	-
024	3. Investicione nekretnine	0012		-	-	-
025 i 027	4. Nekretnine, postrojenja i oprema uzeti u lizing i nekretnine, postrojenja i oprema u pripremi	0013	19, 20	3.913.931	1.111.019	-
026 i 028	5. Ostale nekretnine, postrojenja i oprema i ulaganja na tuđim nekretninama, postrojenjima i opremi	0014	19	36.561	14.114	-
029 (deo)	6. Avansi za nekretnine, postrojenja i opremu u zemlji	0015		-	-	-
029 (deo)	7. Avansi za nekretnine, postrojenja i opremu u inostranstvu	0016	19	95.544	34.310	-
03	III. BIOLOŠKA SREDSTVA	0017		-	-	-
04 i 05	IV. DUGOROČNI FINANSIJSKI PLASMANI I DUGOROČNA POTRAŽIVANJA (0019 + 0020 + 0021 + 0022 + 0023 + 0024 + 0025 + 0026 + 0027)	0018		182.666	175.962	-
040 (deo), 041 (deo) i 042 (deo)	1. Učešća u kapitalu pravnih lica (osim učešća u kapitalu koja se vrednuju metodom učešća)	0019	21, 23	2.577	2.577	-
040 (deo), 041 (deo), 042 (deo)	2. Učešća u kapitalu koja se vrednuju metodom učešća	0020		-	-	-
043, 050 (deo) i 051 (deo)	3. Dugoročni plasmani matičnom, zavisnim i ostalim povezanim licima i dugoročna potraživanja od tih lica u zemlji	0021		-	-	-
044, 050 (deo), 051 (deo)	4. Dugoročni plasmani matičnom, zavisnim i ostalim povezanim licima i dugoročna potraživanja od tih lica u inostranstvu	0022		-	-	-

Grupa računa, račun	POZICIJA	AOP	Napomena broj	Iznos	Iznos	
				Tekuća godina	Prethodna godina	
					Krajnje stanje 31.12.2023.	Početno stanje 01.01.2023.
1	2	3	4	5	6	7
045 (deo) i 053 (deo)	5. Dugoročni plasmani (dati krediti i zajmovi) u zemlji	0023		-	-	-
045 (deo) i 053 (deo)	6. Dugoročni plasmani (dati krediti i zajmovi) u inostranstvu	0024		-	-	
046	7. Dugoročna finansijska ulaganja (hartije od vrednosti koje se vrednuju po amortizovanoj vrednosti)	0025		-	-	-
047	8. Otkupljene sopstvene akcije i otkupljeni sopstveni udeli	0026		145.750	145.750	-
048, 052, 054, 055 i 056	9. Ostali dugoročni finansijski plasmani i ostala dugoročna potraživanja	0027	22	34.339	27.635	-
28 (deo), osim 288	V. DUGOROČNA AKTIVNA VREMENSKA RAZGRANIČENJA	0028		-	-	-
288	V. ODLOŽENA PORESKA SREDSTVA	0029	15	352.984	322.229	-
	G. OBRTNA IMOVINA (0031 + 0037 + 0038 + 0044 + 0048 + 0057+ 0058)	0030		25.138.557	27.011.226	-
Klasa 1, osim grupe računa 14	I. ZALIHE (0032 + 0033 + 0034 + 0035 + 0036)	0031	24	1.930.933	3.278.431	-
10	1. Materijal, rezervni delovi, alat i sitan inventar	0032	24	200.194	201.924	-
11 i 12	2. Nedovršena proizvodnja i gotovi proizvodi	0033		-	-	-
13	3. Roba	0034	24	1.681.746	3.027.958	-
150, 152 i 154	4. Plaćeni avansi za zalihe i usluge u zemlji	0035	24	48.993	48.549	-
151, 153 i 155	5. Plaćeni avansi za zalihe i usluge u inostranstvu	0036	24	-	-	-
14	II. STALNA IMOVINA KOJA SE DRŽI ZA PRODAJU I PRESTANAK POSLOVANJA	0037		-	-	-
20	III. POTRAŽIVANJA PO OSNOVU PRODAJE (0039 + 0040 + 0041 + 0042 + 0043)	0038	23, 25	5.926.390	6.609.297	-
204	1. Potraživanja od kupaca u zemlji	0039	25	5.188.367	5.333.079	-
205	2. Potraživanja od kupaca u inostranstvu	0040	25	99.092	81.324	-
200 i 202	3. Potraživanja od matičnog, zavisnih i ostalih povezanih lica u zemlji	0041		-	-	-
201 i 203	4. Potraživanja od matičnog, zavisnih i ostalih povezanih lica u inostranstvu	0042	25	638.931	1.194.894	-
206	5. Ostala potraživanja po osnovu prodaje	0043		-	-	-
21, 22 i 27	IV. OSTALA KRATKOROČNA POTRAŽIVANJA (0045 + 0046 + 0047)	0044		1.896.913	1.057.780	-
21, 22 osim 223 i 224, i 27	1. Ostala potraživanja	0045	23, 25	1.895.954	1.057.780	-
223	2. Potraživanja za više plaćen porez na dobitak	0046		-	-	-

Grupa računa, račun	POZICIJA	AOP	Napomena broj	Iznos		Iznos	
				Tekuća godina	Prethodna godina	Prethodna godina	
						Krajnje stanje 31.12.2023.	Početno stanje 01.01.2023.
1	2	3	4	5	6	7	
224	3. Potraživanja po osnovu preplaćenih ostalih poreza i doprinosa	0047	25	959	-	-	-
23	V. KRATKOROČNI FINANSIJSKI PLASMANI (0049 + 0050 + 0051 + 0052 + 0053 + 0054 + 0055 + 0056)	0048		93	170	-	-
230	1. Kratkoročni krediti i plasmani - matično i zavisna pravna lica	0049		-	-	-	-
231	2. Kratkoročni krediti i plasmani - ostala povezana lica	0050		-	-	-	-
232, 234 (deo)	3. Kratkoročni krediti, zajmovi i plasmani u zemlji	0051		-	-	-	-
233, 234 (deo)	4. Kratkoročni krediti, zajmovi i plasmani u inostranstvu	0052		-	-	-	-
235	5. Hartije od vrednosti koje se vrednuju po amortizovanoj vrednosti	0053		-	-	-	-
236 (deo)	6. Finansijska sredstva koja se vrednuju po fer vrednosti kroz Bilans uspeha	0054		-	-	-	-
237	7. Otkupljene sopstvene akcije i otkupljeni sopstveni udeli	0055		-	-	-	-
236 (deo), 238 i 239	8. Ostali kratkoročni finansijski plasmani	0056		93	170	-	-
24	VI. GOTOVINA I GOTOVINSKI EKVIVALENTI	0057	23, 26	6.453.412	8.511.376	-	-
28 (deo), osim 288	VII. KRATKOROČNA AKTIVNA VREMENSKA RAZGRANIČENJA	0058	27	8.930.816	7.554.172	-	-
	D. UKUPNA AKTIVA = POSLOVNA IMOVINA (0001 + 0002 + 0029 + 0030)	0059		34.534.122	33.763.227	-	-
88	Đ. VANBILANSNA AKTIVA	0060	36	12.012.254	12.263.023	-	-
	PASIVA						
	A. KAPITAL (0402 + 0403 + 0404 + 0405 + 0406 - 0407 + 0408 + 0411 - 0412) ≥ 0	0401	28	17.635.377	17.806.364	-	-
30, osim 306	I. OSNOVNI KAPITAL	0402	28	11.461.033	11.461.033	-	-
31	II. UPISANI A NEUPLAĆENI KAPITAL	0403		-	-	-	-
306	III. EMISIONA PREMIJA	0404		-	-	-	-
32	IV. REZERVE	0405		-	-	-	-
330 i potražni saldo računa 331, 332, 333, 334, 335, 336 i 337	V. POZITIVNE REVALORIZACIONE REZERVE I NEREALIZOVANI DOBICI PO OSNOVU FINANSIJSKIH SREDSTAVA I DRUGIH KOMONENTI OSTALOG SVEOBUHVATNOG REZULTATA	0406	28, 29	16.316	43.343	-	-
dugovni saldo računa 331, 332, 333, 334, 335, 336 i 337	VI. NEREALIZOVANI GUBICI PO OSNOVU FINANSIJSKIH SREDSTAVA I DRUGIH KOMONENTI OSTALOG SVEOBUHVATNOG REZULTATA	0407	28	-	-	-	-
34	VII. NERASPOREĐENI DOBITAK (0409 + 0410)	0408	28, 30	6.158.028	6.301.988	-	-

Grupa računa, račun	POZICIJA	AOP	Napomena broj	Iznos	Iznos	
				Tekuća godina	Prethodna godina	
					Krajnje stanje 31.12.2023.	Početno stanje 01.01.2023.
1	2	3	4	5	6	7
340	1. Neraspoređeni dobitak ranijih godina	0409		-	-	-
341	2. Neraspoređeni dobitak tekuće godine	0410	30	6.158.028	6.301.988	-
	VIII. UČEŠĆE BEZ PRAVA KONTROLE	0411		-	-	-
35	IX. GUBITAK (0413 + 0414)	0412		-	-	-
350	1. Gubitak ranijih godina	0413		-	-	-
351	2. Gubitak tekuće godine	0414		-	-	-
	B. DUGOROČNA REZERVISANJA I DUGOROČNE OBAVEZE (0416 + 0420 + 0428)	0415		357.172	269.353	-
40	I. DUGOROČNA REZERVISANJA (0417+0418+0419)	0416	31	235.162	198.890	-
404	1. Rezervisanja za naknade i druge beneficije zaposlenih	0417	31	208.703	175.823	-
400	2. Rezervisanja za troškove u garantnom roku	0418		-	-	-
40, osim 400 i 404	3. Ostala dugoročna rezervisanja	0419	31	26.459	23.067	-
41	II. DUGOROČNE OBAVEZE (0421 + 0422 + 0423 + 0424 + 0425 + 0426 + 0427)	0420	32	122.010	70.463	-
410	1. Obaveze koje se mogu konvertovati u kapital	0421		-	-	-
411 (deo) i 412 (deo)	2. Dugoročni krediti i ostale dugoročne obaveze prema matičnom, zavisnim i ostalim povezanim licima u zemlji	0422		-	-	-
411 (deo) i 412 (deo)	3. Dugoročni krediti i ostale dugoročne obaveze prema matičnom, zavisnim i ostalim povezanim licima u inostranstvu	0423		-	-	-
414 i 416 (deo)	4. Dugoročni krediti, zajmovi i obaveze po osnovu lizinga u zemlji	0424	32	122.010	70.463	-
415 i 416 (deo)	5. Dugoročni krediti, zajmovi i obaveze po osnovu lizinga u inostranstvu	0425		-	-	-
413	6. Obaveze po emitovanim hartijama od vrednosti	0426		-	-	-
419	7. Ostale dugoročne obaveze	0427		-	-	-
49 (deo), osim 498 i 495 (deo)	III. DUGOROČNA PASIVNA VREMENSKA RAZGRANIČENJA	0428		-	-	-
498	V. ODLOŽENE PORESKE OBAVEZE	0429		-	-	-
495 (deo)	G. DUGOROČNI ODLOŽENI PRIHODI I PRIMLJENE DONACIJE	0430		-	-	-
	D. KRATKOROČNA REZERVISANJA I KRATKOROČNE OBAVEZE (0432 + 0433 + 0441 + 0442 + 0449 + 0453 + 0454)	0431		16.541.573	15.687.510	-
467	I. KRATKOROČNA REZERVISANJA	0432	34	71.472	66.220	-
42, osim 427	II. KRATKOROČNE FINANSIJSKE OBAVEZE (0434 + 0435 + 0436 + 0437 + 0438 + 0439 + 0440)	0433	32	123.812	106.961	-
420 (deo) i 421 (deo)	1. Obaveze po osnovu kredita prema matičnom, zavisnim i ostalim povezanim licima u zemlji	0434		-	-	-

Grupa računa, račun	P O Z I C I J A	AOP	Napomena broj	Iznos	Iznos	
				Tekuća godina	Prethodna godina	
					Krajnje stanje 31.12.2023.	Početno stanje 01.01.2023.
1	2	3	4	5	6	7
420 (deo) i 421 (deo)	2. Obaveze po osnovu kredita prema matičnom, zavisnim i ostalim povezanim licima u inostranstvu	0435		-	-	-
422 (deo), 424 (deo), 425 (deo), i 429 (deo)	3. Obaveze po osnovu kredita i zajmova od lica koja nisu domaće banke	0436	32	123.812	106.961	-
422 (deo), 424 (deo), 425 (deo) i 429 (deo)	4. Obaveze po osnovu kredita od domaćih banaka	0437		-	-	-
423, 424 (deo), 425 (deo) i 429 (deo)	5. Krediti, zajmovi i obaveze iz inostranstva	0438		-	-	-
426	6. Obaveze po kratkoročnim hartijama od vrednosti	0439		-	-	-
428	7. Obaveze po osnovu finansijskih derivata	0440		-	-	-
430	III. PRIMLJENI AVANSI, DEPOZITI I KAUCIJE	0441		-	-	-
43, osim 430	IV. OBAVEZE IZ POSLOVANJA (0443 + 0444 + 0445 + 0446 + 0447 + 0448)	0442	33	8.230.366	7.995.584	-
431 i 433	1. Obaveze prema dobavljačima - matična, zavisna pravna lica i ostala povezana lica u zemlji	0443	33	232.681	266.635	-
432 i 434	2. Obaveze prema dobavljačima - matična, zavisna pravna lica i ostala povezana lica u inostranstvu	0444	33	4.493.965	5.495.146	-
435	3. Obaveze prema dobavljačima u zemlji	0445	33	2.286.970	1.874.181	-
436	4. Obaveze prema dobavljačima u inostranstvu	0446	33	1.216.750	359.622	-
439 (deo)	5. Obaveze po menicama	0447		-	-	-
439 (deo)	6. Ostale obaveze iz poslovanja	0448		-	-	-
44,45,46, osim 467, 47 i 48	V. OSTALE KRATKOROČNE OBAVEZE (0450 + 0451 + 0452)	0449		6.347.852	6.066.922	-
44, 45 i 46 osim 467	1. Ostale kratkoročne obaveze	0450	34	389.896	211.382	-
47,48 osim 481	2. Obaveze po osnovu poreza na dodatu vrednost i ostalih javnih prihoda	0451	35	5.819.850	5.770.157	-
481	3. Obaveze po osnovu poreza na dobitak	0452	35	138.106	85.383	-
427	VI. OBAVEZE PO OSNOVU SREDSTAVA NAMENJENIH PRODAJI I SREDSTAVA POSLOVANJA KOJE JE OBUSTAVLJENO	0453		-	-	-
49 (deo) osim 498	VII. KRATKOROČNA PASIVNA VREMENSKA RAZGRANIČENJA	0454	35	1.768.071	1.451.823	-
	D. GUBITAK IZNAD VISINE KAPITALA (0415 + 0429 + 0430 + 0431 - 0059) ≥ 0 = 0407 + 0412 - 0402 - 0403 - 0404 - 0405 - 0406 - 0408 - 0411) ≥ 0	0455		-	-	-

Grupa računa, račun	POZICIJA	AOP	Napomena broj	Iznos	Iznos	
				Tekuća godina	Prethodna godina	
					Krajnje stanje 31.12.2023.	Početno stanje 01.01.2023.
1	2	3	4	5	6	7
	E. UKUPNA PASIVA (0401 + 0415 + 0429 + 0430 + 0431 - 0455)	0456		34.534.122	33.763.227	-
89	Ž. VANBILANSNA PASIVA	0457	36	12.012.254	12.263.023	-

Niš, 26. mart 2025. godine

J.M. Pavlović

Jasmina Marjanović Pavlović

Lice odgovorno za sastavljanje izveštaja

Aleksandar Jakovljević

Aleksandar Jakovljević

Zakonski zastupnik

Bilans uspeha za period od 01.01. do 31.12.2024. godine

Grupa računa, račun	P O Z I C I J A	AOP	Napomena broj	-u hiljadama dinara-	
				I z n o s	
1	2	3	4	Tekuća godina 5	Prethodna godina 6
	A. POSLOVNI PRIHODI (1002 + 1005 + 1008 + 1009 - 1010 + 1011 + 1012)	1001	5	32.734.789	31.396.959
60	I. PRIHODI OD PRODAJE ROBE (1003 + 1004)	1002	5	24.041.515	23.120.199
600, 602 i 604	1. Prihodi od prodaje robe na domaćem tržištu	1003	5	22.901.247	22.233.443
601, 603 i 605	2. Prihodi od prodaje roba na inostranom tržištu	1004	5	1.140.268	886.756
61	II. PRIHODI OD PRODAJE PROIZVODA I USLUGA (1006 + 1007)	1005	5	8.661.552	8.275.481
610, 612 i 614	1. Prihodi od prodaje proizvoda i usluga na domaćem tržištu	1006		-	-
611, 613 i 615	2. Prihodi od prodaje proizvoda i usluga na inostranom tržištu	1007	5	8.661.552	8.275.481
62	III. PRIHODI OD AKTIVIRANJA UČINAKA I ROBE	1008	5	28.609	-
630	IV. POVEĆANJE VREDNOSTI ZALIHA NEDOVRŠENIH I GOTOVIH PROIZVODA	1009		-	-
631	V. SMANJENJE VREDNOSTI ZALIHA NEDOVRŠENIH I GOTOVIH PROIZVODA	1010		-	-
64 i 65	VI. OSTALI POSLOVNI PRIHODI	1011	5	1.279	1.279
68, osim 683, 685 i 686	VII. PRIHODI OD USKLAĐIVANJA VREDNOSTI IMOVINE (OSIM FINANSIJSKE)	1012	5	1.834	-
	B. POSLOVNI RASHODI (1014 + 1015 + 1016 + 1020 + 1021 + 1022 + 1023 + 1024)	1013	6	25.811.880	24.337.567
50	I. NABAVNA VREDNOST PRODATE ROBE	1014	6	11.586.227	10.738.661
51	II. TROŠKOVI MATERIJALA, GORIVA I ENERGIJE	1015	6	1.199.881	1.279.719
52	III. TROŠKOVI ZARADA, NAKNADA ZARADA I OSTALI LIČNI RASHODI (1017 + 1018 + 1019)	1016	6, 7	2.636.296	2.286.623
520	1. Troškovi zarada i naknada zarada	1017		1.821.856	1.578.333
521	2. Troškovi poreza i doprinosa na zarade i naknade zarada	1018		278.732	243.113
52 osim 520 i 521	3. Ostali lični rashodi i naknade	1019		535.708	465.177
540	IV. TROŠKOVI AMORTIZACIJE	1020	6	970.668	1.099.635
58, osim 583, 585 i 586	V. RASHODI OD USKLAĐIVANJA VREDNOSTI IMOVINE (OSIM FINANSIJSKE)	1021	6	203.177	63.440
53	VI. TROŠKOVI PROIZVODNIH USLUGA	1022	6, 8	4.263.666	4.087.801
54, osim 540	VII. TROŠKOVI REZERVISANJA	1023	6, 31	75.810	25.913
55	VIII. NEMATERIJALNI TROŠKOVI	1024	6, 9	4.876.155	4.755.775
	V. POSLOVNI DOBITAK (1001 - 1013) ≥ 0	1025		6.922.909	7.059.392
	G. POSLOVNI GUBITAK (1013 - 1001) ≥ 0	1026		-	-
	D. FINANSIJSKI PRIHODI (1028 + 1029 + 1030 + 1031)	1027	10	503.255	583.943
660 i 661	I. FINANSIJSKI PRIHODI IZ ODNOSA SA MATIČNIM, ZAVISNIM I OSTALIM POVEZANIM LICIMA	1028		-	-
662	II. PRIHODI OD KAMATA	1029	10	409.875	501.834

Grupa računa, račun	POZICIJA	AOP	Napomena broj	Iznos	
				Tekuća godina	Prethodna godina
1	2	3	4	5	6
663 i 664	III. POZITIVNE KURSNE RAZLIKE I POZITIVNI EFEKTI VALUTNE KLAUZULE	1030	10	93.380	82.109
665 i 669	IV. OSTALI FINANSIJSKI PRIHODI	1031		-	-
	D. FINANSIJSKI RASHODI (1033 + 1034 + 1035 + 1036)	1032	11	125.034	98.122
560 i 561	I. FINANSIJSKI RASHODI IZ ODNOSA SA MATIČNIM, ZAVISNIM I OSTALIM POVEZANIM LICIMA	1033	11	1	-
562	II. RASHODI KAMATA	1034	11	19.479	16.091
563 i 564	III. NEGATIVNE KURSNE RAZLIKE I NEGATIVNI EFEKTI VALUTNE KLAUZULE	1035	11	105.554	82.031
565 i 569	IV. OSTALI FINANSIJSKI RASHODI	1036		-	-
	E. DOBITAK IZ FINANSIRANJA (1027 - 1032) ≥ 0	1037		378.221	485.821
	Ž. GUBITAK IZ FINANSIRANJA (1032 - 1027) ≥ 0	1038		-	-
683, 685 i 686	Z. PRIHODI OD USKLADJIVANJA VREDNOSTI FINANSIJSKE IMOVINE KOJA SE ISKAZUJE PO FER VREDNOSTI KROZ BILANS USPEHA	1039		-	-
583, 585 i 586	I. RASHODI OD USKLADJIVANJA VREDNOSTI FINANSIJSKE IMOVINE KOJA SE ISKAZUJE PO FER VREDNOSTI KROZ BILANS USPEHA	1040		1.030	154
67	J. OSTALI PRIHODI	1041	12	177.096	251.483
57	K. OSTALI RASHODI	1042	13	154.604	365.320
	L. UKUPNI PRIHODI (1001 + 1027 + 1039 + 1041)	1043		33.415.140	32.232.385
	L.J. UKUPNI RASHODI (1013 + 1032 + 1040 + 1042)	1044		26.092.548	24.801.163
	M. DOBITAK IZ REDOVNOG POSLOVANJA PRE OPOREZIVANJA (1043 - 1044) ≥ 0	1045	14	7.322.592	7.431.222
	N. GUBITAK IZ REDOVNOG POSLOVANJA PRE OPOREZIVANJA (1044 - 1043) ≥ 0	1046		-	-
69-59	N.J. POZITIVAN NETO EFEKAT NA REZULTAT PO OSNOVU DOBITKA POSLOVANJA KOJE SE OBUSTAVLJA, PROMENA RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA I ISPRAVKI GREŠAKA IZ RANIJIH PERIODA	1047		-	-
59-69	O. NEGATIVAN NETO EFEKAT NA REZULTAT PO OSNOVU GUBITKA POSLOVANJA KOJE SE OBUSTAVLJA, PROMENA RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA I ISPRAVKI GREŠAKA IZ RANIJIH PERIODA	1048		-	-
	P. DOBITAK PRE OPOREZIVANJA (1045 - 1046 + 1047 - 1048) ≥ 0	1049	14	7.322.592	7.431.222
	R. GUBITAK PRE OPOREZIVANJA (1046 - 1045 + 1048 - 1047) ≥ 0	1050		-	-
	S. POREZ NA DOBITAK				
721	I. PORESKI RASHOD PERIODA	1051	14	1.190.166	1.156.514
722 dug. saldo	II. ODLOŽENI PORESKI RASHODI PERIODA	1052		-	-
722 pot. saldo	III. ODLOŽENI PORESKI PRIHODI PERIODA	1053	14	25.602	27.280
723	T. ISPLAĆENA LIČNA PRIMANJA POSLODAVCA	1054		-	-
	Č. NETO DOBITAK (1049 - 1050 - 1051 - 1052 + 1053 - 1054) ≥ 0	1055		6.158.028	6.301.988

Grupa računa, račun	POZICIJA	AOP	Napomena broj	Iznos	
				Tekuća godina	Prethodna godina
1	2	3	4	5	6
	U. NETO GUBITAK (1050 - 1049 + 1051 + 1052 - 1053 + 1054) ≥ 0	1056		-	-
	I. NETO DOBITAK KOJI PRIPADA UČEŠĆIMA BEZ PRAVA KONTROLE	1057		-	-
	II. NETO DOBITAK KOJI PRIPADA MATIČNOM PRAVNOM LICU	1058		-	-
	III. NETO GUBITAK KOJI PRIPADA UČEŠĆIMA BEZ PRAVA KONTROLE	1059		-	-
	IV. NETO GUBITAK KOJI PRIPADA MATIČNOM PRAVNOM LICU	1060		-	-
	V. ZARADA PO AKCIJI				
	1. Osnovna zarada po akciji	1061	16	520	532
	2. Umanjena (razvodnjena) zarada po akciji	1062		-	-

Niš, 26. mart 2025. godine

Jasmina Marjanović Pavlović
Lice odgovorno za sastavljanje izveštaja

Aleksandar Jakovljević
Zakonski zastupnik

Izveštaj o ostalom rezultatu za period od 01.01. do 31.12.2024. godine

-u hiljadama dinara-

Grupa računa, račun	P O Z I C I J A	AOP	Napomena broj	I z n o s	
				Tekuća godina	Prethodna godina
1	2	3	4	5	6
	A. NETO REZULTAT IZ POSLOVANJA				
	I. NETO DOBITAK (AOP 1055)	2001	30	6.158.028	6.301.988
	II. NETO GUBITAK (AOP 1056)	2002		-	-
	B. OSTALI SVEOBUH VATNI DOBITAK ILI GUBITAK				
	a) Stavke koje neće biti reklasifikovane u Bilans uspeha u budućim periodima				
	1. Promene revalorizacije nematerijalne imovine, nekretnina, postrojenja i opreme				
330	a) povećanje revalorizacionih rezervi	2003		-	-
	b) smanjenje revalorizacionih rezervi	2004		-	-
	2. Aktuarski dobici ili gubici po osnovu planova definisanih primanja				
331	a) dobici	2005	28, 29	-	-
	b) gubici	2006	28, 29	29.199	1.709
	3. Dobici ili gubici po osnovu udela u ostalom sveobuhvatnom dobitku ili gubitku pridruženih društava				
333	a) dobici	2007		-	-
	b) gubici	2008		-	-
	b) Stavke koje naknadno mogu biti reklasifikovane u Bilans uspeha u budućim periodima				
	1. Dobici ili gubici po osnovu ulaganja u vlasničke instrumente kapitala				
332	a) dobici	2009	28, 29	2.172	-
	b) gubici	2010	28, 29	-	2.400
	2. Dobici ili gubici po osnovu preračuna finansijskih izveštaja inostranog poslovanja				
334	a) dobici	2011		-	-
	b) gubici	2012		-	-
	3. Dobici ili gubici od instrumenata zaštite neto ulaganja u inostrano poslovanje				
335	a) dobici	2013		-	-
	b) gubici	2014		-	-
	4. Dobici ili gubici po osnovu instrumenata zaštite rizika (hedžinga) novčanog toka				
336	a) dobici	2015		-	-
	b) gubici	2016		-	-
	5. Dobici ili gubici po osnovu hartija od vrednosti koje se vrednuju po fer vrednosti kroz ostali ukupan rezultat				
337	a) dobici	2017		-	-
	b) gubici	2018		-	-
	I. OSTALI BRUTO SVEOBUH VATNI DOBITAK (2003 + 2005 + 2007 + 2009 + 2011 + 2013 + 2015 + 2017) – (2004 + 2006 + 2008 + 2010 + 2012 + 2014 + 2016 + 2018) ≥ 0	2019		-	-
	II. OSTALI BRUTO SVEOBUH VATNI GUBITAK (2004 + 2006 + 2008 + 2010 + 2012 + 2014 + 2016 +	2020		27.027	4.109

Grupa računa, račun	POZICIJA	AOP	Napomena broj	Iznos	
				Tekuća godina	Prethodna godina
1	2	3	4	5	6
	2018) – (2003 + 2005 + 2007 + 2009 + 2011 + 2013 + 2015 + 2017) ≥ 0				
	III. ODLOŽENI PORESKI RASHOD NA OSTALI SVEOBUH VATNI DOBITAK ILI GUBITAK PERIODA	2021		-	-
	IV. ODLOŽENI PORESKI PRIHOD NA OSTALI SVEOBUH VATNI DOBITAK ILI GUBITAK PERIODA	2022		-	-
	V. NETO OSTALI SVEOBUH VATNI DOBITAK (2019 – 2020 – 2021 + 2022) ≥ 0	2023		-	-
	VI. NETO OSTALI SVEOBUH VATNI GUBITAK (2020 – 2019 + 2021 – 2022) ≥ 0	2024		27.027	4.109
	V. UKUPAN NETO SVEOBUH VATNI REZULTAT PERIODA				
	I. UKUPAN NETO SVEOBUH VATNI DOBITAK (2001 – 2002 + 2023 – 2024) ≥ 0	2025		6.131.001	6.297.879
	II. UKUPAN NETO SVEOBUH VATNI GUBITAK (2002 – 2001 + 2024 – 2023) ≥ 0	2026		-	-
	G. UKUPAN NETO SVEOBUH VATNI DOBITAK ILI GUBITAK (2028 + 2029) = AOP 2025 ≥ 0 ili AOP 2026 > 0	2027		-	-
	1. Pripisan matičnom pravnom licu	2028		-	-
	2. Pripisan učešćima bez prava kontrole	2029		-	-

Niš, 26. mart 2025. godine

J.M. Pavlović
Jasmina Marjanović Pavlović

Lice odgovorno za sastavljanje izveštaja

Aleksandar Jakovljević
Aleksandar Jakovljević

Zakonski zastupnik

Izveštaj o tokovima gotovine za period od 01.01. do 31.12.2024. godine

-u hiljadama dinara-

P O Z I C I J A	AOP	Iznos	
		Tekuća godina	Prethodna godina
1	2	3	4
A. TOKOVI GOTOVINE IZ POSLOVNIH AKTIVNOSTI			
I. Prilivi gotovine iz poslovnih aktivnosti (1 do 4)	3001	86.224.068	81.271.653
1. Prodaja i primljeni avansi u zemlji	3002	75.817.185	72.903.398
2. Prodaja i primljeni avansi u inostranstvu	3003	10.339.854	8.260.166
3. Primljene kamate iz poslovnih aktivnosti	3004	-	-
4. Ostali prilivi iz redovnog poslovanja	3005	67.029	108.089
II. Odlivi gotovine iz poslovnih aktivnosti (1 do 8)	3006	79.956.791	74.896.328
1. Isplate dobavljačima i dati avansi u zemlji	3007	8.435.741	7.986.122
2. Isplate dobavljačima i dati avansi u inostranstvu	3008	12.924.149	12.104.618
3. Zarade, naknade zarada i ostali lični rashodi	3009	2.533.347	2.266.600
4. Plaćene kamate u zemlji	3010	1.367	2.938
5. Plaćene kamate u inostranstvu	3011	-	-
6. Porez na dobitak	3012	1.133.838	1.293.998
7. Odlivi po osnovu ostalih javnih prihoda	3013	54.759.380	51.081.666
8. Ostali odlivi iz poslovnih aktivnosti	3014	168.969	160.386
III. Neto priliv gotovine iz poslovnih aktivnosti (I - II)	3015	6.267.277	6.375.325
IV. Neto odliv gotovine iz poslovnih aktivnosti (II - I)	3016	-	-
B. TOKOVI GOTOVINE IZ AKTIVNOSTI INVESTIRANJA			
I. Prilivi gotovine iz aktivnosti investiranja (1 do 5)	3017	420.742	554.644
1. Prodaja akcija i udela	3018	-	-
2. Prodaja nematerijalne imovine, nekretnina, postrojenja, opreme i bioloških sredstava	3019	4.168	59.552
3. Ostali finansijski plasmani	3020	-	-
4. Primljene kamate iz aktivnosti investiranja	3021	416.574	495.092
5. Primljene dividende	3022	-	-
II. Odlivi gotovine iz aktivnosti investiranja (1 do 3)	3023	2.458.794	1.127.142
1. Kupovina akcija i udela	3024	-	-
2. Kupovina nematerijalne imovine, nekretnina, postrojenja, opreme i bioloških sredstava	3025	2.458.794	1.127.142
3. Ostali finansijski plasmani	3026	-	-
III. Neto priliv gotovine iz aktivnosti investiranja (I - II)	3027	-	-
IV. Neto odliv gotovine iz aktivnosti investiranja (II - I)	3028	2.038.052	572.498
V. TOKOVI GOTOVINE IZ AKTIVNOSTI FINANSIRANJA			
I. Prilivi gotovine iz aktivnosti finansiranja (1 do 7)	3029	-	-
1. Uvećanje osnovnog kapitala	3030	-	-
2. Dugoročni krediti u zemlji	3031	-	-
3. Dugoročni krediti u inostranstvu	3032	-	-
4. Kratkoročni krediti u zemlji	3033	-	-
5. Kratkoročni krediti u inostranstvu	3034	-	-
6. Ostale dugoročne obaveze	3035	-	-

POZICIJA	AOP	Iznos	
		Tekuća godina	Prethodna godina
1	2	3	4
7. Ostale kratkoročne obaveze	3036	-	-
II. Odlivi gotovine iz aktivnosti finansiranja (1 do 8)	3037	6.298.317	6.218.935
1. Otkup sopstvenih akcija i udela	3038	-	-
2. Dugoročni krediti u zemlji	3039	-	-
3. Dugoročni krediti u inostranstvu	3040	-	-
4. Kratkoročni krediti u zemlji	3041	-	-
5. Kratkoročni krediti u inostranstvu	3042	-	-
6. Ostale obaveze	3043	-	-
7. Finansijski lizing	3044	-	-
8. Isplaćene dividende	3045	6.298.317	6.218.935
III. Neto priliv gotovine iz aktivnosti finansiranja (I - II)	3046	-	-
IV. Neto odliv gotovine iz aktivnosti finansiranja (II - I)	3047	6.298.317	6.218.935
G. SVEGA PRILIV GOTOVINE (3001 + 3017 + 3029)	3048	86.644.810	81.826.297
D. SVEGA ODLIV GOTOVINE (3006 + 3023 + 3037)	3049	88.713.902	82.242.405
Đ. NETO PRILIV GOTOVINE (3048 - 3049) ≥ 0	3050	-	-
E. NETO ODLIV GOTOVINE (3049 - 3048) ≥ 0	3051	2.069.092	416.108
Ž. GOTOVINA NA POČETKU OBRAČUNSKOG PERIODA	3052	8.511.376	8.913.755
Z. POZITIVNE KURSNE RAZLIKE PO OSNOVU PRERAČUNA GOTOVINE	3053	95.195	86.745
I. NEGATIVNE KURSNE RAZLIKE PO OSNOVU PRERAČUNA GOTOVINE	3054	84.067	73.016
J. GOTOVINA NA KRAJU OBRAČUNSKOG PERIODA (3050 - 3051 + 3052 + 3053 - 3054)	3055	6.453.412	8.511.376

Niš, 26. mart 2025. godine

Jasmina Marjanović Pavlović

Lice odgovorno za sastavljanje izveštaja

Aleksandar Jakovljević
Zakonski zastupnik

Izveštaj o promenama na kapitalu za period od 01.01. do 31.12.2024. godine

-u hiljadama dinara-

-u hiljadama dinara-																					
Poz.	Opis	AOP	Osnovni kapital (grupa 30 bez 306 i 309)	AOP	Ostali osnovni kapital (rn 309)	AOP	Uplaćeni a neuplaćeni kapital (grupa 31)	AOP	Emisiona premija i rezerve (rn 306 i grupa 32)	AOP	Rev. rez i ner. dob. i gub (grupa 33)	AOP	Neraspoređeni dobitak (grupa 34)	AOP	Gubitak (grupa 35)	AOP	Učešće bez prava kontrole	AOP	Ukupno (odgovara poziciji AOP 0401) (kol. 2+3+4+5+6+7+8+9) ≥ 0	AOP	Gubitak iznad visine kapitala (odgovara poziciji AOP 0455) (kol. 2+3+4+5+6+7+8+9) < 0
	1		2		3		4		5		6		7		8		9		10		11
1.	Stanje na dan 01.01.2023. godine	4001	11.461.033	4010	-	4019	-	4028	-	4037	47.452	4046	6.221.231	4055	-	4064	-	4073	17.729.716	4082	
2.	Efekte retroaktivne ispravke materijalno značajnih grešaka i promena računovodstvene politike	4002	-	4011	-	4020	-	4029	-	4038	-	4047	-	4056	-	4065	-	4074	-	4083	-
3.	Korigovano početno stanje na dan 01.01.2023. god (r.br. 1+2)	4003	11.461.033	4012	-	4021	-	4030	-	4039	47.452	4048	6.221.231	4057	-	4066	-	4075	17.729.716	4084	-
4.	Neto promene u 2023. godini	4004	-	4013	-	4022	-	4031	-	4040	(4.109)	4049	80.757	4058	-	4067	-	4076	-	4085	-
5.	Stanje na dan 31.12.2023. god (r.br. 3+4)	4005	11.461.033	4014	-	4023	-	4032	-	4041	43.343	4050	6.301.988	4059	-	4068	-	4077	17.806.364	4086	-
6.	Efekte retroaktivne ispravke materijalno značajnih grešaka i promena računovodstvene politike	4006	-	4015	-	4024	-	4033	-	4042	-	4051	-	4060	-	4069	-	4078	-	4087	-
7.	Korigovano početno stanje na dan 01.01.2024. god (r.br. 5+6)	4007	11.461.033	4016	-	4025	-	4034	-	4043	43.343	4052	6.301.988	4061	-	4070	-	4079	17.806.364	4088	-
8.	Neto promene u 2024. godini	4008	-	4017	-	4026	-	4035	-	4044	(27.027)	4053	(143.960)	4062	-	4071	-	4080	-	4089	-
9.	Stanje na dan 31.12.2024. god (r.br. 7+8)	4009	11.461.033	4018	-	4027	-	4036	-	4045	16.316	4054	6.158.028	4063	-	4072	-	4081	17.635.377	4090	-

Niš, 26. mart 2025. godine

J.M. Pavlović
Jasmina Marjanović Pavlović
Lice odgovorno za sastavljanje izveštaja

Aleksandar Jakovljević
Aleksandar Jakovljević
Zakonski zastupnik

Napomene uz finansijske izveštaje

1. Opšte informacije

Osnovna delatnost Philip Morris Operations a.d. Niš ("Društvo") je proizvodnja i prodaja duvanskih proizvoda. Sedište Društva se nalazi u Nišu, Bulevar 12. februar br. 74.

Philip Morris Holland Holdings BV je vlasnik 87,52% ukupnog kapitala Društva na dan 31. decembar 2024. godine. "Matično Društvo" Philip Morris Holland Holdings BV i Društva je Philip Morris International Inc, New York, USA („PMI Inc.“).

Akcijama Društva se javno trguje na Beogradskoj berzi. Ovi finansijski izveštaji su odobreni od strane Odbora Direktora Društva 26. mart 2025. godine.

U toku 2024. godine prosečan broj zaposlenih u Društvu na osnovu stanja krajem svakog meseca bio je 585 zaposlenih (u toku 2023. godine: 608 zaposlenih).

2. Pregled značajnih računovodstvenih politika

Osnovne računovodstvene politike primenjene za sastavljanje ovih finansijskih izveštaja navedene su u daljem tekstu. Ove politike su dosledno primenjene na sve prikazane godine, osim ukoliko nije naznačeno drugačije.

2.1 Osnov za sastavljanje finansijskih izveštaja

Društvo je sastavilo ove finansijske izveštaje u skladu sa važećim Zakonom o računovodstvu Republike Srbije (u daljem tekstu "Zakon"), kao i drugim propisima izdatim od strane Ministarstva finansija Republike Srbije. Propisi Republike Srbije koji se primenjuju na finansijske izveštaje Društva na dan i za godinu koja se završila 31. decembra 2024. godine odstupaju od MSFI i MRS u sledećim aspektima finansijskog izveštavanja:

- Društvo je ove finansijske izveštaje sastavilo u skladu sa zahtevima Pravilnika o kontnom okviru i sadržini računa u kontnom okviru za privredna društva, zadruge i preduzetnike (Službeni glasnik Republike Srbije broj 89/2020) i formatu propisanom Pravilnikom o sadržini i formi obrazaca finansijskih izveštaja i sadržini i formi obrasca statističkog izveštaja za privredna društva, zadruge i preduzetnike („Službeni glasnik RS“, br. 89/2020), koji odstupa od formata definisanog u MRS 1 (revidiran) – „Prikazivanje finansijskih izveštaja“ i MRS 7 – „Izveštaj o tokovima gotovine“.
- Rešenje Ministarstva finansija Republike Srbije br. 401-00-4980/2019-16 od 21. novembra 2019. godine (Službeni glasnik Republike Srbije br. 92/2019) utvrđuje da zvanične standarde čine zvanični prevodi Međunarodnih standarda finansijskog izveštavanja koji uključuju Konceptualni okvir za finansijsko izveštavanje, osnovne tekstove Međunarodnih računovodstvenih standarda (MRS), osnovne tekstove MSFI izdate od Odbora za međunarodne računovodstvene standarde, kao i tumačenja izdata od Komiteta za tumačenje računovodstvenih standarda u obliku u kojem su izdati, odnosno usvojeni i koji ne uključuju osnove za zaključivanje, ilustrujuće primere, smernice, komentare, suprotna mišljenja, razrađene primere i drugi dopunski objašnjavajući materijal koji može da se usvoji u vezi sa standardima, odnosno tumačenjima, osim ako se izričito ne navodi da je on sastavni deo standarda, odnosno tumačenja.
- Rešenjem Ministarstva finansija Republike Srbije br. 401-00-4351/2020-16 od 10. septembra 2020. godine (Službeni glasnik Republike Srbije br. 123/20 125/20) od novih prevedenih standarda objavljeni su MSFI 16: Lizing i tumačenje IFRIC 23 - Neizvesnost u vezi sa tretmanom poreza na dobitak. Ovi prevodi počinju da se primenjuju na finansijske izveštaje koji su sastavljani na dan 31. decembra 2021. godine. Društvo je primenilo ovu mogućnost u ranijim periodima. Za više detalja pogledati napomenu 2.23.

2. Pregled značajnih računovodstvenih politika (nastavak)

2.1 Osnov za sastavljanje finansijskih izveštaja (nastavak)

Shodno navedenom, a imajući u vidu potencijalno materijalne efekte koje odstupanja računovodstvenih propisa Republike Srbije od MSFI i MRS mogu da imaju na realnost i objektivnost finansijskih izveštaja Društva, priloženi finansijski izveštaji se ne mogu smatrati finansijskim izveštajima sastavljenim u saglasnosti sa MSFI i MRS.

Sastavljanje finansijskih izveštaja u skladu sa Zakonom o računovodstvu Republike Srbije zahteva primenu izvesnih ključnih računovodstvenih procena. Ono, takođe, zahteva da rukovodstvo koristi svoje prosuđivanje u primeni računovodstvenih politika Društva. Oblasti koje zahtevaju prosuđivanje većeg stepena ili veće složenosti, odnosno oblasti u kojima pretpostavke i procene imaju materijalni značaj za finansijske izveštaje obelodanjeni su u Napomeni 3.

Osnove računovodstva

Ovi finansijski izveštaji su pripremljeni na bazi istorijskog troška. Pomenuti finansijski izveštaji su prikazani u dinarima Republike Srbije („RSD“), a sve vrednosti su zaokružene na najbližu hiljadu (RSD'000), osim ako je drugačije naznačeno.

Osnovne računovodstvene politike primenjene prilikom sastavljanja ovih finansijskih izveštaja su navedene u napomenama u nastavku.

2.1.1 Usvajanje novih i izmenjenih Međunarodnih standarda finansijskog izveštavanja

Usvojeni standardi i računovodstvene politike su u skladu s onima iz prethodne finansijske godine.

2.2 Koncept nastavka poslovanja

Ovi finansijski izveštaji su sastavljeni u skladu sa konceptom nastavka poslovanja, koji podrazumeva da će Društvo nastaviti da posluje u neograničenom periodu u predvidljivoj budućnosti.

Početkom 2022. godine došlo je do povećane nestabilnosti na finansijskom i robnom tržištu usled eskalacije političkih tenzija u Ukrajini, praćenih međunarodnim sankcijama određenim ruskim kompanijama. Društvo je sagledalo uticaj sukoba između Ukrajine i Rusije na poslovanje Društva uzimajući u obzir:

- (i) finansijsku poziciju i rezultate poslovanja,
- (ii) kapital i finansijska sredstva, uključujući likvidnost Društva,
- (iii) potražnju za proizvodima i uslugama,
- (iv) lanac snabdevanja i distribuciju proizvoda.

Do dana objavljivanja ovih finansijskih izveštaja nije bilo značajnog uticaja pomenutog sukoba na poslovanje Društva, međutim, buduće efekte je teško predvideti.

Rukovodstvo Društva intenzivno prati i procenjuje potencijalne efekte izazvane ovom situacijom i preduzima sve neophodne mere kako bi održalo sposobnost Društva da nastavi da posluje u neograničenom periodu u predvidljivoj budućnosti, a kako bi akcionarima obezbedilo dividende i očuvalo optimalnu strukturu kapitala.

2.3 Izveštavanje o segmentima

Društvo ima samo jedan poslovni segment, proizvodnju i prodaju duvanskih proizvoda.

2. Pregled značajnih računovodstvenih politika (nastavak)

2.4 Preračunavanje stranih valuta

a) Funkcionalna i valuta prikazivanja

Stavke uključene u finansijske izveštaje Društva se odmeravaju i prikazuju u dinarima (RSD) bez obzira na to da li RSD predstavlja funkcionalnu valutu Društva.

b) Transakcije i stanja

Transakcije u stranoj valuti se preračunavaju u funkcionalnu valutu primenom srednjeg kursa Narodne banke Srbije na dan transakcije. Pozitivne i negativne kursne razlike nastale iz i) izmirenja takvih transakcija i iz ii) preračuna monetarnih sredstava i obaveza izraženih u stranim valutama na dan bilansa stanja, priznaju se u bilansu uspeha u periodu kada nastanu.

Pozitivne i negativne kursne razlike prikazuju se u bilansu uspeha u okviru pozicije „Finansijski prihodi / rashodi“.

2.5 Nematerijalna ulaganja

Nematerijalna ulaganja se inicijalno priznaju po ceni koštanja. Nematerijalna ulaganja se amortizuju na sistematskoj osnovi tokom korisnog veka trajanja, osim ukoliko imaju neograničen korisni vek trajanja. Obračun amortizacije počinje od momenta kada je sredstvo raspoloživo za upotrebu i prestaje u momentu ranijem od momenta kada je sredstvo klasifikovano kao sredstvo raspoloživo za prodaju i momenta kada je sredstvo povučeno iz upotrebe ili otuđeno. Rezidualna vrednost nematerijalnih ulaganja sa ograničenim korisnim vekom trajanja je nula.

Društvo prepoznaje kao nematerijalna ulaganja sledeća sredstva:

- Pravo na korišćenje zemljišta dobijeno od trećih lica, sa neograničenim korisnim vekom trajanja. Vrednost prava na korišćenje zemljišta se godišnje testira na obezvređenje i vodi se po vrednosti umanjenoj za akumulirane troškove obezvređenja;
- Stečene licence računarskih softvera u iznosu troškova nastalih u sticanju i stavljanju u upotrebu softvera. Ovi troškovi se amortizuju primenom proporcionalne metode u toku njihovog procenjenog korisnog veka upotrebe, koji varira od 3 do 5 godina;
- Troškovi koji su vezani za razvoj ili održavanje računarskog softvera se priznaju u bilansu uspeha u periodu kada nastanu. Direktni troškovi koji se mogu povezati sa razvojem jedinstvenih softverskih proizvoda, a koje kontroliše Društvo i koji će generisati ekonomsku korist veću od nastalih troškova u toku jedne godine, priznaju se kao nematerijalna ulaganja. Direktni troškovi obuhvataju troškove rada tima koji je razvio softver, kao i odgovarajući deo relevantnih režijskih troškova, direktno vezanih za pripremu interno razvijenog sredstva za upotrebu. Troškovi razvoja računarskog softvera priznati kao sredstvo amortizuju se tokom njihovog procenjenog korisnog veka upotrebe (ne duže od pet godina).

Istraživanje i razvoj

Izdaci po osnovu istraživanja priznaju se kao trošak u periodu u kome nastanu. Troškovi nastali na razvoju nekog projekta (koje se odnose na projektovanje i testiranje novih ili unapređenih proizvoda) priznaju se kao nematerijalna ulaganja ukoliko su ispunjeni sledeći kriterijumi:

- tehnički je izvodljivo kompletiranje nematerijalnog ulaganja tako da bude raspoloživo za upotrebu ili prodaju;
- postoji namera rukovodstva da kompletira nematerijalno ulaganje i da isto koristi ili proda;
- postoji mogućnost korišćenja ili prodaje nematerijalnog ulaganja;
- može se demonstrirati kako će nematerijalno ulaganje generisati verovatne ekonomske koristi u budućnosti;

2. Pregled značajnih računovodstvenih politika (nastavak)

2.5 Nematerijalna ulaganja (nastavak)

- adekvatni tehnički, finansijski i drugi resursi su raspoloživi za potrebe finalizacije razvoja, upotrebe ili prodaje nematerijalnog ulaganja i
- trošak koji se pripisuje nematerijalnom ulaganju se može pouzdano utvrditi.

Ostali troškovi razvoja koji ne ispunjavaju gore navedene kriterijume priznaju se kao trošak u periodu kada nastanu. Troškovi razvoja koji su prvobitno priznati kao troškovi ne mogu se priznati kao sredstvo u narednom periodu. Kapitalizovani troškovi razvoja se iskazuju kao nematerijalna ulaganja i amortizuju od momenta kada je sredstvo osposobljeno za upotrebu primenom proporcionalne metode tokom njihovog korisnog veka upotrebe, ne duže od pet godina.

Sredstva razvoja se testiraju na umanjenje vrednosti jednom godišnje, prema MRS 36 – „Umanjenje vrednosti imovine“.

Računarski softver

Izdaci vezani za razvoj ili održavanje kompjuterskih softverskih programa priznaju se kao rashod kada nastanu. Troškovi razvoja koji se mogu direktno pripisati razvoju dizajna i testiranju identifikovanih i unikatnih softverskih proizvoda koje kontroliše Društvo i koji će verovatno generisati ekonomsku korist veću od troškova razvoja u toku godinu dana, priznaju se kao nematerijalna ulaganja, kada su kriterijumi navedeni u paragrafu gore ispunjeni.

Direktni troškovi koji se kapitalizuju kao deo ovog softverskog proizvoda uključuju troškove zaposlenih na razvoju softvera kao i odgovarajući deo režijskih troškova.

Ostali troškovi razvoja koji ne ispunjavaju ove kriterijume se priznaju kao rashod kada nastanu. Troškovi razvoja prethodno priznati kao rashod se ne priznaju kao sredstvo u narednom periodu.

Troškovi razvoja računarskog softvera priznati kao sredstvo se amortizuju tokom njihovog procenjenog korisnog veka koji ne prelazi pet godina.

2.6 Nekretnine, postrojenja i oprema (NPO)

Nekretnine, postrojenja i oprema se iskazuju po nabavnoj vrednosti umanjenoj za akumuliranu ispravku vrednosti i gubitaka po osnovu umanjenja vrednosti, u slučaju da umanjenje postoji.

Nabavna vrednost uključuje izdatke direktno pripisive nabavljenom sredstvu. Nabavna vrednost sredstva se uvećava za sve nastale troškove koji su direktno vezani za stavljanje novog sredstva na lokaciju i u stanje neophodno da sredstvo obavlja svoju namenu na način definisan od strane Društva.

Naknadni troškovi se uključuju u nabavnu vrednost sredstva ili se priznaju kao posebno sredstvo, u zavisnosti od toga šta je primenljivo, samo kada je verovatno da će Društvo u budućnosti imati ekonomsku korist od tog sredstva i ako se njegova vrednost može pouzdano utvrditi. Knjigovodstvena vrednost zamenjenog sredstva se isknjižava. Svi drugi troškovi tekućeg održavanja terete bilans uspeha perioda u kome su nastali.

Obračun amortizacije osnovnih sredstava nabavljenih tokom godine počinje nakon nabavke osnovnog sredstva ili u momentu stavljanja sredstva u upotrebu, prema nabavnoj vrednosti sredstva.

Na dan bilansa stanja, rukovodstvo Društva revidira i po potrebi koriguje rezidualnu vrednost i korisni vek upotrebe sredstva.

Troškovi tekućeg održavanja terete bilans uspeha perioda u kome su nastali.

2. Pregled značajnih računovodstvenih politika (nastavak)

2.6 Nekretnine, postrojenja i oprema (nastavak)

Zemljište se ne amortizuje. Amortizacija drugih sredstava se obračunava primenom proporcionalne metode kako bi se rasporedila njihova nabavna ili revalorizovana vrednost do njihove rezidualne vrednosti tokom njihovog procenjenog veka trajanja.

	Godina
Poboljšanja na zemljištu	30
Građevinska oprema i objekti	15 - 40
Postrojenja i oprema	3 - 15
Računarski softver	3 - 5
Informaciona i kancelarijska oprema	3 - 5
Prevozna sredstva	3 - 8
Poboljšanja zakupljenih objekata	kraće od perioda zakupa ili veka trajanja

Knjigovodstvena vrednost sredstva svodi se odmah na njegovu nadoknadivu vrednost ukoliko je knjigovodstvena vrednost veća od njegove procenjene nadoknadive vrednosti (Napomena 2.7).

Dobici i gubici po osnovu otuđenja sredstva utvrđuju se kao razlika između novčanog priliva i knjigovodstvene vrednosti i iskazuju se u bilansu uspeha u okviru „Ostalih prihoda/(rashoda)” (Napomene 12 i 13).

2.7 Umanjenje vrednosti nefinansijskih sredstava

Sredstva sa neograničenim korisnim vekom upotrebe ne podležu amortizaciji i testiraju se na umanjenje vrednosti jednom godišnje. Za sredstva koja podležu amortizaciji testiranje na umanjenje njihove vrednosti vrši se kada događaji ili izmenjene okolnosti ukažu da knjigovodstvena vrednost možda neće biti nadoknadiva. Gubitak zbog umanjenja vrednosti se priznaje u visini iznosa za koji je knjigovodstvena vrednost sredstva veća od njegove nadoknadive vrednosti.

Nadoknadiva vrednost je vrednost veća od fer vrednosti sredstva umanjene za troškove prodaje i vrednosti u upotrebi. Za svrhu procene umanjenja vrednosti, sredstva se grupišu na najnižim nivoima na kojima mogu da se utvrde odvojeni prepoznatljivi novčani tokovi (jedinice koje generišu gotovinu). Nefinansijska sredstva, osim goodwill-a, kod kojih je došlo do umanjenja vrednosti se revidiraju na svaki izveštajni period zbog mogućeg ukidanja efekata umanjenja vrednosti.

2.8 Investicione nekretnine

Investicione nekretnine su nekretnine koje se drže radi zarade od zakupnina ili porasta vrednosti kapitala, ili radi i jednog i drugog. Investicione nekretnine drže se radi dugoročnih prinosa od zakupa i ne koriste se od strane Društva.

Investicione nekretnine se iskazuju po nabavnoj vrednosti umanjenoj za akumuliranu ispravku vrednosti i rezervisanje za umanjenje vrednosti, ako je potrebno. Ako postoje bilo kakve indicije, da je došlo do umanjenja vrednosti investicione nekretnine, Društvo procenjuje nadoknadivu vrednost kao veću od upotrebne vrednosti i fer vrednosti umanjene za troškove prodaje. Knjigovodstvena vrednost investicione nekretnine se otpisuje do njene nadoknadive vrednosti kroz bilans uspeha. Gubitak zbog umanjenja vrednosti priznat u prethodnim godinama se stornira ukoliko je bilo naknadne promene u pretpostavkama korišćenim u utvrđivanju nadoknadive vrednosti sredstva. Naknadni izdaci se kapitalizuju samo kada je verovatno da će buduće ekonomske koristi povezane sa tim izdacima pripasti Društvu i da može pouzdano da se izmeri. Svi ostali troškovi tekućeg održavanja terete troškove perioda u kome nastanu. Kada investicionu nekretninu koristi njen vlasnik, ona se reklasifikuje na nekretnine, postrojenja i opremu i njena knjigovodstvena vrednost na dan reklasifikacije postaje njena zatečena vrednost koja će se nadalje amortizovati.

2. Pregled značajnih računovodstvenih politika (nastavak)

2.9 Finansijska sredstva

Rukovodstvo vrši klasifikaciju svojih finansijskih plasmana u momentu inicijalnog priznavanja i preispituje datu klasifikaciju na dan izveštavanja. Društvo klasifikuje svoja dugoročna finansijska sredstva u sledeće kategorije: zajmovi i potraživanja, finansijska sredstva raspoloživa za prodaju i otkupljene sopstvene akcije.

a) Zajmovi i potraživanja

Zajmovi i potraživanja predstavljaju nederivatna finansijska sredstva sa fiksnim ili utvrdim rokovima plaćanja koja se ne kotiraju ni na jednom aktivnom tržištu. Uključuju se u tekuća sredstva, osim ukoliko su im rokovi dospeća duži od 12 meseci nakon datuma bilansa stanja. U tom slučaju se klasifikuju kao dugoročna sredstva. U bilansu stanja Društva zajmovi i potraživanja obuhvataju „ostala dugoročna finansijska sredstva“, „potraživanja“ i „gotovinu i gotovinske ekvivalente“ (Napomene 22, 25 i 26).

b) Finansijska sredstva raspoloživa za prodaju

Finansijska sredstva raspoloživa za prodaju su sredstva kod kojih je namera da se zadrže na neodređeni period vremena ili sredstva koja se ne mogu svrstati ni u jednu od navedenih kategorija. Uključuju se u dugoročna sredstva, osim ukoliko rukovodstvo ima izrazitu nameru da sredstva otuđi u roku od 12 meseci od datuma bilansa stanja.

c) Otkupljene sopstvene akcije

U 2010. i 2011. godini Društvo je otkupilo 56.975 preferencijalnih akcija I klase od akcionara nesaglasnih sa odlukama skupštine čime je steklo sopstvene akcije. Ukupna plaćena suma za sticanje ovih akcija iznosi RSD 145.750. Akcije imaju tretman sopstvenih akcija.

2.9.1 Priznavanje i merenje

Redovna kupovina i prodaja finansijskih sredstava se priznaje na datum trgovanja - datum kada se Društvo obavezalo da će kupiti ili prodati finansijsko sredstvo. Finansijska sredstva se inicijalno priznaju po fer vrednosti uvećanoj za transakcione troškove za sva finansijska sredstva koja se ne iskazuju po fer vrednosti čiji se efekti promena u fer vrednosti iskazuju u bilansu uspeha. Finansijska sredstva raspoloživa za prodaju iskazuju se po fer vrednosti. Zajmovi i potraživanja i ulaganja koja se drže do dospeća se iskazuju po amortizovanoj vrednosti korišćenjem metode efektivne kamatne stope. Finansijska sredstva se ukidaju kada prava na gotovinske prilive po osnovu ulaganja isteknu ili se prenesu na Društvo kada Društvo shodno tome preuzme sve rizike i koristi od vlasništva.

Promene u fer vrednosti monetarnih hartija od vrednosti izraženih u stranoj valuti koje su klasifikovane kao raspoložive za prodaju se iskazuju ili kao kursne razlike po osnovu promena u amortizovanim vrednostima hartije od vrednosti ili kao ostale promene u knjigovodstvenoj vrednosti hartije od vrednosti. Kursne razlike na monetarnim hartijama od vrednosti se priznaju u bilansu uspeha, a kursne razlike na nemonetarnim hartijama od vrednosti se iskazuju u okviru kapitala. Promene u fer vrednosti monetarnih i nemonetarnih hartija od vrednosti koje su klasifikovane kao raspoložive za prodaju priznaju se u bilansu uspeha u okviru pozicije Prihodi/Rashodi od usklađivanja vrednosti ostale imovine koja se iskazuje po fer vrednosti kroz bilans uspeha.

Kada su hartije od vrednosti klasifikovane kao hartije od vrednosti raspoložive za prodaju ili kada su obezvređene, kumulirane korekcije fer vrednosti priznate u kapitalu uključuju se u bilans uspeha kao „dobici ili gubici od ulaganja u hartije od vrednosti“.

Kamata na hartije od vrednosti raspoložive za prodaju obračunata metodom efektivne kamatne stope priznaje se u bilansu uspeha kao deo ostalih prihoda. Dividende na hartije od vrednosti raspoložive za prodaju se priznaju u bilansu uspeha kao deo „ostalih prihoda“ kada se utvrdi pravo Društva na naplatu.

2. Pregled značajnih računovodstvenih politika (nastavak)

2.9 Finansijska sredstva (nastavak)

2.9.1 Priznavanje i merenje (nastavak)

Fer vrednost hartija od vrednosti koje se kotiraju na berzi zasniva se na tekućim cenama ponude. Ukoliko tržište nekog finansijskog sredstva nije aktivno (i za hartije od vrednosti koje ne kotiraju), Društvo utvrđuje fer vrednost tehnikama procene. To uključuje primenu nedavnih transakcija između nezavisnih stranaka, pozivanje na druge instrumente koji su suštinski isti, analizu diskontovanih novčanih tokova i opciju modela formiranja cena maksimalnim korišćenjem informacija sa tržišta, a uz što je manje moguće oslanjanje na informacije karakteristične za samo Društvo.

2.9.2 "Netiranje" finansijskih instrumenata

Finansijska sredstva i obaveze se netiraju i iskazuju u neto iznosu u bilansu stanja kada postoji zakonski osnov da se netiraju priznati iznosi i namera da se obaveze poravnaju na neto osnovi ili da se istovremeno realizuju sredstva i izmire obaveze.

2.9.3 Umanjenje vrednosti finansijskih sredstava

(a) Sredstva koja se iskazuju po amortizovanoj vrednosti

Na svaki datum bilansa stanja Društvo procenjuje da li postoji objektivni dokaz da je umanjena vrednost nekog finansijskog sredstva ili grupe finansijskih sredstava.

Finansijsko sredstvo ili grupa finansijskih sredstava je obezvređeno i gubici po osnovu obezvređenja nastaju samo ako postoji objektivni dokaz o obezvređenju kao rezultat jednog ili više događaja koji su nastali nakon početnog priznavanja sredstava („nastanak gubitka“) i kada taj nastanak gubitka (odnosno nastanci gubitaka) utiče na procenjene buduće novčane tokove finansijskog sredstva ili grupe finansijskih sredstava koji mogu biti pouzdano procenjeni.

Kriterijumi koje Društvo koristi da odredi da li postoji objektivni dokaz o gubitku usled umanjenja vrednosti uključuju:

- Značajne finansijske teškoće emitenta ili dužnika;
- Kršenje ugovora, kao što je kašnjenje u plaćanju ili neplaćanje kamate ili glavnice;
- Društvo, iz ekonomskih ili pravnih razloga koji se odnose na finansijske teškoće zajmoprimca, odobri zajmoprimcu garancije/povlastice koje inače ne bi odobrilo;
- Verovatnoća stečaja ili druge finansijske reorganizacije dužnika;
- Nestanak aktivnog finansijskog tržišta za to finansijsko sredstvo zbog finansijskih poteškoća; ili dostupni podaci koji ukazuju da postoji merljivo smanjenje u predviđenim budućim tokovima gotovine iz portfelja finansijskih sredstava nakon njihovog inicijalnog priznavanja, iako se pomenuto smanjenje još uvek ne može povezati sa pojedinačnim finansijskim sredstvima iz portfelja, uključujući:
 - (i) Nepovoljna promena kreditne sposobnosti dužnika i
 - (ii) Nacionalne ili lokalne ekonomske prilike koje su uzajamno povezane sa kašnjenjem u naplati potraživanja iz portfelja.

Društvo prvo procenjuje da li postoji objektivni dokaz o obezvređenju.

Iznos gubitka se odmerava kao razlika između knjigovodstvene vrednosti sredstva i sadašnje vrednosti procenjenih budućih tokova gotovine (isključujući buduće kreditne gubitke koji nisu nastali) diskontovanih po prvobitnoj efektivnoj kamatnoj stopi za to finansijsko sredstvo. Iznos knjigovodstvene vrednosti sredstva se umanjuje i iznos gubitka se priznaje u bilansu uspeha.

2. Pregled značajnih računovodstvenih politika (nastavak)

2.9 Finansijska sredstva (nastavak)

2.9.3 Umanjenje vrednosti finansijskih sredstava (nastavak)

Ako kredit ili ulaganje koje se drži do dospeća ima varijabilnu kamatnu stopu, diskontna stopa za odmeravanje svakog gubitka zbog umanjenja vrednosti je trenutna kamatna stopa utvrđena ugovorom, Društvo može da odmerava umanjenje vrednosti na osnovu fer vrednosti finansijskog instrumenta korišćenjem tržišnih cena koje su dostupne javnosti.

Ako se u narednom periodu iznos gubitka zbog umanjenja vrednosti smanji i to smanjenje se može objektivno pripisati nekom događaju nastalom nakon priznavanja obezvređenja (npr. poboljšanju kreditne sposobnosti dužnika), ukidanje prethodno priznatog gubitka po osnovu umanjenja vrednosti priznaje se u bilansu uspeha.

(b) Sredstva klasifikovana kao raspoloživa za prodaju

Na kraju svakog izveštajnog perioda Društvo procenjuje da li postoji objektivni dokaz da je umanjena vrednost nekog finansijskog sredstva ili grupe finansijskih sredstava. Za procenu umanjenja vrednosti dužničkih hartija od vrednosti Društvo koristi kriterijume navedene u tački (a) gore. U slučaju vlasničkih hartija od vrednosti klasifikovanih kao raspoložive za prodaju, značajan ili prolongiran pad fer vrednosti ispod njihove nabavne vrednosti smatra se indikatorom da je došlo do umanjenja njihove vrednosti.

Ako se u narednom periodu fer vrednosti dužničkih hartija od vrednosti klasifikovanih kao raspoložive za prodaju poveća i to povećanje se može objektivno pripisati nekom događaju nastalom nakon priznavanja gubitka po osnovu umanjenja vrednosti u bilansu uspeha, gubitak po osnovu umanjenja vrednosti se ukida u bilansu uspeha.

Test obezvređivanja potraživanja od kupaca je opisan u Napomeni broj 2.12.

2.10 Zalihe

Zalihe se vrednuju po nižoj od cene koštanja i neto prodajne vrednosti. Troškovi zaliha obuhvataju troškove nabavke, troškove konverzije i ostale troškove nastale sa ciljem dovođenja zaliha do određene lokacije i određenog stanja.

Cena koštanja gotovih proizvoda, robe i repromaterijala utvrđuje se primenom metode „prva ulazna – prva izlazna“ (FIFO). Cena koštanja rezervnih delova utvrđuje se primenom ponderisanog prosečnog troška. Cena koštanja gotovih proizvoda i proizvodnje u toku obuhvata utrošene sirovine, direktnu radnu snagu, ostale direktne troškove i pripadajuće režijske troškove proizvodnje (zasnovane na normalnom korišćenju proizvodnog kapaciteta). Ona isključuje troškove pozajmljivanja.

Društvo testira vrednost svojih zaliha na kraju svakog perioda na osnovu procene neto prodajne vrednosti svojih zaliha. Neto prodajna vrednost je procenjena prodajna cena u uobičajenom toku poslovanja, umanjena za pripadajuće varijabilne troškove prodaje. U slučaju obezvređenja zaliha, knjigovodstvena vrednost zaliha umanjuje se do neto prodajne vrednosti i razlika se priznaje kao rashod u periodu u kome je obezvređenje zaliha nastalo.

2.11 Stalna sredstva namenjena prodaji

Stalna sredstva (ili grupe za otuđenje) su klasifikovana kao sredstva koja se drže radi prodaje ako se njihova knjigovodstvena vrednost prvenstveno nadoknađuje kroz transakciju prodaje i ako se prodaja smatra izvesnom. Ova sredstva se iskazuju po nižoj od knjigovodstvene i fer vrednosti umanjene za troškove prodaje, ako se njihova knjigovodstvena vrednost prvenstveno nadoknađuje kroz transakciju prodaje, a ne kroz nastavak korišćenja.

2. Pregled značajnih računovodstvenih politika (nastavak)

2.12 Potraživanja od kupaca

Potraživanja od kupaca su iznosi koje duguju kupci za prodatu robu ili izvršene usluge u okviru redovnog ciklusa poslovanja. Ukoliko se očekuje da potraživanja budu naplaćena u roku od godinu dana ili kraćem (ili u okviru redovnog ciklusa poslovanja ako je duži), potraživanja od kupaca se klasifikuju kao kratkoročna. U suprotnom, potraživanja od kupaca se iskazuju kao dugoročna.

Potraživanja od kupaca se inicijalno priznaju po fer vrednosti, a naknadno se odmeravaju po amortizovanoj vrednosti, primenom metode efektivne kamatne stope, umanjene za rezervisanja po osnovu umanjenja vrednosti. Rezervisanje za umanjenje vrednosti potraživanja se utvrđuje kada postoji objektivni dokaz da Društvo neće biti u mogućnosti da naplati sve iznose koje potražuje u skladu sa prvobitnim uslovima. Značajne finansijske poteškoće kupca, verovatnoća da će kupac biti likvidiran ili finansijski reorganizovan, propust ili kašnjenje u izvršenju plaćanja (*više od 60 dana od datuma dospeća*) se smatraju indikatorima da je vrednost potraživanja umanjena.

Iznos rezervisanja predstavlja razliku između knjigovodstvene vrednosti potraživanja i sadašnje vrednosti očekivanih budućih novčanih tokova diskontovanih prvobitnom efektivnom kamatnom stopom. Knjigovodstvena vrednost potraživanja umanjuje se preko ispravke vrednosti, a iznos umanjenja se priznaje u bilansu uspeha u okviru pozicije Rashodi od usklađivanja vrednosti finansijske imovine koja se iskazuje po fer vrednosti kroz bilans uspeha.

Kada je potraživanje nenaplativo, otpisuje se na teret ispravke vrednosti potraživanja. Naknadna naplata iznosa koji je prethodno bio otpisan, iskazuje se u bilansu uspeha u okviru pozicije Prihodi od usklađivanja vrednosti finansijske imovine koja se iskazuje po fer vrednosti kroz bilans uspeha.

Društvo je primenilo MSFI 9 Finansijski instrumenti od 01. januara 2020. godine. Primena pomenutog standarda nema materijalno značajne efekte na Finansijske izveštaje Društva.

2.13 Gotovina i gotovinski ekvivalenti

Gotovina i gotovinski ekvivalenti obuhvataju: novac na računima, depozite po viđenju kod banaka, druga kratkoročna visoko likvidna ulaganja sa prvobitnim rokom dospeća do tri meseca ili kraće i prekoračenja po tekućem računu. Prekoračenja po tekućem računu uključena su u obaveze po kreditima u okviru tekućih obaveza, u bilansu stanja.

2.14 Vanbilansna aktiva i pasiva

Vanbilansna sredstva i obaveze uključuju garancije dobijene od banaka, sredstva uplaćena fondu za dodatno penziono osiguranje, kao i zalihe koje se drže u ime trećih lica.

2.15 Osnovni kapital

Osnovni kapital se sastoji iz običnih i preferencijalnih akcija. Troškovi direktno pripisivi emisiji novih akcija prikazuju se u okviru kapitala kao odbitak od priliva po osnovu emitovanih akcija. Svaki priliv sredstava čija je fer vrednost iznad nominalne vrednosti emitovanih akcija priznaje se kao emisija premija.

Ukoliko Društvo otkupi sopstvene akcije, plaćena naknada, uključujući sve direktno pripisive dodatne troškove (bez poreza na dobit), odbija se od kapitala koji se pripisuje vlasnicima, sve dok se akcije ne ponište, reemituju ili otuđe. Ako se takve akcije kasnije reemituju, sve primljene naknade, bez direktno pripisivih dodatnih troškova transakcije i efekata poreza na dobit, uključuju se u kapital koji se pripisuje vlasnicima kapitala.

2. Pregled značajnih računovodstvenih politika (nastavak)

2.16 Rezerve

Revalorizacije rezerve uključuju aktuarske dobitke ili gubitke proistekle iz penzionih planova a u skladu sa MRS 19 „Primanja zaposlenih“ kao i beneficije za plaćanje u akcijama u skladu sa MSFI 2.

Ostale dugoročne obaveze prema zaposlenima

Društvo je odložilo efekat aktuarskih dobitaka/gubitaka kroz poziciju ostalog sveobuhvatnog rezultata a u skladu sa MRS 19 „Primanja zaposlenih“ i priznaće ih kao prihod u bilansu uspeha tokom prosečnog perioda u kome će pravo na sticanje beneficija biti ostvareno.

Aktuarski dobitci i gubici koji proističu iz iskustvenih korekcija i promena u aktuarskim pretpostavkama knjiže se na teret ili u korist kapitala u okviru ostalog finansijskog rezultata u periodu u kome su nastali. Troškovi minulog rada priznaju se odmah u okviru bilansa uspeha.

Plaćanje akcijama

U okviru PMI Inc. postoji poseban plan beneficija za rukovodioce koji obuhvata sve PMI afilijale. Ovi planovi se odnose na akcije PMI Inc. Plan podrazumeva naknadu rukovodiocima u akcijama nakon ispunjenja određenih uslova i primljene akcije predstavljaju kompenzaciju u vidu učešća u kapitalu PMI Inc. nakon trogodišnjeg perioda službe (Napomena 2.21).

2.17 Obaveze po kreditima

Obaveze po kreditima se inicijalno priznaju po fer vrednosti priliva, bez nastalih transakcionih troškova. U narednim periodima obaveze po kreditima se iskazuju po amortizovanoj vrednosti; sve razlike između ostvarenog priliva (umanjenog za transakcione troškove) i iznosa otplata, priznaju se u bilansu uspeha u periodu korišćenja kredita primenom metode efektivne kamatne stope.

Naknade plaćene pri pribavljanju kredita priznaju se kao transakcioni troškovi do iznosa za koji je verovatno da će deo ili ceo kredit biti povučen. U tom slučaju, naknada se razgraničava do konačnog povlačenja kredita. U slučaju da ne postoji dokaz da je delimično ili ukupno povlačenje kredita verovatno, naknada se kapitalizuje kao avans za likvidnost i amortizuje se u toku perioda na koji se kredit odnosi.

Obaveze po kreditima se klasifikuju kao tekuće, osim ukoliko Društvo nema bezuslovno pravo da odloži izmirenje obaveza za najmanje 12 meseci nakon datuma bilansa stanja.

2.18 Rezervisanja

Rezervisanja su obaveze sa neizvesnim rokom dospeća ili iznosom i priznaju se jedino kada:

- Društvo ima postojeću (zakonsku ili ugovorenu) obavezu, koja je rezultat prošlih događaja,
- je verovatno da će za namirenje date obaveze biti potreban odliv sredstava i
- može da se napravi pouzdana procena iznosa date obaveze.

Kada postoji određeni broj sličnih obaveza, verovatnoća da će podmirenje obaveza iziskivati odliv sredstava se utvrđuje na nivou tih kategorija kao celine. Rezervisanje se priznaje čak i onda kada je ta verovatnoća, u odnosu na bilo koju od obaveza u istoj kategoriji, niska.

Rezervisanje se odmerava po sadašnjoj vrednosti izdatka potrebnog za izmirenje obaveze, primenom diskontne stope pre poreza koja odražava tekuću tržišnu procenu vrednosti za novac i rizike povezane sa obavezom. Povećanje rezervisanja zbog isteka vremena se iskazuje kao trošak kamata (Napomena 11).

2. Pregled značajnih računovodstvenih politika (nastavak)

2.19 Tekući i odloženi porez na dobit

Troškovi poreza za period uključuju tekući i odloženi porez. Poreska obaveza se priznaje u bilansu uspeha, izuzev iznosa koji se odnosi na stavke direktno priznate u kapitalu.

Tekući porez na dobit se obračunava na datum bilansa stanja na osnovu važeće zakonske poreske regulative Republike Srbije gde Društvo posluje i ostvaruje oporezivu dobit. Rukovodstvo periodično vrši procenu stavki sadržanih u poreskoj prijavi sa stanovišta okolnosti u kojima primenljiva poreska regulativa podleže tumačenju i vrši rezervisanje, ako je primereno, na osnovu iznosa za koje se očekuje da će biti plaćen poreskim organima.

Odloženi porez na dobit se priznaje korišćenjem metode obaveza, za privremene razlike koje nastanu između poreske osnovice sredstava i obaveza i njihovih knjigovodstvenih iznosa u finansijskim izveštajima. Međutim, ukoliko odloženi porez na dobit, pod uslovom da nije računovodstveno obuhvaćen, proistekne iz inicijalnog priznavanja sredstva ili obaveze u nekoj drugoj transakciji osim poslovne kombinacije koja u trenutku transakcije ne utiče ni na računovodstvenu ni na oporezivu dobit ili gubitak, tada se on računovodstveno ne obuhvata.

Odloženi porez na dobit se odmerava prema poreskim stopama (i zakonu) koje su na snazi do datuma bilansa stanja i za koje se očekuje da će biti primenjene u periodu u kome će se odložena poreska sredstva realizovati ili odložene poreske obaveze izmiriti.

Odloženo poresko sredstvo se priznaje samo do iznosa za koji je verovatno da će buduća dobit za oporezivanje biti raspoloživa i da će se privremene razlike izmiriti na teret te dobiti.

Odloženi porez na dobit se utvrđuje iz privremenih razlika nastalih na ulaganjima u zavisna i pridružena Društva, osim u slučaju kada sinhronizaciju poništenja privremenih razlika kontroliše Društvo i gde je verovatno da se privremene razlike neće poništiti u doglednoj budućnosti.

Odložena poreska sredstva i obaveze se netiraju kada postoji zakonski osnov da se netiraju tekuća poreska sredstva sa tekućim poreskim obavezama i kada se odložena poreska sredstva i obaveze odnose na porez na dobit koji propisuje isti poreski organ jednom ili većem broju poreskih obveznika i kada postoji namera da se računi izmire na neto osnovi.

2.20 Primanja zaposlenih

a) Obaveze za penzije

Društvo izdvaja doprinose u državni penzioni fond na obaveznoj osnovi. Kada su doprinosi uplaćeni, Društvo nema više obavezu plaćanja po ovom osnovu. Doprinosi se priznaju kao troškovi primanja zaposlenih onda kada dospeju za plaćanje. Više plaćeni doprinosi se priznaju kao sredstvo u iznosu koji je moguće refundirati ili u iznosu za koji se smanjuje buduće plaćanje obaveza.

b) Ostala primanja zaposlenih

Društvo obezbeđuje jubilarne nagrade, primanja naknade prilikom odlaska u penziju i invalidnine. Pravo na ove naknade je obično uslovljeno ostajanjem zaposlenog lica u službi do starosne granice određene za penzionisanje i/ili do ostvarenja minimalnog radnog staža. Očekivani troškovi za pomenute naknade se akumuliraju tokom perioda trajanja zaposlenja.

Definisana obaveza u pogledu primanja zaposlenih prilikom odlaska u penziju procenjuje se svake druge godine od strane nezavisnih, kvalifikovanih aktuara, primenom metode projektovane kreditne jedinice. Sadašnja vrednost obaveze po osnovu definisanih primanja utvrđuje se diskontovanjem očekivanih budućih gotovinskih isplata primenom kamatnih stopa visokokvalitetnih obveznica koje su iskazane u RSD u kojima će obaveze prilikom odlaska u penziju biti plaćene i koje imaju rok dospeća koji približno odgovara rokovima dospeća obaveze za penzije (Napomena 31).

2. Pregled značajnih računovodstvenih politika (nastavak)

2.20 Primanja zaposlenih (nastavak)

Aktuarski dobici i gubici koji proističu iz iskustvenih korekcija i promena u aktuarskim pretpostavkama knjiže se na teret ili u korist kapitala u okviru izveštaja o ukupnom ostalom finansijskom rezultatu u periodu u kome su nastali. Troškovi minolog rada priznaju se odmah u okviru bilansa uspeha.

c) Otpremnine

Otpremnine se isplaćuju u slučajevima predviđenim zakonom i/ili Kolektivnim ugovorom o radu kod Poslodavca/Društva. Otpremnine koje dospevaju u razdoblju dužem od 12 meseci nakon datuma bilansa stanja svode se na sadašnju vrednost.

2.21 Plaćanja akcijama

Društvo ima plan izmirivanja obaveza iz kapitala ili kompenzacijom na bazi akcija prema kome Društvo prima usluge od zaposlenih u zamenu za njihovo pravo da prime vlasničke instrumente kapitala (akcije Matičnog Društva). Fer vrednost primljenih usluga zaposlenog dobijena u zamenu za pravo da primi vlasničke instrumente kapitala odnosno akcije priznaje se kao trošak (Napomena 9). Ukupan iznos koji će se nadoknaditi na teret troškova u toku radnog veka utvrđuje se u odnosu na fer vrednost prava da primi vlasničke instrumente kapitala odnosno akcije, uključujući i bilo koji tržišni faktor poslovanja, a isključujući uticaj bilo kog netržišnog faktora i uslova sticanja na osnovu rezultata poslovanja (npr. profitabilnost, ciljevi rasta prodaje i zadržavanje zaposlenog u Društvu tokom određenog perioda) i isključujući uticaj bilo kog uslova sticanja (npr. zahtev da zaposleni štede). Netržišni uslovi sticanja su uključeni u pretpostavke o broju opcija za koje se očekuje da će biti iskorišćene. Ukupan iznos koji će se nadoknaditi na teret troškova se priznaje u toku trajanja radnog veka, a koji predstavlja period tokom kojeg bi svi navedeni faktori trebalo da budu ispunjeni. Primljene akcije predstavljaju kompenzaciju menadžmentu u vidu učešća u kapitalu PMI Inc. nakon trogodišnjeg perioda službe.

Na svaki datum bilansa stanja Društvo revidira svoje procene broja opcija za koje se očekuje da će se iskoristiti. Društvo priznaje efekte revidiranih procena u odnosu na prvobitne, ukoliko ih ima, u bilansu uspeha, uz odgovarajuće korekcije kapitala.

Kada predviđene beneficije dospeju, Društvo dostavlja akcije Matičnog Društva zaposlenima.

2.22 Priznavanje prihoda

Prihod uključuje fer vrednost primljenog iznosa ili potraživanja po osnovu prodaje roba i usluga u toku redovnog poslovanja Društva. Prihod se iskazuje bez PDV-a, akcize, povraćaja robe, rabata i popusta.

Društvo priznaje prihod kada se iznos prihoda može pouzdano izmeriti, kada je verovatno da će u budućnosti Društvo imati ekonomske koristi i kada su ispunjeni posebni kriterijumi za svaku od aktivnosti Društva kao što je u daljem tekstu opisano. Iznos prihoda se ne smatra pouzdano merljivim sve dok se ne reše sve potencijalne obaveze koje mogu nastati u vezi sa prodajom. Svoje procene Društvo zasniva na rezultatima iz prethodnog poslovanja, uzimajući u obzir tip kupca, vrstu transakcije i specifičnosti svakog posla.

Društvo je primenilo MSFI 15 Prihodi od ugovora sa kupcima od 01. januara 2019. godine. Primena standarda nema efekata na Finansijske izveštaje Društva.

a) Prihod od prodaje robe - veleprodaja

Društvo prodaje robu na tržištu veleprodaje. Prihodi od prodaje robe priznaju se u momentu kada su svi rizici i koristi vlasništva nad dobrima preneti na kupca.

Smatra se da ne postoje elementi finansiranja pošto se prodaja vrši uz kreditne uslove koji su u skladu sa tržišnom praksom.

2. Pregled značajnih računovodstvenih politika (nastavak)

2.22 Priznavanje prihoda (nastavak)

b) Prihod od prodaje usluga

Društvo pruža usluge proizvodnje, prodaje, marketinga i administracije povezanim pravnim licima u okviru grupe Philip Morris International. Ove usluge se pružaju na bazi ugovora sa fiksnom cenom.

c) Prihod od kamata

Prihod od kamata se priznaje na vremenski proporcionalnoj osnovi primenom metode efektivne kamatne stope. U slučaju umanjenja vrednosti potraživanja, Društvo umanjuje knjigovodstvenu vrednost potraživanja do nadoknadivog iznosa, koji predstavlja procenjeni budući novčani tok diskontovan po prvobitnoj efektivnoj kamatnoj stopi finansijskog instrumenta i nastavlja da prikazuje promene diskonta kao prihod od kamate. Prihod od kamate na zajmove čija je vrednost umanjena utvrđuje se primenom metode prvobitne efektivne kamatne stope.

d) Prihod od dividendi

Prihod od dividendi se priznaje kada se utvrdi pravo da se dividenda primi.

2.23 Zakupi

a) Računovodstveno obuhvatanje kod zakupca

U skladu sa izmenama Međunarodnog računovodstvenog standarda finansijskog izveštavanja (MSFI 16) koji propisuje principe priznavanja, merenja, prezentacije i obelodanjivanja zakupa, Društvo je primenilo MSFI 16 od 01. januara 2019. godine.

Društvo uzima u zakup pojedine nekretnine, postrojenja i opremu. Zakup nekretnina, postrojenja i opreme, gde Društvo ima pravo korišćenja, klasifikuje se kao lizing i kapitalizuje se na početku zakupa po vrednosti nižoj od fer vrednosti zakupljene nekretnine i sadašnje vrednosti minimalnih plaćanja zakupnine (vrednosti jednakoj obavezi za lizing uvećanoj za sve unapred plaćene ili obračunate isplate koje se odnose na zakup). Društvo primenjuje modifikovani pristup primene MSFI 16 standarda prilikom obelodanjivanja sredstava sa pravom korišćenja.

Svaka zakupnina se raspoređuje na obaveze i finansijske rashode. Odgovarajuće obaveze za zakupnine, umanjene za finansijske rashode, uključuju se u ostale kratkoročne i u ostale dugoročne obaveze. Kamate kao deo finansijskih rashoda iskazuju se u bilansu uspeha u toku perioda trajanja zakupa (Napomena 11).

Nekretnine, postrojenja i oprema stečeni na bazi lizinga amortizuju se tokom perioda kraćeg od korisnog veka trajanja sredstva i perioda zakupa.

Prilikom prve primene MSFI 16, Društvo je koristilo sledeće mogućnosti praktične primene i izuzetke dozvoljene standardom, gde primenom novog standarda nisu obuhvaćene sledeće kategorije:

- Priznavanje operativnog lizinga čiji je rok trajanja 12 meseci ili kraći, kao kratkoročni lizing;
- Priznavanje operativnog lizinga za sredstva male vrednosti, u skladu sa definisanom politikom Društva.

Varijabilna lizing plaćanja, koja nisu uključena u iznos obaveze po osnovu lizinga, iskazuju se u bilansu uspeha u toku perioda trajanja zakupa (Napomena 32).

2. Pregled značajnih računovodstvenih politika (nastavak)

2.23 Zakupi (nastavak)

b) Računovodstveno obuhvatanje kod zakupodavca

Lizing je ugovor kojim davalac lizinga prenosi na korisnika lizinga u zamenu za plaćanje ili serije plaćanja, pravo na korišćenje sredstva za dogovoreni vremenski period.

Kada se sredstva daju u zakup po osnovu finansijskog zakupa, sadašnja vrednost zakupnina se priznaje kao potraživanje. Razlika između bruto iznosa potraživanja i sadašnje vrednosti potraživanja se iskazuje kao nezarađeni finansijski prihod.

Prihod od zakupa se priznaje tokom perioda trajanja zakupa primenom metode neto ulaganja, koja odražava konstantnu periodičnu stopu povraćaja.

Kada je sredstvo dato u operativni zakup to sredstvo se iskazuje u bilansu stanja zavisno od vrste sredstva. Prihod od zakupnine priznaje se na proporcionalnoj metodi tokom perioda trajanja zakupa.

c) Pravo na korišćenje zemljišta

Pravo na korišćenje zemljišta stečeno u postupku pripajanja ili/i kao odvojena transakcija kroz isplatu trećoj strani se iskazuje kao nematerijalno ulaganje. Nematerijalno ulaganje ima neograničen korisni vek upotrebe i podleže revidiranju u pogledu umanjenja vrednosti na godišnjem nivou.

2.24 Obaveze prema dobavljačima

Obaveze prema dobavljačima su obaveze plaćanja dobavljaču za preuzetu robu ili primljene usluge u redovnom toku poslovanja. Obaveze prema dobavljačima se klasifikuju kao tekuće ukoliko dospevaju za plaćanje u roku od 1 godine ili kraćem (odnosno u okviru redovnog ciklusa poslovanja ukoliko je duži). U suprotnom, ove obaveze se iskazuju kao dugoročne. Obaveze prema dobavljačima se inicijalno iskazuju po fer vrednosti, a naknadno se odmeravaju prema amortizovanoj vrednosti korišćenjem metoda efektivne kamatne stope.

2.25 Raspodela dividendi

Raspodela dividendi akcionarima Društva se priznaje kao obaveza u periodu u kojem su nadležni organi Društva odobrili dividende.

2.26 Zarada po akciji

Osnovna zarada po akciji izračunava se deljenjem dobiti koja pripada običnim akcionarima Društva sa ponderisanim prosečnim brojem običnih akcija u opticaju za period, isključujući obične akcije koje je Društvo otkupilo i koje se drže kao otkupljene sopstvene akcije.

3. Ključne računovodstvene procene i prosuđivanja

Procene i prosuđivanja se kontinuirano vrednuju i zasnivaju se na istorijskom iskustvu i drugim faktorima, uključujući očekivanja budućih događaja za koje se veruje da su razumni u datim okolnostima.

3.1 Ključne računovodstvene procene i pretpostavke

Društvo pravi procene i pretpostavke koje se odnose na budućnost. Rezultirajuće računovodstvene procene će, po definiciji, retko biti jednake ostvarenim rezultatima. Procene i pretpostavke koje imaju značajan rizik i dovode do materijalnih usaglašavanja knjigovodstvene vrednosti sredstava i obaveza u narednoj finansijskoj godini se nalaze u nastavku:

3. Ključne računovodstvene procene i prosuđivanja (nastavak)

3.1 Ključne računovodstvene procene i pretpostavke (nastavak)

a) Odložena poreska sredstva

Potrebne su značajne procene od strane rukovodstva u cilju utvrđivanja iznosa odloženih poreskih sredstava koja se mogu priznati, na osnovu verovatnog vremena nastanka i nivoa budućih oporezivih prihoda i strategije planiranja poreske politike. Na dan 31. decembar 2024. godine odložena poreska sredstva su priznata u iznosu od RSD 352.984 (31. decembar 2023. godine: 322.229). Dodatni detalji se nalaze u Napomeni 15.

b) Tehnološki vek upotrebe postrojenja i opreme

Rukovodstvo Društva utvrđuje procenjeni korisni vek upotrebe i pripadajuće troškove amortizacije svojih postrojenja i opreme. Ova procena se zasniva na projektovanom životnom ciklusu proizvoda. Taj ciklus se može značajno promeniti usled tehničkih inovacija i konkurentskih poteza kao reakcije na značajne industrijske cikluse. Rukovodstvo će povećati troškove amortizacije ukoliko je vek trajanja kraći od prethodno procenjenih rokova ili će otpisati tehnički zastarela ili nestrateska sredstva koja se ne koriste ili su prodana.

c) Ostala primanja zaposlenih

Sadašnja vrednost obaveza zavisi od brojnih faktora zasnovanih na aktuarskoj osnovi uz primenu brojnih pretpostavki. Pretpostavke koje se koriste pri utvrđivanju neto troškova (prihoda) po osnovu ostalih primanja zaposlenih obuhvataju očekivanu diskontnu stopu. Svaka izmena u ovim pretpostavkama uticaće na knjigovodstvenu vrednost obaveza za ostala primanja zaposlenih.

Društvo utvrđuje odgovarajuću diskontnu stopu svake druge godine. To je kamatna stopa koja treba da se primeni pri utvrđivanju sadašnje vrednosti procenjenih budućih novčanih tokova za koje se očekuje da će biti potrebni za izmirenje obaveza za ostala primanja zaposlenih. Pri utvrđivanju odgovarajuće diskontne stope, Društvo uzima u obzir kamatne stope visokokvalitetnih obveznica koje su izražene u valuti u kojoj će ostala primanja zaposlenih biti isplaćena i čiji rok dospeća približno odgovara roku plaćanja odnosnih obaveza.

Ostale ključne obaveze za penzije su bazirane na trenutnim tržišnim uslovima. Dodatne informacije su prikazane u Napomeni 31.

d) Umanjenje vrednosti finansijskih sredstava raspoloživih za prodaju

Umanjenje vrednosti finansijskih sredstava raspoloživih za prodaju zahteva značajno prosuđivanje. Prilikom prosuđivanja Društvo, među ostalim faktorima, procenjuje: trajanje i obim do kojeg je fer vrednost ulaganja manja od nabavne vrednosti ulaganja, finansijsko stanje primaoca ulaganja i izgledi za okončanje posla u skoroj budućnosti, uključujući faktore kao što su učinak industrije i sektora, promene u tehnologiji i tokove gotovine iz poslovanja i finansiranja.

Društvo je primenilo MSFI 9 Finansijski instrumenti od 01. januara 2020. godine. Primena standarda nema materijalno značajne efekte na Finansijske izveštaje Društva.

Društvo ne bi imalo značajan dodatni gubitak ukoliko bi pad u fer vrednosti ispod nabavne vrednosti bio smatran materijalno značajnim ili produženim, s obzirom na to da je izvršen prenos kumuliranih korekcija fer vrednosti po osnovu umanjenja vrednosti finansijskih sredstava namenjenih prodaji priznatih u kapitalu u bilans uspeha.

3.2 Ključna mišljenja u primeni računovodstvenih politika entiteta

Rukovodstvo preduzima sve neophodne mere kako bi podržalo opstanak i razvoj poslovanja Društva u tekućim okolnostima.

Društvo iskazuje prihod po fer vrednosti primljenog iznosa ili potraživanja po osnovu prodaje roba i usluga u toku redovnog poslovanja. Prihod se iskazuje bez PDV-a, akcize, povraćaja robe, rabata i popusta.

3. Ključne računovodstvene procene i prosuđivanja (nastavak)

3.2 Ključna mišljenja u primeni računovodstvenih politika entiteta (nastavak)

Računovodstveno obuhvatanje akcize je oblast koja zahteva značajne računovodstvene procene i prosuđivanja. Rukovodstvo je razmotrilo uslove MRS 18, zahteve Zakona o akcizi i uslove u kojima Društvo posluje, te je na osnovu toga zaključilo da je priznavanje akcize neto od prihoda opcija koja je primenljiva na Društvo.

Društvo nema značajnu koncentraciju kreditnog rizika. Društvo ima utvrđene politike koje obezbeđuju da se prodaja roba i usluga vrši kupcima koji imaju odgovarajuću kreditnu istoriju.

Društvo ima utvrđene politike koje obezbeđuju da se prodaja robe i usluga osigura bankarskim garancijama i menicama izdatim od banaka. Društvo nije iskusilo teškoće u naplati potraživanja u rokovima dospelosti nakon datuma bilansa stanja.

Društvo deponuje gotovinu kod tri renomirane banke u Srbiji i trudi se da podjednako distribuiru gotovinu kod ovih banaka, kao sredstvo diversifikacije rizika.

Društvo vrednuje nekretnine, postrojenja i opremu po nabavnoj vrednosti. Društvo je izvršilo procenu vrednosti NPO (nekretnina, postrojenja i opreme) i nije identifikovalo sredstva čija je nadoknadiva vrednost niža od knjigovodstvene vrednosti.

Društvo vrednuje svoje investicione nekretnine po nabavnoj vrednosti.

4. Upravljanje finansijskim rizikom

4.1 Faktori finansijskog rizika

Poslovanje Društva izloženo je različitim finansijskim rizicima. Upravljanje rizicima u Društvu je usmereno na nastojanje da se u situaciji nepredvidivosti finansijskih tržišta potencijalni negativni uticaji na finansijsko poslovanje Društva svedu na minimum.

Rizikom se upravlja u sklopu politika koje je odobrilo Matično Društvo. Politike Matičnog Društva daju pisane principe za opšte upravljanje rizikom kao i pisane politike koje pokrivaju specifične oblasti kao što je rizik od promene kursa, rizik od promene kamatne stope, kreditni rizik, upotreba derivativnih i nederivatnih finansijskih instrumenata i investiranje većih sredstava.

a) Tržišni rizik

(i) Valutni rizik

Društvo posluje u međunarodnim okvirima i izloženo je riziku od promena kursa stranih valuta, u prvom redu EUR, USD i CHF.

Ukoliko bi na dan 31. decembar 2024. godine dinar oslabio/ojačao za 5%, a sve druge promenljive ostale konstantne, profit bi se smanjio/povećao za RSD 264.894 (31. decembar 2023. godine: RSD 241.363), a kao rezultat negativnih/pozitivnih kursnih razlika koje bi nastale po osnovu preračuna potraživanja i obaveza u stranoj valuti iskazanih u bilansu stanja na dan 31. decembar 2024. godine (odnosno na dan 31. decembar 2023. godine).

(ii) Rizik kamatne stope

Sredstva koja donose prihod od kamate uključuju depozite kod banaka. Budući da Društvo nije zaduženo, rizik od promene kamatne stope ne postoji.

4. Upravljanje finansijskim rizikom (nastavak)

4.1 Faktori finansijskog rizika (nastavak)

b) Kreditni rizik

Društvo nema značajnu koncentraciju kreditnog rizika. Društvo ima utvrđene politike koje obezbeđuju da se prodaja robe i usluga vrši kupcima koji imaju odgovarajuću kreditnu istoriju. Društvo ima utvrđene politike koje ograničavaju nivo kreditne izloženosti prema svakoj pojedinačnoj finansijskoj instituciji.

Finansijska sredstva, koja potencijalno mogu izložiti Društvo kreditnom riziku sastoje se uglavnom od potraživanja od kupaca. Knjigovodstvena vrednost potraživanja, umanjena za ispravke vrednosti potraživanja, predstavlja maksimalan nivo izloženosti kreditnom riziku. Gotovina se plasira u finansijske institucije, za koje se smatra da u momentu deponovanja sredstava imaju minimalan rizik od neispunjenja obaveza.

Ukupno potraživanje od kupaca u zemlji koji duguju Društvu na dan 31. decembar 2024. godine iznosi RSD 5.206.105 što čini oko 88% (31. decembar 2023. godine: 81%) ukupnog iznosa potraživanja od kupaca.

Kao što je obelodanjeno u Napomeni 25, Društvo je pregledalo sva svoja potraživanja i procenilo njihovu naplativost.

Društvo je primenilo MSFI 9 Finansijski instrumenti od 01. januara 2020. godine i konstatovalo da nema materijalno značajne efekte koji bi zahtevali dodatno prilagođavanje.

c) Rizik likvidnosti

Društvo generiše dovoljno likvidnih sredstava kroz ostvarene novčane tokove iz poslovanja. U tabeli niže analizirane su finansijske obaveze Društva i neto izmirene izvedene finansijske obaveze koje su grupisane prema datumu dospeća na osnovu perioda preostalog do ugovornog datuma dospeća, a na datum bilansa stanja.

Uporedni podaci su u skladu sa izmenama i dopunama MSFI 7 koje se odnose na obelodanjivanje rizika likvidnosti.

Iznosi prikazani u tabeli predstavljaju ugovorne nediskontovane novčane tokove. Iznosi koji dospevaju na naplatu u roku od 12 meseci jednaki su njihovim knjigovodstvenim iznosima, budući da efekat diskontovanja nije materijalno značajan.

Na dan 31. decembar 2023. godine

	Manje od 1 godine	Između 1 i 2 godine	Između 2 i 5 godina
Ugovori o garanciji (Napomena 36)	4.430.000	-	-
Obaveze prema dobavljačima i ostale obaveze (Napomena 33)	7.995.584	-	-

Na dan 31. decembar 2024. godine

Ugovori o garanciji (Napomena 36)	4.430.000	-	-
Obaveze prema dobavljačima i ostale obaveze (Napomena 33)	8.230.366	-	-

4. Upravljanje finansijskim rizikom (nastavak)

4.2 Upravljanje rizikom kapitala

Cilj Društva kroz upravljanje kapitalom jeste da zadrži sposobnost Društva da nastavi da posluje u neograničenom periodu u predvidljivoj budućnosti kako bi akcionarima obezbedilo dividende, a ostalim interesnim stranama povoljnosti i da bi očuvalo optimalnu strukturu kapitala sa ciljem da smanji troškove kapitala.

Da bi očuvalo odnosno korigovalo strukturu kapitala, Društvo može da izvrši korekciju isplata dividendi akcionarima, vrati kapital akcionarima, izda nove akcije ili može da proda sredstva kako bi smanjilo dugovanje.

4.3 Procena fer vrednosti

Fer vrednost finansijskih instrumenata kojima se trguje na aktivnom tržištu (kao što su hartije od vrednosti kojima se trguje i hartije od vrednosti raspoložive za prodaju) zasniva se na kotiranim tržišnim cenama na dan bilansa stanja.

Fer vrednost finansijskih instrumenata kojima se ne trguje na aktivnom tržištu (na primer derivati kojima se trguje na nezvaničnoj berzi) utvrđuje se različitim tehnikama procene. Društvo primenjuje različite metode i utvrđuje pretpostavke koje se zasnivaju na tržišnim uslovima koji postoje na datum bilansa stanja.

Pretpostavlja se da nominalna vrednost, umanjena za gubitke zbog umanjenja vrednosti potraživanja i obaveza, približno odražava njihovu fer vrednost.

5. Poslovni prihodi

	2024	2023
Prihodi od prodaje robe na domaćem tržištu	22.901.247	22.233.443
Prihodi od prodaje proizvoda i usluga na inostranom tržištu	8.661.552	8.275.481
Prihodi od prodaje robe na inostranom tržištu	1.140.268	886.756
Prihodi od aktiviranja učinaka I robe	28.609	-
Prihodi od usklađivanja vrednosti imovine	1.834	-
Prihodi od zakupa	1.279	1.279
	32.734.789	31.396.959

U gornjoj tabeli je uključena prodaja povezanim licima: naknada za usluge na inostranom tržištu u ukupnom neto iznosu od RSD 8.661.552 i izvoz robe na inostranom tržištu u ukupnom neto iznosu od RSD 6.379 koji je prikazan u okviru Prihoda od prodaje robe na inostranom tržištu u 2024. godini (2023. godine: naknada za usluge RSD 8.275.481, izvoz robe RSD 21.271). Uslovi i vrsta odnosa povezanih pravnih lica iskazani su u Napomeni 38.

6. Poslovni rashodi

	2024	2023
Nabavna vrednost prodate robe	11.586.227	10.738.661
Nematerijalni troškovi (Napomena 9)	4.876.155	4.755.775
Troškovi proizvodnih usluga (Napomena 8)	4.263.666	4.087.801
Troškovi zarada, naknada zarada i ostali lični izdaci (Napomena 7)	2.636.296	2.286.623
Troškovi materijala goriva i energije	1.199.881	1.279.719
Troškovi amortizacije i rezervisanja (Napomene 18, 19, 20 i 31)	1.046.478	1.125.548
Rashodi od usklađivanja vrednosti imovine (Napomena 24)	203.177	63.440
	25.811.880	24.337.567

	2024	2023
Amortizacija NPO (Napomena 19)	838.856	982.461
Amortizacija NPO uzeti u lizing (Napomene 20, 32)	128.914	114.315
Dodatna rezervisanja (Napomena 31)	75.810	25.913
Amortizacija nematerijalnih ulaganja (Napomena 18)	2.898	2.859
	1.046.478	1.125.548

7. Troškovi zarada, naknada zarada i ostali lični rashodi

	2024	2023
Bruto zarade i naknade	2.086.929	1.795.969
Troškovi zaposlenih preko agencija i ugovora o delu	178.854	148.366
Troškovi otpremnina	137.387	132.823
Neiskorišćeni odmori	70.225	65.862
Ostale naknade zaposlenih	61.606	57.902
Dodatni dobrovoljni penzijski doprinosi	51.507	45.912
Dobrovoljno zdravstveno osiguranje	33.924	23.882
Troškovi poslovnih putovanja	14.972	12.796
Ostalo	892	3.111
	2.636.296	2.286.623

8. Troškovi proizvodnih usluga

	2024	2023
Licence za autorska prava	1.519.217	1.536.007
Troškovi usluga marketinga	1.363.632	1.344.854
Troškovi uslužne podrške u proizvodnji	723.790	594.393
Troškovi održavanja	332.044	317.177
Transportni troškovi	147.063	137.100
Troškovi zakupa	94.210	88.830
Troškovi obezbeđenja	64.063	54.984
Ostali rashodi	19.647	14.456
	4.263.666	4.087.801

9. Nematerijalni troškovi

	2024	2023
Usluge marketinga i upravljanja	3.569.746	3.480.244
Troškovi podrške kupcima	183.928	148.054
Ne-dobrotvorne donacije	169.457	154.969
Troškovi čišćenja	155.648	127.685
Troškovi licenci za softver	150.956	182.823
Troškovi reprezentacije	143.592	131.662
Troškovi konsultanskih usluga	110.035	100.766
Troškovi upravljanja otpadom	92.504	85.586
Troškovi poreza (bez troškova poreza na dobit)	55.998	43.340
Troškovi premije osiguranja	48.369	44.883
Ostali rashodi	195.922	255.763
	4.876.155	4.755.775

10. Finansijski prihodi

	2024	2023
Prihodi od kamata	409.875	501.834
Pozitivne kursne razlike	93.380	82.109
	503.255	583.943

11. Finansijski rashodi

	2024	2023
Negativne kursne razlike	105.554	82.031
Troškovi kamata - lizing	19.079	13.973
Troškovi kamata	400	2.118
Troškovi kamata-povezana lica	1	-
	125.034	98.122

12. Ostali prihodi

	2024	2023
Prihodi od ukidanja rezervisanja	108.354	95.833
Prihodi od prodaje otpada i ostalog materijala	50.684	44.560
Prihodi od prodaje sredstava	4.168	59.552
Naplaćena otpisana potraživanja	2.749	3.046
Ostali prihodi	11.141	48.492
	177.096	251.483

13. Ostali rashodi

	2024	2023
Rashodovanje osnovnih sredstava	50.238	15.440
Nadoknada RRP troškova	31.257	243.197
Dobrotvorne donacije	293	18.644
Ostali rashodi	72.816	88.039
	154.604	365.320

14. Porez na dobit

	2024	2023
Porez na dobit	1.190.166	1.156.514
Odloženi porez na dobit (Napomena 15)	(25.602)	(27.280)
	1.164.564	1.129.234

Dobitak pre oporezivanja se usaglašava sa troškovima poreza kao što sledi:

	2024	2023
Dobitak pre oporezivanja	7.322.592	7.431.222
Teorijski trošak po propisanoj stopi od 15%	1.098.389	1.114.683

Poreski efekat stavki koje nisu odbitne ili oporezive:

Obezvredjivanje sredstva, materijala, rezervnih delova i odbitno obezvredjivanje iz prethodne godine	29.479	2.431
Neposlovni troškovi	26.894	24.818
Rezervisanje za naknade zaposlenima	7.228	1.729
Neisplaćene/plaćene naknade po osnovu prestanka radnog odnosa	4.496	(1.799)
Otpis potraživanja	2.348	-
Rezervisanja za sudske sporove	642	93
Razlike u periodu priznavanja i plaćanja javnih prihoda	207	30
Nedokumentovani troškovi	68	129
Poreske kazne i kamate, ugovorene kazne i penali	12	300
Plaćanja po osnovu izgubljenih sudskih sporova	(133)	(280)
Dobitak od prodaje imovine	-	(270)
Kapitalni dobitak	-	2.593
Naplaćena otpisana potraživanja	-	(92)

Poreski efekat privremenih razlika

Prilagođavanje vrednosti osnovnih sredstva	34.922	1.123
Tržišna vrednost akcija	-	30
Neisplaćene/plaćene naknade po osnovu prestanka radnog odnosa	(2.810)	944
Rezervisanja za naknade zaposlenima	(8.638)	(1.336)
Rezervisanja za obezvredjivanje sredstva, materijala, rezervnih delova i zaliha	(28.540)	(15.892)

Porez na dobit	1.164.564	1.129.234
-----------------------	------------------	------------------

Prosečna ponderisana efektivna poreska stopa je bila 15,90% (2023. godina: 15,20%).

15. Odložena poreska sredstva i obaveze

Odložena poreska sredstva i obaveze se netiraju kada postoji zakonski izvršivo pravo da se netiraju tekuća poreska sredstva sa tekućim poreskim obavezama i kada se odložena poreska sredstva i obaveze odnose na poreze na dobit uvedene od strane istog poreskog organa bilo entitetu koji podleže obavezi plaćanja poreza ili različitim entitetima koji podležu obavezi plaćanja poreza onda kada postoji namera da se obaveze poravnaju na neto osnovi. Netirani iznosi su sledeći:

	31-Dec-2024	31-Dec-2023
Odložena poreska sredstva:		
- Nadoknativa u roku dužem od 12 meseci	352.984	322.229
Odložena poreska sredstva	352.984	322.229

Odložena poreska sredstva/obaveze iskazuju se po efektivnoj poreskoj stopi od 15% na dan 31. decembar 2024. godine.

Promene odloženih poreskih sredstava/obaveza su prikazane u tabeli:

	Razlika knjigovodstvene i poreske vrednosti NPO	Umanjenje vrednosti imovine	Obaveze za penzije i jubilarne nagrade	Kratkoročna rezervisanja	Revalorizacione rezerve	Tržišna vrednost akcija	Ukupno
Stanje 01. januar 2023. godine	266.939	-	32.155	944	(5.661)	270	294.647
Na (teret) / u korist bilansa uspeha	11.026	15.892	1.336	(944)	-	(30)	27.280
Direktno na teret kapitala	-	-	-	-	302	-	302
Stanje 31. decembar 2023. godine	277.965	15.892	33.491	-	(5.359)	240	322.229
Na (teret) / u korist bilansa uspeha	(14.386)	28.540	8.638	2.810	-	-	25.602
Direktno na teret kapitala	-	-	-	-	5.153	-	5.153
Stanje 31. decembar 2024. godine	263.579	44.432	42.129	2.810	(206)	240	352.984

16. Zarada po akciji

Osnovna zarada po akciji izražava se tako što se dobit koja pripada akcionarima Društva koji poseduju obične akcije podeli ponderisanim prosečnim brojem običnih akcija u opticaju za period, isključujući obične akcije koje je Društvo otkupilo i koje drži kao otkupljene sopstvene akcije.

	2024	2023
Neto dobit za godinu	6.158.028	6.301.988
Ponderisani prosečan broj običnih akcija (u hiljadama)	6.510	6.510
Osnovna zarada po akciji (RSD po akciji)	519,75	531,85

17. Dividenda po akciji

Dana 18. juna 2024. godine Skupština akcionara je usvojila Odluku o isplati dividende u iznosu od RSD 6.301.988 za finansijsku 2023. godinu. Pomenutom Odlukom, Skupština akcionara je odobrila isplatu i to: vlasnicima I klase preferencijalnih akcija iznos od RSD 595,3464 po akciji, akcionarima vlasnicima II klase preferencijalnih akcija iznos od RSD 551,8464 po akciji, akcionarima vlasnicima III klase preferencijalnih akcija iznos od RSD 546,8464 po akciji, a akcionarima vlasnicima običnih akcija iznos od RSD 531,8464 (iznos dividende po akciji iskazan je u RSD, a ne u '000 RSD). Dana 17. jula 2024. godine, Društvo je izvršilo isplatu dividende svim manjinskim akcionarima koji su imali svojstvo akcionara na dan dividende, odnosno 31. decembar 2023. godine i koji su Društvu dostavili validne podatke o broju svog tekućeg računa. Dana 12. septembra 2024. godine, Društvo je izvršilo isplatu dividende većinskom akcionaru Philip Morris Holland Holdings BV.

18. Nematerijalna ulaganja

	Pravo na korišćenje zemljišta	Kompjuterski softver i licence	Interno generisan softver	Nematerijalna ulaganja u pripremi	Ukupno
Na dan 1. januar 2023. godine					
Neotpisana vrednost	467.744	-	1.551	2.933	472.228
Povećanja u toku godine	-	-	-	10.850	10.850
Prenos na nem. osn. sred.	-	-	13.783	(13.783)	-
Prenos na osnovna sredstva	-	-	-	-	-
Otpis – Nabav. vred.	-	-	-	-	-
Otpis – Akumu.amort.	-	-	-	-	-
Amortizacija (Napomena 6)	-	-	(2.859)	-	(2.859)
	467.744	-	12.475	-	480.219
Na dan 31. decembar 2023. godine					
Nabavna vrednost	467.744	7.593	504.593	-	979.930
Akumulirana amortizacija	-	(7.593)	(492.118)	-	(499.711)
Neotpisana vrednost	467.744	-	12.475	-	480.219
Na dan 1. januar 2024. godine					
Neotpisana vrednost	467.744	-	12.475	-	480.219
Povećanja u toku godine	-	-	-	15.762	15.762
Prenos na nem. osn. sred.	-	-	-	-	-
Prenos na osnovna sredstva	(446.225)	-	-	-	(446.225)
Otpis – Nabav. vred.	-	-	-	-	-
Otpis – Akumu.amort.	-	-	-	-	-
Amortizacija (Napomena 6)	-	-	(2.898)	-	(2.898)
	21.519	-	9.577	15.762	46.858
Na dan 31. decembar 2024. godine					
Nabavna vrednost	21.519	7.593	504.593	15.762	549.467
Akumulirana amortizacija	-	(7.593)	(495.016)	-	(502.609)
Neotpisana vrednost	21.519	-	9.577	15.762	46.858

Amortizacija nematerijalnih ulaganja za 2024. godinu u iznosu od RSD 2.898 (2023. godina: RSD 2.859) je uključena u "Troškove amortizacije i rezervisanja" u bilansu uspeha Društva (Napomena 6).

Interno generisani troškovi uključuju troškove ulaganja u razvoj softvera i ostale interno stvorene troškove koji ispunjavaju kriterijume za priznavanje nematerijalnih ulaganja. Korisni vek ovih sredstava je od 3 do 5 godina.

19. Nekretnine, postrojenja i oprema

Na dan 1. januar 2023. godine	Zemljište i unapredjenja na zemljištu	Gradsko građevinsko zemljište	Zgrade	Postrojenja i oprema	Ulaganje u tuđe nekretnine	Ostalo NPO	NP&O u pripremi	Avansi za NPO	Ukupno
Neotpisana vrednost	70.067	-	1.094.006	3.852.160	9.589	7.201	460.958	23.156	5.517.137
Povećanje NPO u pripremi	-	-	-	-	-	-	1.050.755	153.910	1.204.665
Prenos sa avansa na NPO u pripremi	-	-	-	-	-	-	142.756	(142.756)	-
Povećanje na NPO sa NPO u pripremi	3.979	-	43.897	645.574	-	-	(693.450)	-	-
Godišnja amortizacija (Napomena 6)	(4.382)	-	(113.384)	(862.019)	(2.676)	-	-	-	(982.461)
Otpis – Nabavna vrednost	-	-	(8.066)	(463.114)	-	-	-	-	(471.180)
Otpis - Akum.amort.	-	-	2.407	353.023	-	-	-	-	355.430
Reklasifikacija na nematerijalna ulaganja	-	-	-	-	-	-	(10.850)	-	(10.850)
Na dan 31. decembar 2023. godine	69.664	-	1.018.860	3.525.624	6.913	7.201	950.169	34.310	5.612.741
Nabavna vrednost	134.894	-	3.330.921	13.722.607	13.299	7.201	950.169	34.310	18.193.401
Akumulirana amort.	(65.230)	-	(2.312.061)	(10.196.983)	(6.386)	-	-	-	(12.580.660)
Neotpisana vrednost	69.664	-	1.018.860	3.525.624	6.913	7.201	950.169	34.310	5.612.741
Na dan 1. januar 2024. godine									
Neotpisana vrednost	69.664	-	1.018.860	3.525.624	6.913	7.201	950.169	34.310	5.612.741
Povećanje NPO u pripremi	-	-	-	-	-	-	2.953.720	562.973	3.516.693
Prenos sa avansa na NPO u pripremi	-	-	-	-	-	-	501.739	(501.739)	-
Povećanje na NPO sa NPO u pripremi	-	-	928	673.848	26.657	-	(701.433)	-	-
Godišnja amortizacija (Napomena 6)	(4.480)	-	(114.536)	(715.630)	(4.210)	-	-	-	(838.856)
Otpis – Nabavna vrednost	-	-	(42.011)	(175.879)	-	-	-	-	(217.890)
Otpis - Akum.amort.	-	-	8.314	76.094	-	-	-	-	84.408
Reklasifikacija sa/na nematerijalna ulaganja	-	446.225	-	-	-	-	(15.762)	-	430.463
Na dan 31. decembar 2024. godine	65.184	446.225	871.555	3.384.057	29.360	7.201	3.688.433	95.544	8.587.559
Nabavna vrednost	134.894	446.225	3.289.838	14.220.576	39.956	7.201	3.688.433	95.544	21.922.667
Akumulirana amort.	(69.710)	-	(2.418.283)	(10.836.519)	(10.596)	-	-	-	(13.335.108)
Neotpisana vrednost	65.184	446.225	871.555	3.384.057	29.360	7.201	3.688.433	95.544	8.587.559

Društvo nije davalo založna prava na nekretnine, postrojenja i opremu na dan 31. decembar 2024. godine.

Amortizacija NPO u iznosu od RSD 838.856 (2023. godina: RSD 982.461) je uključena u „Troškove amortizacije i rezervisanja“ u bilansu uspeha (Napomena 6).

Povećanje NPO sa NPO u pripremi u iznosu od RSD 701.433 se odnosi na povećanje proizvodnih kapaciteta u iznosu od RSD 673.848, ulaganja u tuđe nekretnine RSD 26.657 i povećanje vrednosti zgrada od RSD 928.

Otpis mašina i opreme tokom 2024. godine je bio u iznosu od RSD 175.879, a otpis zgrada u iznosu od RSD 42.011.

20. Nekretnine, postrojenja i oprema uzeti u lizing

Na dan 1. januar 2023. godine	Zgrade	Postrojenja i oprema	Ukupno
Neotpisana vrednost	67.710	144.980	212.690
Povećanje	37.506	30.340	67.846
Amortizacija (Napomena 6)	(50.321)	(63.994)	(114.315)
Otpis – Nabavna vrednost	(56.606)	(61.864)	(118.470)
Otpis – Akumulirana amortizacija	53.927	59.172	113.099
Na dan 31. decembar 2023. godine	52.216	108.634	160.850
 Nabavna vrednost	 146.873	 290.438	 437.311
Akumulirana amortizacija	(94.657)	(181.804)	(276.461)
Neotpisana vrednost	52.216	108.634	160.850
 Na dan 1. januar 2024. godine	 	 	
Neotpisana vrednost	52.216	108.634	160.850
Povećanje	115.753	89.739	205.492
Amortizacija (Napomena 6)	(60.584)	(68.330)	(128.914)
Otpis – Nabavna vrednost	(47.564)	(28.374)	(75.938)
Otpis – Akumulirana amortizacija	39.861	24.147	64.008
Na dan 31. decembar 2024. godine	99.682	125.816	225.498
 Nabavna vrednost	 215.062	 351.803	 566.865
Akumulirana amortizacija	(115.380)	(225.987)	(341.367)
Neotpisana vrednost	99.682	125.816	225.498

Amortizacija Nekretnina, postrojenja i opreme uzeti u lizing u iznosu od RSD 128.914 (2023. godina: RSD 114.315) je uključena u Napomeni 6 u okviru "Troškova amortizacije i rezervisanja".

21. Dugoročna finansijska sredstva

	% učešća	31-Dec-2024	% učešća	31-Dec-2023
1. Finansijska sredstva raspoloživa za prodaju				
Novosadski Sajam	< 5%	2.577	< 5%	2.577
Neto finansijska sredstva raspoloživa za prodaju		2.577		2.577
Ukupno dugoročna finansijska sredstva		2.577		2.577

Ulaganja

Fer vrednost finansijskih sredstava Novosadskog sajma je utvrđena tržišnom cenom na dan 31. decembar 2024. godine.

Promene na finansijskim sredstvima Novosadskog sajma raspoloživim za prodaju su prikazane u tabeli ispod:

	2024	2023
Na početku perioda	2.577	2.577
Revalorizacija - Uskladjivanje vrednosti	-	-
Povećanje broja akcija	-	-
Povećanje nominalne vrednosti akcija	-	-
Na kraju perioda	2.577	2.577

22. Ostala dugoročna finansijska sredstva i ostala dugoročna potraživanja

	31-Dec-2024	31-Dec-2023
Zajmovi proizvođačima duvana	80.742	81.479
Dugoročni stambeni krediti zaposlenima	364	339
Rezervisanja za dugoročna finansijska sredstva	(80.418)	(81.124)
Ostala dugoročna potraživanja	33.651	26.941
	34.339	27.635

23. Finansijski instrumenti po kategorijama

Finansijska sredstva i obaveze koja se odnose na finansijske instrumente primenjene su na stavke prikazane u tabeli ispod:

(i) Na dan 31. decembar 2023. godine

	Zajmovi i potraživanja	Raspoloživo za prodaju	Ukupno
Sredstva prema bilansu stanja			
Gotovina i gotovinski ekvivalenti (Napomena 26)	8.511.376	-	8.511.376
Potraživanja po osnovu prodaje i druga potraživanja (Napomena 25)	7.667.077	-	7.667.077
Dugoročni krediti zaposlenima (Napomena 22)	339	-	339
Finansijska sredstva raspoloživa za prodaju (Napomena 21)	-	2.577	2.577
Ukupno	16.178.792	2.577	16.181.369

	Ostale finansijske obaveze
Obaveze prema bilansu stanja	
Obaveze prema dobavljačima bez avansa (Napomena 33)	7.995.584
Ostale kratkoročne obaveze (Napomena 34)	277.602
	8.273.186

(ii) Na dan 31. decembar 2024. godine

	Zajmovi i potraživanja	Raspoloživo za prodaju	Ukupno
Sredstva prema bilansu stanja			
Potraživanja po osnovu prodaje i druga potraživanja (Napomena 25)	7.823.303	-	7.823.303
Gotovina i gotovinski ekvivalenti (Napomena 26)	6.453.412	-	6.453.412
Dugoročni krediti zaposlenima (Napomena 22)	364	-	364
Finansijska sredstva raspoloživa za prodaju (Napomena 21)	-	2.577	2.577
Ukupno	14.277.079	2.577	14.279.656

	Ostale finansijske obaveze
Obaveze prema bilansu stanja	
Obaveze prema dobavljačima bez avansa (Napomena 33)	8.230.366
Ostale kratkoročne obaveze (Napomena 34)	461.368
	8.691.734

24. Zalihe

	31-Dec-2024	31-Dec-2023
Roba	1.927.151	3.079.965
Rezervni delovi	235.443	250.371
Dati avansi za usluge i materijal	48.993	48.549
Materijal	15.560	5.494
Ispravka vrednosti – materijal i rezervni delovi	(50.809)	(53.941)
Ispravka vrednosti – roba	(245.405)	(52.007)
	1.930.933	3.278.431

Promene na ispravci vrednosti zaliha materijala i rezervnih delova prikazane su u tabeli ispod:

	2024	2023
Na početku perioda	53.941	46.413
Dodatno umanjenje vrednosti (Napomena 6)	7.918	11.810
Otpis	(11.050)	(4.282)
Na kraju perioda	50.809	53.941

Promene na ispravci vrednosti robe prikazane su u tabeli ispod:

	2024	2023
Na početku perioda	52.007	43.334
Dodatno umanjenje vrednosti (Napomena 6)	195.259	51.630
Otpis	(28)	(42.957)
Ostalo	(1.833)	-
Na kraju perioda	245.405	52.007

25. Potraživanja

	31-Dec-2024	31-Dec-2023
Potraživanja od kupaca - na domaćem tržištu	5.206.105	5.350.817
Potraživanja od kupaca - povezana lica na inostranom tržištu	638.931	1.194.894
Potraživanja od kupaca - na inostranom tržištu	99.092	81.324
Potraživanja po osnovu prodaje – bruto	5.944.128	6.627.035
Ispravka vrednosti potraživanja od kupaca	(17.738)	(17.738)
Potraživanja po osnovu prodaje – neto	5.926.390	6.609.297
Ostala potraživanja	101.372	118.266
Ispravka vrednosti ostalih potraživanja	(20.634)	(22.971)
Ostala potraživanja – neto	80.738	95.295
Porez na dodatu vrednost	1.816.175	962.485
Ukupno potraživanja	7.823.303	7.667.077

Društvo na kvartalnom nivou vrši ispravku vrednosti potraživanja od trećih lica starijih od 60 dana od datuma dospeća. U donjoj tabeli je prikazana starosna analiza potraživanja od kupaca (uključujući i povezana pravna lica):

	31-Dec-2024	31-Dec-2023
Do 30 dana	5.925.470	6.609.153
Od 30 do 180 dana	920	112
Preko 180 dana	17.738	17.770
	5.944.128	6.627.035

Knjigovodstvene vrednosti potraživanja (u RSD protivvrednosti) Društva od kupaca (uključujući potraživanja od povezanih pravnih lica) iskazane su u sledećim valutama:

	31-Dec-2024	31-Dec-2023
Dinar (RSD)	5.206.105	5.350.817
Euro(EUR)	734.113	1.270.331
Američki dolar (USD)	3.910	5.887
	5.944.128	6.627.035

Knjigovodstvena vrednost potraživanja po dospelosti prikazana su u tabeli ispod:

	31-Dec-2024	31-Dec-2023
Nedospela potraživanja	5.925.574	6.609.246
Dospela potraživanja od trećih lica	17.738	17.738
Dospela potraživanja od povezanih pravnih lica	816	51
Ukupno potraživanja bruto	5.944.128	6.627.035

25. Potraživanja (nastavak)

Za dospelu potraživanja od trećih lica izvršeno je umanjenje vrednosti u iznosu od RSD 17.738.

Promene na poziciji ispravke vrednosti potraživanja su prikazane u sledećoj tabeli:

	31-Dec-2024	31-Dec-2023
Na početku perioda	17.738	17.738
Ukinuta neiskorišćena potraživanja	-	-
Potraživanja otpisana tokom godine kao nenaplativa	-	-
Na kraju perioda	17.738	17.738

Promene na ispravci vrednosti ostalih potraživanja su prikazane u sledećoj tabeli:

	31-Dec-2024	31-Dec-2023
Na početku perioda	22.971	23.103
Dodatno rezervisanje	906	-
Ukinuta neiskorišćena rezervisanja	-	-
Kursne razlike	(487)	(3)
Potraživanja otpisana tokom godine kao nenaplativa	(2.756)	(129)
Na kraju perioda	20.634	22.971

Povećanje i smanjenje ispravke vrednosti potraživanja iskazuje se u okviru Rashoda/Prihoda od usklađivanja vrednosti finansijske imovine koja se iskazuje po fer vrednosti kroz bilans uspeha. Iznosi prethodno ispravljeni, otpisuju se ukoliko se ne očekuje da će biti naplaćeni.

26. Gotovina i gotovinski ekvivalenti

	31-Dec-2024	31-Dec-2023
Gotovina u banci	6.421.839	8.473.104
Razgraničeni prihodi od kamata na kratkoročne depozite	31.573	38.272
Ukupno	6.453.412	8.511.376

27. Aktivna vremenska razgraničenja

	31-Dec-2024	31-Dec-2023
Unapred plaćena akciza	8.869.921	7.547.854
Ostali unapred plaćeni troškovi	60.895	6.318
8.930.816	7.554.172	

28. Kapital

Na dan 31. decembar 2024. godine, kapital Društva se sastoji od 11.461.033 akcija, vrednosti od RSD 1.000 po akciji, od čega 6.510.054 običnih akcija sa pravom glasa i pravom na dividende i 4.950.979 preferencijalnih akcija bez prava glasa.

Vlasnici preferencijalnih akcija I klase imaju pravo na prioritetnu dividendu čiji je iznos najmanje jednak prosečnoj kamatnoj stopi na oročene dinarske depozite preko dvanaest meseci koju priznaje banka kod koje Društvo ima najveći dinarski depozit. U toku 2024. godine ova kamata iznosila je 6,17% kod OTP banke kod koje je Društvo imalo najveće dinarske depozite u 2024. godini.

Vlasnici preferencijalnih akcija II klase imaju pravo na prioritetnu dividendu u godišnjem iznosu od 2% nominalne vrednosti akcija.

Vlasnici preferencijalnih akcija III klase imaju pravo na prioritetnu dividendu u godišnjem iznosu od 1,5% nominalne vrednosti akcija.

Dodatno, vlasnici svih preferencijalnih akcija imaju pravo na dividendu koja se raspodeljuje vlasnicima običnih akcija.

Vlasnička struktura običnih akcija na dan 31. decembar 2024. godine, kao i na dan 31. decembar 2023. godine je prikazana u sledećoj tabeli (% vlasništva):

	31-Dec-2024	31-Dec-2023
Philip Morris Holland Holdings B.V.	83,6	83,6
Akcionarski fond	16,2	16,2
Manjinski akcionari	0,2	0,2
	100,0	100,0

Promene na kapitalu su prikazane na sledeći način:

	Akcijski kapital	Ostali sveobuhvatni rezultat	Neraspoređena dobit	Ukupno
Na dan 1. januar 2023. godine	11.461.033	47.452	6.221.231	17.729.716
Povećanje beneficija zaposlenima i isplate akcija	-	(2.400)	-	(2.400)
Beneficije zaposlenima	-	(1.709)	-	(1.709)
Dobit za godinu	-	-	6.301.988	6.301.988
Dividenda za 2022. godinu	-	-	(6.221.231)	(6.221.231)
Na dan 31. decembar 2023. godine	11.461.033	43.343	6.301.988	17.806.364
Povećanje beneficija zaposlenima i isplate akcija	-	2.172	-	2.172
Beneficije zaposlenima	-	(29.199)	-	(29.199)
Dobit za period	-	-	6.158.028	6.158.028
Dividenda za 2023. godinu	-	-	(6.301.988)	(6.301.988)
Na dan 31. decembar 2024. godine	11.461.033	16.316	6.158.028	17.635.377

29. Revalorizazione rezerve

Revalorizazione rezerve predstavljaju rezerve formirane po osnovu rezervi za penzije i kompenzacije na osnovu plaćanja akcijama.

	2024	2023
Stanje na dan 1. januar	43.343	47.452
Povećanje/(Smanjenje) beneficije zaposlenima	2.172	(2.400)
Beneficije za penzije	(29.199)	(1.709)
Na kraju perioda	16.316	43.343

Revalorizazione rezerve uključuju i aktuarske dobitke/gubitke proistekle iz penzionih planova a u skladu sa MRS 19 "Primanja zaposlenih" kao i beneficije za plaćanje u akcijama u skladu sa MSFI 2.

Penzioni planovi

Društvo je odložilo efekat aktuarskih dobitaka/gubitaka kroz poziciju ostalog sveobuhvatnog rezultata a u skladu sa MRS 19 „Primanja zaposlenih“ i priznaće ih kao prihod u bilansu uspeha tokom prosečnog perioda u kome će pravo na sticanje beneficija biti ostvareno.

Aktuarski dobici i gubici koji proističu iz iskustvenih korekcija i promena u aktuarskim pretpostavkama knjiže se na teret ili u korist kapitala u okviru ostalog finansijskog rezultata u periodu u kome su nastali. Troškovi minulog rada priznaju se odmah u okviru bilansa uspeha.

Plaćanje akcijama

Na nivou Matičnog Društva postoji poseban plan naknada za rukovodioca koji se primenjuje u svim Društvima koja posluju u sastavu Matičnog Društva. Plan podrazumeva naknadu rukovodiocima u akcijama PMI Inc. nakon ispunjenja određenih uslova i primljene akcije predstavljaju dugoročnu kompenzaciju u vidu učešća u kapitalu Matičnog Društva nakon trogodišnjeg perioda službe.

Troškovi kompenzacije u akcijama su ustanovljeni pozivanjem na fer vrednost datih instrumenata kapitala odmerene na datum dodeljivanja. Fer vrednost se poziva na tržišnu cenu običnih akcija Matičnog Društva na datum dodeljivanja prava na naknadu zaposlenom. Troškovi se priznaju ravnomerno tokom celog perioda izvršenja kao trošak beneficija zaposlenih sa odgovarajućim rezervisanjima na kapitalu.

30. Neraspoređena dobit

Promene na računu neraspoređene dobiti su bile kao što sledi:

	2024	2023
Na početku perioda	6.301.988	6.221.231
Dobit za period	6.158.028	6.301.988
Dividenda iz prethodne godine (Napomena 17)	(6.301.988)	(6.221.231)
Na kraju perioda	6.158.028	6.301.988

31. Dugoročna rezervisanja

Promene na računu su bile kao što sledi:

	Jubilarnе nаgrаde	Nаknаde pо оdlаsku u pеnziju	Sudski spороvi i оstаlа rezervisаnjа	Ukupno
Na dan 1. јаnuаr 2023. gоdine	93.824	76.077	24.310	194.211
Prenos nа krаtkоrоčnа rezervisаnjа i plаćеnо	(20.187)	(1.192)	(1.865)	(23.244)
Dоdаtnа rezervisаnjа (Nаpоmеnа 6)	17.255	8.036	622	25.913
Tроškоvi minulоg rаdа	-	2.010	-	2.010
Ukidаnjе rezervisаnjа	-	-	-	-
Prenos аktuаrskog dоbitkа nа rezervе	-	-	-	-
Na dan 31. dеcеmbаr 2023. gоdine	90.892	84.931	23.067	198.890
Prenos nа krаtkоrоčnа rezervisаnjа i plаćеnо	(70.527)	(2.475)	(888)	(73.890)
Dоdаtnа rezervisаnjа (Nаpоmеnа 6)	63.494	8.036	4.280	75.810
Tроškоvi minulоg rаdа	-	2.010	-	2.010
Ukidаnjе rezervisаnjа	-	-	-	-
Prenos аktuаrskog dоbitkа nа rezervе	-	32.342	-	32.342
Na dan 31. dеcеmbаr 2024. gоdine	83.859	124.844	26.459	235.162

Rezervisanja izvršena u 2024. godini prikazana su u okviru Troškova amortizacije i rezervisanja u bilansu uspeha Društva (Napomena 6).

Dugoročna rezervisanja za jubilarne nagrade i nadoknade za odlazak u penziju procenjuju se od strane eksternog nezavisnog aktuara svake druge godine. Osnovne aktuarske pretpostavke za jubilarne nagrade i nadoknade za odlazak u penziju prikazane su kao što sledi:

	2024	2023
Diskontna stopа	7,50%	7,50%
Buduće povećanje zarada	4,00%	11,00%
Smrtnost	EVK90	EVK90
Godine starosti za odlazak u penziju	Po sticanju јednog оd uslova zа penziju	

32. Obaveze i rashodi po osnovu lizinga

Prilikom primene MSFI 16, Društvo je priznalo obaveze po osnovu lizinga koji je prethodno bio klasifikovan kao "Operativni lizing" po principima MRS 17 "Lizing". Ove obaveze su odmerene po osnovu preostalih rata plaćanja za lizing, diskontovanih korišćenjem inkrementalne kamatne stope zaduživanja Društva na dan 01. јаnuаr 2019. gоdine.

	31-Dec-2024	31-Dec-2023
Krаtkоrоčnе оbаvеzе pо оsnоvu lizingа u zemlji	123.812	106.961
Dugoročne obaveze po osnovu lizinga u zemlji	122.010	70.463
	245.822	177.424

32. Obaveze i rashodi po osnovu lizinga (nastavak)

Rashodi po osnovu lizinga priznati u okviru bilansa uspeha

	2024	2023
Amortizacija prava na korišćenje osnovnih sredstava (Napomene 6, 20)	128.914	114.315
Troškovi koji se odnose na kratkoročni lizing	46.934	40.713
Troškovi koji se odnose na lizing sredstava male vrednosti koja nisu prikazana kao kratkoročni lizing	44.738	49.351
Troškovi kamata po osnovu lizinga (Napomena 11)	19.079	13.973
Troškovi koji se odnose na varijabilna plaćanja lizinga koja nisu uključena u obaveze za lizing	2.771	2.494
	242.436	220.846

33. Obaveze iz poslovanja

	31-Dec-2024	31-Dec-2023
Dobavljači - povezana pravna lica na inostranom tržištu	4.493.965	5.495.146
Dobavljači - na domaćem tržištu	2.286.970	1.874.181
Dobavljači - na inostranom tržištu	1.216.750	359.622
Dobavljači - povezana pravna lica na domaćem tržištu	232.681	266.635
	8.230.366	7.995.584

Uslovi i vrsta odnosa povezanih pravnih lica iskazani su u Napomeni 38.

34. Ostale kratkoročne obaveze

	31-Dec-2024	31-Dec-2023
Obaveze za zarade i ostale kratkoročne obaveze	360.014	185.495
Obaveze za neiskorišćene godišnje odmore i ostale obaveze	71.472	66.220
Obaveze za dividendu	29.882	25.887
	461.368	277.602

35. Obaveze po osnovu poreza na dodatu vrednost, ostalih javnih prihoda i pasivna vremenska razgraničenja

	31-Dec-2024	31-Dec-2023
Obaveza za akcizu	5.716.752	5.679.931
Razgraničeni troškovi	1.768.071	1.451.823
Obaveza za porez na dobit	138.106	85.383
Ostali porezi i doprinosi	103.098	90.226
	7.726.027	7.307.363

35. Obaveze po osnovu poreza na dodatu vrednost, ostalih javnih prihoda i pasivna vremenska razgraničenja (nastavak)

Razgraničeni troškovi u iznosu od RSD 1.768.071 (2023. godina: RSD 1.451.823) obuhvataju:

	31-Dec-2024	31-Dec-2023
Podsticaji za trgovinu	703.720	559.976
Direktni troškovi marketinga	345.355	245.167
Troškovi licenci za softver	139.135	164.473
Obezbedjenje, čišćenje i pomoćno osoblje	112.877	92.986
Troškovi održavanja	78.284	72.705
Troškovi komunalnih usluga	65.143	75.350
Agencijske, konsultantske, revizorske i pravne usluge	52.354	28.347
Troškovi zaposlenih preko agencija	33.446	19.926
Transport i špedicija	17.682	18.666
Primanja zaposlenih (uključujući poreze)	10.767	28.328
Ostalo	209.308	145.899
	1.768.071	1.451.823

36. Vanbilansna sredstva i obaveze

	31-Dec-2024	31-Dec-2023
Materijali, poluproizvodi i roba u tuđem vlasništvu	6.851.451	7.153.727
Garancije za akcizu, carine i PDV	4.430.000	4.430.000
Dodatno penziono osiguranje	730.803	679.296
	12.012.254	12.263.023

37. Usaglašavanje potraživanja i obaveza

Društvo usaglašava potraživanja i obaveze sa svojim poslovnim partnerima u 2024. godini sa stanjima na kontima ili zapisnika o poređenju. Rezultati usaglašavanja izvršenih u izveštajnom periodu su zadovoljavajući.

38. Transakcije sa povezanim pravnim licima

Za svrhe ovih finansijskih izveštaja, pravna lica se tretiraju kao povezana ukoliko jedno pravno lice ima mogućnost kontrolisanja drugog pravnog lica ili vrši značajan uticaj na finansijske i poslovne odluke drugog lica, što je definisano u MRS 24 "Obelodanjivanja povezanih strana". Prilikom razmatranja svih mogućih vrsta odnosa između povezanih pravnih lica, pažnja se usmerava na suštinu odnosa, a ne samo na pravnu formu.

Društvo je kontrolisano od strane Društva Philip Morris Holland Holdings BV, koje poseduje 87,52% akcija Društva. Akcije Društva se kotiraju na Beogradskoj berzi. Krajnje matično Društvo je Društvo Philip Morris International Inc, New York, SAD.

Salda na dan 31. decembar 2024. godine i 31. decembar 2023. godine, kao i transakcije sa povezanim pravnim licima Društva sastoje se iz sledećeg:

38. Transakcije sa povezanim pravnim licima (nastavak)

<u>a) Salda sa povezanim pravnim licima</u>	<u>Odnos</u>	<u>31-Dec-2024</u>	<u>31-Dec-2023</u>
Potraživanja od kupaca, bruto (Napomena 25)	povezano	638.931	1.194.894
Potraživanja od kupaca, bruto	matično	-	-
Potraživanja od kupaca, bruto	zavisno	-	-
Obaveze prema dobavljačima (Napomena 33)	povezano	(4.726.646)	(5.761.781)
Obaveze prema dobavljačima	zavisno	-	-
Obaveze prema dobavljačima	matično	-	-
Ukupno		(4.087.715)	(4.566.887)

Salda potraživanja sa povezanim pravnim licima prikazana su u tabeli ispod:

<u>i) Povezano pravno lice</u>	<u>31-Dec-2024</u>	<u>31-Dec-2023</u>
Philip Morris Products S.A.	413.449	1.188.033
AO Philip Morris Izhora	220.734	-
Philip Morris Services S.A.	3.287	3.345
Philip Morris Mexico Productos y Servicios S de RL de CV	588	-
Tabaqueira - Empresa Industrial de Tabacos, S.A.	405	456
Philip Morris Manufacturing Senegal	263	-
UAB Philip Morris Lietuva	88	2.639
Philip Morris Romania S.R.L	63	13
Philip Morris Kazakhstan LLP	41	109
Papastratos Cigarette Manufacturing	7	-
Philip Morris Products S.A. Manufacturing	6	165
Philip Morris Polska S.A.	-	61
Philip Morris CR A.S.	-	47
Philip Morris Manufacturing and Technology Bologna SPA	-	26
Ukupno	638.931	1.194.894

38. Transakcije sa povezanim pravnim licima (nastavak)

Salda obaveza prema povezanim pravnim licima prikazana su u tabeli ispod:

<u>ii) Povezano pravno lice</u>	<u>31-Dec-2024</u>	<u>31-Dec-2023</u>
Philip Morris Products S.A.	(3.462.424)	(4.051.413)
Philip Morris Global Brands INC.	(381.871)	(355.983)
Philip Morris International IT	(363.997)	(288.598)
Philip Morris Services d.o.o. Beograd	(232.681)	(266.635)
Philip Morris Products S.A. OC Division	(210.922)	(155.489)
PMI Service Center Europe	(36.342)	(32.304)
Philip Morris Services S.A.	(16.870)	(14.952)
Philip Morris Montenegro LTD	(7.152)	(7.894)
Philip Morris Global Services INC	(7.114)	(2.132)
Philip Morris Manufacturing GMBH	(5.865)	-
Philip Morris CR A.S.	(663)	(229.080)
Philip Morris Romania S.R.L	(329)	(164)
Philip Morris Manufacturing and Technology Bologna SPA	(287)	(23)
Philip Morris Products S.A. Manufacturing	(123)	-
Tabaqueira - Empresa Industrial de Tabacos, S.A.	(5)	-
Philip Morris Investements B.V.	(1)	-
AO Philip Morris Izhora	-	(357.109)
Philisa Philip Morris Sabanci	-	(5)
Ukupno	(4.726.646)	(5.761.781)

<u>b) Transakcije sa povezanim pravnim licima</u>	<u>Odnos</u>	<u>2024</u>	<u>2023</u>
Nabavke	povezano	10.322.308	10.511.352
Prodaja	povezano/matično	9.008.897	8.715.817
Isplaćena dividenda	matično	5.274.933	5.207.450
Ostali troškovi poslovanja	povezano	4.927.281	4.798.759

Nabavke od povezanih pravnih lica prikazane su u tabeli ispod:

<u>i) Povezano pravno lice</u>	<u>2024</u>	<u>2023</u>
Philip Morris Products S.A.	10.199.546	7.330.026
AO Philip Morris Izhora	113.143	2.950.023
Philip Morris Manufacturing GMBH	5.868	-
Rothmans, Benson and Hedges Inc.	2.197	-
Philip Morris Manufacturing and Technology Bologna SPA	515	60
Philip Morris Romania S.R.L	352	146
Philip Morris Products S.A. Manufacturing	330	333
Philip Morris Investments B.V.	267	-
UAB Philip Morris Lietuva	257	114
Philip Morris Polska S.A.	63	-
Tabaqueira - Empresa Industrial de Tabacos, S.A.	5	53
Philip Morris CR A.S.	(235)	163.747
Philip Morris Kazakhstan LLP	-	66.850
Ukupno	10.322.308	10.511.352

38. Transakcije sa povezanim pravnim licima (nastavak)

Prodaja povezanim pravnim licima prikazana je u tabeli ispod:

ii) Povezano pravno lice

	2024	2023
Philip Morris Products S.A.	8.684.762	8.547.701
AO Philip Morris Izhora	220.692	-
Philip Morris Kazakhstan LLP	95.456	169
Philip Morris Engineering SA	1.532	-
UAB Philip Morris Lietuva	1.190	4.890
Tabaqueira - Empresa Industrial de Tabacos, S.A.	1.013	2.086
Philip Morris Polska S.A.	1.009	1.477
Philip Morris Mexico Productos y Servicios S de RL de CV	790	-
Philip Morris Romania S.R.L	683	80
Philip Morris Products S.A. Manufacturing	586	983
Philip Morris CR A.S.	416	166
Philip Morris Manufacturing Senegal	263	-
Rothmans, Benson and Hedges Inc.	236	-
Philip Morris Manufacturing and Technology Bologna SPA	115	1.592
Philip Morris Manufacturing GMBH	95	13
Papastratos Cigarette Manufacturing	35	11
f6 Cigarettenfabrik GmbH & Co. KG	22	-
Philip Morris Korea INC.	2	5
PMFTC, INC.	-	1.414
Philip Morris Indonesia PT	-	145.057
Philsa Philip Morris Sabanci	-	12
Philip Morris Albania SH.P.K.	-	10.161
Ukupno	9.008.897	8.715.817

Ostali troškovi poslovanja iz transakcija sa povezanim pravnim licima prikazani su u tabeli ispod:

iii) Povezano pravno lice

	2024	2023
Philip Morris Services d.o.o. Beograd	1.689.025	1.655.226
Philip Morris International IT	1.053.025	981.305
Philip Morris Global Brands INC.	857.047	864.290
Philip Morris Products S.A. OC Division	622.566	584.674
Philip Morris Products S.A.	471.022	445.092
PMI Service Center Europe	109.298	117.162
Philip Morris Montenegro LTD	70.689	67.783
Philip Morris Services S.A.	51.425	67.657
CTPM International SA	4.110	11.103
Philip Morris Manufacturing and Technology Bologna SPA	763	85
Philip Morris International INC.	451	453
Philip Morris Romania S.R.L	32	-
PMI Global Services INC	(2.172)	3.924
Philsa Philip Morris Sabanci	-	5
Ukupno	4.927.281	4.798.759

38. Transakcije sa povezanim pravnim licima (nastavak)

Naknade ključnom rukovodstvu

Naknada koja se isplaćuje ključnom rukovodstvu za njihove usluge, bilo da su ostvarili puno radno vreme ili honorarni rad, obuhvata platu po ugovoru. Dodatne naknade i kompenzacije mogu se isplatiti rukovodstvu za usluge u tom svojstvu.

Ukupna naknada za ključno rukovodstvo za 2024. godinu uključena u bilans uspeha iznosi RSD 11.216 (2023. godina: RSD 10.419).

39. Potencijalne obaveze

i) Pitanja zaštite životne sredine

Propisi o životnoj sredini u Republici Srbiji su u procesu razvoja i Društvo nije iskazalo obaveze na dan 31. decembar 2024. godine za bilo koji predviđeni trošak uključujući naknade za pravne i konsultantske usluge, proučavanje lokacije, dizajn i primenu korektivnih planova, koji se odnose na pitanja zaštite životne sredine. Efikasno upravljanje zaštitom životne sredine u okviru Društva je na visokom nivou i Društvo je posvećeno stalnom unapređenju poslovnih aktivnosti kako bi postiglo najviše standarde održivosti.

ii) Sudski sporovi

Na dan 31. decembar 2024. godine protiv Društva se vodi više sudskih sporova čija visina tužbenih zahteva iznosi RSD 47.471. Prema instrukcijama dobijenih od advokata koji zastupaju Društvo u tim sporovima, a na osnovu procene svakog pojedinačnog sudskog spora, Društvo je izvršilo rezervisanje iznosa za sudske sporove od RSD 26.459 (Napomena 31). Rukovodstvo Društva procenjuje da će preostali deo tekućih sporova od RSD 21.012, biti rešen u korist Društva, pa je stoga procenilo da ne treba da vrši rezervisanje za te sporove.

40. Poreski rizici

Poreski zakoni Republike Srbije podležu različitim tumačenjima i čestim izmenama i dopunama. Tumačenje poreskih zakona od strane poreskih vlasti, može da se razlikuje od onih koje je izvršilo rukovodstvo Društva. Kao rezultat, neke transakcije mogu biti dovedene u pitanje od strane poreskih vlasti i Društvo može biti obavezno da plati dodatne poreze, kazne i kamate. Krajnji rok dospeća poreskih obaveza je pet godina. To znači da poreske vlasti imaju prava da odrede plaćanje neplaćene poreske obaveze u roku od pet godina od datuma transakcije. Rukovodstvo je ocenilo da Društvo nema nepriznatih poreskih obaveza koje su nastale zaključno sa 31. decembar 2024. godine.

41. Naknade ovlašćenim revizorskim društvima

Reviziju finansijskih izveštaja za 2024. godinu odradila je revizorska kuća PricewaterhouseCoopers d.o.o. Beograd. Naknada za pruženu uslugu iznosi RSD 6.047. Za pružanje usluga savetovanja rukovodstva o strateškim pitanjima poreske i akcizne politike, carinskih propisa i ostalih usluga tokom 2024. godine, angažovana je revizorska kuća KPMG d.o.o. Beograd. Ukupna naknada za pružene usluge iznosi RSD 1.687.

42. Događaji posle datuma bilansa stanja

Nije bilo događaja koji su nastali posle datuma bilansa stanja do datuma odobrenja finansijskih izveštaja od strane Odbora direktora Društva 26. mart 2025. godine koji bi zahtevali izmene ili obelodanjivanje u napomenama uz priložene finansijske izveštaje.

Niš, 26. mart 2025. godine

Jasmina Marjanović Pavlović

Lice odgovorno za sastavljanje izveštaja

Aleksandar Jakovljević

Zakonski zastupnik

PHILIP MORRIS OPERATIONS A.D., NIŠ

**FINANSIJSKI IZVEŠTAJI
ZA GODINU ZAVRŠENU 31. DECEMBRA 2024.
I IZVEŠTAJ NEZAVISNOG REVIZORA**

PHILIP MORRIS OPERATIONS A.D., NIŠ

Finansijski izveštaji za godinu završenu 31. decembra 2024.

Sadržaj

Izveštaj nezavisnog revizora

Bilans stanja

Bilans uspeha

Izveštaj o ostalom rezultatu

Izveštaj o promenama na kapitalu

Izveštaj o tokovima gotovine

Napomene uz finansijske izveštaje

Izveštaj nezavisnog revizora

Akcionarima i Odboru direktora Philip Morris Operations a.d., Niš

Mišljenje

Po našem mišljenju, finansijski izveštaji daju istinit i objektivan prikaz, po svim materijalno značajnim aspektima, finansijske pozicije Philip Morris Operations a.d. Niš (u daljem tekstu „Društvo“) na dan 31. decembra 2024. godine, i njegove finansijske uspešnosti i tokova gotovine za godinu završenu na taj dan u skladu sa Zakonom o računovodstvu Republike Srbije.

Predmet revizije

Finansijski izveštaji Društva uključuju:

- Bilans stanja sa stanjem na dan 31. decembra 2024. godine;
- Bilans uspeha za godinu završenu na taj dan;
- Izveštaj o ostalom rezultatu za godinu završenu na taj dan;
- Izveštaj o promenama na kapitalu za godinu završenu na taj dan;
- Izveštaj o tokovima gotovine za godinu završenu na taj dan; i
- Napomene uz finansijske izveštaje, koje sadrže informacije o značajnim računovodstvenim politikama i druge napomene uz finansijske izveštaje.

Osnova za mišljenje

Reviziju smo izvršili u skladu sa Zakonom o reviziji Republike Srbije. Naše odgovornosti u skladu sa tim zakonom su detaljnije opisane u odeljku izveštaja koji je naslovljen Odgovornosti revizora za reviziju finansijskih izveštaja.

Smatramo da su revizijski dokazi koje smo pribavili dovoljni i adekvatni da nam pruže osnovu za naše mišljenje.

Nezavisnost

Mi smo nezavisni u odnosu na Društvo u skladu sa Međunarodnim Kodeksom Etike za Profesionalne Računovođe (uključujući Međunarodne Standarde Nezavisnosti) izdatim od strane Odbora za Međunarodne Etičke Standarde za Računovođe (IESBA Kodeks) i usvojenim od strane Komore ovlašćenih revizora u Republici Srbiji. Ispunili smo naše druge etičke odgovornosti u skladu sa IESBA Kodeksom usvojenim od strane Komore ovlašćenih revizora u Republici Srbiji.

Naš pristup reviziji

Pregled

Materijalnost	• Materijalnost Društva: RSD 366.130 hiljade, što predstavlja 5% dobiti pre oporezivanja.
Ključna revizijska pitanja	• Priznavanje prihoda

Pri koncipiranju revizije utvrdili smo nivo materijalnosti i procenili rizike od materijalno značajnih grešaka u finansijskim izveštajima. Posebnu pažnju posvetili smo slučajevima koji predviđaju subjektivnu procenu rukovodstva, kao što su npr. materijalno značajne računovodstvene procene koje uključuju utvrđivanje pretpostavki i uzimanje u obzir neizvesnih budućih događaja od strane rukovodstva. Kao i kod svake revizije, pažnju smo posvetili riziku od zaobilaženja interne kontrole od strane rukovodstva, što između ostalog uključuje razmatranje da li postoje dokazi o pristrasnosti koji predstavljaju rizik od postojanja materijalno značajnih grešaka nastalih usled pronevere.

Prilagodili smo obim revizije sa ciljem da obezbedimo primenu dovoljnih postupaka za potrebe izražavanja mišljenja o finansijskim izveštajima, uzetim u celini, pri čemu smo vodili računa o strukturi Društva, računovodstvenim procesima i sistemima kontrole, kao i sektoru privrede u kojem Društvo posluje.

Materijalnost

Na obim naše revizije uticala je primena nivoa materijalnosti. Revizija je koncipirana na način da se stekne razumno uverenje da finansijski izveštaji ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze. Pogrešni iskazi mogu nastati usled pronevere ili greške. Pogrešni iskazi se smatraju materijalno značajnim ako je razumno očekivati da će oni, pojedinačno ili zbirno, uticati na ekonomske odluke korisnika donete na osnovu finansijskih izveštaja.

Na osnovu našeg profesionalnog prosuđivanja, definisali smo određene kvantitativne kriterijume materijalnosti, kao i nivo materijalnosti za finansijske izveštaje, uzete u celini, kao što je prikazano u tabeli niže. Pomenuto nam je, uz kvalitativne faktore, pomoglo da definišemo obim revizijskog angažovanja, kao i prirodu, vremenski okvir i opseg revizijskih postupaka, kao i da izvršimo procenu efekata pogrešnih iskaza, ukoliko postoje, pojedinačno ili zbirno, na finansijske izveštaje, uzete u celini.

Nivo materijalnosti	RSD 366.130 hiljade
Kako smo odredili materijalnost	5% dobiti pre oporezivanja
Obrazloženje za primenjenu osnovu za određivanje materijalnosti	Odлучili smo da materijalnost treba da bude određena na osnovu dobiti pre oporezivanja jer po našem mišljenju ona predstavlja najrelevantnije merilo za ocenu poslovanja Društva i najviše odgovara poslovnom modelu Društva. Za stopu od 5% smo se opredelili jer je unutar prihvatljivih kvantitativnih kriterijuma koji se koriste za profitno orijentisana društva u ovom industrijskom sektoru.

Sa licima ovlašćenim za upravljanje Društva postigli smo dogovor o obaveštavanju o svim pogrešnim iskazima većim od RSD 36.613 hiljada identifikovanim u toku revizije, kao i o pogrešnim iskazima manjim od navedenog iznosa koji, prema našem mišljenju, zahtevaju izveštavanje.

Ključna revizijska pitanja

Ključna revizijska pitanja su pitanja koja su, po našem profesionalnom prosuđivanju, bila od najvećeg značaja u našoj reviziji finansijskih izveštaja za tekući period. Ova pitanja su razmatrana u kontekstu revizije finansijskih izveštaja u celini i u formiranju našeg mišljenja o njima, i mi nismo izneli izdvojeno mišljenje o ovim pitanjima.

Ključna revizijska pitanja	Kako smo pristupili ključnim revizijskim pitanjima
Priznavanje prihoda Videti napomenu 2.22 (Priznavanje prihoda) i napomenu 5 (Poslovni prihodi). U Bilansu uspeha Društva za godinu završenu 31. decembra 2024. godine iskazan je Poslovni prihod od RSD 32.734.789 hiljada. Prihodi su odabrani za ključno revizijsko pitanje, jer pozicija prihoda čini najznačajniju stavku Bilansa uspeha, a iznosi evidentirani u sistemima Društva podležu inherentnom riziku zbog sledećih faktora: - proces priznavanja prihoda Društva je složen jer uključuje nekoliko različitih vrsta transakcija uključujući obračun rabata i popusta, kao i obračun akcize; - postoji rizik da bi transakcioni prihodi mogli biti pogrešno iskazani zbog grešaka u obradi podataka; i - postoji rizik da se neovlašćene promene mogu izvršiti u relevantnim sistemima, što može dovesti do pogrešnih iskaza o prihodima.	Procenili smo procese i kontrole Društva vezane za priznavanje prihoda kao deo naših revizijskih procedura. Procenili smo relevantni IT sistem, kao i dizajn kontrola i testirali operativnu efektivnost opštih IT kontrola za: - evidentiranje transakcija prihoda; - sprečavanje kreiranje duplih računa; - obračun iznosa fakturisanih kupcima na osnovu odobrenog cenovnika; - automatski obračun akcize; - potpisivanje otpremnice od strane kupaca; i - pristup promeni programa i podataka Kao deo revizorskih procedura procenili smo prikladnost računovodstvenih politika za priznavanje prihoda. Takođe, na uzorku smo testirali prodajne transakcije evidentirane tokom finansijske godine kako bi potvrdili da odražavaju stvarne prodajne transakcije, na način što smo ih uporedili sa pratećom dokumentacijom (npr. ugovorima sa kupcima, porudžbenicama i otpremnicama gde je to bilo primenljivo) i naplaćenom gotovinom. Nadalje, kombinacijom testova kontrola i testova detalja procenili smo razumnost računovodstvenih procena i pretpostavki u vezi sa priznavanjem prihoda. Ove procedure uključuju testove rabata i popusta, povraćaja robe, tačno vreme priznavanja prihoda evidentiranih pred kraj finansijskog perioda, i pribavljanje konfirmacija za odabrani uzorak kupaca.

Izveštavanje o ostalim informacijama uključujući Godišnji izveštaj o poslovanju

Rukovodstvo je odgovorno za ostale informacije. Ostale informacije obuhvataju Godišnji izveštaj o poslovanju (koji ne uključuje finansijske izveštaje i izveštaj revizora o njima).

Naše mišljenje o finansijskim izveštajima se ne odnosi na ostale informacije.

U vezi sa našom revizijom finansijskih izveštaja, naša odgovornost je da pročitamo ostale informacije navedene gore, i pri tome razmotrimo da li postoji materijalna nedoslednost između njih i finansijskih izveštaja ili naših saznanja stečenih tokom revizije, ili na drugi način predstavljaju materijalno pogrešna iskazivanja.

U vezi sa Godišnjim izveštajem o poslovanju, sproveli smo takođe procedure u skladu sa Zakonom o računovodstvu Republike Srbije. Ove procedure uključuju razmatranje da li Godišnji izveštaj o poslovanju sadrži obelodanjivanja koja se zahtevaju Zakonom o računovodstvu Republike Srbije.

Na osnovu procedura sprovedenih tokom revizije, po našem mišljenju:

- Godišnji izveštaj o poslovanju sastavljen je u skladu sa zahtevima Zakona o računovodstvu Republike Srbije; i
- informacije navedene u Godišnjem izveštaju o poslovanju, za finansijsku godinu za koju se pripremaju finansijski izveštaji, su konzistentne sa finansijskim izveštajima.

Dodatno, na osnovu znanja i razumevanja poslovanja Društva i njegovog poslovnog okruženja, stečenog tokom obavljanja revizije, od nas se zahteva da saopštimo u izveštaju ukoliko zaključimo da postoji materijalno pogrešno prikazivanje u Godišnjem izveštaju o poslovanju. U tom smislu, ne postoji ništa što bi trebalo da saopštimo u izveštaju.

Odgovornosti rukovodstva i lica ovlašćenih za upravljanje za finansijske izveštaje

Rukovodstvo je odgovorno za pripremu i fer prezentaciju ovih finansijskih izveštaja u skladu sa Zakonom o računovodstvu Republike Srbije, i za one interne kontrole za koje odredi da su potrebne za pripremu finansijskih izveštaja koji ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze, nastale bilo usled pronevere ili greške.

Pri sastavljanju finansijskih izveštaja, rukovodstvo je odgovorno za procenu sposobnosti Društva da nastavi sa poslovanjem u skladu sa načelom stalnosti, obelodanjujući, po potrebi, pitanja koja se odnose na stalnost poslovanja i primenu načela stalnosti poslovanja kao računovodstvene osnove, osim ako rukovodstvo namerava da likvidira Društvo ili da obustavi poslovanje ili nema drugu realnu mogućnost osim da to uradi.

Lica ovlašćena za upravljanje su odgovorna za nadgledanje procesa finansijskog izveštavanja Društva.

Odgovornost revizora za reviziju finansijskih izveštaja

Naš cilj je sticanje uveravanja u razumnoj meri o tome da finansijski izveštaji, uzeti u celini, ne sadrže materijalno značajne pogrešne iskaze nastale usled pronevere ili greške, i izdavanje revizorskog izveštaja koji sadrži mišljenje revizora. Uveravanje u razumnoj meri označava visok nivo uverenja ali ne predstavlja garanciju da će revizija sprovedena u skladu sa Zakonom o reviziji Republike Srbije uvek otkriti materijalno pogrešne iskaze, ako takvi iskazi postoje. Pogrešni iskazi mogu da nastanu usled pronevere ili greške i smatraju se materijalno značajnim ako je razumno očekivati da će oni, pojedinačno ili zbirno, uticati na ekonomske odluke korisnika donete na osnovu finansijskih izveštaja.

Kao deo revizije koju obavljam u skladu sa Zakonom o reviziji Republike Srbije, mi primenjujemo profesionalno prosuđivanje i održavamo profesionalni skepticizam tokom revizije. Isto tako, mi:

- Vršimo identifikaciju i procenu rizika od materijalno značajnih pogrešnih iskaza u finansijskim izveštajima, nastalih usled pronevere ili greške, osmišljavamo i obavljam revizijske postupke koji su prikladni za te rizike i pribavljamo dovoljno adekvatnih revizijskih dokaza da obezbede osnovu za mišljenje revizora. Rizik da neće biti identifikovani materijalno značajni pogrešni iskazi koji su rezultat pronevere je veći nego za pogrešne iskaze nastale usled greške, zato što pronevera može da uključi udruživanje, falsifikovanje, namerne propuste, lažno predstavljanje ili zaobilaženje interne kontrole.
- Stičemo razumevanje o internim kontrolama koje su relevantne za reviziju radi osmišljavanja revizijskih postupaka koji su prikladni u datim okolnostima, ali ne u cilju izražavanja mišljenja efikasnosti sistema interne kontrole Društva.
- Vršimo procenu primenjenih računovodstvenih politika i u kojoj meri su razumne računovodstvene procene i povezana obelodanjivanja koje je izvršilo rukovodstvo.

- Donosimo zaključak o prikladnosti primene načela stalnosti kao računovodstvene osnove od strane rukovodstva i, na osnovu prikupljenih revizijskih dokaza, donosimo zaključak o tome da li postoji materijalna neizvesnost u vezi sa događajima ili uslovima koji mogu da izazovu značajnu sumnju u pogledu sposobnosti Društva da nastavi sa poslovanjem u skladu sa načelom stalnosti. Ako zaključimo da postoji materijalna neizvesnost, dužni smo da u svom izveštaju skrenemo pažnju na povezana obelodanjivanja u finansijskim izveštajima ili, ako takva obelodanjivanja nisu adekvatna, da modifikujemo svoje mišljenje. Naši zaključci se zasnivaju na revizijskim dokazima prikupljenim do datuma izveštaja revizora. Međutim, budući događaji ili uslovi mogu za posledicu da imaju da Društvo prestane da posluje u skladu sa načelom stalnosti.
- Vršimo procenu ukupne prezentacije, strukture i sadržaja finansijskih izveštaja, uključujući obelodanjivanja, kao i da li su u finansijskim izveštajima prikazane osnovne transakcije i događaji na takav način da se postigne fer prezentacija.

Saopštavamo licima ovlašćenim za upravljanje, između ostalog, planirani obim i vreme revizije i značajne revizijske nalaze, uključujući sve značajne nedostatke interne kontrole koje smo identifikovali tokom revizije.

Takođe, dostavljamo licima ovlašćenim za upravljanje izjavu da smo usklađeni sa relevantnim etičkim zahtevima u pogledu nezavisnosti i da ćemo ih obavestiti o svim odnosima i ostalim pitanjima za koja može razumno da se pretpostavi da utiču na našu nezavisnost, i gde je to moguće, o povezanim merama zaštite.

Od pitanja koja su saopštena licima ovlašćenim za upravljanje, mi određujemo koja pitanja su bila od najveće važnosti u reviziji finansijskih izveštaja za tekući period i stoga su ključna revizijska pitanja. Mi opisujemo ova pitanja u izveštaju revizora, osim ako zakon ili regulativa isključuje javno obelodanjivanje o tom pitanju ili kada, u izuzetno retkim okolnostima, utvrdimo da pitanje ne treba da bude uključeno u izveštaj revizora, zato što je razumno očekivati da negativne posledice budu veće nego koristi od takve komunikacije.

Licencirani ovlašćeni revizor na projektu revizije, nakon koje revizor izdaje Izveštaj nezavisnog revizora je Milivoje Nešović.

A handwritten signature in blue ink, reading 'Milivoje Nešović'.

Milivoje Nešović
Licencirani ovlašćeni revizor
PricewaterhouseCoopers d.o.o., Beograd

Beograd, 09. april 2025. godine

Bilans stanja na dan 31.12.2024. godine

Grupa računa, račun	POZICIJA	AOP	Napomena broj	-u hiljadama dinara-		
				Iznos Tekuća godina	Iznos	
					Prethodna godina	
					Krajnje stanje 31.12.2023.	Početno stanje 01.01.2023.
1	2	3	4	5	6	7
	AKTIVA					
00	A. UPISANI A NEUPLAĆENI KAPITAL	0001		-	-	-
	B. STALNA IMOVINA (0003 + 0009 + 0017 + 0018 + 0028)	0002		9.042.581	6.429.772	-
01	I. NEMATERIJALNA IMOVINA (0004 + 0005 + 0006 + 0007 + 0008)	0003	18	46.858	480.219	-
010	1. Ulaganja u razvoj	0004		-	-	-
011, 012 i 014	2. Koncesije, patenti, licence, robne i uslužne marke, softver i ostala nematerijalna imovina	0005	18	31.096	480.219	-
013	3. Gudvil	0006		-	-	-
015 i 016	4. Nematerijalna imovina uzeta u lizing i nematerijalna imovina u pripremi	0007	18	15.762	-	-
017	5. Avansi za nematerijalnu imovinu	0008		-	-	-
02	II. NEKRETNINE, POSTROJENJA I OPREMA (0010 + 0011 + 0012 + 0013 + 0014 + 0015 + 0016)	0009	19, 20	8.813.057	5.773.591	-
020, 021 i 022	1. Zemljište i građevinski objekti	0010	19	1.382.964	1.088.524	-
023	2. Postrojenja i oprema	0011	19	3.384.057	3.525.624	-
024	3. Investicione nekretnine	0012		-	-	-
025 i 027	4. Nekretnine, postrojenja i oprema uzeti u lizing i nekretnine, postrojenja i oprema u pripremi	0013	19, 20	3.913.931	1.111.019	-
026 i 028	5. Ostale nekretnine, postrojenja i oprema i ulaganja na tuđim nekretninama, postrojenjima i opremi	0014	19	36.561	14.114	-
029 (deo)	6. Avansi za nekretnine, postrojenja i opremu u zemlji	0015		-	-	-
029 (deo)	7. Avansi za nekretnine, postrojenja i opremu u inostranstvu	0016	19	95.544	34.310	-
03	III. BIOLOŠKA SREDSTVA	0017		-	-	-
04 i 05	IV. DUGOROČNI FINANSIJSKI PLASMANI I DUGOROČNA POTRAŽIVANJA (0019 + 0020 + 0021 + 0022 + 0023 + 0024 + 0025 + 0026 + 0027)	0018		182.666	175.962	-
040 (deo), 041 (deo) i 042 (deo)	1. Učešća u kapitalu pravnih lica (osim učešća u kapitalu koja se vrednuju metodom učešća)	0019	21, 23	2.577	2.577	-
040 (deo), 041 (deo), 042 (deo)	2. Učešća u kapitalu koja se vrednuju metodom učešća	0020		-	-	-
043, 050 (deo) i 051 (deo)	3. Dugoročni plasmani matičnom, zavisnim i ostalim povezanim licima i dugoročna potraživanja od tih lica u zemlji	0021		-	-	-
044, 050 (deo), 051 (deo)	4. Dugoročni plasmani matičnom, zavisnim i ostalim povezanim licima i dugoročna potraživanja od tih lica u inostranstvu	0022		-	-	-

Grupa računa, račun	POZICIJA	AOP	Napomena broj	Iznos	Iznos	
				Tekuća godina	Prethodna godina	
					Krajnje stanje 31.12.2023.	Početno stanje 01.01.2023.
1	2	3	4	5	6	7
045 (deo) i 053 (deo)	5. Dugoročni plasmani (dati krediti i zajmovi) u zemlji	0023		-	-	-
045 (deo) i 053 (deo)	6. Dugoročni plasmani (dati krediti i zajmovi) u inostranstvu	0024		-	-	-
046	7. Dugoročna finansijska ulaganja (hartije od vrednosti koje se vrednuju po amortizovanoj vrednosti)	0025		-	-	-
047	8. Otkupljene sopstvene akcije i otkupljeni sopstveni udeli	0026		145.750	145.750	-
048, 052, 054, 055 i 056	9. Ostali dugoročni finansijski plasmani i ostala dugoročna potraživanja	0027	22	34.339	27.635	-
28 (deo), osim 288	V. DUGOROČNA AKTIVNA VREMENSKA RAZGRANIČENJA	0028		-	-	-
288	V. ODLOŽENA PORESKA SREDSTVA	0029	15	352.984	322.229	-
	G. OBRTNA IMOVINA (0031 + 0037 + 0038 + 0044 + 0048 + 0057+ 0058)	0030		25.138.557	27.011.226	-
Klasa 1, osim grupe računa 14	I. ZALIHE (0032 + 0033 + 0034 + 0035 + 0036)	0031	24	1.930.933	3.278.431	-
10	1. Materijal, rezervni delovi, alat i sitan inventar	0032	24	200.194	201.924	-
11 i 12	2. Nedovršena proizvodnja i gotovi proizvodi	0033		-	-	-
13	3. Roba	0034	24	1.681.746	3.027.958	-
150, 152 i 154	4. Plaćeni avansi za zalihe i usluge u zemlji	0035	24	48.993	48.549	-
151, 153 i 155	5. Plaćeni avansi za zalihe i usluge u inostranstvu	0036	24	-	-	-
14	II. STALNA IMOVINA KOJA SE DRŽI ZA PRODAJU I PRESTANAK POSLOVANJA	0037		-	-	-
20	III. POTRAŽIVANJA PO OSNOVU PRODAJE (0039 + 0040 + 0041 + 0042 + 0043)	0038	23, 25	5.926.390	6.609.297	-
204	1. Potraživanja od kupaca u zemlji	0039	25	5.188.367	5.333.079	-
205	2. Potraživanja od kupaca u inostranstvu	0040	25	99.092	81.324	-
200 i 202	3. Potraživanja od matičnog, zavisnih i ostalih povezanih lica u zemlji	0041		-	-	-
201 i 203	4. Potraživanja od matičnog, zavisnih i ostalih povezanih lica u inostranstvu	0042	25	638.931	1.194.894	-
206	5. Ostala potraživanja po osnovu prodaje	0043		-	-	-
21, 22 i 27	IV. OSTALA KRATKOROČNA POTRAŽIVANJA (0045 + 0046 + 0047)	0044		1.896.913	1.057.780	-
21, 22 osim 223 i 224, i 27	1. Ostala potraživanja	0045	23, 25	1.895.954	1.057.780	-
223	2. Potraživanja za više plaćen porez na dobitak	0046		-	-	-

Grupa računa, račun	POZICIJA	AOP	Napomena broj	Iznos	Iznos	
				Tekuća godina	Prethodna godina	
					Krajnje stanje 31.12.2023.	Početno stanje 01.01.2023.
1	2	3	4	5	6	7
224	3. Potraživanja po osnovu preplaćenih ostalih poreza i doprinosa	0047	25	959	-	-
23	V. KRATKOROČNI FINANSIJSKI PLASMANI (0049 + 0050 + 0051 + 0052 + 0053 + 0054 + 0055 + 0056)	0048		93	170	-
230	1. Kratkoročni krediti i plasmani - matično i zavisna pravna lica	0049		-	-	-
231	2. Kratkoročni krediti i plasmani - ostala povezana lica	0050		-	-	-
232, 234 (deo)	3. Kratkoročni krediti, zajmovi i plasmani u zemlji	0051		-	-	-
233, 234 (deo)	4. Kratkoročni krediti, zajmovi i plasmani u inostranstvu	0052		-	-	-
235	5. Hartije od vrednosti koje se vrednuju po amortizovanoj vrednosti	0053		-	-	-
236 (deo)	6. Finansijska sredstva koja se vrednuju po fer vrednosti kroz Bilans uspeha	0054		-	-	-
237	7. Otkupljene sopstvene akcije i otkupljeni sopstveni udeli	0055		-	-	-
236 (deo), 238 i 239	8. Ostali kratkoročni finansijski plasmani	0056		93	170	-
24	VI. GOTOVINA I GOTOVINSKI EKVIVALENTI	0057	23, 26	6.453.412	8.511.376	-
28 (deo), osim 288	VII. KRATKOROČNA AKTIVNA VREMENSKA RAZGRANIČENJA	0058	27	8.930.816	7.554.172	-
	D. UKUPNA AKTIVA = POSLOVNA IMOVINA (0001 + 0002 + 0029 + 0030)	0059		34.534.122	33.763.227	-
88	Đ. VANBILANSNA AKTIVA	0060	36	12.012.254	12.263.023	-
	PASIVA					
	A. KAPITAL (0402 + 0403 + 0404 + 0405 + 0406 - 0407 + 0408 + 0411 - 0412) ≥ 0	0401	28	17.635.377	17.806.364	-
30, osim 306	I. OSNOVNI KAPITAL	0402	28	11.461.033	11.461.033	-
31	II. UPISANI A NEUPLAĆENI KAPITAL	0403		-	-	-
306	III. EMISIONA PREMIJA	0404		-	-	-
32	IV. REZERVE	0405		-	-	-
330 i potražni saldo računa 331, 332, 333, 334, 335, 336 i 337	V. POZITIVNE REVALORIZACIONE REZERVE I NEREALIZOVANI DOBICI PO OSNOVU FINANSIJSKIH SREDSTAVA I DRUGIH KOMONENTI OSTALOG SVEOBUHVAATNOG REZULTATA	0406	28, 29	16.316	43.343	-
dugovni saldo računa 331, 332, 333, 334, 335, 336 i 337	VI. NEREALIZOVANI GUBICI PO OSNOVU FINANSIJSKIH SREDSTAVA I DRUGIH KOMONENTI OSTALOG SVEOBUHVAATNOG REZULTATA	0407	28	-	-	-
34	VII. NERASPOREĐENI DOBITAK (0409 + 0410)	0408	28, 30	6.158.028	6.301.988	-

Grupa računa, račun	P O Z I C I J A	AOP	Napomena broj	Iznos	Iznos	
				Tekuća godina	Prethodna godina	
					Krajnje stanje 31.12.2023.	Početno stanje 01.01.2023.
1	2	3	4	5	6	7
340	1. Neraspoređeni dobitak ranijih godina	0409		-	-	-
341	2. Neraspoređeni dobitak tekuće godine	0410	30	6.158.028	6.301.988	-
	VIII. UČEŠĆE BEZ PRAVA KONTROLE	0411		-	-	-
35	IX. GUBITAK (0413 + 0414)	0412		-	-	-
350	1. Gubitak ranijih godina	0413		-	-	-
351	2. Gubitak tekuće godine	0414		-	-	-
	B. DUGOROČNA REZERVISANJA I DUGOROČNE OBAVEZE (0416 + 0420 + 0428)	0415		357.172	269.353	-
40	I. DUGOROČNA REZERVISANJA (0417+0418+0419)	0416	31	235.162	198.890	-
404	1. Rezervisanja za naknade i druge beneficije zaposlenih	0417	31	208.703	175.823	-
400	2. Rezervisanja za troškove u garantnom roku	0418		-	-	-
40, osim 400 i 404	3. Ostala dugoročna rezervisanja	0419	31	26.459	23.067	-
41	II. DUGOROČNE OBAVEZE (0421 + 0422 + 0423 + 0424 + 0425 + 0426 + 0427)	0420	32	122.010	70.463	-
410	1. Obaveze koje se mogu konvertovati u kapital	0421		-	-	-
411 (deo) i 412 (deo)	2. Dugoročni krediti i ostale dugoročne obaveze prema matičnom, zavisnim i ostalim povezanim licima u zemlji	0422		-	-	-
411 (deo) i 412 (deo)	3. Dugoročni krediti i ostale dugoročne obaveze prema matičnom, zavisnim i ostalim povezanim licima u inostranstvu	0423		-	-	-
414 i 416 (deo)	4. Dugoročni krediti, zajmovi i obaveze po osnovu lizinga u zemlji	0424	32	122.010	70.463	-
415 i 416 (deo)	5. Dugoročni krediti, zajmovi i obaveze po osnovu lizinga u inostranstvu	0425		-	-	-
413	6. Obaveze po emitovanim hartijama od vrednosti	0426		-	-	-
419	7. Ostale dugoročne obaveze	0427		-	-	-
49 (deo), osim 498 i 495 (deo)	III. DUGOROČNA PASIVNA VREMENSKA RAZGRANIČENJA	0428		-	-	-
498	V. ODLOŽENE PORESKE OBAVEZE	0429		-	-	-
495 (deo)	G. DUGOROČNI ODLOŽENI PRIHODI I PRIMLJENE DONACIJE	0430		-	-	-
	D. KRATKOROČNA REZERVISANJA I KRATKOROČNE OBAVEZE (0432 + 0433 + 0441 + 0442 + 0449 + 0453 + 0454)	0431		16.541.573	15.687.510	-
467	I. KRATKOROČNA REZERVISANJA	0432	34	71.472	66.220	-
42, osim 427	II. KRATKOROČNE FINANSIJSKE OBAVEZE (0434 + 0435 + 0436 + 0437 + 0438 + 0439 + 0440)	0433	32	123.812	106.961	-
420 (deo) i 421 (deo)	1. Obaveze po osnovu kredita prema matičnom, zavisnim i ostalim povezanim licima u zemlji	0434		-	-	-

Grupa računa, račun	POZICIJA	AOP	Napomena broj	Iznos	Iznos	
				Tekuća godina	Prethodna godina	
					Krajnje stanje 31.12.2023.	Početno stanje 01.01.2023.
1	2	3	4	5	6	7
420 (deo) i 421 (deo)	2. Obaveze po osnovu kredita prema matičnom, zavisnim i ostalim povezanim licima u inostranstvu	0435		-	-	-
422 (deo), 424 (deo), 425 (deo), i 429 (deo)	3. Obaveze po osnovu kredita i zajmova od lica koja nisu domaće banke	0436	32	123.812	106.961	-
422 (deo), 424 (deo), 425 (deo) i 429 (deo)	4. Obaveze po osnovu kredita od domaćih banaka	0437		-	-	-
423, 424 (deo), 425 (deo) i 429 (deo)	5. Krediti, zajmovi i obaveze iz inostranstva	0438		-	-	-
426	6. Obaveze po kratkoročnim hartijama od vrednosti	0439		-	-	-
428	7. Obaveze po osnovu finansijskih derivata	0440		-	-	-
430	III. PRIMLJENI AVANSI, DEPOZITI I KAUCIJE	0441		-	-	-
43, osim 430	IV. OBAVEZE IZ POSLOVANJA (0443 + 0444 + 0445 + 0046 + 0447 + 0448)	0442	33	8.230.366	7.995.584	-
431 i 433	1. Obaveze prema dobavljačima - matična, zavisna pravna lica i ostala povezana lica u zemlji	0443	33	232.681	266.635	-
432 i 434	2. Obaveze prema dobavljačima - matična, zavisna pravna lica i ostala povezana lica u inostranstvu	0444	33	4.493.965	5.495.146	-
435	3. Obaveze prema dobavljačima u zemlji	0445	33	2.286.970	1.874.181	-
436	4. Obaveze prema dobavljačima u inostranstvu	0446	33	1.216.750	359.622	-
439 (deo)	5. Obaveze po menicama	0447		-	-	-
439 (deo)	6. Ostale obaveze iz poslovanja	0448		-	-	-
44,45,46, osim 467, 47 i 48	V. OSTALE KRATKOROČNE OBAVEZE (0450 + 0451 + 0452)	0449		6.347.852	6.066.922	-
44, 45 i 46 osim 467	1. Ostale kratkoročne obaveze	0450	34	389.896	211.382	-
47,48 osim 481	2. Obaveze po osnovu poreza na dodatu vrednost i ostalih javnih prihoda	0451	35	5.819.850	5.770.157	-
481	3. Obaveze po osnovu poreza na dobitak	0452	35	138.106	85.383	-
427	VI. OBAVEZE PO OSNOVU SREDSTAVA NAMENJENIH PRODAJI I SREDSTAVA POSLOVANJA KOJE JE OBUSTAVLJENO	0453		-	-	-
49 (deo) osim 498	VII. KRATKOROČNA PASIVNA VREMENSKA RAZGRANIČENJA	0454	35	1.768.071	1.451.823	-
	Đ. GUBITAK IZNAD VISINE KAPITALA (0415 + 0429 + 0430 + 0431 - 0059) ≥ 0 = 0407 + 0412 - 0402 - 0403 - 0404 - 0405 - 0406 - 0408 - 0411) ≥ 0	0455		-	-	-

Grupa računa, račun	POZICIJA	AOP	Napomena broj	Iznos	Iznos	
				Tekuća godina	Prethodna godina	
					Krajnje stanje 31.12.2023.	Početno stanje 01.01.2023.
1	2	3	4	5	6	7
	E. UKUPNA PASIVA (0401 + 0415 + 0429 + 0430 + 0431 - 0455)	0456		34.534.122	33.763.227	-
89	Ž. VANBILANSNA PASIVA	0457	36	12.012.254	12.263.023	-

Niš, 26. mart 2025. godine

J.M. Pavlović

Jasmina Marjanović Pavlović

Lice odgovorno za sastavljanje izveštaja

Aleksandar Jakovljević

Aleksandar Jakovljević

Zakonski zastupnik

Bilans uspeha za period od 01.01. do 31.12.2024. godine

-u hiljadama dinara-

Grupa računa, račun	P O Z I C I J A	AOP	Napomena broj	I z n o s	
				Tekuća godina	Prethodna godina
1	2	3	4	5	6
	A. POSLOVNI PRIHODI (1002 + 1005 + 1008 + 1009 - 1010 + 1011 + 1012)	1001	5	32.734.789	31.396.959
60	I. PRIHODI OD PRODAJE ROBE (1003 + 1004)	1002	5	24.041.515	23.120.199
600, 602 i 604	1. Prihodi od prodaje robe na domaćem tržištu	1003	5	22.901.247	22.233.443
601, 603 i 605	2. Prihodi od prodaje roba na inostranom tržištu	1004	5	1.140.268	886.756
61	II. PRIHODI OD PRODAJE PROIZVODA I USLUGA (1006 + 1007)	1005	5	8.661.552	8.275.481
610, 612 i 614	1. Prihodi od prodaje proizvoda i usluga na domaćem tržištu	1006		-	-
611, 613 i 615	2. Prihodi od prodaje proizvoda i usluga na inostranom tržištu	1007	5	8.661.552	8.275.481
62	III. PRIHODI OD AKTIVIRANJA UČINAKA I ROBE	1008	5	28.609	-
630	IV. POVEĆANJE VREDNOSTI ZALIHA NEDOVRŠENIH I GOTOVIH PROIZVODA	1009		-	-
631	V. SMANJENJE VREDNOSTI ZALIHA NEDOVRŠENIH I GOTOVIH PROIZVODA	1010		-	-
64 i 65	VI. OSTALI POSLOVNI PRIHODI	1011	5	1.279	1.279
68, osim 683, 685 i 686	VII. PRIHODI OD USKLAĐIVANJA VREDNOSTI IMOVINE (OSIM FINANSIJSKE)	1012	5	1.834	-
	B. POSLOVNI RASHODI (1014 + 1015 + 1016 + 1020 + 1021 + 1022 + 1023 + 1024)	1013	6	25.811.880	24.337.567
50	I. NABAVNA VREDNOST PRODATE ROBE	1014	6	11.586.227	10.738.661
51	II. TROŠKOVI MATERIJALA, GORIVA I ENERGIJE	1015	6	1.199.881	1.279.719
52	III. TROŠKOVI ZARADA, NAKNADA ZARADA I OSTALI LIČNI RASHODI (1017 + 1018 + 1019)	1016	6, 7	2.636.296	2.286.623
520	1. Troškovi zarada i naknada zarada	1017		1.821.856	1.578.333
521	2. Troškovi poreza i doprinosa na zarade i naknade zarada	1018		278.732	243.113
52 osim 520 i 521	3. Ostali lični rashodi i naknade	1019		535.708	465.177
540	IV. TROŠKOVI AMORTIZACIJE	1020	6	970.668	1.099.635
58, osim 583, 585 i 586	V. RASHODI OD USKLAĐIVANJA VREDNOSTI IMOVINE (OSIM FINANSIJSKE)	1021	6	203.177	63.440
53	VI. TROŠKOVI PROIZVODNIH USLUGA	1022	6, 8	4.263.666	4.087.801
54, osim 540	VII. TROŠKOVI REZERVISANJA	1023	6, 31	75.810	25.913
55	VIII. NEMATERIJALNI TROŠKOVI	1024	6, 9	4.876.155	4.755.775
	V. POSLOVNI DOBITAK (1001 - 1013) ≥ 0	1025		6.922.909	7.059.392
	G. POSLOVNI GUBITAK (1013 - 1001) ≥ 0	1026		-	-
	D. FINANSIJSKI PRIHODI (1028 + 1029 + 1030 + 1031)	1027	10	503.255	583.943
660 i 661	I. FINANSIJSKI PRIHODI IZ ODNOSA SA MATIČNIM, ZAVISNIM I OSTALIM POVEZANIM LICIMA	1028		-	-
662	II. PRIHODI OD KAMATA	1029	10	409.875	501.834

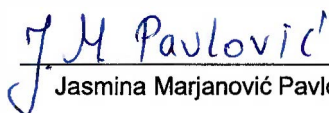

Grupa računa, račun	P O Z I C I J A	AOP	Napomena broj	I z n o s	
				Tekuća godina	Prethodna godina
1	2	3	4	5	6
663 i 664	III. POZITIVNE KURSNE RAZLIKE I POZITIVNI EFEKTI VALUTNE KLAUZULE	1030	10	93.380	82.109
665 i 669	IV. OSTALI FINANSIJSKI PRIHODI	1031		-	-
	Đ. FINANSIJSKI RASHODI (1033 + 1034 + 1035 + 1036)	1032	11	125.034	98.122
560 i 561	I. FINANSIJSKI RASHODI IZ ODNOSA SA MATIČNIM, ZAVISNIM I OSTALIM POVEZANIM LICIMA	1033	11	1	-
562	II. RASHODI KAMATA	1034	11	19.479	16.091
563 i 564	III. NEGATIVNE KURSNE RAZLIKE I NEGATIVNI EFEKTI VALUTNE KLAUZULE	1035	11	105.554	82.031
565 i 569	IV. OSTALI FINANSIJSKI RASHODI	1036		-	-
	E. DOBITAK IZ FINANSIRANJA (1027 - 1032) ≥ 0	1037		378.221	485.821
	Ž. GUBITAK IZ FINANSIRANJA (1032 - 1027) ≥ 0	1038		-	-
683, 685 i 686	Z. PRIHODI OD USKLAĐIVANJA VREDNOSTI FINANSIJSKE IMOVINE KOJA SE ISKAŽUJE PO FER VREDNOSTI KROZ BILANS USPEHA	1039		-	-
583, 585 i 586	I. RASHODI OD USKLAĐIVANJA VREDNOSTI FINANSIJSKE IMOVINE KOJA SE ISKAŽUJE PO FER VREDNOSTI KROZ BILANS USPEHA	1040		1.030	154
67	J. OSTALI PRIHODI	1041	12	177.096	251.483
57	K. OSTALI RASHODI	1042	13	154.604	365.320
	L. UKUPNI PRIHODI (1001 + 1027 + 1039 + 1041)	1043		33.415.140	32.232.385
	LJ. UKUPNI RASHODI (1013 + 1032 + 1040 + 1042)	1044		26.092.548	24.801.163
	M. DOBITAK IZ REDOVNOG POSLOVANJA PRE OPOREZIVANJA (1043 - 1044) ≥ 0	1045	14	7.322.592	7.431.222
	N. GUBITAK IZ REDOVNOG POSLOVANJA PRE OPOREZIVANJA (1044 - 1043) ≥ 0	1046		-	-
69-59	NJ. POZITIVAN NETO EFEKAT NA REZULTAT PO OSNOVU DOBITKA POSLOVANJA KOJE SE OBUSTAVLJA, PROMENA RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA I ISPRAVKI GREŠAKA IZ RANIJIH PERIODA	1047		-	-
59- 69	O. NEGATIVAN NETO EFEKAT NA REZULTAT PO OSNOVU GUBITKA POSLOVANJA KOJE SE OBUSTAVLJA, PROMENA RAČUNOVODSTVENIH POLITIKA I ISPRAVKI GREŠAKA IZ RANIJIH PERIODA	1048		-	-
	P. DOBITAK PRE OPOREZIVANJA (1045 - 1046 + 1047 - 1048) ≥ 0	1049	14	7.322.592	7.431.222
	R. GUBITAK PRE OPOREZIVANJA (1046 - 1045 + 1048 - 1047) ≥ 0	1050		-	-
	S. POREZ NA DOBITAK				
721	I. PORESKE RASHOD PERIODA	1051	14	1.190.166	1.156.514
722 dug. saldo	II. ODLOŽENI PORESKE RASHODI PERIODA	1052		-	-
722 pot. saldo	III. ODLOŽENI PORESKE PRIHODI PERIODA	1053	14	25.602	27.280
723	T. ISPLAĆENA LIČNA PRIMANJA POSLODAVCA	1054		-	-
	Č. NETO DOBITAK (1049 - 1050 - 1051 - 1052 + 1053 - 1054) ≥ 0	1055		6.158.028	6.301.988

Grupa računa, račun	P O Z I C I J A	AOP	Napomena broj	I z n o s	
				Tekuća godina	Prethodna godina
1	2	3	4	5	6
	U. NETO GUBITAK (1050 - 1049 + 1051 + 1052 - 1053 + 1054) ≥ 0	1056		-	-
	I. NETO DOBITAK KOJI PRIPADA UČEŠĆIMA BEZ PRAVA KONTROLE	1057		-	-
	II. NETO DOBITAK KOJI PRIPADA MATIČNOM PRAVNOM LICU	1058		-	-
	III. NETO GUBITAK KOJI PRIPADA UČEŠĆIMA BEZ PRAVA KONTROLE	1059		-	-
	IV. NETO GUBITAK KOJI PRIPADA MATIČNOM PRAVNOM LICU	1060		-	-
	V. ZARADA PO AKCIJI				
	1. Osnovna zarada po akciji	1061	16	520	532
	2. Umanjena (razvodnjena) zarada po akciji	1062		-	-

Niš, 26. mart 2025. godine

Jasmina Marjanović Pavlović

Lice odgovorno za sastavljanje izveštaja

Aleksandar Jakovljević

Zakonski zastupnik

Izveštaj o ostalom rezultatu za period od 01.01. do 31.12.2024. godine

-u hiljadama dinara-

Grupa računa, račun	P O Z I C I J A	AOP	Napomena broj	I z n o s	
				Tekuća godina	Prethodna godina
1	2	3	4	5	6
	A. NETO REZULTAT IZ POSLOVANJA				
	I. NETO DOBITAK (AOP 1055)	2001	30	6.158.028	6.301.988
	II. NETO GUBITAK (AOP 1056)	2002		-	-
	B. OSTALI SVEOBUH VATNI DOBITAK ILI GUBITAK				
	a) Stavke koje neće biti reklasifikovane u Bilans uspeha u budućim periodima				
330	1. Promene revalorizacije nematerijalne imovine, nekretnina, postrojenja i opreme				
	a) povećanje revalorizacionih rezervi	2003		-	-
	b) smanjenje revalorizacionih rezervi	2004		-	-
331	2. Aktuarski dobici ili gubici po osnovu planova definisanih primanja				
	a) dobici	2005	28, 29	-	-
	b) gubici	2006	28, 29	29.199	1.709
333	3. Dobici ili gubici po osnovu udela u ostalom sveobuhvatnom dobitku ili gubitku pridruženih društava				
	a) dobici	2007		-	-
	b) gubici	2008		-	-
	b) Stavke koje naknadno mogu biti reklasifikovane u Bilans uspeha u budućim periodima				
332	1. Dobici ili gubici po osnovu ulaganja u vlasničke instrumente kapitala				
	a) dobici	2009	28, 29	2.172	-
	b) gubici	2010	28, 29	-	2.400
334	2. Dobici ili gubici po osnovu preračuna finansijskih izveštaja inostranog poslovanja				
	a) dobici	2011		-	-
	b) gubici	2012		-	-
335	3. Dobici ili gubici od instrumenata zaštite neto ulaganja u inostrano poslovanje				
	a) dobici	2013		-	-
	b) gubici	2014		-	-
336	4. Dobici ili gubici po osnovu instrumenata zaštite rizika (hedžinga) novčanog toka				
	a) dobici	2015		-	-
	b) gubici	2016		-	-
337	5. Dobici ili gubici po osnovu hartija od vrednosti koje se vrednuju po fer vrednosti kroz ostali ukupan rezultat				
	a) dobici	2017		-	-
	b) gubici	2018		-	-
	I. OSTALI BRUTO SVEOBUH VATNI DOBITAK (2003 + 2005 + 2007 + 2009 + 2011 + 2013 + 2015 + 2017) – (2004 + 2006 + 2008 + 2010 + 2012 + 2014 + 2016 + 2018) ≥ 0	2019		-	-
	II. OSTALI BRUTO SVEOBUH VATNI GUBITAK (2004 + 2006 + 2008 + 2010 + 2012 + 2014 + 2016 +	2020		27.027	4.109

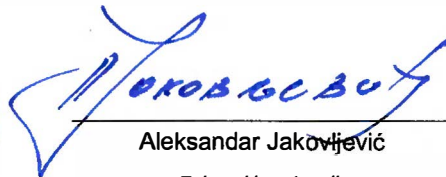

Grupa računa, račun	P O Z I C I J A	AOP	Napomena broj	I z n o s	
				Tekuća godina	Prethodna godina
1	2	3	4	5	6
	2018) – (2003 + 2005 + 2007 + 2009 + 2011 + 2013 + 2015 + 2017) ≥ 0				
	III. ODLOŽENI PORESKI RASHOD NA OSTALI SVEOBUH VATNI DOBITAK ILI GUBITAK PERIODA	2021		-	-
	IV. ODLOŽENI PORESKI PRIHOD NA OSTALI SVEOBUH VATNI DOBITAK ILI GUBITAK PERIODA	2022		-	-
	V. NETO OSTALI SVEOBUH VATNI DOBITAK (2019 – 2020 – 2021 + 2022) ≥ 0	2023		-	-
	VI. NETO OSTALI SVEOBUH VATNI GUBITAK (2020 – 2019 + 2021 – 2022) ≥ 0	2024		27.027	4.109
	V. UKUPAN NETO SVEOBUH VATNI REZULTAT PERIODA				
	I. UKUPAN NETO SVEOBUH VATNI DOBITAK (2001 – 2002 + 2023 – 2024) ≥ 0	2025		6.131.001	6.297.879
	II. UKUPAN NETO SVEOBUH VATNI GUBITAK (2002 – 2001 + 2024 – 2023) ≥ 0	2026		-	-
	G. UKUPAN NETO SVEOBUH VATNI DOBITAK ILI GUBITAK (2028 + 2029) = AOP 2025 ≥ 0 ili AOP 2026 > 0	2027		-	-
	1. Pripisan matičnom pravnom licu	2028		-	-
	2. Pripisan učešćima bez prava kontrole	2029		-	-

Niš, 26. mart 2025. godine

Jasmina Marjanović Pavlović

Lice odgovorno za sastavljanje izveštaja

Aleksandar Jakovljević

Zakonski zastupnik

Izveštaj o promenama na kapitalu za period od 01.01. do 31.12.2024. godine

-u hiljadama dinara-

Poz.	Opis	AOP	Osnovni kapital (grupa 30 bez 306 i 309)	AOP	Ostali osnovni kapital (rn 309)	AOP	Uplaćani a neuplaćeni kapital (grupa 31)	AOP	Emisiona premija i rezerve (rn 306 i grupa 32)	AOP	Rev. rez i ner. dob. i gub (grupa 33)	AOP	Neraspoređeni dobitak (grupa 34)	AOP	Gubitak (grupa 35)	AOP	Učešće bez prava kontrole	AOP	Ukupno (odgovara poziciji AOP 0401) (kol. 2+3+4+5+6+7+8+9) ≥ 0	AOP	Gubitak iznad visine kapitala (odgovara poziciji AOP 0455) (kol. 2+3+4+5+6+7+8+9) < 0*
	1		2		3		4		5		6		7		8		9		10		11
1.	Stanje na dan 01.01.2023. godine	4001	11.461.033	4010	-	4019	-	4028	-	4037	47.452	4046	6.221.231	4055	-	4064	-	4073	17.729.716	4082	
2.	Efekti retroaktivne ispravke materijalno značajnih grešaka i promena računovodstvene politike	4002	-	4011	-	4020	-	4029	-	4038	-	4047	-	4056	-	4065	-	4074	-	4083	-
3.	Korigovano početno stanje na dan 01.01.2023. god (r.br. 1+2)	4003	11.461.033	4012	-	4021	-	4030	-	4039	47.452	4048	6.221.231	4057	-	4066	-	4075	17.729.716	4084	-
4.	Neto promene u 2023. godini	4004	-	4013	-	4022	-	4031	-	4040	(4.109)	4049	80.757	4058	-	4067	-	4076	-	4085	-
5.	Stanje na dan 31.12.2023. god (r.br. 3+4)	4005	11.461.033	4014	-	4023	-	4032	-	4041	43.343	4050	6.301.988	4059	-	4068	-	4077	17.806.364	4086	-
6.	Efekti retroaktivne ispravke materijalno značajnih grešaka i promena računovodstvene politike	4006	-	4015	-	4024	-	4033	-	4042	-	4051	-	4060	-	4069	-	4078	-	4087	-
7.	Korigovano početno stanje na dan 01.01.2024. god (r.br. 5+6)	4007	11.461.033	4016	-	4025	-	4034	-	4043	43.343	4052	6.301.988	4061	-	4070	-	4079	17.806.364	4088	-
8.	Neto promene u 2024. godini	4008	-	4017	-	4026	-	4035	-	4044	(27.027)	4053	(143.960)	4062	-	4071	-	4080	-	4089	-
9.	Stanje na dan 31.12.2024. god (r.br. 7+8)	4009	11.461.033	4018	-	4027	-	4036	-	4045	16.316	4054	6.158.028	4063	-	4072	-	4081	17.635.377	4090	-

Niš, 26. mart 2025. godine

JM Pavlović
Jasmina Marjanović Pavlović
 Lice odgovorno za sastavljanje izveštaja

Aleksandar Jakovljević
Aleksandar Jakovljević
 Zakonski zastupnik

Izveštaj o tokovima gotovine za period od 01.01. do 31.12.2024. godine

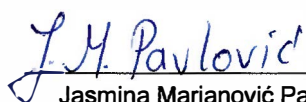
-u hiljadama dinara-

P O Z I C I J A	AOP	Iznos	
		Tekuća godina	Prethodna godina
1	2	3	4
A. TOKOVI GOTOVINE IZ POSLOVNIH AKTIVNOSTI			
I. Prilivi gotovine iz poslovnih aktivnosti (1 do 4)	3001	86.224.068	81.271.653
1. Prodaja i primljeni avansi u zemlji	3002	75.817.185	72.903.398
2. Prodaja i primljeni avansi u inostranstvu	3003	10.339.854	8.260.166
3. Primljene kamate iz poslovnih aktivnosti	3004	-	-
4. Ostali prilivi iz redovnog poslovanja	3005	67.029	108.089
II. Odlivi gotovine iz poslovnih aktivnosti (1 do 8)	3006	79.956.791	74.896.328
1. Isplate dobavljačima i dati avansi u zemlji	3007	8.435.741	7.986.122
2. Isplate dobavljačima i dati avansi u inostranstvu	3008	12.924.149	12.104.618
3. Zarade, naknade zarada i ostali lični rashodi	3009	2.533.347	2.266.600
4. Plaćene kamate u zemlji	3010	1.367	2.938
5. Plaćene kamate u inostranstvu	3011	-	-
6. Porez na dobitak	3012	1.133.838	1.293.998
7. Odlivi po osnovu ostalih javnih prihoda	3013	54.759.380	51.081.666
8. Ostali odlivi iz poslovnih aktivnosti	3014	168.969	160.386
III. Neto priliv gotovine iz poslovnih aktivnosti (I - II)	3015	6.267.277	6.375.325
IV. Neto odliv gotovine iz poslovnih aktivnosti (II - I)	3016	-	-
B. TOKOVI GOTOVINE IZ AKTIVNOSTI INVESTIRANJA			
I. Prilivi gotovine iz aktivnosti investiranja (1 do 5)	3017	420.742	554.644
1. Prodaja akcija i udela	3018	-	-
2. Prodaja nematerijalne imovine, nekretnina, postrojenja, opreme i bioloških sredstava	3019	4.168	59.552
3. Ostali finansijski plasmani	3020	-	-
4. Primljene kamate iz aktivnosti investiranja	3021	416.574	495.092
5. Primljene dividende	3022	-	-
II. Odlivi gotovine iz aktivnosti investiranja (1 do 3)	3023	2.458.794	1.127.142
1. Kupovina akcija i udela	3024	-	-
2. Kupovina nematerijalne imovine, nekretnina, postrojenja, opreme i bioloških sredstava	3025	2.458.794	1.127.142
3. Ostali finansijski plasmani	3026	-	-
III. Neto priliv gotovine iz aktivnosti investiranja (I - II)	3027	-	-
IV. Neto odliv gotovine iz aktivnosti investiranja (II - I)	3028	2.038.052	572.498
V. TOKOVI GOTOVINE IZ AKTIVNOSTI FINANSIRANJA			
I. Prilivi gotovine iz aktivnosti finansiranja (1 do 7)	3029	-	-
1. Uvećanje osnovnog kapitala	3030	-	-
2. Dugoročni krediti u zemlji	3031	-	-
3. Dugoročni krediti u inostranstvu	3032	-	-
4. Kratkoročni krediti u zemlji	3033	-	-
5. Kratkoročni krediti u inostranstvu	3034	-	-
6. Ostale dugoročne obaveze	3035	-	-

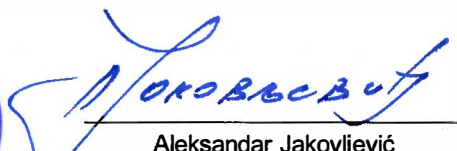

P O Z I C I J A	AOP	Iznos	
		Tekuća godina	Prethodna godina
1	2	3	4
7. Ostale kratkoročne obaveze	3036	-	-
II. Odlivi gotovine iz aktivnosti finansiranja (1 do 8)	3037	6.298.317	6.218.935
1. Otkup sopstvenih akcija i udela	3038	-	-
2. Dugoročni krediti u zemlji	3039	-	-
3. Dugoročni krediti u inostranstvu	3040	-	-
4. Kratkoročni krediti u zemlji	3041	-	-
5. Kratkoročni krediti u inostranstvu	3042	-	-
6. Ostale obaveze	3043	-	-
7. Finansijski lizing	3044	-	-
8. Isplaćene dividende	3045	6.298.317	6.218.935
III. Neto priliv gotovine iz aktivnosti finansiranja (I - II)	3046	-	-
IV. Neto odliv gotovine iz aktivnosti finansiranja (II - I)	3047	6.298.317	6.218.935
G. SVEGA PRILIV GOTOVINE (3001 + 3017 + 3029)	3048	86.644.810	81.826.297
D. SVEGA ODLIV GOTOVINE (3006 + 3023 + 3037)	3049	88.713.902	82.242.405
Đ. NETO PRILIV GOTOVINE (3048 - 3049) ≥ 0	3050	-	-
E. NETO ODLIV GOTOVINE (3049 - 3048) ≥ 0	3051	2.069.092	416.108
Ž. GOTOVINA NA POČETKU OBRAČUNSKOG PERIODA	3052	8.511.376	8.913.755
Z. POZITIVNE KURSNE RAZLIKE PO OSNOVU PRERAČUNA GOTOVINE	3053	95.195	86.745
I. NEGATIVNE KURSNE RAZLIKE PO OSNOVU PRERAČUNA GOTOVINE	3054	84.067	73.016
J. GOTOVINA NA KRAJU OBRAČUNSKOG PERIODA (3050 - 3051 + 3052 + 3053 - 3054)	3055	6.453.412	8.511.376

Niš, 26. mart 2025. godine

Jasmina Marjanović Pavlović
Lice odgovorno za sastavljanje izveštaja

Aleksandar Jakovljević
Zakonski zastupnik

Napomene uz finansijske izveštaje

1. Opšte informacije

Osnovna delatnost Philip Morris Operations a.d. Niš ("Društvo") je proizvodnja i prodaja duvanskih proizvoda. Sedište Društva se nalazi u Nišu, Bulevar 12. februar br. 74.

Philip Morris Holland Holdings BV je vlasnik 87,52% ukupnog kapitala Društva na dan 31. decembar 2024. godine. "Matično Društvo" Philip Morris Holland Holdings BV i Društva je Philip Morris International Inc, New York, USA („PMI Inc.“).

Akcijama Društva se javno trguje na Beogradskoj berzi. Ovi finansijski izveštaji su odobreni od strane Odbora Direktora Društva 26. mart 2025. godine.

U toku 2024. godine prosečan broj zaposlenih u Društvu na osnovu stanja krajem svakog meseca bio je 585 zaposlenih (u toku 2023. godine: 608 zaposlenih).

2. Pregled značajnih računovodstvenih politika

Osnovne računovodstvene politike primenjene za sastavljanje ovih finansijskih izveštaja navedene su u daljem tekstu. Ove politike su dosledno primenjene na sve prikazane godine, osim ukoliko nije naznačeno drugačije.

2.1 Osnov za sastavljanje finansijskih izveštaja

Društvo je sastavilo ove finansijske izveštaje u skladu sa važećim Zakonom o računovodstvu Republike Srbije (u daljem tekstu "Zakon"), kao i drugim propisima izdatim od strane Ministarstva finansija Republike Srbije. Propisi Republike Srbije koji se primenjuju na finansijske izveštaje Društva na dan i za godinu koja se završila 31. decembra 2024. godine odstupaju od MSFI i MRS u sledećim aspektima finansijskog izveštavanja:

- Društvo je ove finansijske izveštaje sastavilo u skladu sa zahtevima Pravilnika o kontnom okviru i sadržini računa u kontnom okviru za privredna društva, zadruge i preduzetnike (Službeni glasnik Republike Srbije broj 89/2020) i formatu propisanom Pravilnikom o sadržini i formi obrazaca finansijskih izveštaja i sadržini i formi obrasca statističkog izveštaja za privredna društva, zadruge i preduzetnike („Službeni glasnik RS", br. 89/2020), koji odstupa od formata definisanog u MRS 1 (revidiran) – „Prikazivanje finansijskih izveštaja" i MRS 7 – „Izveštaj o tokovima gotovine".
- Rešenje Ministarstva finansija Republike Srbije br. 401-00-4980/2019-16 od 21. novembra 2019. godine (Službeni glasnik Republike Srbije br. 92/2019) utvrđuje da zvanične standarde čine zvanični prevodi Međunarodnih standarda finansijskog izveštavanja koji uključuju Konceptualni okvir za finansijsko izveštavanje, osnovne tekstove Međunarodnih računovodstvenih standarda (MRS), osnovne tekstove MSFI izdate od Odbora za međunarodne računovodstvene standarde, kao i tumačenja izdata od Komiteta za tumačenje računovodstvenih standarda u obliku u kojem su izdati, odnosno usvojeni i koji ne uključuju osnove za zaključivanje, ilustrujuće primere, smernice, komentare, suprotna mišljenja, razrađene primere i drugi dopunski objašnjavajući materijal koji može da se usvoji u vezi sa standardima, odnosno tumačenjima, osim ako se izričito ne navodi da je on sastavni deo standarda, odnosno tumačenja.
- Rešenjem Ministarstva finansija Republike Srbije br. 401-00-4351/2020-16 od 10. septembra 2020. godine (Službeni glasnik Republike Srbije br. 123/20 125/20) od novih prevedenih standarda objavljeni su MSFI 16: Lizing i tumačenje IFRIC 23 - Neizvesnost u vezi sa tretmanom poreza na dobitak. Ovi prevodi počinju da se primenjuju na finansijske izveštaje koji su sastavljeni na dan 31. decembra 2021. godine. Društvo je primenilo ovu mogućnost u ranijim periodima. Za više detalja pogledati napomenu 2.23.

2. Pregled značajnih računovodstvenih politika (nastavak)

2.1 Osnov za sastavljanje finansijskih izveštaja (nastavak)

Shodno navedenom, a imajući u vidu potencijalno materijalne efekte koje odstupanja računovodstvenih propisa Republike Srbije od MSFI i MRS mogu da imaju na realnost i objektivnost finansijskih izveštaja Društva, priloženi finansijski izveštaji se ne mogu smatrati finansijskim izveštajima sastavljenim u saglasnosti sa MSFI i MRS.

Sastavljanje finansijskih izveštaja u skladu sa Zakonom o računovodstvu Republike Srbije zahteva primenu izvesnih ključnih računovodstvenih procena. Ono, takođe, zahteva da rukovodstvo koristi svoje prosuđivanje u primeni računovodstvenih politika Društva. Oblasti koje zahtevaju prosuđivanje većeg stepena ili veće složenosti, odnosno oblasti u kojima pretpostavke i procene imaju materijalni značaj za finansijske izveštaje obelodanjeni su u Napomeni 3.

Osnove računovodstva

Ovi finansijski izveštaji su pripremljeni na bazi istorijskog troška. Pomenuti finansijski izveštaji su prikazani u dinarima Republike Srbije („RSD“), a sve vrednosti su zaokružene na najbližu hiljadu (RSD'000), osim ako je drugačije naznačeno.

Osnovne računovodstvene politike primenjene prilikom sastavljanja ovih finansijskih izveštaja su navedene u napomenama u nastavku.

2.1.1 Usvajanje novih i izmenjenih Međunarodnih standarda finansijskog izveštavanja

Usvojeni standardi i računovodstvene politike su u skladu s onima iz prethodne finansijske godine.

2.2 Koncept nastavka poslovanja

Ovi finansijski izveštaji su sastavljeni u skladu sa konceptom nastavka poslovanja, koji podrazumeva da će Društvo nastaviti da posluje u neograničenom periodu u predvidljivoj budućnosti.

Početkom 2022. godine došlo je do povećane nestabilnosti na finansijskom i robnom tržištu usled eskalacije političkih tenzija u Ukrajini, praćenih međunarodnim sankcijama određenim ruskim kompanijama. Društvo je sagledalo uticaj sukoba između Ukrajine i Rusije na poslovanje Društva uzimajući u obzir:

- (i) finansijsku poziciju i rezultate poslovanja,
- (ii) kapital i finansijska sredstva, uključujući likvidnost Društva,
- (iii) potražnju za proizvodima i uslugama,
- (iv) lanac snabdevanja i distribuciju proizvoda.

Do dana objavljivanja ovih finansijskih izveštaja nije bilo značajnog uticaja pomenutog sukoba na poslovanje Društva, međutim, buduće efekte je teško predvideti.

Rukovodstvo Društva intenzivno prati i procenjuje potencijalne efekte izazvane ovom situacijom i preduzima sve neophodne mere kako bi održalo sposobnost Društva da nastavi da posluje u neograničenom periodu u predvidljivoj budućnosti, a kako bi akcionarima obezbedilo dividende i očuvalo optimalnu strukturu kapitala.

2.3 Izveštavanje o segmentima

Društvo ima samo jedan poslovni segment, proizvodnju i prodaju duvanskih proizvoda.

2. Pregled značajnih računovodstvenih politika (nastavak)

2.4 Preračunavanje stranih valuta

a) Funkcionalna i valuta prikazivanja

Stavke uključene u finansijske izveštaje Društva se odmeravaju i prikazuju u dinarima (RSD) bez obzira na to da li RSD predstavlja funkcionalnu valutu Društva.

b) Transakcije i stanja

Transakcije u stranoj valuti se preračunavaju u funkcionalnu valutu primenom srednjeg kursa Narodne banke Srbije na dan transakcije. Pozitivne i negativne kursne razlike nastale iz i) izmirenja takvih transakcija i iz ii) preračuna monetarnih sredstava i obaveza izraženih u stranim valutama na dan bilansa stanja, priznaju se u bilansu uspeha u periodu kada nastanu.

Pozitivne i negativne kursne razlike prikazuju se u bilansu uspeha u okviru pozicije „Finansijski prihodi / rashodi“.

2.5 Nematerijalna ulaganja

Nematerijalna ulaganja se inicijalno priznaju po ceni koštanja. Nematerijalna ulaganja se amortizuju na sistematskoj osnovi tokom korisnog veka trajanja, osim ukoliko imaju neograničen korisni vek trajanja. Obračun amortizacije počinje od momenta kada je sredstvo raspoloživo za upotrebu i prestaje u momentu ranijem od momenta kada je sredstvo klasifikovano kao sredstvo raspoloživo za prodaju i momenta kada je sredstvo povučeno iz upotrebe ili otuđeno. Rezidualna vrednost nematerijalnih ulaganja sa ograničenim korisnim vekom trajanja je nula.

Društvo prepoznaje kao nematerijalna ulaganja sledeća sredstva:

- Pravo na korišćenje zemljišta dobijeno od trećih lica, sa neograničenim korisnim vekom trajanja. Vrednost prava na korišćenje zemljišta se godišnje testira na obezvređenje i vodi se po vrednosti umanjenoj za akumulirane troškove obezvređenja;
- Stečene licence računarskih softvera u iznosu troškova nastalih u sticanju i stavljanju u upotrebu softvera. Ovi troškovi se amortizuju primenom proporcionalne metode u toku njihovog procenjenog korisnog veka upotrebe, koji varira od 3 do 5 godina;
- Troškovi koji su vezani za razvoj ili održavanje računarskog softvera se priznaju u bilansu uspeha u periodu kada nastanu. Direktni troškovi koji se mogu povezati sa razvojem jedinstvenih softverskih proizvoda, a koje kontroliše Društvo i koji će generisati ekonomsku korist veću od nastalih troškova u toku jedne godine, priznaju se kao nematerijalna ulaganja. Direktni troškovi obuhvataju troškove rada tima koji je razvio softver, kao i odgovarajući deo relevantnih režijskih troškova, direktno vezanih za pripremu interno razvijenog sredstva za upotrebu. Troškovi razvoja računarskog softvera priznati kao sredstvo amortizuju se tokom njihovog procenjenog korisnog veka upotrebe (ne duže od pet godina).

Istraživanje i razvoj

Izdaci po osnovu istraživanja priznaju se kao trošak u periodu u kome nastanu. Troškovi nastali na razvoju nekog projekta (koje se odnose na projektovanje i testiranje novih ili unapređenih proizvoda) priznaju se kao nematerijalna ulaganja ukoliko su ispunjeni sledeći kriterijumi:

- tehnički je izvodljivo kompletiranje nematerijalnog ulaganja tako da bude raspoloživo za upotrebu ili prodaju;
- postoji namera rukovodstva da kompletira nematerijalno ulaganje i da isto koristi ili proda;
- postoji mogućnost korišćenja ili prodaje nematerijalnog ulaganja;
- može se demonstrirati kako će nematerijalno ulaganje generisati verovatne ekonomske koristi u budućnosti;

2. Pregled značajnih računovodstvenih politika (nastavak)

2.5 Nematerijalna ulaganja (nastavak)

- adekvatni tehnički, finansijski i drugi resursi su raspoloživi za potrebe finalizacije razvoja, upotrebe ili prodaje nematerijalnog ulaganja i
- trošak koji se pripisuje nematerijalnom ulaganju se može pouzdano utvrditi.

Ostali troškovi razvoja koji ne ispunjavaju gore navedene kriterijume priznaju se kao trošak u periodu kada nastanu. Troškovi razvoja koji su prvobitno priznati kao troškovi ne mogu se priznati kao sredstvo u narednom periodu. Kapitalizovani troškovi razvoja se iskazuju kao nematerijalna ulaganja i amortizuju od momenta kada je sredstvo osposobljeno za upotrebu primenom proporcionalne metode tokom njihovog korisnog veka upotrebe, ne duže od pet godina.

Sredstva razvoja se testiraju na umanjenje vrednosti jednom godišnje, prema MRS 36 – „Umanjenje vrednosti imovine“.

Računarski softver

Izdaci vezani za razvoj ili održavanje kompjuterskih softverskih programa priznaju se kao rashod kada nastanu. Troškovi razvoja koji se mogu direktno pripisati razvoju dizajna i testiranju identifikovanih i unikatnih softverskih proizvoda koje kontroliše Društvo i koji će verovatno generisati ekonomsku korist veću od troškova razvoja u toku godinu dana, priznaju se kao nematerijalna ulaganja, kada su kriterijumi navedeni u paragrafu gore ispunjeni.

Direktni troškovi koji se kapitalizuju kao deo ovog softverskog proizvoda uključuju troškove zaposlenih na razvoju softvera kao i odgovarajući deo režijskih troškova.

Ostali troškovi razvoja koji ne ispunjavaju ove kriterijume se priznaju kao rashod kada nastanu. Troškovi razvoja prethodno priznati kao rashod se ne priznaju kao sredstvo u narednom periodu.

Troškovi razvoja računarskog softvera priznati kao sredstvo se amortizuju tokom njihovog procenjenog korisnog veka koji ne prelazi pet godina.

2.6 Nekretnine, postrojenja i oprema (NPO)

Nekretnine, postrojenja i oprema se iskazuju po nabavnoj vrednosti umanjenoj za akumuliranu ispravku vrednosti i gubitaka po osnovu umanjenja vrednosti, u slučaju da umanjenje postoji.

Nabavna vrednost uključuje izdatke direktno pripisive nabavljenom sredstvu. Nabavna vrednost sredstva se uvećava za sve nastale troškove koji su direktno vezani za stavljanje novog sredstva na lokaciju i u stanje neophodno da sredstvo obavlja svoju namenu na način definisan od strane Društva.

Naknadni troškovi se uključuju u nabavnu vrednost sredstva ili se priznaju kao posebno sredstvo, u zavisnosti od toga šta je primenljivo, samo kada je verovatno da će Društvo u budućnosti imati ekonomsku korist od tog sredstva i ako se njegova vrednost može pouzdano utvrditi. Knjigovodstvena vrednost zamenjenog sredstva se isknjižava. Svi drugi troškovi tekućeg održavanja terete bilans uspeha perioda u kome su nastali.

Obračun amortizacije osnovnih sredstava nabavljenih tokom godine počinje nakon nabavke osnovnog sredstva ili u momentu stavljanja sredstva u upotrebu, prema nabavnoj vrednosti sredstva.

Na dan bilansa stanja, rukovodstvo Društva revidira i po potrebi koriguje rezidualnu vrednost i korisni vek upotrebe sredstva.

Troškovi tekućeg održavanja terete bilans uspeha perioda u kome su nastali.

2. Pregled značajnih računovodstvenih politika (nastavak)

2.6 Nekretnine, postrojenja i oprema (nastavak)

Zemljište se ne amortizuje. Amortizacija drugih sredstava se obračunava primenom proporcionalne metode kako bi se rasporedila njihova nabavna ili revalorizovana vrednost do njihove rezidualne vrednosti tokom njihovog procenjenog veka trajanja.

	Godina
Poboljšanja na zemljištu	30
Građevinska oprema i objekti	15 - 40
Postrojenja i oprema	3 - 15
Računarski softver	3 - 5
Informaciona i kancelarijska oprema	3 - 5
Prevozna sredstva	3 - 8
Poboljšanja zakupljenih objekata	kraće od perioda zakupa ili veka trajanja

Knjigovodstvena vrednost sredstva svodi se odmah na njegovu nadoknadivu vrednost ukoliko je knjigovodstvena vrednost veća od njegove procenjene nadoknadive vrednosti (Napomena 2.7).

Dobici i gubici po osnovu otuđenja sredstva utvrđuju se kao razlika između novčanog priliva i knjigovodstvene vrednosti i iskazuju se u bilansu uspeha u okviru „Ostalih prihoda/(rashoda)“ (Napomene 12 i 13).

2.7 Umanjenje vrednosti nefinansijskih sredstava

Sredstva sa neograničenim korisnim vekom upotrebe ne podležu amortizaciji i testiraju se na umanjeње vrednosti jednom godišnje. Za sredstva koja podležu amortizaciji testiranje na umanjeње njihove vrednosti vrši se kada događaji ili izmenjene okolnosti ukažu da knjigovodstvena vrednost možda neće biti nadoknadiva. Gubitak zbog umanjenja vrednosti se priznaje u visini iznosa za koji je knjigovodstvena vrednost sredstva veća od njegove nadoknadive vrednosti.

Nadoknadiva vrednost je vrednost veća od fer vrednosti sredstva umanjene za troškove prodaje i vrednosti u upotrebi. Za svrhu procene umanjenja vrednosti, sredstva se grupišu na najnižim nivoima na kojima mogu da se utvrde odvojeni prepoznatljivi novčani tokovi (jedinice koje generišu gotovinu). Nefinansijska sredstva, osim goodwill-a, kod kojih je došlo do umanjenja vrednosti se revidiraju na svaki izveštajni period zbog mogućeg ukidanja efekata umanjenja vrednosti.

2.8 Investicione nekretnine

Investicione nekretnine su nekretnine koje se drže radi zarade od zakupnina ili porasta vrednosti kapitala, ili radi i jednog i drugog. Investicione nekretnine drže se radi dugoročnih prinosa od zakupa i ne koriste se od strane Društva.

Investicione nekretnine se iskazuju po nabavnoj vrednosti umanjenoj za akumuliranu ispravku vrednosti i rezervisanje za umanjeње vrednosti, ako je potrebno. Ako postoje bilo kakve indicije, da je došlo do umanjenja vrednosti investicione nekretnine, Društvo procenjuje nadoknadivu vrednost kao veću od upotrebne vrednosti i fer vrednosti umanjene za troškove prodaje. Knjigovodstvena vrednost investicione nekretnine se otpisuje do njene nadoknadive vrednosti kroz bilans uspeha. Gubitak zbog umanjenja vrednosti priznat u prethodnim godinama se stornira ukoliko je bilo naknadne promene u pretpostavkama korišćenim u utvrđivanju nadoknadive vrednosti sredstva. Naknadni izdaci se kapitalizuju samo kada je verovatno da će buduće ekonomske koristi povezane sa tim izdacima pripasti Društvu i da može pouzdano da se izmeri. Svi ostali troškovi tekućeg održavanja terete troškove perioda u kome nastanu. Kada investicionu nekretninu koristi njen vlasnik, ona se reklasifikuje na nekretnine, postrojenja i opremu i njena knjigovodstvena vrednost na dan reklasifikacije postaje njena zatečena vrednost koja će se nadalje amortizovati.

2. Pregled značajnih računovodstvenih politika (nastavak)

2.9 Finansijska sredstva

Rukovodstvo vrši klasifikaciju svojih finansijskih plasmana u momentu inicijalnog priznavanja i preispituje datu klasifikaciju na dan izveštavanja. Društvo klasifikuje svoja dugoročna finansijska sredstva u sledeće kategorije: zajmovi i potraživanja, finansijska sredstva raspoloživa za prodaju i otkupljene sopstvene akcije.

a) Zajmovi i potraživanja

Zajmovi i potraživanja predstavljaju nederivatna finansijska sredstva sa fiksnim ili utvrdivim rokovima plaćanja koja se ne kotiraju ni na jednom aktivnom tržištu. Uključuju se u tekuća sredstva, osim ukoliko su im rokovi dospeća duži od 12 meseci nakon datuma bilansa stanja. U tom slučaju se klasifikuju kao dugoročna sredstva. U bilansu stanja Društva zajmovi i potraživanja obuhvataju „ostala dugoročna finansijska sredstva“, „potraživanja“ i „gotovinu i gotovinske ekvivalente“ (Napomene 22, 25 i 26).

b) Finansijska sredstva raspoloživa za prodaju

Finansijska sredstva raspoloživa za prodaju su sredstva kod kojih je namera da se zadrže na neodređeni period vremena ili sredstva koja se ne mogu svrstati ni u jednu od navedenih kategorija. Uključuju se u dugoročna sredstva, osim ukoliko rukovodstvo ima izrazitu nameru da sredstva otuđi u roku od 12 meseci od datuma bilansa stanja.

c) Otkupljene sopstvene akcije

U 2010. i 2011. godini Društvo je otkupilo 56.975 preferencijalnih akcija I klase od akcionara nesaglasnih sa odlukama skupštine čime je steklo sopstvene akcije. Ukupna plaćena suma za sticanje ovih akcija iznosi RSD 145.750. Akcije imaju tretman sopstvenih akcija.

2.9.1 Priznavanje i merenje

Redovna kupovina i prodaja finansijskih sredstava se priznaje na datum trgovanja - datum kada se Društvo obavezalo da će kupiti ili prodati finansijsko sredstvo. Finansijska sredstva se inicijalno priznaju po fer vrednosti uvećanoj za transakcione troškove za sva finansijska sredstva koja se ne iskazuju po fer vrednosti čiji se efekti promena u fer vrednosti iskazuju u bilansu uspeha. Finansijska sredstva raspoloživa za prodaju iskazuju se po fer vrednosti. Zajmovi i potraživanja i ulaganja koja se drže do dospeća se iskazuju po amortizovanoj vrednosti korišćenjem metode efektivne kamatne stope. Finansijska sredstva se ukidaju kada prava na gotovinske prilive po osnovu ulaganja isteknu ili se prenesu na Društvo kada Društvo shodno tome preuzme sve rizike i koristi od vlasništva.

Promene u fer vrednosti monetarnih hartija od vrednosti izraženih u stranoj valuti koje su klasifikovane kao raspoložive za prodaju se iskazuju ili kao kursne razlike po osnovu promena u amortizovanim vrednostima hartije od vrednosti ili kao ostale promene u knjigovodstvenoj vrednosti hartije od vrednosti. Kursne razlike na monetarnim hartijama od vrednosti se priznaju u bilansu uspeha, a kursne razlike na nemonetarnim hartijama od vrednosti se iskazuju u okviru kapitala. Promene u fer vrednosti monetarnih i nemonetarnih hartija od vrednosti koje su klasifikovane kao raspoložive za prodaju priznaju se u bilansu uspeha u okviru pozicije Prihodi/Rashodi od usklađivanja vrednosti ostale imovine koja se iskazuje po fer vrednosti kroz bilans uspeha.

Kada su hartije od vrednosti klasifikovane kao hartije od vrednosti raspoložive za prodaju ili kada su obezvređene, kumulirane korekcije fer vrednosti priznate u kapitalu uključuju se u bilans uspeha kao „dobici ili gubici od ulaganja u hartije od vrednosti“.

Kamata na hartije od vrednosti raspoložive za prodaju obračunata metodom efektivne kamatne stope priznaje se u bilansu uspeha kao deo ostalih prihoda. Dividende na hartije od vrednosti raspoložive za prodaju se priznaju u bilansu uspeha kao deo „ostalih prihoda“ kada se utvrdi pravo Društva na naplatu.

2. Pregled značajnih računovodstvenih politika (nastavak)

2.9 Finansijska sredstva (nastavak)

2.9.1 Priznavanje i merenje (nastavak)

Fer vrednost hartija od vrednosti koje se kotiraju na berzi zasniva se na tekućim cenama ponude. Ukoliko tržište nekog finansijskog sredstva nije aktivno (i za hartije od vrednosti koje ne kotiraju), Društvo utvrđuje fer vrednost tehnikama procene. To uključuje primenu nedavnih transakcija između nezavisnih stranaka, pozivanje na druge instrumente koji su suštinski isti, analizu diskontovanih novčanih tokova i opciju modela formiranja cena maksimalnim korišćenjem informacija sa tržišta, a uz što je manje moguće oslanjanje na informacije karakteristične za samo Društvo.

2.9.2 "Netiranje" finansijskih instrumenata

Finansijska sredstva i obaveze se netiraju i iskazuju u neto iznosu u bilansu stanja kada postoji zakonski osnov da se netiraju priznati iznosi i namera da se obaveze poravnaju na neto osnovi ili da se istovremeno realizuju sredstva i izmire obaveze.

2.9.3 Umanjenje vrednosti finansijskih sredstava

(a) Sredstva koja se iskazuju po amortizovanoj vrednosti

Na svaki datum bilansa stanja Društvo procenjuje da li postoji objektivni dokaz da je umanjena vrednost nekog finansijskog sredstva ili grupe finansijskih sredstava.

Finansijsko sredstvo ili grupa finansijskih sredstava je obezvređeno i gubici po osnovu obezvređenja nastaju samo ako postoji objektivni dokaz o obezvređenju kao rezultat jednog ili više događaja koji su nastali nakon početnog priznavanja sredstava („nastanak gubitka“) i kada taj nastanak gubitka (odnosno nastanci gubitaka) utiče na procenjene buduće novčane tokove finansijskog sredstva ili grupe finansijskih sredstava koji mogu biti pouzdano procenjeni.

Kriterijumi koje Društvo koristi da odredi da li postoji objektivni dokaz o gubitku usled umanjenja vrednosti uključuju:

- Značajne finansijske teškoće emitenta ili dužnika;
- Kršenje ugovora, kao što je kašnjenje u plaćanju ili neplaćanje kamate ili glavnice;
- Društvo, iz ekonomskih ili pravnih razloga koji se odnose na finansijske teškoće zajmoprimca, odobri zajmoprimcu garancije/povlastice koje inače ne bi odobrilo;
- Verovatnoća stečaja ili druge finansijske reorganizacije dužnika;
- Nestanak aktivnog finansijskog tržišta za to finansijsko sredstvo zbog finansijskih poteškoća; ili dostupni podaci koji ukazuju da postoji merljivo smanjenje u predviđenim budućim tokovima gotovine iz portfelja finansijskih sredstava nakon njihovog inicijalnog priznavanja, iako se pomenuto smanjenje još uvek ne može povezati sa pojedinačnim finansijskim sredstvima iz portfelja, uključujući:
 - (i) Nepovoljna promena kreditne sposobnosti dužnika i
 - (ii) Nacionalne ili lokalne ekonomske prilike koje su uzajamno povezane sa kašnjenjem u naplati potraživanja iz portfelja.

Društvo prvo procenjuje da li postoji objektivni dokaz o obezvređenju.

Iznos gubitka se odmerava kao razlika između knjigovodstvene vrednosti sredstva i sadašnje vrednosti procenjenih budućih tokova gotovine (isključujući buduće kreditne gubitke koji nisu nastali) diskontovanih po prvobitnoj efektivnoj kamatnoj stopi za to finansijsko sredstvo. Iznos knjigovodstvene vrednosti sredstva se umanjuje i iznos gubitka se priznaje u bilansu uspeha.

2. Pregled značajnih računovodstvenih politika (nastavak)

2.9 Finansijska sredstva (nastavak)

2.9.3 Umanjenje vrednosti finansijskih sredstava (nastavak)

Ako kredit ili ulaganje koje se drži do dospeća ima varijabilnu kamatnu stopu, diskontna stopa za odmeravanje svakog gubitka zbog umanjenja vrednosti je trenutna kamatna stopa utvrđena ugovorom, Društvo može da odmerava umanjenje vrednosti na osnovu fer vrednosti finansijskog instrumenta korišćenjem tržišnih cena koje su dostupne javnosti.

Ako se u narednom periodu iznos gubitka zbog umanjenja vrednosti smanji i to smanjenje se može objektivno pripisati nekom događaju nastalom nakon priznavanja obezvređenja (npr. poboljšanju kreditne sposobnosti dužnika), ukidanje prethodno priznatog gubitka po osnovu umanjenja vrednosti priznaje se u bilansu uspeha.

(b) Sredstva klasifikovana kao raspoloživa za prodaju

Na kraju svakog izveštajnog perioda Društvo procenjuje da li postoji objektivni dokaz da je umanjena vrednost nekog finansijskog sredstva ili grupe finansijskih sredstava. Za procenu umanjenja vrednosti dužničkih hartija od vrednosti Društvo koristi kriterijume navedene u tački (a) gore. U slučaju vlasničkih hartija od vrednosti klasifikovanih kao raspoložive za prodaju, značajan ili prolongiran pad fer vrednosti ispod njihove nabavne vrednosti smatra se indikatorom da je došlo do umanjenja njihove vrednosti.

Ako se u narednom periodu fer vrednosti dužničkih hartija od vrednosti klasifikovanih kao raspoložive za prodaju poveća i to povećanje se može objektivno pripisati nekom događaju nastalom nakon priznavanja gubitka po osnovu umanjenja vrednosti u bilansu uspeha, gubitak po osnovu umanjenja vrednosti se ukida u bilansu uspeha.

Test obezvređivanja potraživanja od kupaca je opisan u Napomeni broj 2.12.

2.10 Zalihe

Zalihe se vrednuju po nižoj od cene koštanja i neto prodajne vrednosti. Troškovi zaliha obuhvataju troškove nabavke, troškove konverzije i ostale troškove nastale sa ciljem dovođenja zaliha do određene lokacije i određenog stanja.

Cena koštanja gotovih proizvoda, robe i repromaterijala utvrđuje se primenom metode „prva ulazna – prva izlazna“ (FIFO). Cena koštanja rezervnih delova utvrđuje se primenom ponderisanog prosečnog troška. Cena koštanja gotovih proizvoda i proizvodnje u toku obuhvata utrošene sirovine, direktnu radnu snagu, ostale direktne troškove i pripadajuće režijske troškove proizvodnje (zasnovane na normalnom korišćenju proizvodnog kapaciteta). Ona isključuje troškove pozajmljivanja.

Društvo testira vrednost svojih zaliha na kraju svakog perioda na osnovu procene neto prodajne vrednosti svojih zaliha. Neto prodajna vrednost je procenjena prodajna cena u uobičajenom toku poslovanja, umanjena za pripadajuće varijabilne troškove prodaje. U slučaju obezvređenja zaliha, knjigovodstvena vrednost zaliha smanjuje se do neto prodajne vrednosti i razlika se priznaje kao rashod u periodu u kome je obezvređenje zaliha nastalo.

2.11 Stalna sredstva namenjena prodaji

Stalna sredstva (ili grupe za otuđenje) su klasifikovana kao sredstva koja se drže radi prodaje ako se njihova knjigovodstvena vrednost prvenstveno nadoknađuje kroz transakciju prodaje i ako se prodaja smatra izvesnom. Ova sredstva se iskazuju po nižoj od knjigovodstvene i fer vrednosti umanjene za troškove prodaje, ako se njihova knjigovodstvena vrednost prvenstveno nadoknađuje kroz transakciju prodaje, a ne kroz nastavak korišćenja.

2. Pregled značajnih računovodstvenih politika (nastavak)

2.12 Potraživanja od kupaca

Potraživanja od kupaca su iznosi koje duguju kupci za prodatu robu ili izvršene usluge u okviru redovnog ciklusa poslovanja. Ukoliko se očekuje da potraživanja budu naplaćena u roku od godinu dana ili kraćem (ili u okviru redovnog ciklusa poslovanja ako je duži), potraživanja od kupaca se klasifikuju kao kratkoročna. U suprotnom, potraživanja od kupaca se iskazuju kao dugoročna.

Potraživanja od kupaca se inicijalno priznaju po fer vrednosti, a naknadno se odmeravaju po amortizovanoj vrednosti, primenom metode efektivne kamatne stope, umanjene za rezervisanja po osnovu umanjenja vrednosti. Rezervisanje za umanjenje vrednosti potraživanja se utvrđuje kada postoji objektivan dokaz da Društvo neće biti u mogućnosti da naplati sve iznose koje potražuje u skladu sa prvobitnim uslovima. Značajne finansijske poteškoće kupca, verovatnoća da će kupac biti likvidiran ili finansijski reorganizovan, propust ili kašnjenje u izvršenju plaćanja (*više od 60 dana od datuma dospeća*) se smatraju indikatorima da je vrednost potraživanja umanjena.

Iznos rezervisanja predstavlja razliku između knjigovodstvene vrednosti potraživanja i sadašnje vrednosti očekivanih budućih novčanih tokova diskontovanih prvobitnom efektivnom kamatnom stopom. Knjigovodstvena vrednost potraživanja umanjuje se preko ispravke vrednosti, a iznos umanjenja se priznaje u bilansu uspeha u okviru pozicije Rashodi od usklađivanja vrednosti finansijske imovine koja se iskazuje po fer vrednosti kroz bilans uspeha.

Kada je potraživanje nenaplativo, otpisuje se na teret ispravke vrednosti potraživanja. Naknadna naplata iznosa koji je prethodno bio otpisan, iskazuje se u bilansu uspeha u okviru pozicije Prihodi od usklađivanja vrednosti finansijske imovine koja se iskazuje po fer vrednosti kroz bilans uspeha.

Društvo je primenilo MSFI 9 Finansijski instrumenti od 01. januara 2020. godine. Primena pomenutog standarda nema materijalno značajne efekte na Finansijske izveštaje Društva.

2.13 Gotovina i gotovinski ekvivalenti

Gotovina i gotovinski ekvivalenti obuhvataju: novac na računima, depozite po viđenju kod banaka, druga kratkoročna visoko likvidna ulaganja sa prvobitnim rokom dospeća do tri meseca ili kraće i prekoračenja po tekućem računu. Prekoračenja po tekućem računu uključena su u obaveze po kreditima u okviru tekućih obaveza, u bilansu stanja.

2.14 Vanbilansna aktiva i pasiva

Vanbilansna sredstva i obaveze uključuju garancije dobijene od banaka, sredstva uplaćena fondu za dodatno penziono osiguranje, kao i zalihe koje se drže u ime trećih lica.

2.15 Osnovni kapital

Osnovni kapital se sastoji iz običnih i preferencijalnih akcija. Troškovi direktno pripisivi emisiji novih akcija prikazuju se u okviru kapitala kao odbitak od priliva po osnovu emitovanih akcija. Svaki priliv sredstava čija je fer vrednost iznad nominalne vrednosti emitovanih akcija priznaje se kao emisiona premija.

Ukoliko Društvo otkupi sopstvene akcije, plaćena naknada, uključujući sve direktno pripisive dodatne troškove (bez poreza na dobit), odbija se od kapitala koji se pripisuje vlasnicima, sve dok se akcije ne ponište, reemituju ili otuđe. Ako se takve akcije kasnije reemituju, sve primljene naknade, bez direktno pripisivih dodatnih troškova transakcije i efekata poreza na dobit, uključuju se u kapital koji se pripisuje vlasnicima kapitala.

2. Pregled značajnih računovodstvenih politika (nastavak)

2.16 Rezerve

Revalorizacije rezerve uključuju aktuarske dobitke ili gubitke proistekle iz penzionih planova a u skladu sa MRS 19 „Primanja zaposlenih“ kao i beneficije za plaćanje u akcijama u skladu sa MSFI 2.

Ostale dugoročne obaveze prema zaposlenima

Društvo je odložilo efekat aktuarskih dobitaka/gubitaka kroz poziciju ostalog sveobuhvatnog rezultata a u skladu sa MRS 19 „Primanja zaposlenih“ i priznaće ih kao prihod u bilansu uspeha tokom prosečnog perioda u kome će pravo na sticanje beneficija biti ostvareno.

Aktuarski dobitci i gubici koji proističu iz iskustvenih korekcija i promena u aktuarskim pretpostavkama knjiže se na teret ili u korist kapitala u okviru ostalog finansijskog rezultata u periodu u kome su nastali. Troškovi minulog rada priznaju se odmah u okviru bilansa uspeha.

Plaćanje akcijama

U okviru PMI Inc. postoji poseban plan beneficija za rukovodioca koji obuhvata sve PMI afilijale. Ovi planovi se odnose na akcije PMI Inc. Plan podrazumeva naknadu rukovodiocima u akcijama nakon ispunjenja određenih uslova i primljene akcije predstavljaju kompenzaciju u vidu učešća u kapitalu PMI Inc. nakon trogodišnjeg perioda službe (Napomena 2.21).

2.17 Obaveze po kreditima

Obaveze po kreditima se inicijalno priznaju po fer vrednosti priliva, bez nastalih transakcionih troškova. U narednim periodima obaveze po kreditima se iskazuju po amortizovanoj vrednosti; sve razlike između ostvarenog priliva (umanjenog za transakcione troškove) i iznosa otplate, priznaju se u bilansu uspeha u periodu korišćenja kredita primenom metode efektivne kamatne stope.

Naknade plaćene pri pribavljanju kredita priznaju se kao transakcioni troškovi do iznosa za koji je verovatno da će deo ili ceo kredit biti povučen. U tom slučaju, naknada se razgraničava do konačnog povlačenja kredita. U slučaju da ne postoji dokaz da je delimično ili ukupno povlačenje kredita verovatno, naknada se kapitalizuje kao avans za likvidnost i amortizuje se u toku perioda na koji se kredit odnosi.

Obaveze po kreditima se klasifikuju kao tekuće, osim ukoliko Društvo nema bezuslovno pravo da odloži izmirenje obaveza za najmanje 12 meseci nakon datuma bilansa stanja.

2.18 Rezervisanja

Rezervisanja su obaveze sa neizvesnim rokom dospeća ili iznosom i priznaju se jedino kada:

- Društvo ima postojeću (zakonsku ili ugovorenu) obavezu, koja je rezultat prošlih događaja,
- je verovatno da će za namirenje date obaveze biti potreban odliv sredstava i
- može da se napravi pouzdana procena iznosa date obaveze.

Kada postoji određeni broj sličnih obaveza, verovatnoća da će podmirenje obaveza iziskivati odliv sredstava se utvrđuje na nivou tih kategorija kao celine. Rezervisanje se priznaje čak i onda kada je ta verovatnoća, u odnosu na bilo koju od obaveza u istoj kategoriji, niska.

Rezervisanje se odmerava po sadašnjoj vrednosti izdatka potrebnog za izmirenje obaveze, primenom diskontne stope pre poreza koja odražava tekuću tržišnu procenu vrednosti za novac i rizike povezane sa obavezom. Povećanje rezervisanja zbog isteka vremena se iskazuje kao trošak kamata (Napomena 11).

2. Pregled značajnih računovodstvenih politika (nastavak)

2.19 Tekući i odloženi porez na dobit

Troškovi poreza za period uključuju tekući i odloženi porez. Poreska obaveza se priznaje u bilansu uspeha, izuzev iznosa koji se odnosi na stavke direktno priznate u kapitalu.

Tekući porez na dobit se obračunava na datum bilansa stanja na osnovu važeće zakonske poreske regulative Republike Srbije gde Društvo posluje i ostvaruje oporezivu dobit. Rukovodstvo periodično vrši procenu stavki sadržanih u poreskoj prijavi sa stanovišta okolnosti u kojima primenjuje poreska regulativa podleže tumačenju i vrši rezervisanje, ako je primereno, na osnovu iznosa za koje se očekuje da će biti plaćen poreskim organima.

Odloženi porez na dobit se priznaje korišćenjem metode obaveza, za privremene razlike koje nastanu između poreske osnovice sredstava i obaveza i njihovih knjigovodstvenih iznosa u finansijskim izveštajima. Međutim, ukoliko odloženi porez na dobit, pod uslovom da nije računovodstveno obuhvaćen, proistekne iz inicijalnog priznavanja sredstva ili obaveze u nekoj drugoj transakciji osim poslovne kombinacije koja u trenutku transakcije ne utiče ni na računovodstvenu ni na oporezivu dobit ili gubitak, tada se on računovodstveno ne obuhvata.

Odloženi porez na dobit se odmerava prema poreskim stopama (i zakonu) koje su na snazi do datuma bilansa stanja i za koje se očekuje da će biti primenjene u periodu u kome će se odložena poreska sredstva realizovati ili odložene poreske obaveze izmiriti.

Odloženo poresko sredstvo se priznaje samo do iznosa za koji je verovatno da će buduća dobit za oporezivanje biti raspoloživa i da će se privremene razlike izmiriti na teret te dobiti.

Odloženi porez na dobit se utvrđuje iz privremenih razlika nastalih na ulaganjima u zavisna i pridružena Društva, osim u slučaju kada sinhronizaciju poništenja privremenih razlika kontroliše Društvo i gde je verovatno da se privremene razlike neće poništiti u doglednoj budućnosti.

Odložena poreska sredstva i obaveze se netiraju kada postoji zakonski osnov da se netiraju tekuća poreska sredstva sa tekućim poreskim obavezama i kada se odložena poreska sredstva i obaveze odnose na porez na dobit koji propisuje isti poreski organ jednom ili većem broju poreskih obveznika i kada postoji namera da se računi izmire na neto osnovi.

2.20 Primanja zaposlenih

a) Obaveze za penzije

Društvo izdvaja doprinose u državni penzioni fond na obaveznoj osnovi. Kada su doprinosi uplaćeni, Društvo nema više obavezu plaćanja po ovom osnovu. Doprinosi se priznaju kao troškovi primanja zaposlenih onda kada dospeju za plaćanje. Više plaćeni doprinosi se priznaju kao sredstvo u iznosu koji je moguće refundirati ili u iznosu za koji se smanjuje buduće plaćanje obaveza.

b) Ostala primanja zaposlenih

Društvo obezbeđuje jubilarne nagrade, primanja naknade prilikom odlaska u penziju i invalidnine. Pravo na ove naknade je obično uslovljeno ostajanjem zaposlenog lica u službi do starosne granice određene za penzionisanje i/ili do ostvarenja minimalnog radnog staža. Očekivani troškovi za pomenute naknade se akumuliraju tokom perioda trajanja zaposlenja.

Definisana obaveza u pogledu primanja zaposlenih prilikom odlaska u penziju procenjuje se svake druge godine od strane nezavisnih, kvalifikovanih aktuara, primenom metode projektovane kreditne jedinice. Sadašnja vrednost obaveze po osnovu definisanih primanja utvrđuje se diskontovanjem očekivanih budućih gotovinskih isplata primenom kamatnih stopa visokokvalitetnih obveznica koje su iskazane u RSD u kojima će obaveze prilikom odlaska u penziju biti plaćene i koje imaju rok dospeća koji približno odgovara rokovima dospeća obaveze za penzije (Napomena 31).

2. Pregled značajnih računovodstvenih politika (nastavak)

2.20 Primanja zaposlenih (nastavak)

Aktuarski dobiti i gubici koji proističu iz iskustvenih korekcija i promena u aktuarskim pretpostavkama knjiže se na teret ili u korist kapitala u okviru izveštaja o ukupnom ostalom finansijskom rezultatu u periodu u kome su nastali. Troškovi minulog rada priznaju se odmah u okviru bilansa uspeha.

c) Otpremnine

Otpremnine se isplaćuju u slučajevima predviđenim zakonom i/ili Kolektivnim ugovorom o radu kod Poslodavca/Društva. Otpremnine koje dospevaju u razdoblju dužem od 12 meseci nakon datuma bilansa stanja svode se na sadašnju vrednost.

2.21 Plaćanja akcijama

Društvo ima plan izmirivanja obaveza iz kapitala ili kompenzacijom na bazi akcija prema kome Društvo prima usluge od zaposlenih u zamenu za njihovo pravo da prime vlasničke instrumente kapitala (akcije Matičnog Društva). Fer vrednost primljenih usluga zaposlenog dobijena u zamenu za pravo da primi vlasničke instrumente kapitala odnosno akcije priznaje se kao trošak (Napomena 9). Ukupan iznos koji će se nadoknaditi na teret troškova u toku radnog veka utvrđuje se u odnosu na fer vrednost prava da primi vlasničke instrumente kapitala odnosno akcije, uključujući i bilo koji tržišni faktor poslovanja, a isključujući uticaj bilo kog netržišnog faktora i uslova sticanja na osnovu rezultata poslovanja (npr. profitabilnost, ciljevi rasta prodaje i zadržavanje zaposlenog u Društvu tokom određenog perioda) i isključujući uticaj bilo kog uslova sticanja (npr. zahtev da zaposleni štede). Netržišni uslovi sticanja su uključeni u pretpostavke o broju opcija za koje se očekuje da će biti iskorišćene. Ukupan iznos koji će se nadoknaditi na teret troškova se priznaje u toku trajanja radnog veka, a koji predstavlja period tokom kojeg bi svi navedeni faktori trebalo da budu ispunjeni. Primljene akcije predstavljaju kompenzaciju menadžmentu u vidu učešća u kapitalu PMI Inc. nakon trogodišnjeg perioda službe.

Na svaki datum bilansa stanja Društvo revidira svoje procene broja opcija za koje se očekuje da će se iskoristiti. Društvo priznaje efekte revidiranih procena u odnosu na prvobitne, ukoliko ih ima, u bilansu uspeha, uz odgovarajuće korekcije kapitala.

Kada predviđene beneficije dospeju, Društvo dostavlja akcije Matičnog Društva zaposlenima.

2.22 Priznavanje prihoda

Prihod uključuje fer vrednost primljenog iznosa ili potraživanja po osnovu prodaje roba i usluga u toku redovnog poslovanja Društva. Prihod se iskazuje bez PDV-a, akcije, povraćaja robe, rabata i popusta.

Društvo priznaje prihod kada se iznos prihoda može pouzdano izmeriti, kada je verovatno da će u budućnosti Društvo imati ekonomske koristi i kada su ispunjeni posebni kriterijumi za svaku od aktivnosti Društva kao što je u daljem tekstu opisano. Iznos prihoda se ne smatra pouzdano merljivim sve dok se ne reše sve potencijalne obaveze koje mogu nastati u vezi sa prodajom. Svoje procene Društvo zasniva na rezultatima iz prethodnog poslovanja, uzimajući u obzir tip kupca, vrstu transakcije i specifičnosti svakog posla.

Društvo je primenilo MSFI 15 Prihodi od ugovora sa kupcima od 01. januara 2019. godine. Primena standarda nema efekata na Finansijske izveštaje Društva.

a) Prihod od prodaje robe - veleprodaja

Društvo prodaje robu na tržištu veleprodaje. Prihodi od prodaje robe priznaju se u momentu kada su svi rizici i koristi vlasništva nad dobrima preneti na kupca.

Smatra se da ne postoje elementi finansiranja pošto se prodaja vrši uz kreditne uslove koji su u skladu sa tržišnom praksom.

2. Pregled značajnih računovodstvenih politika (nastavak)

2.22 Priznavanje prihoda (nastavak)

b) Prihod od prodaje usluga

Društvo pruža usluge proizvodnje, prodaje, marketinga i administracije povezanim pravnim licima u okviru grupe Philip Morris International. Ove usluge se pružaju na bazi ugovora sa fiksnom cenom.

c) Prihod od kamata

Prihod od kamata se priznaje na vremenski proporcionalnoj osnovi primenom metode efektivne kamatne stope. U slučaju umanjenja vrednosti potraživanja, Društvo umanjuje knjigovodstvenu vrednost potraživanja do nadoknadivog iznosa, koji predstavlja procenjeni budući novčani tok diskontovan po prvobitnoj efektivnoj kamatnoj stopi finansijskog instrumenta i nastavlja da prikazuje promene diskonta kao prihod od kamate. Prihod od kamate na zajmove čija je vrednost umanjena utvrđuje se primenom metode prvobitne efektivne kamatne stope.

d) Prihod od dividendi

Prihod od dividendi se priznaje kada se utvrdi pravo da se dividenda primi.

2.23 Zakupi

a) Računovodstveno obuhvatanje kod zakupca

U skladu sa izmenama Međunarodnog računovodstvenog standarda finansijskog izveštavanja (MSFI 16) koji propisuje principe priznavanja, merenja, prezentacije i obelodanjivanja zakupa, Društvo je primenilo MSFI 16 od 01. januara 2019. godine.

Društvo uzima u zakup pojedine nekretnine, postrojenja i opremu. Zakup nekretnina, postrojenja i opreme, gde Društvo ima pravo korišćenja, klasifikuje se kao lizing i kapitalizuje se na početku zakupa po vrednosti nižoj od fer vrednosti zakupljene nekretnine i sadašnje vrednosti minimalnih plaćanja zakupnine (vrednosti jednakoj obavezi za lizing uvećanoj za sve unapred plaćene ili obračunate isplate koje se odnose na zakup). Društvo primenjuje modifikovani pristup primene MSFI 16 standarda prilikom obelodanjivanja sredstava sa pravom korišćenja.

Svaka zakupnina se raspoređuje na obaveze i finansijske rashode. Odgovarajuće obaveze za zakupnine, umanjene za finansijske rashode, uključuju se u ostale kratkoročne i u ostale dugoročne obaveze. Kamate kao deo finansijskih rashoda iskazuju se u bilansu uspeha u toku perioda trajanja zakupa (Napomena 11).

Nekretnine, postrojenja i oprema stečeni na bazi lizinga amortizuju se tokom perioda kraćeg od korisnog veka trajanja sredstva i perioda zakupa.

Prilikom prve primene MSFI 16, Društvo je koristilo sledeće mogućnosti praktične primene i izuzetke dozvoljene standardom, gde primenom novog standarda nisu obuhvaćene sledeće kategorije:

- Priznavanje operativnog lizinga čiji je rok trajanja 12 meseci ili kraći, kao kratkoročni lizing;
- Priznavanje operativnog lizinga za sredstva male vrednosti, u skladu sa definisanom politikom Društva.

Varijabilna lizing plaćanja, koja nisu uključena u iznos obaveze po osnovu lizinga, iskazuju se u bilansu uspeha u toku perioda trajanja zakupa (Napomena 32).

2. Pregled značajnih računovodstvenih politika (nastavak)

2.23 Zakupi (nastavak)

b) Računovodstveno obuhvatanje kod zakupodavca

Lizing je ugovor kojim davalac lizinga prenosi na korisnika lizinga u zamenu za plaćanje ili serije plaćanja, pravo na korišćenje sredstva za dogovoreni vremenski period.

Kada se sredstva daju u zakup po osnovu finansijskog zakupa, sadašnja vrednost zakupnina se priznaje kao potraživanje. Razlika između bruto iznosa potraživanja i sadašnje vrednosti potraživanja se iskazuje kao nezarađeni finansijski prihod.

Prihod od zakupa se priznaje tokom perioda trajanja zakupa primenom metode neto ulaganja, koja odražava konstantnu periodičnu stopu povraćaja.

Kada je sredstvo dato u operativni zakup to sredstvo se iskazuje u bilansu stanja zavisno od vrste sredstva. Prihod od zakupnine priznaje se na proporcionalnoj metodi tokom perioda trajanja zakupa.

c) Pravo na korišćenje zemljišta

Pravo na korišćenje zemljišta stečeno u postupku pripajanja ili/i kao odvojena transakcija kroz isplatu trećoj strani se iskazuje kao nematerijalno ulaganje. Nematerijalno ulaganje ima neograničen korisni vek upotrebe i podleže revidiranju u pogledu umanjenja vrednosti na godišnjem nivou.

2.24 Obaveze prema dobavljačima

Obaveze prema dobavljačima su obaveze plaćanja dobavljaču za preuzetu robu ili primljene usluge u redovnom toku poslovanja. Obaveze prema dobavljačima se klasifikuju kao tekuće ukoliko dospevaju za plaćanje u roku od 1 godine ili kraćem (odnosno u okviru redovnog ciklusa poslovanja ukoliko je duži). U suprotnom, ove obaveze se iskazuju kao dugoročne. Obaveze prema dobavljačima se inicijalno iskazuju po fer vrednosti, a naknadno se odmeravaju prema amortizovanoj vrednosti korišćenjem metoda efektivne kamatne stope.

2.25 Raspodela dividendi

Raspodela dividendi akcionarima Društva se priznaje kao obaveza u periodu u kojem su nadležni organi Društva odobrili dividende.

2.26 Zarada po akciji

Osnovna zarada po akciji izračunava se deljenjem dobiti koja pripada običnim akcionarima Društva sa ponderisanim prosečnim brojem običnih akcija u opticaju za period, isključujući obične akcije koje je Društvo otkupilo i koje se drže kao otkupljene sopstvene akcije.

3. Ključne računovodstvene procene i prosuđivanja

Procene i prosuđivanja se kontinuirano vrednuju i zasnivaju se na istorijskom iskustvu i drugim faktorima, uključujući očekivanja budućih događaja za koje se veruje da su razumni u datim okolnostima.

3.1 Ključne računovodstvene procene i pretpostavke

Društvo pravi procene i pretpostavke koje se odnose na budućnost. Rezultirajuće računovodstvene procene će, po definiciji, retko biti jednake ostvarenim rezultatima. Procene i pretpostavke koje imaju značajan rizik i dovode do materijalnih usaglašavanja knjigovodstvene vrednosti sredstava i obaveza u narednoj finansijskoj godini se nalaze u nastavku:

3. Ključne računovodstvene procene i prosuđivanja (nastavak)

3.1 Ključne računovodstvene procene i pretpostavke (nastavak)

a) Odložena poreska sredstva

Potrebne su značajne procene od strane rukovodstva u cilju utvrđivanja iznosa odloženih poreskih sredstava koja se mogu priznati, na osnovu verovatnog vremena nastanka i nivoa budućih oporezivih prihoda i strategije planiranja poreske politike. Na dan 31. decembar 2024. godine odložena poreska sredstva su priznata u iznosu od RSD 352.984 (31. decembar 2023. godine: 322.229). Dodatni detalji se nalaze u Napomeni 15.

b) Tehnološki vek upotrebe postrojenja i opreme

Rukovodstvo Društva utvrđuje procenjeni korisni vek upotrebe i pripadajuće troškove amortizacije svojih postrojenja i opreme. Ova procena se zasniva na projektovanom životnom ciklusu proizvoda. Taj ciklus se može značajno promeniti usled tehničkih inovacija i konkurentskih poteza kao reakcije na značajne industrijske cikluse. Rukovodstvo će povećati troškove amortizacije ukoliko je vek trajanja kraći od prethodno procenjenih rokova ili će otpisati tehnički zastarela ili nestrateska sredstva koja se ne koriste ili su prodana.

c) Ostala primanja zaposlenih

Sadašnja vrednost obaveza zavisi od brojnih faktora zasnovanih na aktuarskoj osnovi uz primenu brojnih pretpostavki. Pretpostavke koje se koriste pri utvrđivanju neto troškova (prihoda) po osnovu ostalih primanja zaposlenih obuhvataju očekivanu diskontnu stopu. Svaka izmena u ovim pretpostavkama uticaće na knjigovodstvenu vrednost obaveza za ostala primanja zaposlenih.

Društvo utvrđuje odgovarajuću diskontnu stopu svake druge godine. To je kamatna stopa koja treba da se primeni pri utvrđivanju sadašnje vrednosti procenjenih budućih novčanih tokova za koje se očekuje da će biti potrebni za izmirenje obaveza za ostala primanja zaposlenih. Pri utvrđivanju odgovarajuće diskontne stope, Društvo uzima u obzir kamatne stope visokokvalitetnih obveznica koje su izražene u valuti u kojoj će ostala primanja zaposlenih biti isplaćena i čiji rok dospeća približno odgovara roku plaćanja odnosnih obaveza.

Ostale ključne obaveze za penzije su bazirane na trenutnim tržišnim uslovima. Dodatne informacije su prikazane u Napomeni 31.

d) Umanjenje vrednosti finansijskih sredstava raspoloživih za prodaju

Umanjenje vrednosti finansijskih sredstava raspoloživih za prodaju zahteva značajno prosuđivanje. Prilikom prosuđivanja Društvo, među ostalim faktorima, procenjuje: trajanje i obim do kojeg je fer vrednost ulaganja manja od nabavne vrednosti ulaganja, finansijsko stanje primaoca ulaganja i izgledi za okončanje posla u skoroj budućnosti, uključujući faktore kao što su učinak industrije i sektora, promene u tehnologiji i tokove gotovine iz poslovanja i finansiranja.

Društvo je primenilo MSFI 9 Finansijski instrumenti od 01. januara 2020. godine. Primena standarda nema materijalno značajne efekte na Finansijske izveštaje Društva.

Društvo ne bi imalo značajan dodatni gubitak ukoliko bi pad u fer vrednosti ispod nabavne vrednosti bio smatran materijalno značajnim ili produženim, s obzirom na to da je izvršen prenos kumuliranih korekcija fer vrednosti po osnovu umanjenja vrednosti finansijskih sredstava namenjenih prodaji priznatih u kapitalu u bilans uspeha.

3.2 Ključna mišljenja u primeni računovodstvenih politika entiteta

Rukovodstvo preduzima sve neophodne mere kako bi podržalo opstanak i razvoj poslovanja Društva u tekućim okolnostima.

Društvo iskazuje prihod po fer vrednosti primljenog iznosa ili potraživanja po osnovu prodaje roba i usluga u toku redovnog poslovanja. Prihod se iskazuje bez PDV-a, akcize, povraćaja robe, rabata i popusta.

3. Ključne računovodstvene procene i prosuđivanja (nastavak)

3.2 Ključna mišljenja u primeni računovodstvenih politika entiteta (nastavak)

Računovodstveno obuhvatanje akcize je oblast koja zahteva značajne računovodstvene procene i prosuđivanja. Rukovodstvo je razmotrilo uslove MRS 18, zahteve Zakona o akcizi i uslove u kojima Društvo posluje, te je na osnovu toga zaključilo da je priznavanje akcize neto od prihoda opcija koja je primenljiva na Društvo.

Društvo nema značajnu koncentraciju kreditnog rizika. Društvo ima utvrđene politike koje obezbeđuju da se prodaja roba i usluga vrši kupcima koji imaju odgovarajuću kreditnu istoriju.

Društvo ima utvrđene politike koje obezbeđuju da se prodaja robe i usluga osigura bankarskim garancijama i menicama izdatim od banaka. Društvo nije iskusilo teškoće u naplati potraživanja u rokovima dospelosti nakon datuma bilansa stanja.

Društvo deponuje gotovinu kod tri renomirane banke u Srbiji i trudi se da podjednako distribuira gotovinu kod ovih banaka, kao sredstvo diversifikacije rizika.

Društvo vrednuje nekretnine, postrojenja i opremu po nabavnoj vrednosti. Društvo je izvršilo procenu vrednosti NPO (nekretnina, postrojenja i opreme) i nije identifikovalo sredstva čija je nadoknativa vrednost niža od knjigovodstvene vrednosti.

Društvo vrednuje svoje investicione nekretnine po nabavnoj vrednosti.

4. Upravljanje finansijskim rizikom

4.1 Faktori finansijskog rizika

Poslovanje Društva izloženo je različitim finansijskim rizicima. Upravljanje rizicima u Društvu je usmereno na nastojanje da se u situaciji nepredvidivosti finansijskih tržišta potencijalni negativni uticaji na finansijsko poslovanje Društva svedu na minimum.

Rizikom se upravlja u sklopu politika koje je odobrilo Matično Društvo. Politike Matičnog Društva daju pisane principe za opšte upravljanje rizikom kao i pisane politike koje pokrivaju specifične oblasti kao što je rizik od promene kursa, rizik od promene kamatne stope, kreditni rizik, upotreba derivativnih i nederivativnih finansijskih instrumenata i investiranje većih sredstava.

a) Tržišni rizik

(i) Valutni rizik

Društvo posluje u međunarodnim okvirima i izloženo je riziku od promena kursa stranih valuta, u prvom redu EUR, USD i CHF.

Ukoliko bi na dan 31. decembar 2024. godine dinar oslabio/ojačao za 5%, a sve druge promenljive ostale konstantne, profit bi se smanjio/povećao za RSD 264.894 (31. decembar 2023. godine: RSD 241.363), a kao rezultat negativnih/pozitivnih kursnih razlika koje bi nastale po osnovu preračuna potraživanja i obaveza u stranoj valuti iskazanih u bilansu stanja na dan 31. decembar 2024. godine (odnosno na dan 31. decembar 2023. godine).

(ii) Rizik kamatne stope

Sredstva koja donose prihod od kamate uključuju depozite kod banaka. Budući da Društvo nije zaduženo, rizik od promene kamatne stope ne postoji.

4. Upravljanje finansijskim rizikom (nastavak)

4.1 Faktori finansijskog rizika (nastavak)

b) Kreditni rizik

Društvo nema značajnu koncentraciju kreditnog rizika. Društvo ima utvrđene politike koje obezbeđuju da se prodaja robe i usluga vrši kupcima koji imaju odgovarajuću kreditnu istoriju. Društvo ima utvrđene politike koje ograničavaju nivo kreditne izloženosti prema svakoj pojedinačnoj finansijskoj instituciji.

Finansijska sredstva, koja potencijalno mogu izložiti Društvo kreditnom riziku sastoje se uglavnom od potraživanja od kupaca. Knjigovodstvena vrednost potraživanja, umanjena za ispravke vrednosti potraživanja, predstavlja maksimalan nivo izloženosti kreditnom riziku. Gotovina se plasira u finansijske institucije, za koje se smatra da u momentu deponovanja sredstava imaju minimalan rizik od neispunjenja obaveza.

Ukupno potraživanje od kupaca u zemlji koji duguju Društvu na dan 31. decembar 2024. godine iznosi RSD 5.206.105 što čini oko 88% (31. decembar 2023. godine: 81%) ukupnog iznosa potraživanja od kupaca.

Kao što je obelodanjeno u Napomeni 25, Društvo je pregledalo sva svoja potraživanja i procenilo njihovu naplativost.

Društvo je primenilo MSFI 9 Finansijski instrumenti od 01. januara 2020. godine i konstatovalo da nema materijalno značajne efekte koji bi zahtevali dodatno prilagođavanje.

c) Rizik likvidnosti

Društvo generiše dovoljno likvidnih sredstava kroz ostvarene novčane tokove iz poslovanja. U tabeli niže analizirane su finansijske obaveze Društva i neto izmirene izvedene finansijske obaveze koje su grupisane prema datumu dospeća na osnovu perioda preostalog do ugovornog datuma dospeća, a na datum bilansa stanja.

Uporedni podaci su u skladu sa izmenama i dopunama MSFI 7 koje se odnose na obelodanjivanje rizika likvidnosti.

Iznosi prikazani u tabeli predstavljaju ugovorne nediskontovane novčane tokove. Iznosi koji dospevaju na naplatu u roku od 12 meseci jednaki su njihovim knjigovodstvenim iznosima, budući da efekat diskontovanja nije materijalno značajan.

Na dan 31. decembar 2023. godine	Manje od 1 godine	Između 1 i 2 godine	Između 2 i 5 godina
Ugovori o garanciji (Napomena 36)	4.430.000	-	-
Obaveze prema dobavljačima i ostale obaveze (Napomena 33)	7.995.584	-	-
Na dan 31. decembar 2024. godine			
Ugovori o garanciji (Napomena 36)	4.430.000	-	-
Obaveze prema dobavljačima i ostale obaveze (Napomena 33)	8.230.366	-	-

4. Upravljanje finansijskim rizikom (nastavak)

4.2 Upravljanje rizikom kapitala

Cilj Društva kroz upravljanje kapitalom jeste da zadrži sposobnost Društva da nastavi da posluje u neograničenom periodu u predvidljivoj budućnosti kako bi akcionarima obezbedilo dividende, a ostalim interesnim stranama povoljnosti i da bi očuvalo optimalnu strukturu kapitala sa ciljem da smanji troškove kapitala.

Da bi očuvalo odnosno korigovalo strukturu kapitala, Društvo može da izvrši korekciju isplata dividendi akcionarima, vrati kapital akcionarima, izda nove akcije ili može da proda sredstva kako bi smanjilo dugovanje.

4.3 Procena fer vrednosti

Fer vrednost finansijskih instrumenata kojima se trguje na aktivnom tržištu (kao što su hartije od vrednosti kojima se trguje i hartije od vrednosti raspoložive za prodaju) zasniva se na kotiranim tržišnim cenama na dan bilansa stanja.

Fer vrednost finansijskih instrumenata kojima se ne trguje na aktivnom tržištu (na primer derivati kojima se trguje na nezvaničnoj berzi) utvrđuje se različitim tehnikama procene. Društvo primenjuje različite metode i utvrđuje pretpostavke koje se zasnivaju na tržišnim uslovima koji postoje na datum bilansa stanja.

Pretpostavlja se da nominalna vrednost, umanjena za gubitke zbog umanjenja vrednosti potraživanja i obaveza, približno odražava njihovu fer vrednost.

5. Poslovni prihodi

	2024	2023
Prihodi od prodaje robe na domaćem tržištu	22.901.247	22.233.443
Prihodi od prodaje proizvoda i usluga na inostranom tržištu	8.661.552	8.275.481
Prihodi od prodaje robe na inostranom tržištu	1.140.268	886.756
Prihodi od aktiviranja učinaka I robe	28.609	-
Prihodi od usklađivanja vrednosti imovine	1.834	-
Prihodi od zakupa	1.279	1.279
	32.734.789	31.396.959

U gornjoj tabeli je uključena prodaja povezanim licima: naknada za usluge na inostranom tržištu u ukupnom neto iznosu od RSD 8.661.552 i izvoz robe na inostranom tržištu u ukupnom neto iznosu od RSD 6.379 koji je prikazan u okviru Prihoda od prodaje robe na inostranom tržištu u 2024. godini (2023. godine: naknada za usluge RSD 8.275.481, izvoz robe RSD 21.271). Uslovi i vrsta odnosa povezanih pravnih lica iskazani su u Napomeni 38.

6. Poslovni rashodi

	2024	2023
Nabavna vrednost prodate robe	11.586.227	10.738.661
Nematerijalni troškovi (Napomena 9)	4.876.155	4.755.775
Troškovi proizvodnih usluga (Napomena 8)	4.263.666	4.087.801
Troškovi zarada, naknada zarada i ostali lični izdaci (Napomena 7)	2.636.296	2.286.623
Troškovi materijala goriva i energije	1.199.881	1.279.719
Troškovi amortizacije i rezervisanja (Napomene 18, 19, 20 i 31)	1.046.478	1.125.548
Rashodi od usklađivanja vrednosti imovine (Napomena 24)	203.177	63.440
	25.811.880	24.337.567

	2024	2023
Amortizacija NPO (Napomena 19)	838.856	982.461
Amortizacija NPO uzeti u lizing (Napomene 20, 32)	128.914	114.315
Dodatna rezervisanja (Napomena 31)	75.810	25.913
Amortizacija nematerijalnih ulaganja (Napomena 18)	2.898	2.859
	1.046.478	1.125.548

7. Troškovi zarada, naknada zarada i ostali lični rashodi

	2024	2023
Bruto zarade i naknade	2.086.929	1.795.969
Troškovi zaposlenih preko agencija i ugovora o delu	178.854	148.366
Troškovi otpremnina	137.387	132.823
Neiskorišćeni odmori	70.225	65.862
Ostale naknade zaposlenih	61.606	57.902
Dodatni dobrovoljni penzijski doprinosi	51.507	45.912
Dobrovoljno zdravstveno osiguranje	33.924	23.882
Troškovi poslovnih putovanja	14.972	12.796
Ostalo	892	3.111
	2.636.296	2.286.623

8. Troškovi proizvodnih usluga

	2024	2023
Licence za autorska prava	1.519.217	1.536.007
Troškovi usluga marketinga	1.363.632	1.344.854
Troškovi uslužne podrške u proizvodnji	723.790	594.393
Troškovi održavanja	332.044	317.177
Transportni troškovi	147.063	137.100
Troškovi zakupa	94.210	88.830
Troškovi obezbeđenja	64.063	54.984
Ostali rashodi	19.647	14.456
	4.263.666	4.087.801

9. Nematerijalni troškovi

	2024	2023
Usluge marketinga i upravljanja	3.569.746	3.480.244
Troškovi podrške kupcima	183.928	148.054
Ne-dobrotvorne donacije	169.457	154.969
Troškovi čišćenja	155.648	127.685
Troškovi licenci za softver	150.956	182.823
Troškovi reprezentacije	143.592	131.662
Troškovi konsultanskih usluga	110.035	100.766
Troškovi upravljanja otpadom	92.504	85.586
Troškovi poreza (bez troškova poreza na dobit)	55.998	43.340
Troškovi premije osiguranja	48.369	44.883
Ostali rashodi	195.922	255.763
	4.876.155	4.755.775

10. Finansijski prihodi

	2024	2023
Prihodi od kamata	409.875	501.834
Pozitivne kursne razlike	93.380	82.109
	503.255	583.943

11. Finansijski rashodi

	2024	2023
Negativne kursne razlike	105.554	82.031
Troškovi kamata - lizing	19.079	13.973
Troškovi kamata	400	2.118
Troškovi kamata-povezana lica	1	-
	125.034	98.122

12. Ostali prihodi

	2024	2023
Prihodi od ukidanja rezervisanja	108.354	95.833
Prihodi od prodaje otpada i ostalog materijala	50.684	44.560
Prihodi od prodaje sredstava	4.168	59.552
Naplaćena otpisana potraživanja	2.749	3.046
Ostali prihodi	11.141	48.492
	177.096	251.483

13. Ostali rashodi

	2024	2023
Rashodovanje osnovnih sredstava	50.238	15.440
Nadoknada RRP troškova	31.257	243.197
Dobrotvorne donacije	293	18.644
Ostali rashodi	72.816	88.039
	154.604	365.320

14. Porez na dobit

	2024	2023
Porez na dobit	1.190.166	1.156.514
Odloženi porez na dobit (Napomena 15)	(25.602)	(27.280)
	1.164.564	1.129.234

Dobitak pre oporezivanja se usaglašava sa troškovima poreza kao što sledi:

	2024	2023
Dobitak pre oporezivanja	7.322.592	7.431.222
Teorijski trošak po propisanoj stopi od 15%	1.098.389	1.114.683

Poreski efekat stavki koje nisu odbitne ili oporezive:

Obezvredjivanje sredstva, materijala, rezervnih delova i odbitno obezvredjivanje iz prethodne godine	29.479	2.431
Neposlovni troškovi	26.894	24.818
Rezervisanje za naknade zaposlenima	7.228	1.729
Neisplaćene/plaćene naknade po osnovu prestanka radnog odnosa	4.496	(1.799)
Otpis potraživanja	2.348	-
Rezervisanja za sudske sporove	642	93
Razlike u periodu priznavanja i plaćanja javnih prihoda	207	30
Nedokumentovani troškovi	68	129
Poreske kazne i kamate, ugovorene kazne i penali	12	300
Plaćanja po osnovu izgubljenih sudskih sporova	(133)	(280)
Dobitak od prodaje imovine	-	(270)
Kapitalni dobitak	-	2.593
Naplaćena otpisana potraživanja	-	(92)

Poreski efekat privremenih razlika

Prilagođavanje vrednosti osnovnih sredstva	34.922	1.123
Tržišna vrednost akcija	-	30
Neisplaćene/plaćene naknade po osnovu prestanka radnog odnosa	(2.810)	944
Rezervisanja za naknade zaposlenima	(8.638)	(1.336)
Rezervisanja za obezvredjivanje sredstva, materijala, rezervnih delova i zaliha	(28.540)	(15.892)

Porez na dobit	1.164.564	1.129.234
-----------------------	------------------	------------------

Prosečna ponderisana efektivna poreska stopa je bila 15,90% (2023. godina: 15,20%).

15. Odložena poreska sredstva i obaveze

Odložena poreska sredstva i obaveze se netiraju kada postoji zakonski izvršivo pravo da se netiraju tekuća poreska sredstva sa tekućim poreskim obavezama i kada se odložena poreska sredstva i obaveze odnose na poreze na dobit uvedene od strane istog poreskog organa bilo entitetu koji podleže obavezi plaćanja poreza ili različitim entitetima koji podležu obavezi plaćanja poreza onda kada postoji namera da se obaveze poravnaju na neto osnovi. Netirani iznosi su sledeći:

	31-Dec-2024	31-Dec-2023
Odložena poreska sredstva:		
- Nadoknativa u roku dužem od 12 meseci	352.984	322.229
Odložena poreska sredstva	352.984	322.229

Odložena poreska sredstva/obaveze iskazuju se po efektivnoj poreskoj stopi od 15% na dan 31. decembar 2024. godine.

Promene odloženih poreskih sredstava/obaveza su prikazane u tabeli:

	Razlika knjigovodstvene i poreske vrednosti NPO	Umanjenje vrednosti imovine	Obaveze za penzije i jubilarne nagrade	Kratkoročna rezervisanja	Revalorizacione rezerve	Tržišna vrednost akcija	Ukupno
Stanje 01. januar 2023. godine	266.939	-	32.155	944	(5.661)	270	294.647
Na (teret) / u korist bilansa uspeha	11.026	15.892	1.336	(944)	-	(30)	27.280
Direktno na teret kapitala	-	-	-	-	302	-	302
Stanje 31. decembar 2023. godine	277.965	15.892	33.491	-	(5.359)	240	322.229
Na (teret) / u korist bilansa uspeha	(14.386)	28.540	8.638	2.810	-	-	25.602
Direktno na teret kapitala	-	-	-	-	5.153	-	5.153
Stanje 31. decembar 2024. godine	263.579	44.432	42.129	2.810	(206)	240	352.984

16. Zarada po akciji

Osnovna zarada po akciji izražava se tako što se dobit koja pripada akcionarima Društva koji poseduju obične akcije podeli ponderisanim prosečnim brojem običnih akcija u opticaju za period, isključujući obične akcije koje je Društvo otkupilo i koje drži kao otkupljene sopstvene akcije.

	2024	2023
Neto dobit za godinu	6.158.028	6.301.988
Ponderisani prosečan broj običnih akcija (u hiljadama)	6.510	6.510
Osnovna zarada po akciji (RSD po akciji)	519,75	531,85

17. Dividenda po akciji

Dana 18. juna 2024. godine Skupština akcionara je usvojila Odluku o isplati dividende u iznosu od RSD 6.301.988 za finansijsku 2023. godinu. Pomenutom Odlukom, Skupština akcionara je odobrila isplatu i to: vlasnicima I klase preferencijalnih akcija iznos od RSD 595,3464 po akciji, akcionarima vlasnicima II klase preferencijalnih akcija iznos od RSD 551,8464 po akciji, akcionarima vlasnicima III klase preferencijalnih akcija iznos od RSD 546,8464 po akciji, a akcionarima vlasnicima običnih akcija iznos od RSD 531,8464 (iznos dividende po akciji iskazan je u RSD, a ne u '000 RSD). Dana 17. jula 2024. godine, Društvo je izvršilo isplatu dividende svim manjinskim akcionarima koji su imali svojstvo akcionara na dan dividende, odnosno 31. decembar 2023. godine i koji su Društvu dostavili validne podatke o broju svog tekućeg računa. Dana 12. septembra 2024. godine, Društvo je izvršilo isplatu dividende većinskom akcionaru Philip Morris Holland Holdings BV.

18. Nematerijalna ulaganja

	Pravo na korišćenje zemljišta	Kompjuterski softver i licence	Interno generisan softver	Nematerijalna ulaganja u pripremi	Ukupno
Na dan 1. januar 2023. godine					
Neotpisana vrednost	467.744	-	1.551	2.933	472.228
Povećanja u toku godine	-	-	-	10.850	10.850
Prenos na nem. osn. sred.	-	-	13.783	(13.783)	-
Prenos na osnovna sredstva	-	-	-	-	-
Otpis – Nabav. vred.	-	-	-	-	-
Otpis – Akumu.amort.	-	-	-	-	-
Amortizacija (Napomena 6)	-	-	(2.859)	-	(2.859)
	467.744	-	12.475	-	480.219
Na dan 31. decembar 2023. godine					
Nabavna vrednost	467.744	7.593	504.593	-	979.930
Akumulirana amortizacija	-	(7.593)	(492.118)	-	(499.711)
Neotpisana vrednost	467.744	-	12.475	-	480.219
Na dan 1. januar 2024. godine					
Neotpisana vrednost	467.744	-	12.475	-	480.219
Povećanja u toku godine	-	-	-	15.762	15.762
Prenos na nem. osn. sred.	-	-	-	-	-
Prenos na osnovna sredstva	(446.225)	-	-	-	(446.225)
Otpis – Nabav. vred.	-	-	-	-	-
Otpis – Akumu.amort.	-	-	-	-	-
Amortizacija (Napomena 6)	-	-	(2.898)	-	(2.898)
	21.519	-	9.577	15.762	46.858
Na dan 31. decembar 2024. godine					
Nabavna vrednost	21.519	7.593	504.593	15.762	549.467
Akumulirana amortizacija	-	(7.593)	(495.016)	-	(502.609)
Neotpisana vrednost	21.519	-	9.577	15.762	46.858

Amortizacija nematerijalnih ulaganja za 2024. godinu u iznosu od RSD 2.898 (2023. godina: RSD 2.859) je uključena u "Troškove amortizacije i rezervisanja" u bilansu uspeha Društva (Napomena 6).

Interno generisani troškovi uključuju troškove ulaganja u razvoj softvera i ostale interno stvorene troškove koji ispunjavaju kriterijume za priznavanje nematerijalnih ulaganja. Korisni vek ovih sredstava je od 3 do 5 godina.

19. Nekretnine, postrojenja i oprema

Na dan 1. januar 2023. godine	Zemljište i unapredjenja na zemljištu	Gradsko građevinsko zemljište	Zgrade	Postrojenja i oprema	Ulaganje u tuđe nekretnine	Ostalo NPO	NP&O u pripremi	Avansi za NPO	Ukupno
Neotpisana vrednost	70.067	-	1.094.006	3.852.160	9.589	7.201	460.958	23.156	5.517.137
Povećanje NPO u pripremi	-	-	-	-	-	-	1.050.755	153.910	1.204.665
Prenos sa avansa na NPO u pripremi	-	-	-	-	-	-	142.756	(142.756)	-
Povećanje na NPO sa NPO u pripremi	3.979	-	43.897	645.574	-	-	(693.450)	-	-
Godišnja amortizacija (Napomena 6)	(4.382)	-	(113.384)	(862.019)	(2.676)	-	-	-	(982.461)
Otpis – Nabavna vrednost	-	-	(8.066)	(463.114)	-	-	-	-	(471.180)
Otpis - Akum.amort.	-	-	2.407	353.023	-	-	-	-	355.430
Reklasifikacija na nematerijalna ulaganja	-	-	-	-	-	-	(10.850)	-	(10.850)
Na dan 31. decembar 2023. godine	69.664	-	1.018.860	3.525.624	6.913	7.201	950.169	34.310	5.612.741
Nabavna vrednost	134.894	-	3.330.921	13.722.607	13.299	7.201	950.169	34.310	18.193.401
Akumulirana amort.	(65.230)	-	(2.312.061)	(10.196.983)	(6.386)	-	-	-	(12.580.660)
Neotpisana vrednost	69.664	-	1.018.860	3.525.624	6.913	7.201	950.169	34.310	5.612.741
Na dan 1. januar 2024. godine									
Neotpisana vrednost	69.664	-	1.018.860	3.525.624	6.913	7.201	950.169	34.310	5.612.741
Povećanje NPO u pripremi	-	-	-	-	-	-	2.953.720	562.973	3.516.693
Prenos sa avansa na NPO u pripremi	-	-	-	-	-	-	501.739	(501.739)	-
Povećanje na NPO sa NPO u pripremi	-	-	928	673.848	26.657	-	(701.433)	-	-
Godišnja amortizacija (Napomena 6)	(4.480)	-	(114.536)	(715.630)	(4.210)	-	-	-	(838.856)
Otpis – Nabavna vrednost	-	-	(42.011)	(175.879)	-	-	-	-	(217.890)
Otpis - Akum.amort.	-	-	8.314	76.094	-	-	-	-	84.408
Reklasifikacija sa/na nematerijalna ulaganja	-	446.225	-	-	-	-	(15.762)	-	430.463
Na dan 31. decembar 2024. godine	65.184	446.225	871.555	3.384.057	29.360	7.201	3.688.433	95.544	8.587.559
Nabavna vrednost	134.894	446.225	3.289.838	14.220.576	39.956	7.201	3.688.433	95.544	21.922.667
Akumulirana amort.	(69.710)	-	(2.418.283)	(10.836.519)	(10.596)	-	-	-	(13.335.108)
Neotpisana vrednost	65.184	446.225	871.555	3.384.057	29.360	7.201	3.688.433	95.544	8.587.559

Društvo nije davalo založna prava na nekretnine, postrojenja i opremu na dan 31. decembar 2024. godine.

Amortizacija NPO u iznosu od RSD 838.856 (2023. godina: RSD 982.461) je uključena u „Troškove amortizacije i rezervisanja“ u bilansu uspeha (Napomena 6).

Povećanje NPO sa NPO u pripremi u iznosu od RSD 701.433 se odnosi na povećanje proizvodnih kapaciteta u iznosu od RSD 673.848, ulaganja u tuđe nekretnine RSD 26.657 i povećanje vrednosti zgrada od RSD 928.

Otpis mašina i opreme tokom 2024. godine je bio u iznosu od RSD 175.879, a otpis zgrada u iznosu od RSD 42.011.

20. Nekretnine, postrojenja i oprema uzeti u lizing

Na dan 1. januar 2023. godine	Zgrade	Postrojenja i oprema	Ukupno
Neotpisana vrednost	67.710	144.980	212.690
Povećanje	37.506	30.340	67.846
Amortizacija (Napomena 6)	(50.321)	(63.994)	(114.315)
Otpis – Nabavna vrednost	(56.606)	(61.864)	(118.470)
Otpis – Akumulirana amortizacija	53.927	59.172	113.099
Na dan 31. decembar 2023. godine	52.216	108.634	160.850
 Nabavna vrednost	 146.873	 290.438	 437.311
Akumulirana amortizacija	(94.657)	(181.804)	(276.461)
Neotpisana vrednost	52.216	108.634	160.850
 Na dan 1. januar 2024. godine			
Neotpisana vrednost	52.216	108.634	160.850
Povećanje	115.753	89.739	205.492
Amortizacija (Napomena 6)	(60.584)	(68.330)	(128.914)
Otpis – Nabavna vrednost	(47.564)	(28.374)	(75.938)
Otpis – Akumulirana amortizacija	39.861	24.147	64.008
Na dan 31. decembar 2024. godine	99.682	125.816	225.498
 Nabavna vrednost	 215.062	 351.803	 566.865
Akumulirana amortizacija	(115.380)	(225.987)	(341.367)
Neotpisana vrednost	99.682	125.816	225.498

Amortizacija Nekretnina, postrojenja i opreme uzeti u lizing u iznosu od RSD 128.914 (2023. godina: RSD 114.315) je uključena u Napomeni 6 u okviru "Troškova amortizacije i rezervisanja".

21. Dugoročna finansijska sredstva

	% učešća	31-Dec-2024	% učešća	31-Dec-2023
1. Finansijska sredstva raspoloživa za prodaju				
Novosadski Sajam	< 5%	2.577	< 5%	2.577
Neto finansijska sredstva raspoloživa za prodaju		2.577		2.577
Ukupno dugoročna finansijska sredstva		2.577		2.577

Ulaganja

Fer vrednost finansijskih sredstava Novosadskog sajma je utvrđena tržišnom cenom na dan 31. decembar 2024. godine.

Promene na finansijskim sredstvima Novosadskog sajma raspoloživim za prodaju su prikazane u tabeli ispod:

	2024	2023
Na početku perioda	2.577	2.577
Revalorizacija - Uskladjivanje vrednosti	-	-
Povećanje broja akcija	-	-
Povećanje nominalne vrednosti akcija	-	-
Na kraju perioda	2.577	2.577

22. Ostala dugoročna finansijska sredstva i ostala dugoročna potraživanja

	31-Dec-2024	31-Dec-2023
Zajmovi proizvođačima duvana	80.742	81.479
Dugoročni stambeni krediti zaposlenima	364	339
Rezervisanja za dugoročna finansijska sredstva	(80.418)	(81.124)
Ostala dugoročna potraživanja	33.651	26.941
	34.339	27.635

23. Finansijski instrumenti po kategorijama

Finansijska sredstva i obaveze koja se odnose na finansijske instrumente primenjene su na stavke prikazane u tabeli ispod:

(i) Na dan 31. decembar 2023. godine

	Zajmovi i potraživanja	Raspoloživo za prodaju	Ukupno
Sredstva prema bilansu stanja			
Gotovina i gotovinski ekvivalenti (Napomena 26)	8.511.376	-	8.511.376
Potraživanja po osnovu prodaje i druga potraživanja (Napomena 25)	7.667.077	-	7.667.077
Dugoročni krediti zaposlenima (Napomena 22)	339	-	339
Finansijska sredstva raspoloživa za prodaju (Napomena 21)	-	2.577	2.577
Ukupno	16.178.792	2.577	16.181.369

	Ostale finansijske obaveze
Obaveze prema bilansu stanja	
Obaveze prema dobavljačima bez avansa (Napomena 33)	7.995.584
Ostale kratkoročne obaveze (Napomena 34)	277.602
	8.273.186

(ii) Na dan 31. decembar 2024. godine

	Zajmovi i potraživanja	Raspoloživo za prodaju	Ukupno
Sredstva prema bilansu stanja			
Potraživanja po osnovu prodaje i druga potraživanja (Napomena 25)	7.823.303	-	7.823.303
Gotovina i gotovinski ekvivalenti (Napomena 26)	6.453.412	-	6.453.412
Dugoročni krediti zaposlenima (Napomena 22)	364	-	364
Finansijska sredstva raspoloživa za prodaju (Napomena 21)	-	2.577	2.577
Ukupno	14.277.079	2.577	14.279.656

	Ostale finansijske obaveze
Obaveze prema bilansu stanja	
Obaveze prema dobavljačima bez avansa (Napomena 33)	8.230.366
Ostale kratkoročne obaveze (Napomena 34)	461.368
	8.691.734

24. Zalihe

	31-Dec-2024	31-Dec-2023
Roba	1.927.151	3.079.965
Rezervni delovi	235.443	250.371
Dati avansi za usluge i materijal	48.993	48.549
Materijal	15.560	5.494
Ispravka vrednosti – materijal i rezervni delovi	(50.809)	(53.941)
Ispravka vrednosti – roba	(245.405)	(52.007)
	1.930.933	3.278.431

Promene na ispravci vrednosti zaliha materijala i rezervnih delova prikazane su u tabeli ispod:

	2024	2023
Na početku perioda	53.941	46.413
Dodatno umanjeње vrednosti (Napomena 6)	7.918	11.810
Otpis	(11.050)	(4.282)
Na kraju perioda	50.809	53.941

Promene na ispravci vrednosti robe prikazane su u tabeli ispod:

	2024	2023
Na početku perioda	52.007	43.334
Dodatno umanjeње vrednosti (Napomena 6)	195.259	51.630
Otpis	(28)	(42.957)
Ostalo	(1.833)	-
Na kraju perioda	245.405	52.007

25. Potraživanja

	31-Dec-2024	31-Dec-2023
Potraživanja od kupaca - na domaćem tržištu	5.206.105	5.350.817
Potraživanja od kupaca - povezana lica na inostranom tržištu	638.931	1.194.894
Potraživanja od kupaca - na inostranom tržištu	99.092	81.324
Potraživanja po osnovu prodaje – bruto	5.944.128	6.627.035
Ispravka vrednosti potraživanja od kupaca	(17.738)	(17.738)
Potraživanja po osnovu prodaje – neto	5.926.390	6.609.297
Ostala potraživanja	101.372	118.266
Ispravka vrednosti ostalih potraživanja	(20.634)	(22.971)
Ostala potraživanja – neto	80.738	95.295
Porez na dodatu vrednost	1.816.175	962.485
Ukupno potraživanja	7.823.303	7.667.077

Društvo na kvartalnom nivou vrši ispravku vrednosti potraživanja od trećih lica starijih od 60 dana od datuma dospeća. U donjoj tabeli je prikazana starosna analiza potraživanja od kupaca (uključujući i povezana pravna lica):

	31-Dec-2024	31-Dec-2023
Do 30 dana	5.925.470	6.609.153
Od 30 do 180 dana	920	112
Preko 180 dana	17.738	17.770
	5.944.128	6.627.035

Knjigovodstvene vrednosti potraživanja (u RSD protivvrednosti) Društva od kupaca (uključujući potraživanja od povezanih pravnih lica) iskazane su u sledećim valutama:

	31-Dec-2024	31-Dec-2023
Dinar (RSD)	5.206.105	5.350.817
Euro(EUR)	734.113	1.270.331
Američki dolar (USD)	3.910	5.887
	5.944.128	6.627.035

Knjigovodstvena vrednost potraživanja po dospelosti prikazana su u tabeli ispod:

	31-Dec-2024	31-Dec-2023
Nedospela potraživanja	5.925.574	6.609.246
Dospela potraživanja od trećih lica	17.738	17.738
Dospela potraživanja od povezanih pravnih lica	816	51
Ukupno potraživanja bruto	5.944.128	6.627.035

25. Potraživanja (nastavak)

Za dospelu potraživanja od trećih lica izvršeno je umanjenje vrednosti u iznosu od RSD 17.738.

Promene na poziciji ispravke vrednosti potraživanja su prikazane u sledećoj tabeli:

	31-Dec-2024	31-Dec-2023
Na početku perioda	17.738	17.738
Ukinuta neiskorišćena potraživanja	-	-
Potraživanja otpisana tokom godine kao nenaplativa	-	-
Na kraju perioda	17.738	17.738

Promene na ispravci vrednosti ostalih potraživanja su prikazane u sledećoj tabeli:

	31-Dec-2024	31-Dec-2023
Na početku perioda	22.971	23.103
Dodatno rezervisanje	906	-
Ukinuta neiskorišćena rezervisanja	-	-
Kursne razlike	(487)	(3)
Potraživanja otpisana tokom godine kao nenaplativa	(2.756)	(129)
Na kraju perioda	20.634	22.971

Povećanje i smanjenje ispravke vrednosti potraživanja iskazuje se u okviru Rashoda/Prihoda od usklađivanja vrednosti finansijske imovine koja se iskazuje po fer vrednosti kroz bilans uspeha. Iznosi prethodno ispravljeni, otpisuju se ukoliko se ne očekuje da će biti naplaćeni.

26. Gotovina i gotovinski ekvivalenti

	31-Dec-2024	31-Dec-2023
Gotovina u banci	6.421.839	8.473.104
Razgraničeni prihodi od kamata na kratkoročne depozite	31.573	38.272
Ukupno	6.453.412	8.511.376

27. Aktivna vremenska razgraničenja

	31-Dec-2024	31-Dec-2023
Unapred plaćena akciza	8.869.921	7.547.854
Ostali unapred plaćeni troškovi	60.895	6.318
8.930.816	7.554.172	

28. Kapital

Na dan 31. decembar 2024. godine, kapital Društva se sastoji od 11.461.033 akcija, vrednosti od RSD 1.000 po akciji, od čega 6.510.054 običnih akcija sa pravom glasa i pravom na dividende i 4.950.979 preferencijalnih akcija bez prava glasa.

Vlasnici preferencijalnih akcija I klase imaju pravo na prioritetnu dividendu čiji je iznos najmanje jednak prosečnoj kamatnoj stopi na oročene dinarske depozite preko dvanaest meseci koju priznaje banka kod koje Društvo ima najveći dinarski depozit. U toku 2024. godine ova kamata iznosila je 6,17% kod OTP banke kod koje je Društvo imalo najveće dinarske depozite u 2024. godini.

Vlasnici preferencijalnih akcija II klase imaju pravo na prioritetnu dividendu u godišnjem iznosu od 2% nominalne vrednosti akcija.

Vlasnici preferencijalnih akcija III klase imaju pravo na prioritetnu dividendu u godišnjem iznosu od 1,5% nominalne vrednosti akcija.

Dodatno, vlasnici svih preferencijalnih akcija imaju pravo na dividendu koja se raspodeljuje vlasnicima običnih akcija.

Vlasnička struktura običnih akcija na dan 31. decembar 2024. godine, kao i na dan 31. decembar 2023. godine je prikazana u sledećoj tabeli (% vlasništva):

	31-Dec-2024	31-Dec-2023
Philip Morris Holland Holdings B.V.	83,6	83,6
Akcionarski fond	16,2	16,2
Manjinski akcionari	0,2	0,2
	100,0	100,0

Promene na kapitalu su prikazane na sledeći način:

	Akcijski kapital	Ostali sveobuhvatni rezultat	Neraspoređena dobit	Ukupno
Na dan 1. januar 2023. godine	11.461.033	47.452	6.221.231	17.729.716
Povećanje beneficija zaposlenima i isplate akcija	-	(2.400)	-	(2.400)
Beneficije zaposlenima	-	(1.709)	-	(1.709)
Dobit za godinu	-	-	6.301.988	6.301.988
Dividenda za 2022. godinu	-	-	(6.221.231)	(6.221.231)
Na dan 31. decembar 2023. godine	11.461.033	43.343	6.301.988	17.806.364
Povećanje beneficija zaposlenima i isplate akcija	-	2.172	-	2.172
Beneficije zaposlenima	-	(29.199)	-	(29.199)
Dobit za period	-	-	6.158.028	6.158.028
Dividenda za 2023. godinu	-	-	(6.301.988)	(6.301.988)
Na dan 31. decembar 2024. godine	11.461.033	16.316	6.158.028	17.635.377

29. Revalorizazione rezerve

Revalorizazione rezerve predstavljaju rezerve formirane po osnovu rezervi za penzije i kompenzacije, na osnovu plaćanja akcijama.

	2024	2023
Stanje na dan 1. januar	43.343	47.452
Povećanje/(Smanjenje) beneficije zaposlenima	2.172	(2.400)
Beneficije za penzije	(29.199)	(1.709)
Na kraju perioda	16.316	43.343

Revalorizazione rezerve uključuju i aktuarske dobitke/gubitke proistekle iz penzionih planova a u skladu sa MRS 19 "Primanja zaposlenih" kao i beneficije za plaćanje u akcijama u skladu sa MSFI 2.

Penzioni planovi

Društvo je odložilo efekat aktuarskih dobitaka/gubitaka kroz poziciju ostalog sveobuhvatnog rezultata a u skladu sa MRS 19 „Primanja zaposlenih“ i priznaće ih kao prihod u bilansu uspeha tokom prosečnog perioda u kome će pravo na sticanje beneficija biti ostvareno.

Aktuarski dobiti i gubici koji proističu iz iskustvenih korekcija i promena u aktuarskim pretpostavkama knjiže se na teret ili u korist kapitala u okviru ostalog finansijskog rezultata u periodu u kome su nastali. Troškovi minulog rada priznaju se odmah u okviru bilansa uspeha.

Plaćanje akcijama

Na nivou Matičnog Društva postoji poseban plan naknada za rukovodioce koji se primenjuje u svim Društvima koja posluju u sastavu Matičnog Društva. Plan podrazumeva naknadu rukovodiocima u akcijama PMI Inc. nakon ispunjenja određenih uslova i primljene akcije predstavljaju dugoročnu kompenzaciju u vidu učešća u kapitalu Matičnog Društva nakon trogodišnjeg perioda službe.

Troškovi kompenzacije u akcijama su ustanovljeni pozivanjem na fer vrednost datih instrumenata kapitala odmerene na datum dodeljivanja. Fer vrednost se poziva na tržišnu cenu običnih akcija Matičnog Društva na datum dodeljivanja prava na naknadu zaposlenom. Troškovi se priznaju ravnomerno tokom celog perioda izvršenja kao trošak beneficija zaposlenih sa odgovarajućim rezervisanjima na kapitalu.

30. Neraspoređena dobit

Promene na računu neraspoređene dobiti su bile kao što sledi:

	2024	2023
Na početku perioda	6.301.988	6.221.231
Dobit za period	6.158.028	6.301.988
Dividenda iz prethodne godine (Napomena 17)	(6.301.988)	(6.221.231)
Na kraju perioda	6.158.028	6.301.988

31. Dugoročna rezervisanja

Promene na računu su bile kao što sledi:

	Jubilarne nagrade	Naknade po odlasku u penziju	Sudski sporovi i ostala rezervisanja	Ukupno
Na dan 1. januar 2023. godine	93.824	76.077	24.310	194.211
Prenos na kratkoročna rezervisanja i plaćeno	(20.187)	(1.192)	(1.865)	(23.244)
Dodatna rezervisanja (Napomena 6)	17.255	8.036	622	25.913
Troškovi minulog rada	-	2.010	-	2.010
Ukidanje rezervisanja	-	-	-	-
Prenos aktuarskog dobitka na rezerve	-	-	-	-
Na dan 31. decembar 2023. godine	90.892	84.931	23.067	198.890
Prenos na kratkoročna rezervisanja i plaćeno	(70.527)	(2.475)	(888)	(73.890)
Dodatna rezervisanja (Napomena 6)	63.494	8.036	4.280	75.810
Troškovi minulog rada	-	2.010	-	2.010
Ukidanje rezervisanja	-	-	-	-
Prenos aktuarskog dobitka na rezerve	-	32.342	-	32.342
Na dan 31. decembar 2024. godine	83.859	124.844	26.459	235.162

Rezervisanja izvršena u 2024. godini prikazana su u okviru Troškova amortizacije i rezervisanja u bilansu uspeha Društva (Napomena 6).

Dugoročna rezervisanja za jubilarne nagrade i nadoknade za odlazak u penziju procenjuju se od strane eksternog nezavisnog aktuara svake druge godine. Osnovne aktuarske pretpostavke za jubilarne nagrade i nadoknade za odlazak u penziju prikazane su kao što sledi:

	2024	2023
Diskontna stopa	7,50%	7,50%
Buduće povećanje zarada	4,00%	11,00%
Smrtnost	EVK90	EVK90
Godine starosti za odlazak u penziju	Po sticanju jednog od uslova za penziju	

32. Obaveze i rashodi po osnovu lizinga

Prilikom primene MSFI 16, Društvo je priznalo obaveze po osnovu lizinga koji je prethodno bio klasifikovan kao "Operativni lizing" po principima MRS 17 "Lizing". Ove obaveze su odmerene po osnovu preostalih rata plaćanja za lizing, diskontovanih korišćenjem inkrementalne kamatne stope zaduživanja Društva na dan 01. januar 2019. godine.

	31-Dec-2024	31-Dec-2023
Kratkoročne obaveze po osnovu lizinga u zemlji	123.812	106.961
Dugoročne obaveze po osnovu lizinga u zemlji	122.010	70.463
	245.822	177.424

32. Obaveze i rashodi po osnovu lizinga (nastavak)

Rashodi po osnovu lizinga priznati u okviru bilansa uspeha

	2024	2023
Amortizacija prava na korišćenje osnovnih sredstava (Napomene 6, 20)	128.914	114.315
Troškovi koji se odnose na kratkoročni lizing	46.934	40.713
Troškovi koji se odnose na lizing sredstava male vrednosti koja nisu prikazana kao kratkoročni lizing	44.738	49.351
Troškovi kamata po osnovu lizinga (Napomena 11)	19.079	13.973
Troškovi koji se odnose na varijabilna plaćanja lizinga koja nisu uključena u obaveze za lizing	2.771	2.494
	242.436	220.846

33. Obaveze iz poslovanja

	31-Dec-2024	31-Dec-2023
Dobavljači - povezana pravna lica na inostranom tržištu	4.493.965	5.495.146
Dobavljači - na domaćem tržištu	2.286.970	1.874.181
Dobavljači - na inostranom tržištu	1.216.750	359.622
Dobavljači - povezana pravna lica na domaćem tržištu	232.681	266.635
	8.230.366	7.995.584

Uslovi i vrsta odnosa povezanih pravnih lica iskazani su u Napomeni 38.

34. Ostale kratkoročne obaveze

	31-Dec-2024	31-Dec-2023
Obaveze za zarade i ostale kratkoročne obaveze	360.014	185.495
Obaveze za neiskorišćene godišnje odmore i ostale obaveze	71.472	66.220
Obaveze za dividendu	29.882	25.887
	461.368	277.602

35. Obaveze po osnovu poreza na dodatu vrednost, ostalih javnih prihoda i pasivna vremenska razgraničenja

	31-Dec-2024	31-Dec-2023
Obaveza za akcizu	5.716.752	5.679.931
Razgraničeni troškovi	1.768.071	1.451.823
Obaveza za porez na dobit	138.106	85.383
Ostali porezi i doprinosi	103.098	90.226
	7.726.027	7.307.363

35. Obaveze po osnovu poreza na dodatu vrednost, ostalih javnih prihoda i pasivna vremenska razgraničenja (nastavak)

Razgraničeni troškovi u iznosu od RSD 1.768.071 (2023. godina: RSD 1.451.823) obuhvataju:

	31-Dec-2024	31-Dec-2023
Podsticaji za trgovinu	703.720	559.976
Direktni troškovi marketinga	345.355	245.167
Troškovi licenci za softver	139.135	164.473
Obezbedjenje, čišćenje i pomoćno osoblje	112.877	92.986
Troškovi održavanja	78.284	72.705
Troškovi komunalnih usluga	65.143	75.350
Agencijske, konsultantske, revizorske i pravne usluge	52.354	28.347
Troškovi zaposlenih preko agencija	33.446	19.926
Transport i špedicija	17.682	18.666
Primanja zaposlenih (uključujući poreze)	10.767	28.328
Ostalo	209.308	145.899
	1.768.071	1.451.823

36. Vanbilansna sredstva i obaveze

	31-Dec-2024	31-Dec-2023
Materijali, poluproizvodi i roba u tuđem vlasništvu	6.851.451	7.153.727
Garancije za akcizu, carine i PDV	4.430.000	4.430.000
Dodatno penziono osiguranje	730.803	679.296
	12.012.254	12.263.023

37. Usaglašavanje potraživanja i obaveza

Društvo usaglašava potraživanja i obaveze sa svojim poslovnim partnerima u 2024. godini sa stanjima na kontima ili zapisnika o poređenju. Rezultati usaglašavanja izvršenih u izveštajnom periodu su zadovoljavajući.

38. Transakcije sa povezanim pravnim licima

Za svrhe ovih finansijskih izveštaja, pravna lica se tretiraju kao povezana ukoliko jedno pravno lice ima mogućnost kontrolisanja drugog pravnog lica ili vrši značajan uticaj na finansijske i poslovne odluke drugog lica, što je definisano u MRS 24 "Obelodanjivanja povezanih strana". Prilikom razmatranja svih mogućih vrsta odnosa između povezanih pravnih lica, pažnja se usmerava na suštinu odnosa, a ne samo na pravnu formu.

Društvo je kontrolisano od strane Društva Philip Morris Holland Holdings BV, koje poseduje 87,52% akcija Društva. Akcije Društva se kotiraju na Beogradskoj berzi. Krajnje matično Društvo je Društvo Philip Morris International Inc, New York, SAD.

Salda na dan 31. decembar 2024. godine i 31. decembar 2023. godine, kao i transakcije sa povezanim pravnim licima Društva sastoje se iz sledećeg:

38. Transakcije sa povezanim pravnim licima (nastavak)

<u>a) Salda sa povezanim pravnim licima</u>	<u>Odnos</u>	<u>31-Dec-2024</u>	<u>31-Dec-2023</u>
Potraživanja od kupaca, bruto (Napomena 25)	povezano	638.931	1.194.894
Potraživanja od kupaca, bruto	matično	-	-
Potraživanja od kupaca, bruto	zavisno	-	-
Obaveze prema dobavljačima (Napomena 33)	povezano	(4.726.646)	(5.761.781)
Obaveze prema dobavljačima	zavisno	-	-
Obaveze prema dobavljačima	matično	-	-
Ukupno		(4.087.715)	(4.566.887)

Salda potraživanja sa povezanim pravnim licima prikazana su u tabeli ispod:

<u>i) Povezano pravno lice</u>	<u>31-Dec-2024</u>	<u>31-Dec-2023</u>
Philip Morris Products S.A.	413.449	1.188.033
AO Philip Morris Izhora	220.734	-
Philip Morris Services S.A.	3.287	3.345
Philip Morris Mexico Productos y Servicios S de RL de CV	588	-
Tabaqueira - Empresa Industrial de Tabacos, S.A.	405	456
Philip Morris Manufacturing Senegal	263	-
UAB Philip Morris Lietuva	88	2.639
Philip Morris Romania S.R.L	63	13
Philip Morris Kazakhstan LLP	41	109
Papastratos Cigarette Manufacturing	7	-
Philip Morris Products S.A. Manufacturing	6	165
Philip Morris Polska S.A.	-	61
Philip Morris CR A.S.	-	47
Philip Morris Manufacturing and Technology Bologna SPA	-	26
Ukupno	638.931	1.194.894

38. Transakcije sa povezanim pravnim licima (nastavak)

Salda obaveza prema povezanim pravnim licima prikazana su u tabeli ispod:

<u>ii) Povezano pravno lice</u>	31-Dec-2024	31-Dec-2023
Philip Morris Products S.A.	(3.462.424)	(4.051.413)
Philip Morris Global Brands INC.	(381.871)	(355.983)
Philip Morris International IT	(363.997)	(288.598)
Philip Morris Services d.o.o. Beograd	(232.681)	(266.635)
Philip Morris Products S.A. OC Division	(210.922)	(155.489)
PMI Service Center Europe	(36.342)	(32.304)
Philip Morris Services S.A.	(16.870)	(14.952)
Philip Morris Montenegro LTD	(7.152)	(7.894)
Philip Morris Global Services INC	(7.114)	(2.132)
Philip Morris Manufacturing GMBH	(5.865)	-
Philip Morris CR A.S.	(663)	(229.080)
Philip Morris Romania S.R.L	(329)	(164)
Philip Morris Manufacturing and Technology Bologna SPA	(287)	(23)
Philip Morris Products S.A. Manufacturing	(123)	-
Tabaqueira - Empresa Industrial de Tabacos, S.A.	(5)	-
Philip Morris Investments B.V.	(1)	-
AO Philip Morris Izhora	-	(357.109)
Philsa Philip Morris Sabanci	-	(5)
Ukupno	(4.726.646)	(5.761.781)

<u>b) Transakcije sa povezanim pravnim licima</u>	Odnos	2024	2023
Nabavke	povezano	10.322.308	10.511.352
Prodaja	povezano/matično	9.008.897	8.715.817
Isplaćena dividenda	matično	5.274.933	5.207.450
Ostali troškovi poslovanja	povezano	4.927.281	4.798.759

Nabavke od povezanih pravnih lica prikazane su u tabeli ispod:

<u>i) Povezano pravno lice</u>	2024	2023
Philip Morris Products S.A.	10.199.546	7.330.026
AO Philip Morris Izhora	113.143	2.950.023
Philip Morris Manufacturing GMBH	5.868	-
Rothmans, Benson and Hedges Inc.	2.197	-
Philip Morris Manufacturing and Technology Bologna SPA	515	60
Philip Morris Romania S.R.L	352	146
Philip Morris Products S.A. Manufacturing	330	333
Philip Morris Investments B.V.	267	-
UAB Philip Morris Lietuva	257	114
Philip Morris Polska S.A.	63	-
Tabaqueira - Empresa Industrial de Tabacos, S.A.	5	53
Philip Morris CR A.S.	(235)	163.747
Philip Morris Kazakhstan LLP	-	66.850
Ukupno	10.322.308	10.511.352

38. Transakcije sa povezanim pravnim licima (nastavak)

Prodaja povezanim pravnim licima prikazana je u tabeli ispod:

ii) Povezano pravno lice

	2024	2023
Philip Morris Products S.A.	8.684.762	8.547.701
AO Philip Morris Izhora	220.692	-
Philip Morris Kazakhstan LLP	95.456	169
Philip Morris Engineering SA	1.532	-
UAB Philip Morris Lietuva	1.190	4.890
Tabaqueira - Empresa Industrial de Tabacos, S.A.	1.013	2.086
Philip Morris Polska S.A.	1.009	1.477
Philip Morris Mexico Productos y Servicios S de RL de CV	790	-
Philip Morris Romania S.R.L	683	80
Philip Morris Products S.A. Manufacturing	586	983
Philip Morris CR A.S.	416	166
Philip Morris Manufacturing Senegal	263	-
Rothmans, Benson and Hedges Inc.	236	-
Philip Morris Manufacturing and Technology Bologna SPA	115	1.592
Philip Morris Manufacturing GMBH	95	13
Papastratos Cigarette Manufacturing	35	11
f6 Cigarettenfabrik GmbH & Co. KG	22	-
Philip Morris Korea INC.	2	5
PMFTC, INC.	-	1.414
Philip Morris Indonesia PT	-	145.057
Philsa Philip Morris Sabanci	-	12
Philip Morris Albania SH.P.K.	-	10.161
Ukupno	9.008.897	8.715.817

Ostali troškovi poslovanja iz transakcija sa povezanim pravnim licima prikazani su u tabeli ispod:

iii) Povezano pravno lice

	2024	2023
Philip Morris Services d.o.o. Beograd	1.689.025	1.655.226
Philip Morris International IT	1.053.025	981.305
Philip Morris Global Brands INC.	857.047	864.290
Philip Morris Products S.A. OC Division	622.566	584.674
Philip Morris Products S.A.	471.022	445.092
PMI Service Center Europe	109.298	117.162
Philip Morris Montenegro LTD	70.689	67.783
Philip Morris Services S.A.	51.425	67.657
CTPM International SA	4.110	11.103
Philip Morris Manufacturing and Technology Bologna SPA	763	85
Philip Morris International INC.	451	453
Philip Morris Romania S.R.L	32	-
PMI Global Services INC	(2.172)	3.924
Philsa Philip Morris Sabanci	-	5
Ukupno	4.927.281	4.798.759

38. Transakcije sa povezanim pravnim licima (nastavak)

Naknade ključnom rukovodstvu

Naknada koja se isplaćuje ključnom rukovodstvu za njihove usluge, bilo da su ostvarili puno radno vreme ili honorarni rad, obuhvata platu po ugovoru. Dodatne naknade i kompenzacije mogu se isplatiti rukovodstvu za usluge u tom svojstvu.

Ukupna naknada za ključno rukovodstvo za 2024. godinu uključena u bilans uspeha iznosi RSD 11.216 (2023. godina: RSD 10.419).

39. Potencijalne obaveze

i) Pitanja zaštite životne sredine

Propisi o životnoj sredini u Republici Srbiji su u procesu razvoja i Društvo nije iskazalo obaveze na dan 31. decembar 2024. godine za bilo koji predviđeni trošak uključujući naknade za pravne i konsultantske usluge, proučavanje lokacije, dizajn i primenu korektivnih planova, koji se odnose na pitanja zaštite životne sredine. Efikasno upravljanje zaštitom životne sredine u okviru Društva je na visokom nivou i Društvo je posvećeno stalnom unapređenju poslovnih aktivnosti kako bi postiglo najviše standarde održivosti.

ii) Sudski sporovi

Na dan 31. decembar 2024. godine protiv Društva se vodi više sudskih sporova čija visina tužbenih zahteva iznosi RSD 47.471. Prema instrukcijama dobijenih od advokata koji zastupaju Društvo u tim sporovima, a na osnovu procene svakog pojedinačnog sudskog spora, Društvo je izvršilo rezervisanje iznosa za sudske sporove od RSD 26.459 (Napomena 31). Rukovodstvo Društva procenjuje da će preostali deo tekućih sporova od RSD 21.012, biti rešen u korist Društva, pa je stoga procenilo da ne treba da vrši rezervisanje za te sporove.

40. Poreski rizici

Poreski zakoni Republike Srbije podležu različitim tumačenjima i čestim izmenama i dopunama. Tumačenje poreskih zakona od strane poreskih vlasti, može da se razlikuje od onih koje je izvršilo rukovodstvo Društva. Kao rezultat, neke transakcije mogu biti dovedene u pitanje od strane poreskih vlasti i Društvo može biti obavezno da plati dodatne poreze, kazne i kamate. Krajnji rok dospeća poreskih obaveza je pet godina. To znači da poreske vlasti imaju prava da odrede plaćanje neplaćene poreske obaveze u roku od pet godina od datuma transakcije. Rukovodstvo je ocenilo da Društvo nema nepriznatih poreskih obaveza koje su nastale zaključno sa 31. decembar 2024. godine.

41. Naknade ovlašćenim revizorskim društvima

Reviziju finansijskih izveštaja za 2024. godinu odradila je revizorska kuća PricewaterhouseCoopers d.o.o. Beograd. Naknada za pruženu uslugu iznosi RSD 6.047. Za pružanje usluga savetovanja rukovodstva o strateškim pitanjima poreske i akcizne politike, carinskih propisa i ostalih usluga tokom 2024. godine, angažovana je revizorska kuća KPMG d.o.o. Beograd. Ukupna naknada za pružene usluge iznosi RSD 1.687.

42. Događaji posle datuma bilansa stanja

Nije bilo događaja koji su nastali posle datuma bilansa stanja do datuma odobrenja finansijskih izveštaja od strane Odbora direktora Društva 26. mart 2025. godine koji bi zahtevali izmene ili obelodanjivanje u napomenama uz priložene finansijske izveštaje.

Niš, 26. mart 2025. godine

Jasmina Marjanović Pavlović
Lice odgovorno za sastavljanje izveštaja

Aleksandar Jakovljević
Zakonski zastupnik

U skladu sa članom 71. i 73. Zakona o tržištu kapitala ("Službeni glasnik RS" broj 129/2021) i članovima 34, 35. i 37. Zakona o računovodstvu ("Službeni glasnik RS" broj 73/2019 i 44/2021), izdavalac Philip Morris Operations a.d. Niš, objavljuje:

GODIŠNJI IZVEŠTAJ O POSLOVANJU AKCIONARSKOG DRUŠTVA ZA 2024. GODINU

I Opšti podaci, poslovna aktivnost, podaci o upravi Društva i organizacionoj strukturi

(U ovoj tački dati su podaci predviđeni članom 34. stav 4. tačka 1. Zakona o računovodstvu i članom 71. stav 9. Zakona o tržištu kapitala)

Poslovno ime	Philip Morris Operations a.d. Niš
Adresa	Bulevar 12. februar br. 74, Niš
Matični broj	07319665
Poreski identifikacioni broj	101859529
Veb-sajt	www.din.co.rs
E-mail adresa	office.PMOP@pmi.com
Broj i datum rešenja o upisu u registar privrednih subjekata	BD 37879/2005 29.08.2005. godine
Delatnost	1200 – Proizvodnja duvanskih proizvoda
Prosečan broj zaposlenih tokom 2024. godine	585
Društvo za reviziju koje je revidiralo poslednji finansijski izveštaj (31. decembar 2024. godine)	PricewaterhouseCoopers d.o.o. Omladinskih brigada 88a, Beograd
Organizovano tržište na kojem se trguje akcijama Društva	Beogradska berza a.d. Beograd Omladinskih brigada 1, Novi Beograd

1. Hartije od vrednosti

1.1 Struktura akcijskog kapitala

Na dan 31. decembar 2024. godine, kapital Društva se sastoji od 11.461.033 akcija, vrednosti od RSD 1.000 po akciji, od čega 6.510.054 običnih akcija sa pravom glasa i pravom na dividendu i 4.950.979 preferencijalnih akcija sa pravom na dividendu i bez prava glasa.

Vlasnici preferencijalnih akcija I klase imaju pravo na prioritetnu dividendu čiji je iznos najmanje jednak prosečnoj kamatnoj stopi na oročene dinarske depozite preko dvanaest meseci koju priznaje banka kod koje Društvo ima najveći dinarski depozit. U toku 2024. godine ova kamata iznosila je 6,17% kod OTP banke kod koje je Društvo imalo najveće dinarske depozite u 2024. godini.

Vlasnici preferencijalnih akcija II klase imaju pravo na prioritetnu dividendu u godišnjem iznosu od 2% nominalne vrednosti akcija.

Vlasnici preferencijalnih akcija III klase imaju pravo na prioritetnu dividendu u godišnjem iznosu od 1,5% nominalne vrednosti akcija.

Dodatno, vlasnici svih preferencijalnih akcija imaju pravo na dividendu koja se raspodeljuje vlasnicima običnih akcija.

Struktura izdatih akcija sa učešćem u osnovnom kapitalu je data u nastavku:

Vrsta akcija	Klasa	Broj akcija	ISIN broj	CFI kod	Učešće u osnovnom kapitalu	Obaveze
Obične	-	6.510.054	RSDINNE11951	ESVUFR	57%	-
Preferencijalne	I klasa	3.308.768	RSDINNE78828	EPNNAR	29%	-
	II klasa	1.131.734	RSDINNE87514	EPNNPR	10%	-
	III klasa	510.477	RSDINNE53565	EPNNPR	4%	-

Ukupan broj akcionara na dan 31.12.2024. godine iznosi 1.632, a struktura prvih 10 akcionara sa najvećim učešćem u akcijskom kapitalu je data u sledećem pregledu:

Poslovno ime pravnog lica / ime i prezime	Br. akcija	Učešće u osnovnom kapitalu
PHILIP MORRIS H. H. B.V.	10.031.234	87,52%
AKCIONARSKI FOND AD BEOGRAD	1.051.467	9,17%
PHILIP MORRIS OPERATIONS A.D.	56.975	0,50%
DRAGOMIR OSTOJIĆ	12.748	0,11%
ADRIATIC OPPORT.MASTR.F.CAYMAN	7.565	0,07%
ILIJA BRKIĆ	5.166	0,05%
KERAMIKA JOVANOVIĆ DOO	4.248	0,04%
SAŠA SEBIĆ	4.005	0,03%
MINJA BJELICA	3.970	0,03%
SNEŽANA BRKIĆ MRĐENOVIĆ	3.079	0,03%

1.2 Ograničenja prenosa hartija od vrednosti

Akcije Društva su prenosive, Društvo nije predvidelo ograničenja u prenosu akcija Društva.

1.3 Imaoci hartija od vrednosti sa specijalnim kontrolnim pravima i opis tih prava

Imaoci hartija od vrednosti nisu uspostavili specijalna kontrolna prava, izuzev kontrole koju nad Društvom ostvaruje većinski akcionar Philip Morris Holland Holdings BV.

Društvo je kontrolisano od strane Philip Morris Holland Holdings BV, koje, na dan 31. decembar 2024. godine, poseduje 83,6% običnih akcija sa pravom glasa, odnosno 87,52% akcijskog kapitala Društva. Akcije Društva se kotiraju na Beogradskoj berzi. "Krajnje matično" Društvo je Philip Morris International Inc, New York, SAD.

1.4 Sistemi kontrole dodele akcija zaposlenima u slučajevima da zaposleni ne mogu direktno da ostvaruju pravo glasa

Društvo nema politiku dodele akcija zaposlenima, pa samim tim ni sisteme kontrole dodele akcija zaposlenima u vezi ostvarivanja prava glasa na osnovu dodeljenih akcija.

1.5 Akcionarski sporazumi koji mogu imati za posledicu ograničenje prenosa akcija i/ili glasačkih prava, a koji su poznati društvu

Društvu nije poznato postojanje akcionarskih sporazuma akcionara Društva, niti akcionarskih sporazuma koji mogu imati za posledicu ograničenje prenosa akcija i/ili glasačkih prava.

1.6 Organičenja prava glasa

Akcionar Društva, kao i lica koja su sa njim povezana, ne mogu glasati na sednici Skupštine na kojoj se odlučuje o: (i) njegovom oslobađanju od obaveza prema Društvu ili o smanjenju tih obaveza; (ii) pokretanju ili odustajanju od spora protiv njega; (iii) odobravanju poslova u kojima taj akcionar ima lični interes, kao i u drugim zakonom predviđenim slučajevima. Akcionar sa preferencijalnim akcijama Društva ima pravo učešća u radu Skupštine, bez prava glasa, osim u slučajevima predviđenim Zakonom o privrednim društvima.

2. Podaci o upravi društva

2.1 Pravila vezana za imenovanje i razrešenje uprave društva

Odbor direktora Društva ima 5 (pet) direktora, od kojih su dva izvršni direktori, dok od tri neizvršna direktora jedan direktor je nezavisan od Društva.

Predlog kandidata za direktora može dati: (i) komisija za imenovanje, odnosno Odbor direktora ako ta komisija nije imenovana; i (ii) akcionari koji imaju pravo na predlaganje dnevnog reda sednice Skupštine akcionara.

Direktor ne može biti lice: (i) koje je direktor ili član nadzornog odbora u više od pet društava; (ii) koje je osuđeno za krivično delo protiv privrede, tokom perioda od pet godina računajući od dana pravosnažnosti presude, s tim da se u taj period ne uračunava vreme provedeno na izdržavanju kazne zatvora; (iii) kome je izrečena mera bezbednosti zabrane obavljanja delatnosti koja predstavlja pretežnu delatnost Društva, za vreme dok traje ta zabrana.

Direktore Društva imenuje Skupština akcionara na period od 4 godine. Nakon isteka mandata direktor može biti ponovo imenovan.

Ako se broj direktora smanji ispod 5 (pet), preostali direktori mogu imenovati lice, odnosno lica koja će vršiti dužnost direktora do imenovanja nedostajućih direktora od strane Skupštine akcionara (kooptacija). Broj tako imenovanih lica koja će vršiti dužnost direktora ne može biti veći od dva. Ukoliko se broj izabranih direktora smanji ispod polovine, preostali direktori su dužni da sazovu Skupštinu akcionara radi imenovanja nedostajućih direktora.

Mandat direktora prestaje: (i) istekom perioda na koji je imenovan; (ii) ukoliko direktor u toku trajanja mandata prestane da ispunjava uslove da bude imenovan za direktora Društva; (iii) ako Skupština ne usvoji godišnje finansijske izveštaje Društva u roku koji je predviđen za održavanje redovne sednice Skupštine; (iv) odlukom Skupštine; i (v) ostavkom direktora. Direktoru, koji je imenovan kooptacijom, mandat prestaje na prvoj narednoj sednici Skupštine akcionara.

2.2 Članovi Odbora direktora na dan 31. decembar 2024. godine

Ime i prezime Prebivalište	Obrazovanje	Sadašnje zaposlenje	Članstvo u upravi drugih društava
Aleksandar Jakovljević, Beograd, Srbija	Diplomirani ekonomista, Ekonomski fakultet Univerziteta u Beogradu	Philip Morris Operations a.d. Niš – Generalni direktor Philip Morris Services d.o.o. Beograd – Direktor za jugoistočnu Evropu	Philip Morris Services d.o.o. Beograd – Direktor za jugoistočnu Evropu
Jovana Dačić, Niš, Srbija	Diplomirani inženjer elektrotehnike za telekomunikacije, Elektronski fakultet Univerziteta u Nišu	Philip Morris Operations a.d. Niš – Izvršni direktor proizvodnje	-
Ivan Miletić Beograd, Srbija	Doktor iz oblasti prava, pravni fakultet Seton Hall Newark, Nju Džersi, SAD. Osnovne studije Univerzitet Pfeiffer Severna Karolina, SAD, književnosti i komunikacije	Philip Morris Services d.o.o. Beograd – Direktor korporativnih poslova za jugoistočnu Evropu	-
Jelena Bogičević, Beograd, Srbija	Diplomirani ekonomista Ekonomski fakultet Univerziteta u Nišu	Philip Morris Services d.o.o. Beograd – Direktor finansija za jugoistočnu Evropu	-
Uroš Čamilović, Beograd, Srbija	Diplomirani ekonomista, Univerzitet u Redingu i M.Phil – oblast finansija, Univerzitet u Kembridžu, Velika Britanija	BDO Business Advisory d.o.o. Beograd - Partner za usluge poslovnog savetovanja	Član Nadzornog odbora Sava životno osiguranje a.d.o. Beograd; Direktor BDO Ventures d.o.o. Beograd; Direktor Starlink d.o.o. Beograd

2.3 Podaci o zavisnim društvima

Društvo nema zavisna društva.

2.4 Način izmene statuta društva

Statut Društva, kao i njegove izmene i dopune donosi Skupština običnom većinom glasova svih akcionara sa pravom glasa.

2.5 Ovlašćenja uprave, a naročito ovlašćenja da izdaju akcije ili da za društvo steknu sopstvene akcije

Skupština Društva odlučuje o svakoj emisiji hartija od vrednosti, broju odobrenih akcija, kao i o promenama prava ili povlastica bilo koje klase akcija Društva.

Odbor direktora Društva, može doneti odluku o izdavanju odobrenih akcija, kao i o sticanju sopstvenih akcija u skladu sa Zakonom.

2.6 Unutrašnji nadzor

Lice nadležno za unutrašnji nadzor poslovanja je interni revizor Slađana Krstić koja je zaposlena u Društvu.

2.7 Pisani kodeks ponašanja

Uprava Društva ima usvojen pisani kodeks ponašanja koji je objavljen na veb – sajtu www.din.co.rs.

2.8 Svi značajni ugovori Društva kod kojih promena kontrole ponudom za preuzimanje utiče na njihov nastanak, promenu ili prestanak, kao i o posledicama takvih ugovora

U izveštajnom periodu nije bilo ponuda za preuzimanje Društva.

2.9 Svi ugovori između Društva i uprave ili zaposlenih, kojima se obezbeđuje naknada u slučaju razrešenja ili otkaza bez opravdanog razloga ili prestanka ugovora o radu zbog ponude za preuzimanje

U izveštajnom periodu nije bilo zaključenih ugovora između Društva i uprave ili zaposlenih, kojima je ugovorena naknada u slučaju razrešenja ili otkaza bez opravdanog razloga ili prestanka ugovora o radu zbog ponude za preuzimanje.

3. Organizaciona struktura Društva

- Administracija direktora;
- Finansije (Računovodstvo);
- Proizvodnja (Direktna proizvodnja; Tehničke usluge; Treninzi);
- Upravljanje i podrška proizvodnji (Planiranje proizvodnje; Lanac snabdevanja; Nabavka; Obezbeđenje kvaliteta; Unapređenje proizvodnje; Održivost; Inženjering; Obezbeđenje);
- Opšte usluge i
- Pravna služba

II Verodostojan prikaz razvoja, finansijskog položaja, rezultata poslovanja i važni podaci za procenu stanja imovine Društva, kao i informacije o kadrovskim pitanjima i postojanju ogranaka

(U ovoj tački dati su podaci predviđeni članom 34. stav 4. tačka 2. i 8. Zakona o računovodstvu)

1. Prikaz razvoja i poslovanja Društva

U poređenju sa 2023. godinom, u kojoj je ostavren neto dobitak Društva od RSD 6.301.988, u 2024. godini ostvaren je neto dobitak od RSD 6.158.028.

Neto dobit društva je na približno istom nivou u poređenju sa perthodnom godinom. Društvo je posvećeno dugoročno održivom razvoju uz implementaciju poslovnih modela koji doprinose očuvanju profitabilnosti i konkurentnosti uz maksimalno iskorišćenje proizvodnih kapaciteta.

Radi ispunjenja postavljenih ciljeva, poslujući u modelu uslužne proizvodnje, Društvo teži da očuva obim prodaje za domaće i za strana tržišta održavanjem profitabilnosti i konkurentnosti, uključujući i komercijalizaciju „RRP“ proizvoda. U okviru grupacije Philip Morris International pod „RRP“ proizvodima podrazumevaju se proizvodi koji predstavljaju, ili će verovatno/potencijalno predstavljati, proizvode smanjenog rizika od štetnosti za pušače koji se opredele za ove proizvode nasuprot daljem pušenju tradicionalnih cigareta.

Društvo nije imalo značajnije probleme prilikom naplate potraživanja. Društvo nema značajnu koncentraciju kreditnog rizika, jer ima utvrđene politike koje obezbeđuju da se prodaja proizvoda i usluga vrši kupcima koji imaju odgovarajuću kreditnu istoriju. Takođe, Društvo ima utvrđene politike koje obezbeđuju da se prodaja proizvoda i usluga osigura bankarskim garancijama i menicama izdatim od banaka. Kao rezultat navedenog, Društvo nije iskusilo teškoće u naplati potraživanja u rokovima dospelosti nakon datuma bilansa stanja.

U skladu sa odlukom Odbora direktora Društva od dana 21. novembra 2023. godine, Društvo je započelo sa aktivnostima na izgradnji, adaptaciji i opremanju objekata, kao i u vezi sa nabavkom opreme neophodne za realizaciju planirane investicije u cilju pokretanja proizvodnje bezdimnih duvanskih proizvoda.

Na kraju 2024. godine, Društvo je poslovalo profitabilno sa adekvatnom strukturom bilansa stanja.

Pod uslovom da eksterni faktori bitno ne pogoršaju uslove poslovanja, rukovodstvo Društva procenjuje da kontinuirana optimizacija strukture portfolija, zajedno sa ostalim važnim strategijama obezbeđuje očuvanje dostignutih rezultata poslovanja i dalji razvoj Društva.

2. Analiza ostvarenih rezultata poslovanja, sa posebnim osvrtom na solventnost, likvidnost, ekonomičnost, rentabilnost društva i njegovu tržišnu vrednost

Najznačajniji pokazatelji poslovanja Društva:	2024	2023
Prinos na ukupan kapital	20,27%	21,53%
Neto prinos na sopstveni kapital	34,75%	35,47%
Stopa poslovnog dobitka	21,15%	22,48%
Stepen zaduženosti	48,93%	47,26%
I stepen likvidnosti	0,39	0,54
II stepen likvidnosti	1,40	1,51
Neto obrtni kapital (u 000 RSD)	8.596.984	11.323.716
Tržišna kapitalizacija (u 000 RSD)	78.693.719	73.069.246
Dobitak po akciji (u dinarima)	519,75	531,85

Cena akcija – najviša i najniža u izveštajnom periodu, ako se trgovalo (posebno za obične i preferencijalne)	najviša	najniža
Obične	9.500	7.005
Preferencijalne	9.995	7.500

Isplaćena dividenda po redovnoj i preferencijalnoj akciji I, II i III klase, za poslednje 3 godine, pojedinačno po godinama	Isplaćena dividenda za 2021* RSD po akciji	Isplaćena dividenda za 2022** RSD po akciji	Isplaćena dividenda za 2023*** RSD po akciji
Obične	464,17	524,77	531,85
Preferencijalne I klasa	483,87	588,27	595,35
Preferencijalne II klasa	484,17	544,77	551,85
Preferencijalne III klasa	479,17	539,77	546,85

* u skladu sa Odlukom o isplati dividende od 20.5.2022.

** u skladu sa Odlukom o isplati dividende od 26.6.2023.

*** u skladu sa Odlukom o isplati dividende od 18.6.2024

3. Informacije o ostvarenjima Društva po segmentima (formiranim na proizvodnoj i geografskoj osnovi), u skladu sa zahtevima MRS 14 i postojanje ogranaka

Društvo ima samo jedan poslovni segment, proizvodnju i prodaju duvanskih proizvoda i u svom sastavu nema ogranke.

4. Struktura ukupnog ostvarenog rezultata poslovanja Društva u 2024. godini je sledeća:

	2024	2023
Poslovni prihodi i rashodi		
Poslovni prihod	32.734.789	31.396.959
Poslovni rashod	25.811.880	24.337.567
Poslovni rezultat – dobitak / (gubitak)	6.922.909	7.059.392
Finansijski prihodi i rashodi		
Finansijski prihodi	503.255	583.943
Finansijski rashodi	125.034	98.122
Finansijski rezultat – dobitak / (gubitak)	378.221	485.821
Ostali prihodi i rashodi		
Ostali prihodi	177.096	251.483
Ostali rashodi	154.604	365.320
Rezultat ostalih prihoda i rashoda – dobitak / (gubitak)	22.492	(113.837)
Ukupan bruto rezultat		
Ukupni prihodi	33.415.140	32.232.385
Ukupni rashodi	26.092.548	24.801.163
Dobitak / (Gubitak) pre oporezivanja	7.322.592	7.431.222

5. Podaci važni za procenu stanja imovine Društva:

Podaci važni za procenu stanja imovine Društva se nalaze u finansijskim izveštajima sadržanim u okviru ovog izveštaja.

6. Informacija o kadrovskim pitanjima:

Nije bilo značajnijih promena u kadrovskoj strukturi Društva tokom 2024. godine.

III Opis očekivanog razvoja Društva i glavnih rizika, promena u poslovnim politikama i pretnji kojima je Društvo izloženo

(U ovoj tački dati su podaci predviđeni članom 34. stav 4. tačka 5, 9, 10. i 11. Zakona o računovodstvu)

1. Opis očekivanog razvoja Društva

Cilj Društva je da kroz upravljanje kapitalom zadrži sposobnost Društva da nastavi da posluje u neograničenom periodu u predvidljivoj budućnosti kako bi akcionarima obezbedilo dividende, a ostalim zainteresovanim stranama povoljnosti u stabilnom okruženju i da bi očuvalo optimalnu strukturu kapitala sa ciljem da smanji troškove kapitala.

Prelaskom na poslovni model uslužne proizvodnje Društvo je unapredilo model proizvodnje i poslovanja i nastaviće da maksimalno iskorišćava proizvodne kapacitete, što će uz dalju komercijalizaciju „RRP“ proizvoda održati profitabilnost i konkurentnost Društva.

Da bi očuvalo odnosno korigovalo strukturu kapitala, Društvo može da izvrši korekciju isplata dividendi akcionarima, vrati kapital akcionarima, izda nove akcije ili može da proda sredstva kako bi smanjilo potencijalna dugovanja.

Rukovodstvo preduzima sve neophodne mere kako bi podržalo opstanak i razvoj poslovanja Društva.

2. Opis glavnih rizika i pretnji kojima je Društvo izloženo

Poslovanje Društva izloženo je različitim finansijskim rizicima. Upravljanje rizicima u Društvu je usmereno na nastojanje da se u situaciji nepredvidivosti finansijskih tržišta potencijalni negativni uticaji na finansijsko poslovanje Društva svedu na minimum.

Rizikom se upravlja u sklopu politika koje je odobrilo Matično Društvo. Politike Matičnog Društva daju pisane principe za opšte upravljanje rizikom kao i pisane politike koje pokrivaju specifične oblasti kao što je rizik od promene kursa, rizik od promene kamatne stope, kreditni rizik, upotreba derivativnih i nederivatnih finansijskih instrumenata i investiranje većih sredstava.

Društvo posluje u međunarodnim okvirima i izloženo je riziku od promena kursa stranih valuta, u prvom redu EUR, USD i CHF.

Ukoliko bi na dan 31. decembar 2024. godine dinar oslabio/ojačao za 5%, a sve druge promenljive ostale konstantne, profit bi se smanjio/povećao za RSD 264.894 (2023: RSD 241.363), a kao rezultat negativnih/pozitivnih kursnih razlika koje bi nastale po osnovu preračuna potraživanja i obaveza u stranoj valuti iskazanih u bilansu stanja na dan 31. decembar 2024. godine, odnosno na dan 31. decembar 2023. godine.

Društvo nema značajnu koncentraciju kreditnog rizika. Društvo ima utvrđene politike koje obezbeđuju da se prodaja proizvoda i usluga vrši kupcima koji imaju odgovarajuću kreditnu istoriju. Društvo ima utvrđene politike koje ograničavaju nivo kreditne izloženosti prema svakoj pojedinačnoj finansijskoj instituciji.

Finansijska sredstva, koja potencijalno mogu izložiti Društvo kreditnom riziku sastoje se uglavnom od potraživanja od kupaca. Knjigovodstvena vrednost potraživanja, umanjena za ispravke vrednosti potraživanja, predstavlja maksimalan nivo izloženosti kreditnom riziku. Gotovina se plasira u finansijske institucije, za koje se smatra da u momentu deponovanja sredstava imaju minimalan rizik od neispunjenja obaveza.

U napomenama datim u tački 4. Finansijskog izveštaja prikazane su finansijske obaveze Društva i neto izmirene izvedene finansijske obaveze koje su grupisane prema datumu dospeća na osnovu perioda preostalog do ugovornog datuma dospeća, a na datum bilansa stanja.

Uporedni podaci su u skladu sa izmenama i dopunama MSFI 7 koje se odnose na obelodanjivanje rizika likvidnosti.

3. Opis promena u poslovnim politikama Društva:

Nije bilo značajnih promena u poslovnim politikama Društva.

IV Važni poslovni događaji koji su nastupili po završetku poslovne godine za koju se izveštaj priprema

(U ovoj tački dati su podaci predviđeni članom 34. stav 4. tačka 4. Zakona o računovodstvu)

Nije bilo događaja koji su nastali posle datuma bilansa stanja do datuma odobrenja finansijskih izveštaja od strane Odbora direktora Društva 26. marta 2025. godine koji bi zahtevali izmene ili obelodanjivanje u napomenama uz priložene finansijske izveštaje.

V Značajniji poslovi sa povezanim licima*(U ovoj tački dati su podaci predviđeni članom 71. stav 8. Zakona o tržištu kapitala)*

Za svrhe ovog izveštaja, pravna lica se tretiraju kao povezana ukoliko jedno pravno lice ima mogućnost kontrolisanja drugog pravnog lica ili vrši značajan uticaj na finansijske i poslovne odluke drugog lica, što je definisano u MRS 24 „Obelodanjivanja odnosa sa povezanim licima“. Prilikom razmatranja svih mogućih vrsta odnosa između povezanih pravnih lica, pažnja se usmerava na suštinu odnosa, a ne samo na pravnu formu.

Salda na dan 31. decembar 2024. godine i 31. decembar 2023. godine, kao i transakcije sa povezanim pravnim licima Društva prikazane su u sledećoj tabeli:

i) Salda sa povezanim pravnim licima	Odnos	31-Dec-2024	31-Dec-2023
Potraživanja od kupaca, bruto	povezano	638.931	1.194.894
Potraživanja od kupaca, bruto	matično	-	-
Potraživanja od kupaca, bruto	zavisno	-	-
Obaveze prema dobavljačima	povezano	(4.726.646)	(5.761.781)
Obaveze prema dobavljačima	zavisno	-	-
Obaveze prema dobavljačima	matično	-	-
Ukupno duguje/(potražuje)		(4.087.715)	(4.566.887)
ii) Transakcije sa povezanim pravnim licima	Odnos	2024	2023
Nabavke	povezano	10.322.308	10.511.352
Prodaja	povezano/matično	9.008.897	8.715.817
Isplaćena dividenda	matično	5.274.933	5.207.450
Ostali troškovi poslovanja	povezano	4.927.281	4.798.759

Detalji transakcija sa svakim pojedinačnim povezanim pravnim licem su obelodanjeni u okviru napomene uz Finansijske izveštaje broj 38. Transakcije sa povezanim pravnim licima.

VI Aktivnosti Društva na polju istraživanja i razvoja*(U ovoj tački dati su podaci predviđeni članom 34. stav 4. tačka 6. Zakona o računovodstvu)*

Na nivou PMI Internacional Inc. postoje specijalizovana odeljenja koja se bave aktivnostima istraživanja i razvoja. Društvo samostalno nema takve aktivnosti.

VII Ulaganja u cilju zaštite životne sredine*(U ovoj tački dati su podaci predviđeni članom 34. stav 4. tačka 3. Zakona o računovodstvu)*

Društvo razvija efektivni sistem za upravljanje poslovnim procesima, smanjujući njihov negativni uticaj na životnu sredinu, a obezbeđujući postizanje kompanijskih i nacionalnih ciljeva u skladu sa zahtevima zakona.

Iznos ulaganja za zaštitu životne sredine najvećim delom se odnosi na iznošenje komunalnog otpada, tretman otpada kompostiranjem/spaljivanjem, upravljanje ambalažnim otpadom i drugo. Ukupna ulaganja u zaštitu životne sredine u 2024. godini iznose RSD 115.369.

Društvo pruža podršku poslovanju u cilju stvaranja bezbednog radnog okruženja i eliminacije rizika promovisanjem kulture kontinuiranog poboljšanja bezbednosti u samom Društvu.

VIII Podaci o otkupu sopstvenih akcija*(U ovoj tački dati su podaci predviđeni članom 34. stav 4. tačka 7. Zakona o računovodstvu)*

Društvo je do 31. januara 2011. godine otkupilo ukupno 56.975 preferencijalnih akcija I klase (0,5% ukupnog kapitala Društva) od akcionara nesaglasnih sa Odlukama Skupštine o izmenama Osnivačkog akta usvojenim 12. aprila 2010. i 29. novembra 2010. godine. Odluka o njihovoj prodaji ili poništenju biće doneta u skladu sa Zakonom o privrednim društvima.

IX Odluka nadležnog organa o usvajanju godišnjih finansijskih izveštaja*(U ovoj tački dati su podaci predviđeni članom 73. stav 1. Zakona o tržištu kapitala)*

Godišnji izveštaj, kao i godišnji finansijski izveštaji su odobreni od strane Odbora Direktora i isti će biti podneti na usvajanje Skupštini akcionara, čija sednica nije održana do dana podnošenja ovog izveštaja. Skupština akcionara biće održana u zakonom propisanom roku.

X Odluka o raspodeli dobiti*(U ovoj tački dati su podaci predviđeni članom 73. stav 3. Zakona o tržištu kapitala)*

Do datuma podnošenja ovog izveštaja organi Društva nisu odlučivali o raspodeli dobiti Društva. Organi Društva će u zakonom propisanom roku odlučiti o raspodeli dobiti.

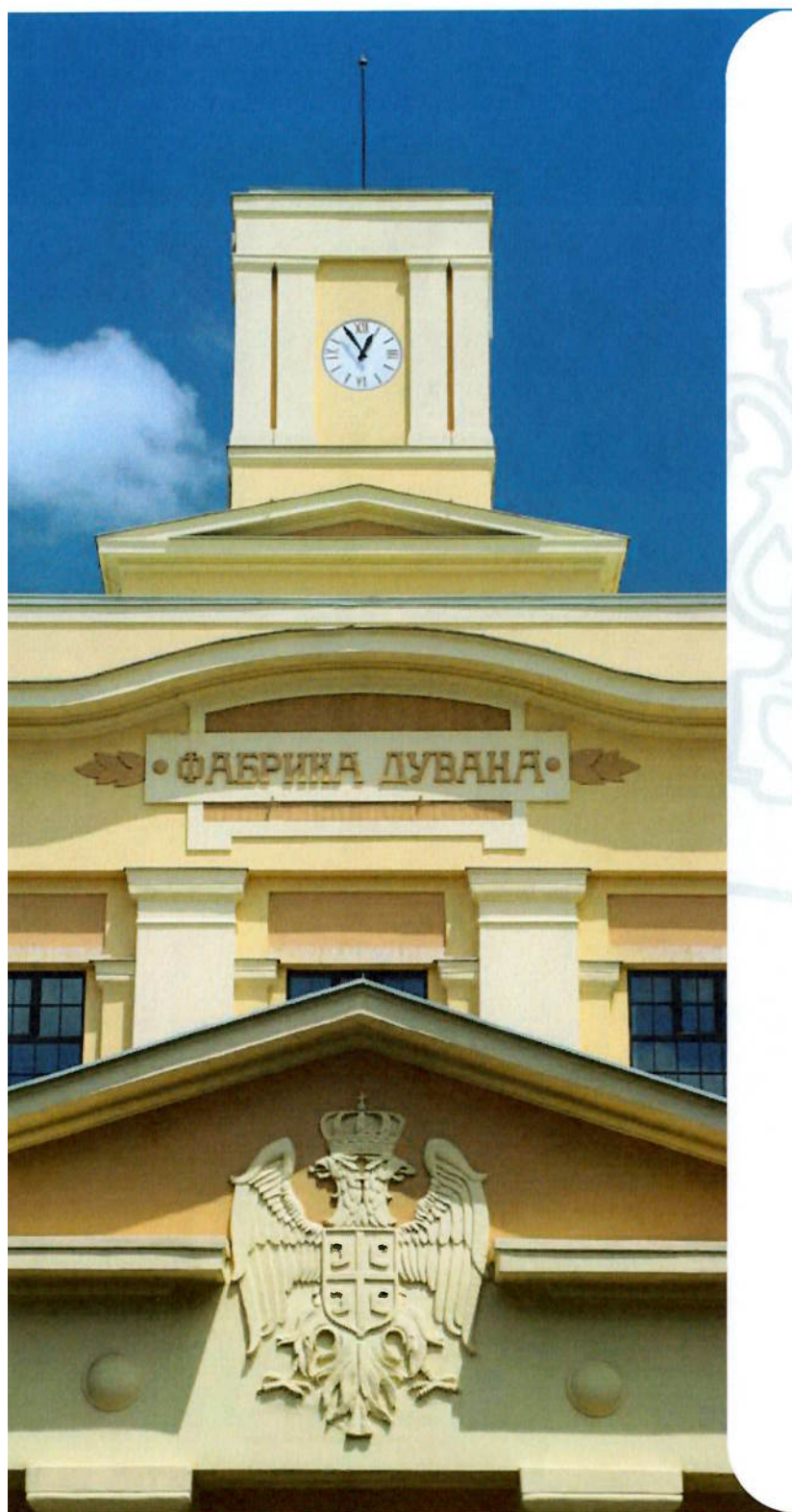
XI Izveštaj o korporativnom upravljanju*(U ovoj tački dati su podaci predviđeni članom 35. Zakona o računovodstvu)*

Philip Morris Operations a.d. Niš je javno akcionarsko društvo, čije akcije se kotiraju na Beogradskoj berzi na „Open Marketu“ (www.belex.rs). Korporativno upravljanje je uređeno Statutom, Kodeksom korporativnog upravljanja i Poslovnikom o radu Skupštine Društva, koji su objavljeni na sajtu Društva (www.din.co.rs). Društvo redovno vrši sva neophodna obaveštavanja akcionara i objavljuje dokumenta, finansijske i druge izveštaje, bitne događaje i slične akte na svom sajtu, kao i sajtu Komisije za hartije od vrednosti, Centralnog registra, Beogradske berze i APR-a.

Internu kontrolu poslovanja u Društvu vrši lice nadležno za unutrašnji nadzor, koje ispunjava uslove za internog revizora propisane zakonom. Poslovi unutrašnjeg nadzora vrše se u skladu sa relevantnim propisima, politikom upravljanja rizicima, internim aktima Društva i politikama matične grupe PMI Inc.. Interni revizor je nezavisan u radu i izveštaje podnosi Komisiji za reviziju Odbora direktora. Internim aktima Društva uređena su pitanja procene rizika, plana aktivnosti internih kontrola, kao i druga pitanja uključujući i smanjenje rizika u vezi finansijskog izveštavanja. U Društvu se vrše interne kontrole organizovane od strane internog revizora, kao i kontrole na nivou matične grupe.

Korporativno upravljanje Društva je jednodomo. Društvo ima Skupštinu akcionara, Odbor direktora i sekretara Društva. Odbor direktora Društva ima pet članova - direktora, od kojih su dva člana izvršni direktori i tri člana koji su neizvršni direktori od koji je jedan neizvršni direktor istovremeno i nezavisan od Društva. Jedan od izvršnih direktora je zakonski zastupnik i generalni direktor Društva. Odbor direktora obavlja funkciju svih komisija, izuzev Komisije za reviziju. Komisija za reviziju ima tri člana, koji ispunjavaju sve uslove predviđene pozitivnim propisima za obavljanje funkcije člana Komisije za reviziju.

Pri izboru članova korporativnih organa Društva, pored ispunjenosti uslova propisanih zakonom, procena kandidata za konkretnu funkciju obuhvata kompetentnost kandidata za funkciju, obrazovanje potrebno za kvalitetno vršenje funkcije, etičnost i savesnost u radu, kao i radno iskustvo. Pri tome, kad god je moguće vodi se računa o rodnoj ravnopravnosti.

XII NEFINANSIJSKI IZVEŠTAJ
PHILIP MORRIS
OPERATIONS A.D. NIŠ
ZA 2024. GODINU

Nefinansijski izveštaj Philip Morris Operations 2024 | 11

Sadržaj

Foto: Miljan Janićijević

1.	O izveštaju	13
2.	Uvodna reč Generalnog direktora	14
	Reč direktora proizvodnje	15
3.	O kompaniji	16
3.1	O kompaniji Philip Morris u Srbiji	16
4.	Održivo poslovanje u našoj kompaniji	18
4.1.	PMI Izjava o svrsi	18
4.2.	Održivi razvoj kao osnova naše poslovne strategije	19
5.	Uticaj proizvoda	20
5.1.	Uticaj proizvoda na društvo	20
	- Inovacije za razvoj boljih proizvoda	
	- Naši bezdimni proizvodi na srpskom tržištu	
	- Odgovoran marketing i prodaja	
	- Naša posvećenost prevenciji pristupa mladih duvanskim proizvodima	
5.2.	Uticaj proizvoda na životnu sredinu	25
	- Eko dizajn i cirkularnost proizvoda	
	- Inicijative za sprečavanje nepravilnog odlaganja proizvoda nakon upotrebe	
6.	Uticaj naših poslovnih operacija	28
6.1.	Uticaj naših poslovnih operacija na društvo	28
	Briga o zaposlenima	
	- Bezbednost, zdravlje i dobrobit zaposlenih	
	- Bezbednost na putu	
	- Dobrobit zaposlenih	
	- Prepoznavanje i zadržavanje talenata	
	- Obuke i razvoj	
	- Prihvatanje različitosti i inkluzija	
	- Benefiti za zaposlene	
	- Nagrade i priznanja	
	- Prikupljanje povratnih informacija zaposlenih	
	- Mogućnosti za studente	
	- Volontiranje zaposlenih	
	- Održivo upravljanje lancem snabdevanja	
	- Poštovanje ljudskih prava	
	- Projekti u zajednici	
	- Šta je StarTech?	
	- 2024: Aktivnosti u fokusu	
6.2.	Uticaj naših poslovnih operacija na životnu sredinu	41
	- Klimatske promene	
	- Dekarbonizacija naših operacija	
	- Lokalne inicijative sprovedene 2024. godine	
	- „Zeleni“ vozni park	
	- Upravljanje vodama	
	- O standardu	
7.	Poslovanje u skladu sa najboljim praksama	46
	- Integritet u poslovanju	
	- Odgovorno zastupanje i poštovanje fiskalnih praksi	
	- Sprečavanje korupcije	
	- Sprečavanje nezakonite trgovine duvanom	
	- Sloboda udruživanja	
	- Prijavljivanje nepoštovanja pravila i procedura	
	- Privatnost i zaštita podataka	

1. O izveštaju

Zadovoljstvo nam je da vam predstavimo nefinansijski izveštaj za 2024. godinu o napretku naše kompanije u oblasti održivog razvoja koji predstavlja rezultate koje smo postigli na poljima transformacije poslovanja, razvoja naših zaposlenih, lokalne zajednice i zaštite životne sredine.

Izveštaj obuhvata aktivnosti kompanije *Philip Morris Operations a.d. Niš* (PMOP) i odnosi se na period od 1. januara do 31. decembra 2024. godine.

Izveštaj je objavljen na zvaničnoj internet stranici kompanije www.din.co.rs

2. Uvodna reč Generalnog direktora

Aleksandar Jakovljević
Generalni direktor
za jugoistočnu Evropu

Zadovoljstvo mi je da vam predstavim godišnji izveštaj o nefinansijskom poslovanju za 2024. godinu kompanije Philip Morris. Protekla godina bila je veoma značajna za nas, jer smo uz odlične poslovne performanse i rekordne volumene koje je proizvela naša fabrika u Nišu, paralelno radili na realizaciji najavljene investicije za izgradnju novih kapaciteta za proizvodnju bezdimnih proizvoda.

Bezdimni duvanski i nikotinski proizvodi čine srž održive budućnosti naše kompanije, i verujemo cele naše industrije, zato kontinuirano ulažemo u razvoj i komercijalizaciju novih kategorija ovih proizvoda koji su bolja zamena za cigarete.

U 2024. godini smo na srpskom tržištu lansirali još jedan novi proizvod (ZYN), u kategoriji nikotinskih vrećica. U januaru 2025. godine Američka agencija za hranu i lekove (FDA) autorizovala je komercijalizaciju ZYN nikotinskih vrećica u SAD-u, što je značajno i za nas, jer ova odluka FDA donosi kada na osnovu dostavljenih naučnih dokaza utvrdi da je prodaja nekog proizvoda „u skladu sa principima zaštite javnog zdravlja“.

To predstavlja još jednu potvrdu naše posvećenosti da kroz nauku i inovacije pozitivno doprinesemo društvu. Paralelno, stalnim tehnološkim unapređenjima i predanošću naše organizacije principima održivosti težimo tome da ostvarimo pozitivan uticaj i na životnu sredinu i širu zajednicu. Naša strategija održivosti uključuje i aktivno angažovanje dobavljača i ostalih partnera u našem lancu kako bismo osigurali da i oni poštuju visoke standarde.

Verujemo da je transparentnost ključna za izgradnju poverenja i dugoročnih odnosa sa svim interesnim stranama, zato vas pozivam da pogledate izveštaj u nastavku koji pruža detaljan pregled naših inicijativa, postignuća i ciljeva za budućnost.

Hvala vam na kontinuiranoj podršci i poverenju. Radujemo se nastavku zajedničkog puta ka održivijoj i prosperitetnijoj budućnosti.

Uvodna reč direktora Proizvodnje

Jovana Dačić
Direktor proizvodnje
za jugoistočnu Evropu

Zadovoljstvo mi je što mogu da dam uvod u godišnji izveštaj o nefinansijskom poslovanju Philip Morris Operations a.d. Niš i predstavim vam neke od sjajnih rezultata koje smo postigli, pre svega u pogledu smanjenja ekološkog otiska i pozitivnog uticaja na društvo i zajednicu.

Naša fabrika je i u 2024. godini nastavila da ostvaruje izuzetne rezultate i uspela da se pozicionira kao jedna od vodećih fabrika naše grupacije u Evropi. Ove rezultate postigli smo zahvaljujući strateškom fokusiranju na inovacije, ulaganju u nove tehnologije, kao i posvećenosti zaposlenih principima održivog razvoja i održavanju najviših standarda.

U 2024. godini ostvarili smo rekordnu proizvodnju od 28.5 milijardi cigareta, ali pored proizvodnih ključnih pokazatelja uspešnosti koji se odnose na efikasnost i produktivnost naših operacija, posebno smo ponosni na činjenicu da smo i uz povećane proizvodne količine ostvarili dodatno poboljšanje energetske efikasnosti za preko 2,5%, što predstavlja najbolji rezultat u okviru EU regiona kome pripada naša fabrika. Priznanja poput međunarodnog sertifikata za upravljanje vodnim resursima, kao i potvrda o ugljeničnoj neutralnosti naše fabrike dodatno potvrđuju našu posvećenost odgovornom poslovanju.

Pozivam vas da detaljnije istražite postignuća i inicijative koje smo sproveli tokom protekle godine u nastavku ovog izveštaja.

3. O kompaniji Philip Morris International

Philip Morris International (PMI) je vodeća međunarodna duvanska kompanija koja aktivno radi na stvaranju budućnosti bez duvanskog dima i razvija svoj asortiman koji će dugoročno obuhvatiti proizvode van duvanskog i nikotinskog sektora. Trenutni proizvodni asortiman kompanije se uglavnom sastoji od cigareta i proizvoda bez duvanskog dima.

PMI je od 2008. godine uložio više od 14 milijardi dolara u razvoj, naučnu potvrdu i prodaju inovativnih proizvoda bez duvanskog dima za punoletne korisnike koji bi inače nastavili da puše, sa ciljem da potpuno eliminiše prodaju cigareta. Tu spada razvoj kapaciteta za naučnu procenu svetske klase, posebno u oblastima prekliničke sistematske toksikologije, kliničkih i bihejvioralnih istraživanja i postprodajnih studija.

PMI je 2022. godine preuzeo švedsku kompaniju Swedish Match - lidera u nikotinskim proizvodima za oralnu upotrebu - i tako postao globalni lider i u kategoriji proizvoda bez duvanskog dima na čelu sa brendovima IQOS i ZYN.

Nakon temeljne naučne revizije, Američka agencija za hranu i lekove (FDA) odobrila je plasman na američko tržište *General*

snus i ZYN nikotinskih vrećica kompanije Swedish Match, kao i verzije IQOS uređaja i duvanskih patrona kompanije PMI - što čini prva takva odobrenja u ovim kategorijama proizvoda. Verzije IQOS uređaja i duvanskih patrona, kao i *General* snus, takođe su dobili prva odobrenja od strane FDA da se mogu svrstati u kategoriju duvanskih proizvoda modifikovanog rizika.

Verzije IQOS uređaja i duvanskih patrona, kao i *General* snus, takođe su dobile prva odobrenja od strane FDA za duvanske proizvode modifikovanog rizika. Od 31. decembra 2024. godine proizvodi bez duvanskog dima kompanije PMI su u prodaji na 95 tržišta, a PMI procenjuje da 38,6 miliona punoletnih osoba širom sveta koristi proizvode bez duvanskog dima kompanije PMI. Proizvodi bez duvanskog dima su činili oko 39% ukupnog neto prihoda kompanije PMI u 2024. godini.

Na osnovu čvrstih temelja i značajne naučne ekspertize, PMI ima dugoročnu ambiciju da uđe u oblasti wellness-a i zaštite zdravlja sa ciljem da unapredi život pružanjem besprekornog zdravstvenog iskustva.

Za više informacija posetite www.PMI.com i www.PMIscience.com

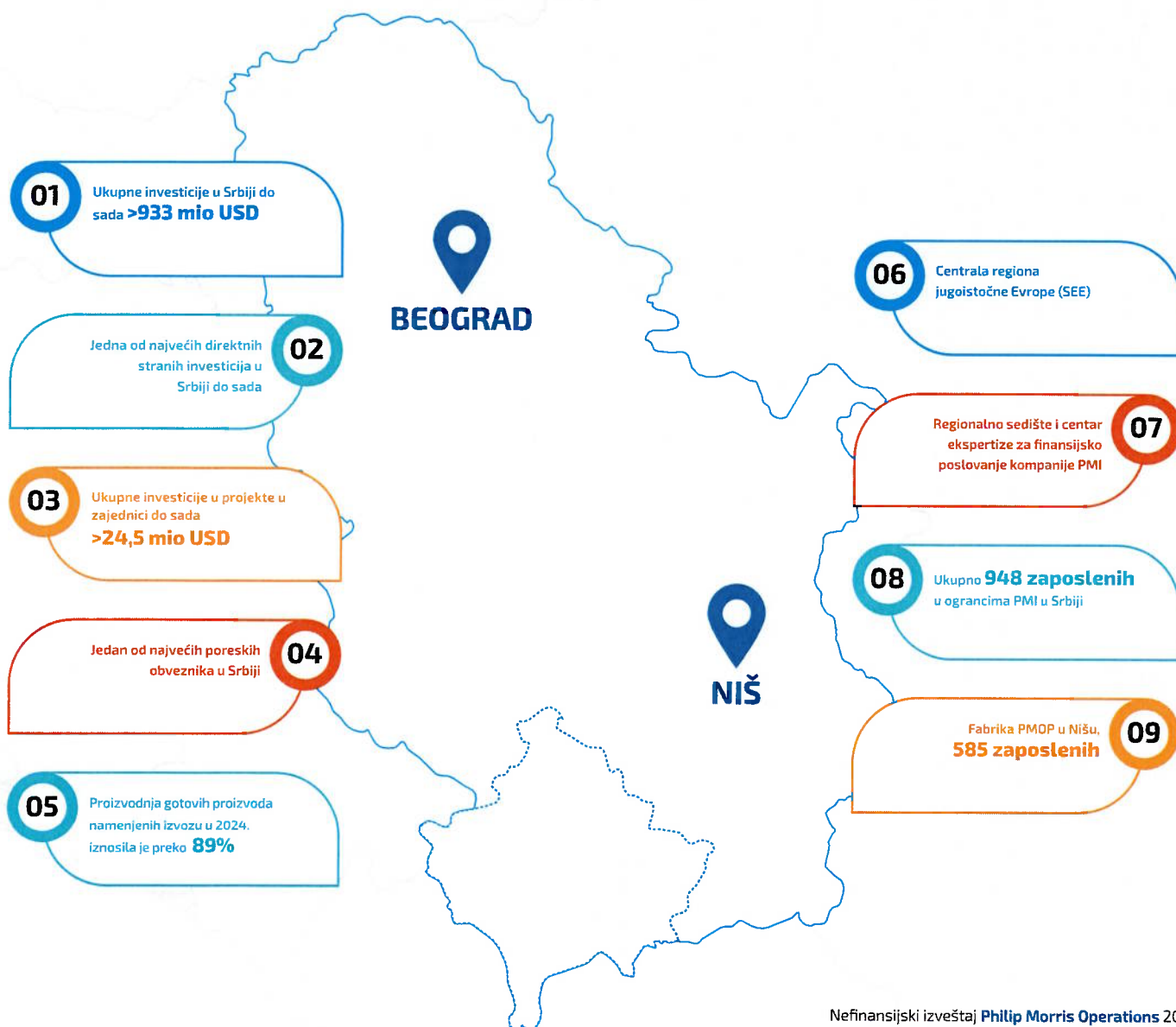
3.1 O kompaniji Philip Morris u Srbiji

U Srbiji, Philip Morris International obavlja delatnost kroz dva ogranka, Philip Morris Operations a.d. Niš (PMOP) i Philip Morris Services d.o.o. Beograd (PMSE). Fabrika u Nišu jedna je od najmodernijih u globalnoj mreži fabrika kompanije PMI, i najveći je proizvođač duvanskih proizvoda u zemlji, dok je Beograd regionalno sedište kompanije PMI za jugoistočnu Evropu (SEE) kao i jedan od centara ekspertize za finansijsko poslovanje kompanije PMI. Trenutno imamo ukupno 948 zaposlenih širom zemlje, od čega u PMOP radi 585 zaposlenih.

Novija istorija kompanije PMOP počinje u oktobru 2003. godine kada je PMI privatizovao najveću srpsku fabriku duvana, DIN "Fabrika duvana" a.d. Niš (DIN). Od 2003. godine PMI je uložio više od 933 miliona dolara u Srbiji, čime ostaje jedan od najvećih investitora u zemlji.

U Srbiji smo od 2003. godine uložili preko 24,5 miliona dolara u razne inicijative u zajednici. Želimo da pomognemo razvoj zajednice kroz programe usmerene na inovativno preduzetništvo, obrazovanje i nauku. Naš ključni strateški donatorski program "StarTech", koji se realizuje u saradnji sa Nacionalnom alijansom za lokalni ekonomski razvoj (NALED), je višegodišnji program vredan 8 miliona dolara, usmeren na promociju inovacija i tehnološkog razvoja u Srbiji, kao i podršku digitalnoj transformaciji malih i srednjih preduzeća. Cilj projekta je da se ubrza rast srpskih kompanija i transformacija tradicionalne ekonomije u digitalnu, kroz podršku u formi obezbeđivanja sredstava i ekspertize, rada na unapređivanju uslova za podsticanje inovacija i promocije domaćeg inovativnog preduzetništva. U 2024. godini započet je novi trogodišnji ciklus ovog programa.

Philip Morris u Srbiji

4. Održivo poslovanje u našoj kompaniji

4.1 PMI Izjava o svrsi

PMI ima za cilj da što je pre moguće potpuno zameni cigarete bezdimnim proizvodima koji su naučno dokazani kao manje štetni od pušenja i da se dugoročno razvije u kompaniju koja se bavi wellness-om, boljim stilovima života i zdravljem. Svrha i vizija kompanije detaljno su opisane u PMI Izjavi o svrsi (PMI Statement of Purpose) koju potpisuje naš Bord direktora. Ovaj dokument takođe prepoznaje zainteresovane strane koje imaju ključnu ulogu u našem održivom razvoju i dugoročnom stvaranju vrednosti.

Na sledećem [linku](#) možete pogledati ceo tekst PMI Izjave o svrsi.

Da bismo ostvarili našu svrhu, radikalno transformišemo naše poslovanje, i to oblikuje kako našu dugoročnu strategiju tako i usmeravanje naših resursa. Transformacija naše kompanije nije samo zamena jednog proizvoda drugim. To zahteva promenu celog našeg lanca vrednosti, kao i načina na koji se angažujemo sa svim zainteresovanim stranama i društvom uopšte. Ovo je zahtevalo sveobuhvatan pregled i reviziju celog našeg poslovnog modela, što donosi i izazove i prilike za sve aspekte našeg poslovanja, ali nam je ujedno omogućilo i da se uspešno prilagodimo potrebama i očekivanjima naših potrošača i svih zainteresovanih strana. U principima održivosti mi vidimo priliku za inovacije i rast, i to nam je omogućilo da kreiramo proizvode koji će ubrzati smanjenje pušenja, na mnogo brži i efikasniji način nego što to mogu da urade tradicionalne mere za kontrolu upotrebe duvana.

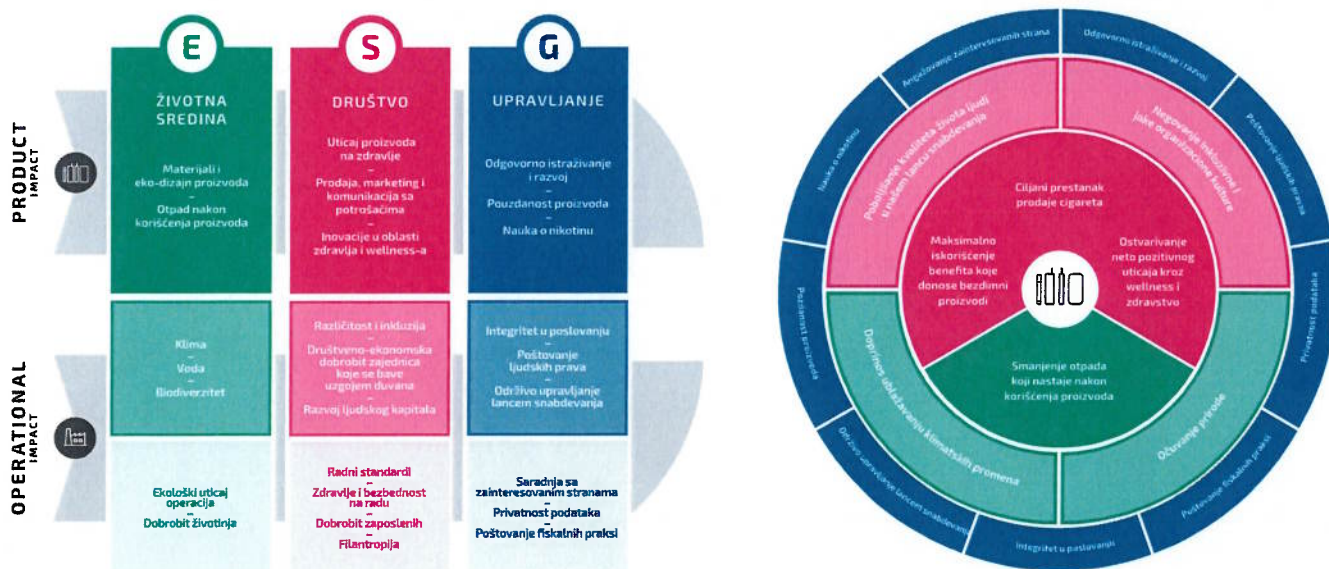
4.2 Održivi razvoj kao osnova naše poslovne strategije

Jedini način da ostvarimo svoju svrhu i viziju jeste da ugradimo principe održivog razvoja u sve što radimo.

Naš pristup održivosti oslanja se na analizu materijalnosti koji je naša kompanija uradila na globalnom nivou, u okviru koje je sagledana i prioritizovana duga lista Environmental, Social and Governance (ESG) tema. Više o analizi materijalnosti možete pogledati na sledećem [linku](#).

Rezultat toga je strukturirani ESG okvir (prikazan u nastavku) koji prikazuje one ESG teme na koje se fokusiramo i u okviru kojih prioritetno ulažemo najviše resursa.

Ovaj okvir prepoznaje dve različite oblasti uticaja: teme koje se odnose na naše proizvode (ŠTA proizvodimo), koje su deo stuba "Uticaj proizvoda" i one koji se odnose na naše poslovne operacije (KAKO proizvodimo), koje su deo stuba "Operativni uticaj". Svaku od tema klasifikujemo na osnovu tri osnovna elementa ESG-a: životnu sredinu, društveni uticaj i upravljanje.

Iz ovog ESG okvira proizlazi 8 strategija koje su usmerene na osam ključnih oblasti uticaja, a koje su dalje razložene u 11 ciljeva koji čine našu [Mapu puta 2025](#). Ispunjenje ovih ciljeva merimo kroz ključne pokazatelje učinka koji sačinjavaju naš [Sustainability Index](#) na globalnom nivou.

5. Uticaj proizvoda

5.1 Uticaj proizvoda na društvo

U skladu sa rezultatima analize materijalnosti, u srž naše strategije stavili smo upravo adresiranje društvenih uticaja naših proizvoda. Smanjenje negativnog uticaja pušenja na zdravlje ljudi je oblast gde možemo dati najveći doprinos društvu kroz unapređenje javnog zdravlja, što ujedno čini temelj PMI vizije i strategije.

Najbolji izbor koji neko može da donese jeste da nikada ne počne da puši. Ukoliko je neko već pušač, najbolja odluka jeste da prestane. Međutim, mnogi ne prestanu. Onim punoletnim osobama koje bi inače nastavile da puše treba omogućiti pristup nikotinskim proizvodima koji čine bolju alternativu pušenju.

Zahvaljujući naučnim i tehnološkim inovacijama takve alternative su danas dostupne. Velika većina štetnih supstanci koje se nalaze u dimu cigareta i koje su povezane sa bolestima izazvanim pušenjem nastaje sagorevanjem. Proizvodi koji sadrže nikotin, a koji ne uključuju sagorevanje (bezdimni i drugi nikotinski proizvodi), kao što su elektronske cigarete, oralni nikotinski proizvodi i proizvodi koji zagrevaju, ali ne sagorevaju duvan, iako izazivaju zavisnost i nisu bez rizika, predstavljaju mnogo bolju alternativu od nastavka pušenja.

Za odrasle osobe koje bi inače nastavile da puše, naučno potkrepljeni alternativni proizvodi predstavljaju značajnu priliku, jer prelazak na ove proizvode ima potencijal da smanji rizik od razvoja bolesti povezanih sa pušenjem u poređenju sa nastavkom korišćenja cigareta. Međutim, da bi se postigao pozitivan uticaj koji ovi proizvodi mogu imati po javno zdravlje, nije dovoljno samo razviti i naučno dokazati potencijal za smanjenje rizika ovih proizvoda, već je neophodan i uspešan prelazak odraslih pušača na njih i potpuni prestanak korišćenja cigareta. Zato je veoma važno da svi odrasli pušači budu informisani o bezdimnim i drugim nikotinskim proizvodima, da razumeju njihove prednosti u odnosu na nastavak pušenja, da im oni budu dostupni, da ih prihvate i da mogu da ih priušte.

Mi u PMI-u želimo da ubrzamo kraj pušenja tako što činimo cigarete zastarelim. U tu svrhu transformišemo naše operacije i lanac vrednosti kako bismo razvili i komercijalizovali bezdimne proizvode koji su naučno potkrepljeni kao bolja alternativa nastavku pušenja. Jedan od zadataka koji smo sebi zadali jeste da u saradnji sa naučnom zajednicom, institucijama javnog zdravlja i regulatornim telima podignemo svest i obrazujemo kako javnost, tako i zdravstvene radnike o zabludi da je nikotin osnovni uzrok bolesti izazvanih pušenjem, ne negirajući pritom da on izaziva zavisnost.

Inovacije za razvoj boljih proizvoda

Institucije javnog zdravlja, naučna zajednica i mnoga regulatorna tela, kao što je Američka uprava za hranu i lekove (FDA), slažu se da primarni uzrok bolesti povezanih sa pušenjem nije nikotin, već udisanje štetnih i potencijalno štetnih sastojaka, od kojih se većina emituje kao rezultat sagorevanja duvana.

Izbegavanjem sagorevanja smanjujemo ili eliminišemo stvaranje štetnih i potencijalno štetnih sastojaka (HPHCs). Iz tog razloga, naša kompanija je, kroz značajna ulaganja u istraživanje i razvoj, razvila i nastavlja da usavršava portfolio proizvoda koji imaju značajno smanjen uticaj na zdravlje u poređenju sa cigaretama koje sagorevaju duvan. Iako nisu bez rizika, ovi proizvodi daleko su bolji izbor od nastavka pušenja (pročitajte više na <https://www.pmscience.com/>).

Naša dva glavna centra za istraživanje i razvoj, smeštena u Švajcarskoj i Singapuru, zapošljavaju stotine naučnika, inženjera i drugih stručnjaka koji rade na razvoju i evaluaciji bezdimnih proizvoda.

Da bi se maksimalno iskoristile prednosti bezdimnih proizvoda za pušače i stanovništvo u celini, potreban je trostruki pristup:

- Fokusiramo se na istraživanje i razvoj manje štetnih alternativa u korist onih punoletnih pušača koji bi inače nastavili da puše.
- Radimo na tome da osiguramo da odrasli pušači imaju pristup i uspešno prelaze na bezdimne proizvode, što može pomoći da se ubrza smanjenje rasprostranjenosti pušenja.
- Primenujemo odgovorne prakse u pogledu marketinga i prodaje kako bi maksimalno smanjili rizike od neželjenih posledica, kao što je pristup mladim našim proizvodima.

Iako od kritične važnosti, ostvarenje vizije bez duvanskog dima nije naš konačni cilj. Mi paralelno istražujemo dodatne prilike za rast i razvoj kroz oblasti wellness-a i zdravstva, koristeći kapacitete koje smo razvili dok smo radili na transformaciji našeg biznisa. Upravo kroz ove dodatne prilike koje smo otvorili na tom putu možemo ostvariti i krajnji cilj a to je neto pozitivan uticaj na društvo.

Više detalja o našim ciljevima do 2025. i ostvarenim rezultatima do sada možete naći na sledećem [linku](#).

Naši bezdimni proizvodi na srpskom tržištu

Philip Morris International (PMI) ima više kategorija bezdimnih proizvoda kako bi ponudio različite alternative tradicionalnim cigaretama i smanjio štetu povezanu s pušenjem, jer ne postoji jedinstvena opcija koja bi odgovarala svima. Različite kategorije bezdimnih proizvoda omogućavaju punoletnim pušačima da pronađu alternativu koja im najviše odgovara, čime se povećava šansa za prelazak s cigareta na manje štetne opcije.

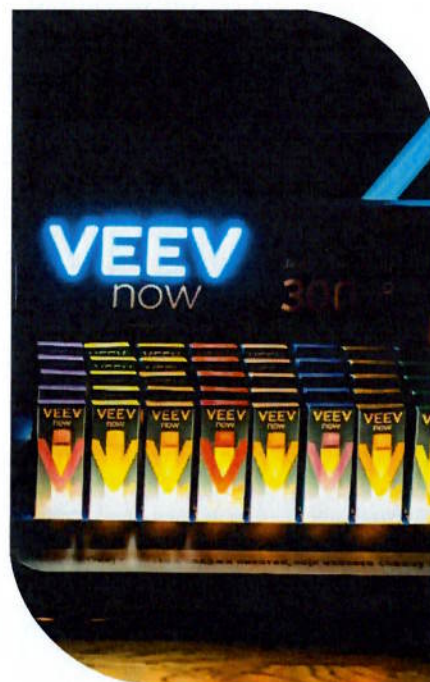
Na tržištu Srbije kompanija je prisutna sa tri kategorije bezdimnih proizvoda - uređajima koji zagrevaju duvan, elektronskim cigaretama i oralnim nikotinskim proizvodima (nikotinskim vrećicama).

Uređaji koji zagrevaju duvan su proizvodi koji koriste tehnologiju zagrevanja umesto sagorevanja duvana. Ovi uređaji zagrevaju duvan do određene temperature, čime se oslobađa nikotin i aroma bez stvaranja dima i pepela koji su karakteristični za tradicionalne cigarete. Naš glavni proizvod u ovoj kategoriji, IQOS, lansirani je na srpskom tržištu u aprilu 2017. godine. Krajem septembra 2023. godine lansirana je IQOS ILUMA serija, koja sadrži tri vrste uređaja IQOS ILUMA, IQOS ILUMA PRIME i IQOS ILUMA ONE. IQOS ILUMA seriju uređaja karakteriše revolucionarna SMARTCORE INDUCTION SYSTEM™ tehnologija, zajedno s potpuno novim duvanskim patronama posebno dizajniranim za IQOS ILUMA uređaje.

Pored IQOS proizvoda, naša kompanija na tržištu ima i lit SOLID Ez proizvod iz iste kategorije.

Elektronske cigarete, poznate i kao e-cigarete ili vejp uređaji, su elektronski uređaji kod kojih se nikotin oslobađa zagrevanjem tečnosti u koju je dodat nikotin. PMI je na srpskom tržištu u ovoj kategoriji prisutan od decembra 2022. godine, sa elektronskom cigaretom za jednokratnu upotrebu pod nazivom VEEV Now.

Nikotinske vrećice su bezdimni proizvodi koji omogućavaju korisnicima da konzumiraju nikotin bez dima, pepela ili neprijatnih mirisa. Ove vrećice su dizajnirane da se stave ispod gornje usne, gde se nikotin polako oslobađa i apsorbira kroz sluznicu. PMI je u ovoj kategoriji lansirao svoj proizvod pod nazivom ZYN krajem 2024. godine.

Odgovoran marketing i prodaja

Naša kompanija podržava regulativu koja uključuje koncept smanjenja štetnosti od duvana, mere kojima se ljudi obeshrabruju da počnu da puše i podstiču da prestanu da puše, ali i podstiču pušači, koji ne nameravaju da prestanu da puše, da pređu na manje štetne bezdimne alternative cigaretama.

Primenjujemo stroga pravila u pogledu načina na koji komuniciramo o našim proizvodima sa odraslim potrošačima. Svoje proizvode komercijalizujemo odgovorno kako bismo sprečili da našim proizvodima imaju pristup i koriste ih osobe kojima nisu namenjeni, uključujući maloletne osobe i nepušače. PMI upozorava potrošače na to kako naši proizvodi utiču na zdravlje. Sva pakovanja za konvencionalne duvanske proizvode koji sagorevaju i za bezdimne alternative sadrže jasna i vidljiva zdravstvena upozorenja.

Sve naše komercijalne aktivnosti se vode setom osnovnih principa:

- Ne ohrabrujemo ljude da počnu da puše, niti obeshrabrujemo ukoliko žele da prestanu da koriste nikotinske proizvode
- Naši proizvodi namenjeni su isključivo odraslim potrošačima koji puše ili koriste druge proizvode koji sadrže nikotin, i ne komuniciramo o njima sa maloletnim licima.
- Upozoravamo odrasle potrošače na to kako pušenje utiče na zdravlje i ohrabrujemo one koji bi inače nastavili da puše da razmotre prelazak na bezdimne alternative.
- Takođe transparentno obaveštavamo potrošače o prednostima prelaska na naše bezdimne proizvode ali ih i jasno upozoravamo da iako su bolji izbor od nastavka pušenja, ovi proizvodi nisu bez rizika, sadrže nikotin i izazivaju zavisnost.
- Sva ambalaža i komunikacijski materijal na mestu prodaje kako za konvencionalne tako i bezdimne proizvode sadrži zdravstvena upozorenja, na svim tržištima gde naša kompanija posluje, čak i ako to lokalni zakon ne nalaže.

PMI u potpunosti poštuje zakon i naše sopstvene visoke standarde. Naši principi i prakse u oblasti prodaje i marketinga su definisani kroz dva zasebna marketinška Kodeksa ponašanja - Kodeks za konvencionalne duvanske proizvode koji sagorevaju i Kodeks za alternative od nesagorevajućeg duvana (bezdimni proizvodi). Ovi marketinški kodeksi ponašanja uspostavljaju sveobuhvatan proces upravljanja kako bi se osiguralo da su svi komercijalni programi, kampanje i inicijative u skladu sa svim relevantnim zakonima kao i principima koje sadrži sam Kodeks. Sve osobe koje su uključene u aktivnosti u vezi komercijalizacije proizvoda kompanije PMI - uključujući naše zaposlene i treća lica koja deluju u naše ime - moraju biti obučeni o Kodeksima i moraju ih poštovati.

Naša posvećenost prevenciji pristupa mladih duvanskim proizvodima

Mladi ne bi smeli da imaju pristup, niti da konzumiraju bilo koji duvanski ili nikotinski proizvod. Zaštita osoba mlađih od 18 godina od kupovine ovih proizvoda mora biti prioritet za sve aktere, od duvanskih i drugih kompanija koje proizvode ili uvoze konvencionalne i elektronske cigarete („vejp“) i ostale nikotinske proizvode, tako i za trgovačke firme koje se bave maloprodajom, ali i za institucije koje regulišu ceo proces. Podržavamo propise koji obezbeđuju da samo punoletne osobe mogu da kupuju duvanske i nikotinske proizvode. Naše odgovorne prakse u pogledu komercijalizacije proizvoda oslanjaju se na pridržavanje pravila i posvećenost naših zaposlenih i trećih strana sa kojima radimo.

Mi takođe postavljamo stroge standarde za naše direktne trgovinske partnere i radimo sa njima kako bismo obezbedili da se spreči prodaja ovih proizvoda maloletnim osobama. Ovo uključuje mehanizme kao što su: redovno slanje pisma o obavezi sprečavanja prodaje duvanskih proizvoda maloletnim osobama, ugovorne klauzule koje obezbeđuju striktno poštovanje zakona koji reguliše ovu oblast, edukativne module na platformi za digitalnu komunikaciju koju koristimo sa našim maloprodajnim partnerima koji se bave temom sprečavanja prodaje naših proizvoda maloletnim osobama (Youth Access Prevention - YAP), kao i monitoring u pogledu poštovanja pravila.

Globalni PMI cilj u pogledu pokrivenosti mreže direktnih trgovinskih partnera YAP programom iznosi 90%, a rezultat od 100% koji smo postigli na tržištu Srbije potvrđuje našu posvećenost prevenciji pristupa mladih duvanskim i nikotinskim proizvodima.

100%

Maloprodajne mreže sa kojom sarađujemo širom Srbije dobilo je pismo našeg generalnog direktora o obavezi sprečavanja prodaje duvanskih proizvoda maloletnim osobama

100%

Trgovinskih partnera je uključeno u programe edukacije (kroz digitalnu platformu ili uživo)

100%

Trgovinskih ugovora sadrži ugovornu klauzulu o poštovanju zakona koji reguliše ovu oblast

5.2 Uticaј proizvoda na životnu sredinu

Razumemo potrebu da se bavimo temom uticaja naših proizvoda na životnu sredinu, pored njihovog uticaja na zdravlje. Naša strategija na ovom polju podrazumeva da inkorporiramo principe cirkularnosti i eko-dizajna u sam razvoj našeg proizvoda, implementiramo efikasna rešenja za upravljanje otpadom nakon upotrebe proizvoda, da doprinesemo rešavanju generalnog problema otpada u prirodi i promovišemo odgovorno odlaganje proizvoda na kraju njihovog životnog veka.

Eko dizajn i cirkularnost proizvoda

U kompaniji PMI, posvećeni smo tome da što bolje razumemo i upravljamo uticajima na životnu sredinu i društvo u celom našem lancu vrednosti, uključujući životni ciklus naših proizvoda. Poklanjanje pažnje održivosti proizvoda je posebno važno imajući u vidu da se u srži naše tranzicije ka budućnosti bez duvanskog dima nalaze tehnološki napredni proizvodi koje plasiramo na tržište. PMI je na globalnom nivou postavio ciljeve u pogledu eko-dizajna i cirkularnosti proizvoda koje planira da ostvari do 2025. godine. Više o ovim globalnim ciljevima možete pročitati na sledećem [linku](#).

Na postizanju ovih ciljeva rade sve PMI filijale, tako da Philip Morris u Srbiji već blisko sarađuje sa našim poslovnim partnerima i lokalnim operaterom za upravljanje otpadom kako bi obezbedio pravilno prikupljanje i reciklažu elektronskog otpada (IQOS uređaja i VEEV NOW). IQOS uređaji prikupljeni preko naše direktne maloprodaje, koji se više ne koriste, rastavljaju se na komponente koje se mogu reciklirati, omogućavajući operateru da obezbedi stopu reciklaže uređaja od oko 81%. U 2023. godini, operativni proces koji sprovodi naš lokalni operater u Srbiji prošao je rigoroznu validaciju PMI-a u pogledu usklađenosti sa visokim globalnim standardima, a u 2024. godini je ovaj proces dodatno potvrđen kroz reviziju centralnog PMI Reverse Logistics tima.

Pored toga, nastavljamo da radimo na pronalaženju drugih

dostupnih rešenja i održivih opcija za dalje proširenje i unapređenje reciklaže otpada nakon upotrebe proizvoda. Tako smo u 2023. godini naš Cirkularni program, koji je obuhvatao reciklažu električnog i elektronskog otpada, proširili i na iskorišćene duvanske patrone. U toku 2024. godine, u okviru ovog programa, u našim IQOS zonama u četiri najveća grada u Srbiji, Beogradu, Novom Sadu, Nišu i Kragujevcu, od potrošača je prikupljeno i reciklirano u saradnji sa našim lokalnim operaterom preko 10,5 tona iskorišćenih duvanskih patrona.

Dugoročno, cilj nam je da smanjimo količine otpada nakon upotrebe kroz sam dizajn naših proizvoda, i istražujemo mogućnosti upotrebe alternativnih materijala, u odnosu na one koje trenutno koristimo za naše bezdimne proizvode, koji obezbeđuju niži ugljeni otisak, biorazgradive i one koji se mogu reciklirati. U međuvremenu, fokusirani smo na širenje našeg Cirkularnog programa koji obezbeđuje vraćanje proizvoda na kraju životnog veka i njihovu reciklažu.

Više informacija o Cirkularnom programu možete pronaći na sledećim linkovima:

- kako možete vratiti iskorišćene duvanske patrone, i
- kako možete vratiti VEEV NOW ULTRA jednokratne elektronske cigarete

Inicijative za sprečavanje nepravilnog odlaganja proizvoda nakon upotrebe

Zagađenje životne sredine otpadom je ono što se dešava kada se otpadni proizvodi nepravilno odlažu. Na taj način se nanosi šteta životnoj sredini, zagađuje zemljište i voda, tako da ovaj problem sve više postaje ozbiljan razlog za brigu u mnogim zemljama. Pošto su pojedinci u velikoj meri odgovorni za ovakvo neadekvatno bacanje otpada, važno je razumeti zašto to rade, kao i kako ih podstaći da ne zagađuju okruženje otpadom.

Pored inicijativa koje pokrećemo kroz naš Cirkularni program, koji se odnosi na naše bezdimne alternative, trudimo se da podignemo i svest pušača kako bismo smanjili negativni uticaj opušaka cigareta na životnu sredinu. Iako se većina duvana i papirnog omota cigareta dezintegriše prilikom konzumacije, neki delovi ostaju i nakon konzumiranja. Opušak se uglavnom sastoji od filtera, finog papira, male količine duvana i nekih sastojaka dima koji ostanu u filteru. Dok se fini papir i ostaci duvana brzo razgrađuju, materijal od koga je napravljen filter – celulozni acetat (CA), biopolimer na bazi drveta – sporo se biorazgrađuje.

Posvećeni smo bezbednom i odgovornom odlaganju otpada nakon upotrebe i delimo zabrinutost u vezi sa posledicama nepravilnog odlaganja otpada na životnu sredinu. Takođe prepoznavamo svoj deo odgovornosti za očuvanje prirodnog okruženja i verujemo da kroz aktivnu saradnju sa svim zainteresovanim stranama, možemo zajedno da podstaknemo promene ponašanja potrošača.

Dok mnogi potrošači pravilno odlažu opuške cigareta, nažalost i dalje previše opušaka završava u prirodi ili na ulici. Da bismo aktivno doprineli rešavanju ovog problema, fokusiramo se na dva stuba aktivnosti:

- Održiv dizajn: investiramo u razvoj filtera koji se proizvode od alternativnih materijala koji ne sadrže plastiku,
- Podstičemo promenu ponašanja: trudimo se da inspirišemo promenu navika potrošača kroz programe podizanja svesti i inicijative za osnaživanje potrošača da pravilno odlažu opuške.

Kako bismo bili efikasniji u ovome, neophodno je da uključimo i što više zainteresovanih strana. U Srbiji, u 2024. godini smo nastavili veoma uspešnu kampanju započetu 2023. godine, koja podrazumeva edukaciju i dizanje svesti kroz digitalnu platformu za maloprodavce koja je obuhvatila sve maloprodajne objekte sa kojima saradujemo (12 hiljada), u celoj Srbiji. Preko 10,700 objekata je aktivno ispratilo kampanju, koja je imala za cilj ne samo da edukuje i podigne svest maloprodavaca o ovom problemu, već i da ih aktivno angažuje da se i sami uključe i pošalju svoje predloge kako da unaprede smanjenje otpada od opušaka u svom neposrednom okruženju.

Na globalnom nivou, pokrenuli smo kampanje podizanja svesti protiv nepravilnog odlaganja otpada u mnogim zemljama. Pored toga, pozdravljamo akcije čišćenja koje se organizuju u zajednici i podržavamo i ohrabrujemo naše zaposlene da učestvuju u njima. Verujemo da kampanje čišćenja ne mogu i ne treba da reše problem otpada ili da zamene usluge javnog čišćenja, ali podržavamo njihov cilj da podignu svest javnosti o problemu otpada u zajednici.

I u Srbiji, već godinama unazad podržavamo ovakve inicijative koje uključuju veliki broj naših zaposlenih, ali i članove njihovih porodica, prijatelje i komšije. Cilj nam je sa jedne strane da osnažimo zaposlene i podstaknemo volonterski rad kao redovnu aktivnost zaposlenih. Verujemo da omogućavanje našim zaposlenima da se bave ciljevima koji su im važni u životu čini organizaciju jačom. S druge strane, ovim akcijama se trudimo da damo pozitivan primer i ukažemo na problem nepravilnog odlaganja, odnosno bacanja otpada, koji uključuje i opuške cigareta, i tako doprinesemo čistijem okruženju u kome svi živimo i radimo.

U junu 2024. godine naša kompanija je podržala tradicionalnu akciju „Trash Challenge Niš“ u kojoj redovno učestvuju naše kolege. Ove akcije koje u Nišu svake godine organizuje lokalni radio Banker,

u saradnji sa JKP Medijana, okupljaju u proseku preko 200 volontera iz raznih kompanija, među kojima je i naša uvek najbrojnija ekipa od preko 50 volontera.

Ove akcije, koje se realizuju na brojnim lokacijama u Nišu i okolini, imaju za cilj da podignu svest sugrađana o zaštiti životne sredine i potrebi da brinemo o svom gradu. U 2024. godini naši zaposleni su očistili deo Gradskog polja između ulaza u Nišku tvrđavu i tehničkih fakulteta.

6. Uticaj naših poslovnih operacija

6.1 Uticaj naših poslovnih operacija na društvo

Briga o zaposlenima

Naši zaposleni su pokretači inovacija i ambasadori naše vizije. Zato težimo da obezbedimo pravične i fer mogućnosti za zapošljavanje, rast i razvoj unutar organizacije, da gradimo organizacionu kulturu koja podstiče inkluziju i saradnju i da stvorimo radno okruženje koje doprinosi motivaciji ljudi koji u njemu rade.

Bezbednost, zdravlje i dobrobit zaposlenih

Okruženje koje pruža osećaj sigurnosti i brige o zaposlenima je preduslov za produktivan rad. Potpuno smo posvećeni tome da obezbedimo sigurno i bezbedno radno okruženje za sve zaposlene, poslovne partnere i saradnike, kao i posetioce koji borave u našim poslovnim prostorijama. Naša odgovornost se ne zaustavlja na kapiji naše fabrike; očekujemo da naši dobavljači i poslovni saradnici podjednako brinu o bezbednosti i sigurnosti svojih zaposlenih.

Uslovi rada u našoj kompaniji su regulisani našim Kodeksom ponašanja i našim principima i praksama iz oblasti zdravlja, bezbednosti i sigurnosti. Ovi standardi se redovno ažuriraju, a zaposleni prolaze obuke kako bismo osigurali da svi timovi razumeju i poštuju pravila. Naši programi obuke pokrivaju sve aspekte zdravlja i bezbednosti, uključujući procenu rizika, svakodnevno korišćenje alata kojima unapređujemo bezbednost, istragu incidenata, standarde i procedure.

Naša kompanija često postavlja standarde koji su iznad onih propisanih zakonima u ovoj oblasti, jer stalno pokušavamo da unapredimo naš sistem bezbednosti. U tom cilju, sprovodimo:

- izradu i redovno preispitivanje strategija i planova zaštite na radu
- procenu rizika u cilju identifikacije i kontrole rizika po zdravlje zaposlenih, izvođača radova, posetilaca i životne sredine
- obuku i informisanje radnika o pitanjima zdravlja i bezbednosti
- promovisanje organizacione kulture u kojoj su pitanja zdravlja i bezbednosti sastavni deo naših aktivnosti
- istragu i analizu incidenata kako bi se preduzele preventivne mere da se takvi slučajevi ne dešavaju u budućnosti

Vršimo procene rizika da bismo identifikovali opasnosti i primenili neophodne kontrole, a postavljeni ciljevi u vezi sa incidentima pomažu nam da procenimo efikasnost naših procedura i programa u oblasti bezbednosti i zdravlja na radu. Naše praćenje parametara i rezultata iz oblasti zdravlja i bezbednosti je eksterno verifikovano od strane SGS – vodeće svetske kompanije za testiranje, kontrolu i sertifikaciju.

PMI ima sertifikate ISO 45001 i ISO 14001.

Sve ove mere su posebno važne za fabričko okruženje. Vršimo procenu rizika u vezi sa radnim mestima, opremom, prostorom ili tehnološkim procesom da bismo identifikovali i sprečili povrede, opasnosti po zdravlje zaposlenih u fabrici ili nepoštovanje regulatornih zahteva. Tim za procenu rizika uključuje zaposlene koji su direktno uključeni u relevantni proces u sektoru proizvodnje, izvođače (ako je potrebno), eksperte iz relevantnih tehničkih oblasti i predstavnike Odeljenja za održivost proizvodnje.

Na nedeljnom nivou, članovi menadžmenta fabrike realizuju posebne aktivnosti za sprečavanje incidenata koje omogućavaju da se prepoznaju i procene rizici i opasnosti u okviru radnog okruženja u fabrici, identifikuju trendovi u pogledu potencijalnih rizika i planiraju redovna (preventivna) poboljšanja u cilju eliminisanja rizika. Ove aktivnosti uključuju:

- Procenu ponašanja (Behavioral Observation System – BOS) – sistem koji pomaže u prevenciji povreda tako što se podstiče bezbedno ponašanje, identifikuju nebezbedne aktivnosti i razlozi za pojavu ovih aktivnosti koje treba eliminisati. BOS alat koriste svi zaposleni u kompaniji, kao i treća lica. Na kraju svakog meseca, ovaj sistem omogućava da se identifikuju tri najčešća primera ponašanja koja treba unaprediti, na nivou cele fabrike i pojedinačnih odeljenja. Tokom narednog meseca, svako odeljenje se fokusira na to da takvo ponašanje eliminiše ili smanji.
- Sistem „Okidač za bezbednost“ (Safety Trigger) – sistem koji omogućava procenu i identifikaciju bezbednosnih rizika pre svake smene u proizvodnji i određuje akcije neophodne za smanjenje identifikovanih rizika.
- Sistem prijave incidenata – Od izuzetnog značaja za PMI je da svaki incident bude prijavljen kako bi se adekvatno reagovalo da se takve situacije ne ponavljaju u budućnosti, bilo da se radi o incidentu bez posledica (Near Miss), slučaju prve pomoći (First Aid), oštećenju imovine (Material Incident), itd. Nakon prijave svakog incidenta preduzimaju se dalji koraci u vidu istrage, kako bi se definisale jasne kontramere sa ciljem sprečavanja nastanka istog ili sličnog incidenta.
- Redovno praćenje – svi procesi eliminacije incidenata se mere i redovno prate, a korektivne aktivnosti se definišu kada je potrebno.

PMI primenjuje koncept „*Safety is in everything*“, čiji je cilj smanjenje rizika od povreda na radu, poboljšanje uslova rada i poboljšanje bezbednosne kulture radnika. Ovaj koncept podrazumeva uvođenje u bezbednosnu kulturu jednostavnih, ali u isto vreme izuzetno važnih principa:

- Bezbednost je vrednost
- Verujemo da se svaki incident može sprečiti
- Bezbednost je odgovornost svakog od nas
- Od naših zaposlenih očekujemo bezbedno ponašanje uvek i svuda – na poslu i kod kuće

Pored obavezne obuke svih zaposlenih iz oblasti zaštite na radu, organizujemo sesije i interne događaje za podizanje svesti zaposlenih kao i različite programe sa ciljem da svakog zaposlenog uključimo u razvoj bezbednosne kulture. U toku 2024. godine nastavili smo sa realizacijom programa **STOP 5 SEC**, koji je nastavak već realizovanog programa **STOP.THINK.ACT**. Program pod nazivom **STOP 5 SEC**, ima za cilj da ohrabri zaposlene da neposredno pre početka aktivnosti zastanu na 5 sekundi, razmisle i urade brzu procenu rizika (QRP) i tek nakon toga, uz korektivne akcije ukoliko ih ima, bezbedno realizuju planiranu aktivnost.

Čvrsto verujemo da nema boljeg načina da uočite potencijalne opasnosti i sprečite povrede nego da uključite zaposlene koji direktno rade na određenim pozicijama tako što će posmatrati ponašanje i davati predloge za stalna poboljšanja. Predlozi zaposlenih se uvek pažljivo razmatraju, a najbolji nagrađuju i realizuju u praksi.

Pored kontinuiranih aktivnosti koje obuhvataju kako PMI zaposlene tako i treća lica koja rade u okviru naše kompanije, iako u 2024. godini nije bilo povreda na radu, zabeleženi su manji incidenti, te kompanija u skladu sa rigoroznim procedurama koje sprovodi u ovoj važnoj oblasti radi detaljnu istragu ovih incidenata i shodno tome sprovodi mere sa ciljem eliminacije rizika.

U toku 2024. isporučeno je preko 1,000 treninga iz oblasti bezbednosti i zdravlja na radu zaposlenima, posetiocima, izvođačima radova, i drugim trećim licima koja borave u fabričkom okruženju. Kao deo strategije podizanja svesti o značaju kako bezbednosti, tako i zdravlja zaposlenih, u fabrici u Nišu u toku 2024. organizovane su dve kampanje za zaposlene:

[**safety is in...
everything**]
manufacturing
my market
my function

Fotografije fabrike iz vazduha

Nedelja održivog razvoja

U okviru kampanje „Nedelja održivog razvoja“, koja je simbolično organizovana u aprilu, u nedelji kada se obeležava 28. april – Svetski dan bezbednosti i zdravlja na radu, jedna od najznačajnijih tema bila je upoznavanje zaposlenih iz različitih odeljenja sa postulatima i značajem bezbednosti, kao i alatima OPEN+ metodologije koje koristimo za identifikovanje i smanjenje rizika. S tim u vezi, zaposleni su imali prilike da aktivno učestvuju u raznim aktivnostima koje stavljaju fokus na identifikaciju rizika, defekata na opremi i nebezbednih uslova u radnom okruženju. Takođe, u više iteracija zaposleni su imali prilike da posete postavku u holu proizvodnje i učestvuju u interaktivnim igrama, i tako na praktičnom primeru demonstriraju svoje znanje iz oblasti bezbednosti na radu.

Health & Wellbeing Fair

Pored bezbednosti, zdravlje zaposlenih od izuzetnog je značaja za našu kompaniju. Motivisani očuvanjem zdravlja i prevencijom bolesti, uz podršku celokupne organizacije realizovan je sajam zdravlja i dobrobiti zaposlenih pod nazivom „Health & Wellbeing Fair“. Zaposleni su imali prilike da u holu proizvodnje u dve iteracije na postavljenim štandovima obave više preventivnih opštih i specijalističkih pregleda. Deo pregleda koji su zaposleni imali prilike da obave su: pregled lekara opšte medicine, ultrazvuk dojke, pregled lekara specijaliste dermatologije, merenje nivoa vitamina i minerala, itd. Zaposleni su, takođe, imali prilike da razgovaraju sa stručnim osobljem i konsultuju se o načinu ishrane i zdravim navikama koje doprinose kvalitetnijem načinu života i očuvanju zdravlja.

Evakuacija, zaštita od požara i vanredne situacije

Naša kompanija blisko sarađuje sa Ministarstvom unutrašnjih poslova, Sektorom za vanredne situacije u Nišu sa kojima redovno razmenjuje informacije, znanje i povremeno organizuje zajedničke vežbe iz oblasti zaštite od požara.

U skladu sa godišnjim planom aktivnosti Odeljenja Održivog razvoja i Obezbeđenja u fabrici u Nišu, u novembru 2024. održana je vežba evakuacije i demonstracije upotrebe aparata za početno gašenje požara, kao zajednička planirana aktivnost svih zaposlenih i trećih lica u našoj fabrici u Nišu.

Održanom vežbom zaposleni su na praktičnom primeru imali prilike da iskuse postupanje pri oglašavanju sirene za evakuaciju, a takođe i da u strogo kontrolisanim uslovima demonstriraju gašenje početnog požara aparatima tipa S, SA i CO2.

Vežba evakuacije i upotrebe aparata za početno gašenje požara, Niš 2024.

Bezbednost na putu

Safety is in everything se ne odnosi samo na naš proizvodni pogon već i na ostatak naše organizacije, a posebno je važan za naše kolege koje provode dosta vremena za volanom.

Za sve vozače službenih vozila sprovodi se redovna obuka bezbedne vožnje. Obuku vožnje po međunarodnim programima sprovodi stručni tim internih i eksternih trenera. Obuka obuhvata časove preventivnih i bezbednosnih mera, kako kroz teoriju, tako i kroz praktične časove vožnje, tematske seminare na različite teme, razmenu najboljih praksi sa drugim PMI filijalama i kompanijama.

Sva službena vozila su opremljena telematiks sistemom koji prikuplja podatke o svakom vozaču u smislu njegovih performansi i stila vožnje. Ovo omogućava timu da pravi analize i daje preporuke vezane za tehnike vožnje koje se mogu unaprediti za svakog vozača službenog automobila, a zaposlenima omogućava da unaprede svoje vozačke veštine kroz teorijsku i praktičnu obuku.

Podacima o korišćenju službenih vozila, poput podataka o povredama, statistike u vezi nesreća, potrošnje goriva i emisije izduvnih gasova, upravlja se kroz centralizovan sistem iz centrale naše kompanije u Švajcarskoj, i koriste se za analize i izveštavanje. Ključni podaci o nezgodama se redovno prate, a svaka saobraćajna nezgoda se detaljno analizira kako bi se identifikovali glavni uzroci i kako da se oni izbegnu u budućnosti.

Dobrobit zaposlenih

Održavanje pozitivnog, bezbednog i zdravog radnog okruženja je podjednako važno za zaposlene, ali i za poslovanje kompanije. Briga o mentalnom zdravlju naših zaposlenih, o tome da se oni dobro osećaju u svom radnom okruženju, da su fizički bezbedni, jednako je važno kao i briga o njihovoj finansijskoj sigurnosti. Sve to kompaniji pomaže u upravljanju operativnim troškovima i da neguje kulturu koja privlači i zadržava sjajne ljude.

Naša kompanija je još 2019. godine uvela program fleksibilnog radnog vremena *FLEXability*. Ovaj program omogućava fleksibilan pristup organizovanju radnog vremena, koji treba da pomogne zaposlenima da bolje organizuju svoje vreme kako bi postigli ravnotežu između posla i privatnog života, što ujedno omogućava i da budu zadovoljniji svojim poslom. Tokom proteklih godina ovo je prošireno na dugoročnije mogućnosti rada na daljinu za mnoge naše kolege čiji opis posla to omogućava.

Pored toga, PMI takođe ima Globalni program pomoći zaposlenima (Employee Assistance Program - EAP) u saradnji sa kompanijom *LifeWorks*. U današnjem svetu koji odlikuje brz život, EAP program nudi poverljivu, pravovremenu, kvalifikovanu pomoć i podršku kako bi pomogao u upravljanju raznim složenim životnim situacijama, bez ikakvih troškova. U bilo koje doba dana i godine naši zaposleni mogu dobiti savetodavnu podršku uživo, telefonski ili onlajn u vezi sa širokim spektrom tema ili problema. U sklopu programa naši zaposleni takođe imaju pristup preko 8000+ proverenih i pouzdanih onlajn resursa za dalju podršku (članci, podkasti, e-knjige...).

Prepoznavanje i zadržavanje talenata

Naš dugoročni poslovni uspeh zavisi od sposobnosti da privučemo i zadržimo talentovane ljude. Njihova posvećenost i angažovanje su od vitalnog značaja u svakoj funkciji u okviru naše organizacije. Posvećenost, talenat, otvorenost i strast naših zaposlenih omogućavaju bržu tranziciju naše kompanije u organizaciju koja je potpuno usmerena na potrošače i fokusirana na nauku i inovacije. Zato je ulaganje u naše zaposlene ključno za naš uspeh sada i u budućnosti.

Za PMI, upravljanje talentima podrazumeva dve glavne oblasti: kreiranje pozitivnog radnog okruženja koje može da privuče potencijalne buduće zaposlene i u kome sadašnji zaposleni mogu lično i profesionalno da napreduju, kao i gde mogu da razviju karijere kojima će biti zadovoljni.

Odluke u vezi sa zapošljavanjem i karijerom zaposlenih donosimo isključivo vodeći računa o njihovim profesionalnim sposobnostima i zaslugama. Ne ograničavamo mogućnosti za zapošljavanje ili napredovanje u karijeri na osnovu godina starosti, trudnoće, invaliditeta, etničke pripadnosti, pola i seksualne orijentacije, veroispovesti ili drugih ličnih karakteristika.

Pružamo zaposlenima mogućnosti da uče, rastu i doprinose odličnim rezultatima dok se istovremeno stalno prilagođavamo očekivanjima koja zaposleni imaju od svojih poslodavaca.

Prilikom formiranja sistema nadoknada nastojimo da svakom zaposlenom obezbedimo paket nadoknada koji bi nam omogućio da privučemo, motivišemo i zadržimo najbolje i najtalentovanije ljude. Poslednjih deset godina, Philip Morris u Srbiji je prepoznat kao jedan od najboljih poslodavaca u zemlji od strane Top Employer instituta i dobio sertifikat Top Employer (Najbolji poslodavac).

Obuke i razvoj

PMI u Srbiji pruža mnoge mogućnosti za razvoj od prvog dana u kompaniji, tako da svako može da stekne specijalizovana znanja u vezi svog posla i bolje razume kako posluje i koje procese imamo. Svaki zaposleni može da pristupi stotinama opcija za obuku, bilo u učionici ili elektronski, preko naše digitalne platforme za učenje *PMI Campus*. Naša *PMI Campus* platforma za digitalno učenje ima širok spektar sadržaja za podršku razvoju zaposlenih, od mogućnosti za detaljnije proučavanje naših proizvoda i nauke, do razvoja efektivnog liderstva, upravljanja ljudima, održive transformacije, razvoja IT i digitalnih veština, kao i mnogih drugih. Pored ove platforme, zaposlenima su dostupni i mnogobrojni eksterni kursevi preko platforme *UDEMY*, kako bismo im omogućili još širi spektar tema koje mogu da izučavaju, a koje su važne za njihov kontinuirani razvoj, kako zbog potreba posla tako i na osnovu ličnih afiniteta.

U principu, koristimo mešoviti pristup učenju, gde se e-kursevi, obuka na poslu, učešće u projektima i obavljanje svakodnevnih zadataka uz povratne informacije od supervizora i kolega kombinuju sa tradicionalnim obukama u učionici.

Philip Morris u Srbiji takođe ima za cilj da pomogne svojim zaposlenima i trećim licima da pristupe alatima za učenje jezika, preko međunarodne *Rosetta Stone* platforme, kako bi im pomogao da steknu jezičke veštine koje su im potrebne za obavljanje sadašnje pozicije ili razviju potencijal za ispunjavanje zahteva budućih pozicija. Paketi su dostupni svim zaposlenima i uključuju dodatne funkcije kao što su online sesije sa izvornim govornicima, kako bi se poboljšale veštine konverzacije.

Ovo je samo nekoliko primera kako se trudimo da doživotno učenje i razvoj kompetencija budu integrisani u svakodnevni život i našu organizacionu kulturu, u skladu sa korporativnom strategijom održivog razvoja.

**EQUAL-SALARY
CERTIFIED**

Prihvatanje različitosti i inkluzija

Cilj naše kompanije je da neguje različitosti unutar organizacije i inkluzivno okruženje u kome svi zaposleni osećaju da se prema njima odnosi s poštovanjem, da imaju podršku i da su uključeni u aktivnosti kompanije, jer tada mogu da pruže svoj maksimum.

Jedna od oblasti koju je naša kompanija prepoznala kao ključnu za postizanje ovog cilja, jeste bolja ravnoteža polova na rukovodećim pozicijama. Ovo predstavlja jedan od prioriteta za PMI, i drago nam je da možemo da podelimo da je kompanija ispunila globalni cilj od preko 40% rukovodećih pozicija koje zauzimaju žene zaključno sa 2022. godinom.

U PMI ograncima u Srbiji ovaj procenat je još bolji te, zaključno sa 2024. godinom, 47,9% rukovodećih pozicija zauzimaju žene, dok je u PMOP-u taj procenat 46,4%.

Takođe smo ponosni što od 2019. godine imamo sertifikat o jednakoj zaradi - EQUAL-SALARY. Ovaj važan sertifikat, koji izdaje nezavisna međunarodna fondacija EQUAL-SALARY, dokaz je naše posvećenosti da svima pružimo jednake mogućnosti unutar organizacije. Pored toga što osiguravamo da podjednako plaćamo žene i muškarce za jednak rad, imamo procedure i smernice u vezi sa fleksibilnim radnim aranžmanima i roditeljskom podrškom za roditelje oba pola. U 2023. godini naša filijala u Srbiji bila je deo globalne revizije u okviru EQUAL-SALARY resertifikacije kojom je sertifikat potvrđen za naredne tri godine.

Benefiti za zaposlene

Pored fleksibilnih radnih aranžmana opisanih ranije u ovom poglavlju, naša kompanija u Srbiji trudi se da pruži podršku zaposlenima u postizanju zdrave ravnoteže između posla i privatnog života, kroz niz namenskih programa. Shvatamo da važni događaji u našim životima zaslužuju više vremena ili više resursa. Stoga, pored zakonski definisanog prava na godišnji odmor i regres za godišnji odmor, odobravamo dodatne dane odmora na osnovu godina radnog staža, ili za posebne prilike u životu naših zaposlenih kao što su brak ili rođenje deteta, između ostalog.

Ugovor na neodređeno vreme u našoj kompaniji pruža zaposlenima pogodnost dodatnog programa zdravstvenog osiguranja, omogućavajući im pristup nizu zdravstvenih usluga (uključujući po potrebi hirurške intervencije i lečenje težih bolesti) u širokoj mreži medicinskih centara u Srbiji. U okviru ovog programa posebno prepoznavamo značaj preventivnih zdravstvenih pregleda i podstičemo zaposlene da planiraju godišnje sistematske preglede u nekom od zdravstvenih centara koji su deo ovog programa. Takođe shvatamo da neželjeni događaji kao što su nesreće i smrtni slučajevi ozbiljno utiču na zaposlene i članove njihovih porodica, stoga su naši zaposleni stalno osigurani od bilo koje nezgode ili smrtnog slučaja.

Osim ovih dodatnih zdravstvenih programa i programa osiguranja, na raspolaganju su i brojni drugi programi beneficija, uključujući program putnog osiguranja, zdravstvenog osiguranja članova porodice, solidarne pomoći (u slučaju teške/duge bolesti zaposlenog ili člana uže porodice, potrebe za zdravstvenom rehabilitacijom, teškog materijalnog stanja, itd.), podrške u obrazovanju dece zaposlenih samohranih roditelja i drugo. Kolegama koji su tek postali roditelji i njihovim partnerima pomažemo da još više uživaju u rođenju ili usvajanju deteta kroz jednokratnu pomoć za svako dete.

Teretana u okviru fabrike PMOP u Nišu

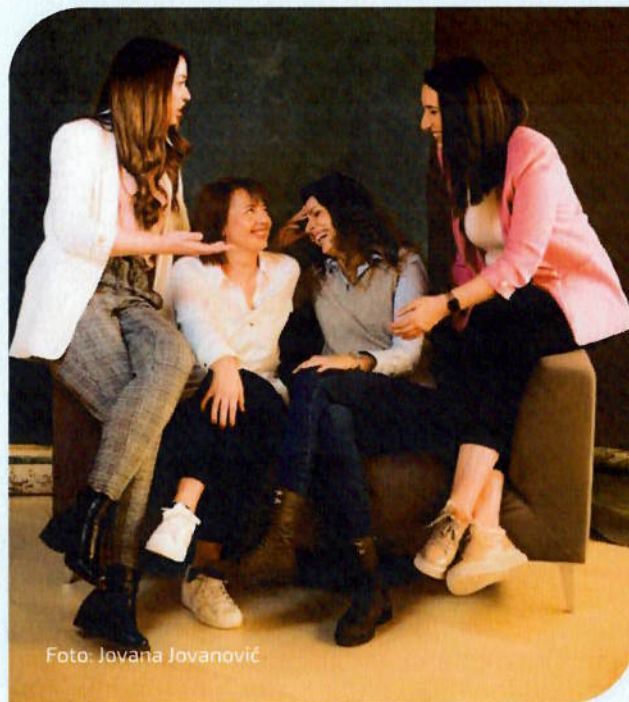

Foto: Jovana Jovanović

Svake godine sva deca naših zaposlenih do 10 godina dobiju i poklon vaučere za novogodišnje praznike. Znajući da je fizička aktivnost ključna za zdravlje i dobrobit naših zaposlenih, u našoj fabrici u Nišu na raspolaganju im je potpuno opremljena savremena teretana, kako za individualne treninge tako i grupne termine sa instruktorom. Naša kompanija takođe redovno organizuje mogućnosti za pohađanje časova joge/grupnih treninga za zaposlene u Beogradu.

Nagrade i priznanja

Naš osnovni princip je da osiguramo da naši zaposleni dobiju priznanje koje zaslužuju. Bilo da se radi o individualnom doprinosu ili učešću u projektnom timu koji je značajno doprineo rezultatima kompanije, razvili smo i implementirali konkurentne programe nagrađivanja i priznanja koji podstiču ljude da daju svoj maksimum. Svake godine se dodeljuje veliki broj različitih nagrada, od formalnih nagrada za uspešan završetak složenih poslovnih zadataka i projekata, do vaučera ili malih poklona za učešće u različitim internim aktivnostima angažovanja zaposlenih koje organizujemo tokom cele godine. Što se tiče formalnih nagrada, u 2024. u PMI ograancima u Srbiji dodelili smo ukupno 978 nagrada, od kojih je 893 nagrada dodeljeno kolegama iz PMOP-a.

Prikupljanje povratnih informacija zaposlenih

Efikasan i redovan dijalog sa zaposlenima je za nas izuzetno važan. Svake godine sprovodimo nekoliko istraživanja mišljenja zaposlenih (eNPS) kako bismo saznali kakva su njihova očekivanja i kakvo je njihovo mišljenje o radu u našoj kompaniji. eNPS anketa nam omogućava da utvrdimo u kojoj meri su naši zaposleni spremni da preporučite našu kompaniju kao poslodavca svojoj porodici i prijateljima. Ovaj indikator je zasnovan na NPS sistemu - *Net Promoter Score* metodologiji, u skladu sa aktuelnom praksom kompanija koje su potpuno orijentisane na klijente. Visoki procenat učešća zaposlenih u svakoj anketi najbolji je dokaz da su zaposleni spremni prihvatiti priliku da podelje svoje povratne informacije. Ankete su odličan alat za identifikaciju oblasti koje su dobre, ali i onih u kojima možemo raditi na unapređenju, što nam omogućava da zajedno sa našim zaposlenima kontinuirano stvaramo odlično radno okruženje.

Mogućnosti za studente

Naša kompanija nudi i atraktivan program plaćene prakse pod nazivom "INKOMPASS". Ovaj program je namenjen studentima završnih godina različitih smerova, koji tečno govore engleski jezik. Ovaj program pruža priliku da studenti provere svoja znanja u praksi, steknu dragoceno iskustvo, upoznaju se sa strukturom i poslovnim procesima kompanije i predstave se kao budući potencijalni zaposleni. Praksa se zasniva na konkretnim projektima i zadacima koje treba realizovati u datom periodu prakse, a svaki od tih projekata je pažljivo osmišljen kako bi omogućio studentima da uče i razvijaju svoje veštine, dok istovremeno obavljaju stvarne radne zadatke koji su važni za kompaniju. U 2024. smo organizovali ovaj program plaćene prakse za ukupno 27 studenata, od čega 14 u Nišu i 13 u Beogradu. Više o INKOMPASS programu možete saznati na sledećem [linku](#).

Volontiranje zaposlenih

Naša kompanija podstiče volontiranje svojih zaposlenih i već godinama unazad podržava različite inicijative koje svake godine uključuju na stotine zaposlenih, kao i članove njihovih porodica. Cilj nam je da dodatno osnažimo naše zaposlene i podstaknemo volonterski rad kao redovnu aktivnost jer verujemo da podrška koju možemo da im pružimo da se bave ciljevima koji su im važni u životu čini i našu organizaciju jačom. Kao i svake godine, i u 2024. smo podržali nekoliko akcija u kojima redovno učestvuju naše kolege. Akcije koje u Nišu svake godine organizuje lokalni radio Banker, u saradnji sa JKP Medijana, pod nazivom „Trash Challenge Niš“ i „Neka Niš diše“, okupljaju u proseku preko 200 volontera iz raznih kompanija, među kojima je i naša.

Ove akcije imaju za cilj da podignu svest sugrađana o zaštiti životne sredine i potrebi da brinemo o svom gradu. U okviru ovih akcija, tokom 2024. godine naši zaposleni su očistili deo Gradskog polja između ulaza u Nišku tvrđavu i tehničkih fakulteta, i zasadili 30 stabala u rekreativnom parku pored reke Nišave.

Takođe, svake godine naša brojna ekipa učestvuje u najvećoj korporativnoj trci u Srbiji, Serbia Business Run, i to i u Nišu i u Beogradu.

Održivo upravljanje lancem snabdevanja

Imajući u vidu rastući trend integrisanja i globalizacije lanaca snabdevanja, postizanje balansa između obezbeđenja kontinuirane nabavke i ekonomske isplativosti sa ambicioznim ekološkim, društvenim, i standardima kvaliteta je glavni prioritet. Čvrsto verujemo da PMI ima važnu ulogu u pogledu angažovanja naših dobavljača kako bi se ne samo smanjio bilo kakav negativni društveni i ekološki uticaj naših poslovnih aktivnosti na društvo, već i kreirala pozitivna društvena, ekološka i ekonomska vrednost za ljude i zajednicu sa kojima sarađujemo.

Naša strategija održivosti lanca snabdevanja zasnovana je na *Principima odgovorne nabavke* (Responsible Sourcing Principles - RSP) kompanije PMI, koji su usklađeni sa Rukovodećim principima UN o poslovanju i ljudskim pravima, Deset principa Globalnog dogovora UN i konvencijama Međunarodne organizacije rada (ILO). RSP, zajedno sa odgovarajućim Uputstvima za implementaciju, postavlja standarde procesa i performansi za naše dobavljače materijala i usluga, od direktnih materijala koji se koriste u proizvodnji naših proizvoda, do roba i usluga potrebnih za vođenje našeg poslovanja. Radom na održivosti u našem lancu snabdevanja duvanom globalno upravlja PMI Odeljenje za duvan i zasniva se na *Kodeksu dobre poljoprivredne prakse* (Good Agricultural Practices - GAP) i *Kodeksu dobrih radnih praksi u poljoprivredi* (Agricultural Labor Practices - ALP).

RSP definiše zahteve u pogledu procesa i performansi dobavljača, koji se primenjuju na sve dobavljače koji posluju sa našom kompanijom. RSP je sastavni deo ugovora koje sklapamo sa dobavljačima, a takođe je i sastavni deo naše konkursne dokumentacije prilikom ugovaranja novih dobavljača. Očekujemo da se naši dobavljači pridržavaju zahteva sadržanih u RSP-u, da sagledaju svoje poslovanje i svoj lanac snabdevanja i da procene njihovu usklađenost sa našim očekivanjima. U sklopu standardnog procesa koji primenjujemo, proveravamo da li se dobavljači pridržavaju RSP-a i očekujemo da rade na otklanjanju svih uočenih nedostataka.

Od 2022. godine koristimo Ecovadis (www.ecovadis.com), globalnu platformu za ocenjivanje održivog razvoja dobavljača i njihovu sertifikaciju, i fokusiramo se na rad sa dobavljačima koji su ocenjeni visokom ocenom.

Očuvanje šuma nam je od izuzetne važnosti jer predstavlja stub posvećenosti održivom razvoju na koji se naša kompanija obavezala. Postavili smo ambiciozne ekološke ciljeve i znamo da ih ne možemo postići sami. Naša ekološka posvećenost ovom aspektu je detaljno opisana u „Manifestu o nultom krčenju šuma“ (*PMI Zero Deforestation Manifesto*) sa kojim smo upoznali sve naše dobavljače koji svoje proizvode izrađuju od drveta i od njih obezbedili postupanje u skladu sa ovim dokumentom, kao i podnošenje odgovarajućih sertifikata.

Pored stroge kontrole materijala od kojih naši dobavljači izrađuju materijale za komercijalne aktivnosti, poseban fokus smo stavili na rukovanje materijalima kojima je prošla inicijalna upotrebna vrednost. Cilj nam je da smanjimo generisanje otpada u svakom pogledu, pa velikom delu tih materijala produžavamo životni vek. Zajedno sa svojim dobavljačima ih doradujemo, menjamo im svrhu ili ih jednostavno obnovimo i ponovo koristimo za svoje komercijalne aktivnosti, a onaj deo koji se ne može ponovo upotrebiti u potpunosti recikliramo.

Takođe, u okviru našeg Cirkularnog programa, da bismo smanjili količine otpada koji se odlaže na deponije i povećali stopu reciklaže, trudimo se da kontinuirano informišemo naše potrošače o najboljim praksama u pogledu tretmana različitog otpada koji se generiše nakon upotrebe naših proizvoda. Snabdevamo potrošače posebnim kesicama, izrađenim od ekološki prihvatljivih materijala, kako bi im olakšali da svoje proizvode koje više ne koriste sačuvaju i vrte nam kako bismo ih reciklirali, a njima pružili mogućnost da odgovorno odlažu otpad nakon konzumacije naših proizvoda.

Poštovanje ljudskih prava

Podržavamo etički pristup, integritet u poslovanju, kulturu poštovanja, poštenja i pravičnosti kroz strukture upravljanja, procedure i prakse koje podstiču transparentnost i sprečavaju neetičko ponašanje u našem poslovanju i lancu snabdevanja.

U kompaniji PMI, poštovanje ljudskih prava je osnov za dobro upravljanje rizicima i stvaranje vrednosti. Mi na to ne gledamo samo kao na ispravnu stvar koju treba poštovati, već to predstavlja jasan poslovni cilj: integrisanje poštovanja ljudskih prava u sve naše strategije i celokupno poslovanje omogućava nam da smanjimo pravne i finansijske rizike, kao i da sprečimo rizike u pogledu problema u lancu snabdevanja. Ukupna reputacija kompanije zasniva se na njenim postupcima i poverenju koje stiče na osnovu toga kako to vide zainteresovane strane. Ovakvo sagledavanje rizika je posebno važno za multinacionalne kompanije poput naše, koje posluju širom sveta.

Naš rad u pogledu zaštite ljudskih prava, na koji se primenjuju globalni principi o poštovanju ljudskih prava kompanije PMI (**PMI's Commitment to Human Rights - HRC**) vodi centralni tim sastavljen od predstavnika različitih funkcija i sprovodi se kroz opsežno interno angažovanje i obuke, eksterne procene uticaja na ljudska prava (HRIA), konsultacije sa stručnjacima i partnerske projekte. Implementacija HRC-a podrazumeva uspostavljanje pravih sistema kontrole u okviru naših procesa i praksi. Rizici iz oblasti ljudskih prava uključeni su u našu ukupnu integrisanu procenu rizika, naš program poštovanja pravila, i procese *due diligence* i evaluacije dobavljača.

Sagledavanje pitanja ljudskih prava uključeno je u naš Kodeks ponašanja i prateći skup principa i praksi (P&P), koji se primenjuju na sve zaposlene u PMI-u i odražavaju naše osnovne vrednosti – kulturu poštenja, poštovanja i pravičnosti. Podržavamo atmosferu međusobnog razumevanja, bezbednosti i profesionalizma na radnom mestu. Odluke vezane za zapošljavanje i karijerni razvoj naših zaposlenih donosimo isključivo na osnovu njihovih profesionalnih sposobnosti i zasluga. Ne ograničavamo mogućnosti za zapošljavanje ili napredovanje u karijeri na osnovu godina starosti, invaliditeta, etničke pripadnosti, pola i seksualne orijentacije, veroispovesti, trudnoće, ili drugih karakteristika koje nisu povezane sa profesionalnim kompetencijama. Svi zaposleni treba da imaju jednaku mogućnost da doprinesu ukupnom rezultatu i da napreduju u karijeri isključivo zahvaljujući profesionalnim dostignućima.

U okviru obaveznih kurseva i obuka, svi naši zaposleni pohađaju obuku o ljudskim pravima, kako u okviru treninga orijentacije za novozaposlene, tako i u okviru raznih obuka za obnavljanje znanja za postojeće zaposlene.

Projekti u zajednici

Naša kompanija je veoma posvećena pružanju podrške zajednici u kojoj posluje i gde žive i rade naši zaposleni i njihove porodice, naši poslovni partneri i dobavljači, i ove aktivnosti su uređene internom procedurom. Čvrsto verujemo da strateška podrška zajednici može ne samo da pomogne u rešavanju društvenoekonomskih ili ekoloških problema, već i da kroz razvojne projekte otvori mogućnosti da zajednica postane otpornija na izazove i napreduje.

Od kada je Philip Morris počeo sa radom u Srbiji, od 2003. godine, uložili smo preko 24,5 miliona dolara u različite projekte i dugoročne programe koji su uglavnom bili usmereni na podršku obrazovanju, preduzetništvu, nauci i inovacijama. Krajem 2020. godine započeli smo aktuelni donatorski program StarTech, koji je trenutno naš primarni program podrške zajednici u Srbiji.

Šta je StarTech?

StarTech je šestogodišnji projekat podrške inovacijama i digitalnoj transformaciji privrede koji sprovodi NALED u saradnji sa Vladom Srbije, i ujedno najveći razvojni projekat u Srbiji koji sa 8 miliona dolara u celosti finansira privatni sektor – kompanija Philip Morris.

Od 2021, StarTech se pozicionirao kao važan partner inovatorima, kojima pomaže da brže razviju i komercijalizuju svoje ideje kroz program dodele finansijskih sredstava, ali i pruža podršku čitavom inovacionom ekosistemu kroz rad na uspostavljanju povoljnog zakonskog okvira i repliciranju najboljih svetskih praksi za podršku inovacijama. Nakon prve tri godine programa, tokom kojih je podrška u većoj meri bila usmerena na inovacije u ranoj fazi razvoja, StarTech je u 2024. godini nastavio aktivnosti sa fokusom na projekte većeg nivoa spremnosti za izlazak na domaća i strana tržišta investicija, proizvoda i usluga.

StarTech u brojkama:

- 8 miliona dolara za inovacioni ekosistem
- 82 podržane inovacije
- 70+ preporuka za ukidanje administrativnih prepreka

2024: AKTIVNOSTI U FOKUSU

Od 2024. StarTech se dodatno usmerio na stručnu podršku izabranim startapima i obuhvata dva programa direktne podrške: dodelu bespovratnih sredstava i učešće u prilagođenom mentorskom (soft acceleration) programu koji ima za cilj da inovatorima olakša put do investicija i korisnika. U domenu podsticajnih politika, uz teme poput saradnje nauke i privrede, administrativnih i finansijskih prepreka za rad startapa, poseban fokus usmerava se na izvoz, kroz uspostavljanje savetodavnog Export Hub-a u Nišu za podršku startapima koji žele da izađu na međunarodno tržište.

Direktna podrška inovacijama:

- Finansijska podrška do 50.000 USD za do 10 projekata godišnje: podrška postojećim biznisima ne starijim od 10 godina
- Soft acceleration program koji kombinuje mentorski rad, obuke, povezivanje sa investitorima i podršku učešću na međunarodnim konferencijama i sajmovima.

Saradnja nauke i privrede

- Mentorski program za akademsku zajednicu za podsticanje transfera tehnologije, povezivanje privrede i nauke kroz stipendirane doktorate i jačanje kapaciteta inovacionih inkubatora pri naučno-istraživačkim organizacijama.

Zakonodavni okvir

- Podrška institucijama u unapređenju okvira za inovacije. Fokus oblasti: uvoz i carine, pametni gradovi, future mobility, AI.

Pop-Up Export Hub Niš

- Podrška startapima prilikom izlaska na međunarodna tržišta: izbor perspektivnih tržišta, stručna podrška i mentorstvo, vodiči, treninzi.

U 2024. godini, na četvrtom godišnjem StarTech konkursu, od 176 prijavljenih biznis ideja 12 kompanija ponudilo je najinovativnija rešenja i zaslužio osvojilo bespovratna sredstva u ukupnoj vrednosti od 500.000 dolara.

Među nagrađenim rešenjima su sistem za prevođenje na znakovni jezik, motor za čamac koji smanjuje zagađenje, inovativna ronilačka oprema i platforma za preciznu medicinu na ćelijskom nivou. Novac će im pomoći da u narednih godinu i po dana razviju svoje proizvode i osvoje domaće i inostrano tržište. Osim toga, ove godine je prvi put pet inovativnih timova ušlo u Program podrške ubrzanom razvoju startapa koji obuhvata obuke i mentorstvo.

6.2 Uticaaj naših poslovnih operacija na životnu sredinu

Efikasno upravljanje zaštitom životne sredine u okviru naših operacija i lanca snabdevanja daleko je više od zahteva važećih zakona i propisa u našoj zemlji. Posvećeni smo stalnom unapređenju naših poslovnih aktivnosti kako bismo postigli najviše standarde održivosti, u skladu sa globalnim Manifestom o zaštiti životne sredine koji je objavila kompanija PMI (za više informacija pogledajte [PMI Environmental Commitment](#)).

Iako je poboljšanje ekoloških performansi u okviru naših proizvodnih aktivnosti od vitalnog značaja, većina uticaja naših operacija na životnu sredinu nastaje negde drugde u okviru lanca vrednosti, a posebno u pogledu otpada koji generišu potrošači. Zato je saradnja sa dobavljačima, maloprodavcima, udruženjima građana i državom ključna za postizanje ekoloških ciljeva.

Naša fabrika u Nišu radi redovno ažuriranje planova iz oblasti zaštite životne sredine, zaštite od požara i ostalih povezanih oblasti koje potvrđuju relevantne državne institucije.

PMOP je u toku 2024. godine ažurirao i usvojio plan upravljanja otpadom u skladu sa planom revizije planskih dokumenata.

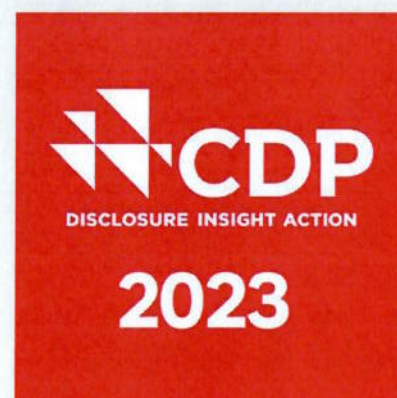
Klimatske promene

Klimatske promene decenijama unazad predstavljaju jedan od najvećih izazova sa kojima se suočava savremena civilizacija. Odgovor na klimatsku krizu jeste naučni konsenzus o ciljevima za smanjenje emisije gasova sa efektom staklene bašte (GHG), ali ono što je neophodno je akcija svih činilaca u društvu da bi se ovi ciljevi postigli.

Na globalnom nivou, kompanija PMI prepoznata je kao klimatski lider i pored inicijativa unutar same kompanije i procesa, mi kontinuirano radimo i sa našim dobavljačima kako bismo ostvarili ambiciozne ciljeve, postavljene prema naučno utvrđenoj metodologiji.

PMI svake godine dostavlja svoje rezultate međunarodnoj organizaciji CDP, a na poslednje objavljenoj listi u 2023. godini, četvrtu godinu za redom, ostvarili smo „trostruki A“ rezultat za liderstvo u održivosti u sve tri kategorije – klima, šume, vode. Broj kompanija koje su dostavile svoje podatke u 2023. godini se utrostručio u odnosu na 2022. godinu, ali od 21.000 kompanija širom sveta tek 2% je dostavilo kvalitativne i transparentne rezultate u pogledu uticaja na životnu sredinu. PMI je jedna od samo 10 kompanija širom sveta koja je ostvarila „trostruki A“ rezultat.

Eksterna priznanja organizacija kao što je CDP podstiču nas da nastavimo svoj transformacioni put i posvećenost održivosti i uverava nas da smo, uprkos složenosti teme, na pravom putu da se borimo protiv klimatskih promena i damo svoj doprinos zaštiti prirode, što predstavlja jedan od najvećih izazova naše ere.

Dekarbonizacija naših operacija

Naša kompanija je na globalnom nivou objavila cilj da nameravamo da ostvarimo ugljeničnu neutralnost u našim direktnim operacijama (scope 1+2) do 2025. godine. Da bismo ostvarili ovu ambiciju, kombinujemo dobre prakse upravljanja procesima sa strateškim energetske i procesne efikasnosti i zamenu energije dobijene iz fosilnih goriva onom dobijenom iz obnovljivih izvora. Kompenzaciju naše apsolutne emisije ugljen dioksida kupovinom zelenih sertifikata koristimo samo kao poslednje sredstvo - kada maksimalno iskoristimo sve mogućnosti za smanjenje emisija putem energetske efikasnosti i korišćenja obnovljive energije.

U PMOP-u u Srbiji smo ovu potrebu da se aktivno uključimo u adresiranje globalnih klimatskih izazova videli kao šansu da u našoj zemlji implementiramo dobre prakse i inovativne projekte u oblasti energetske efikasnosti, korišćenja obnovljivih izvora energije i smanjenja ugljeničnog otiska. Iz godine u godinu pravimo ambiciozne planove i realizujemo različite projekte u cilju povećanja efikasnosti. Kao kompanija, trudimo se da maksimalno smanjimo svoj uticaj kroz odgovorno snabdevanje energijom. Sva električna energija koja se koristi u našoj fabrici u Nišu proizvodi se iz obnovljivih izvora energije, za šta posedujemo zelene sertifikate.

PMOP fabrika u Nišu je u 2024. godini, kao i prethodne godine, deklarirana kao ugljenično neutralna u okviru globalne „Carbon Neutrality“ strategije koju PMI ima za sve svoje proizvodne centre. Ugljenična neutralnost fabrike u Nišu deo je PMI klastera 1 i potvrđena je od strane verifikacione kuće SGS.

Rezultati u 2024. godini:

► **Specifična potrošnja energije smanjena je za 1% u odnosu na prethodnu godinu***

► **Deklaracija ugljenične neutralnosti PMOP fabrike u Nišu, u sklopu Klastera 1 PMI fabrika i filijala (verifikovano od strane SGS-a)**

► **100% električne energije koja se koristi u našoj fabrici dobija se iz obnovljivih izvora energije**

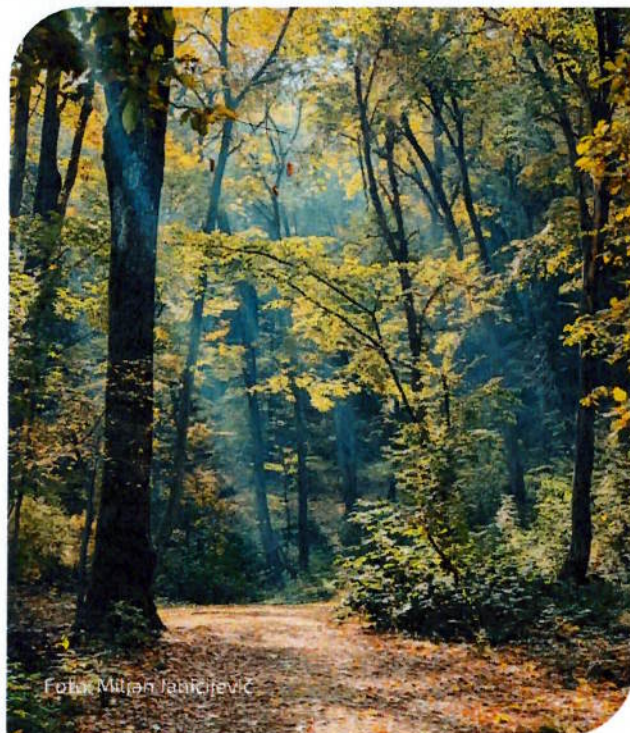
* specifična potrošnja energije izračunava se na osnovu potrošnje energije po milionu proizvedenih cigareta

Lokalne inicijative sprovedene 2024. godine:

U skladu sa strategijom i planom za postizanje ugljenične neutralnosti, realizacija inženjerskih rešenja odvija se u fazama,

tako da je u 2024. u fabrici u Nišu nastavljena realizacija sledećih faza projekata započetih u prethodnom periodu. Opisani projekti rezultirali su smanjenjem potrošnje specifične energije iako je fabrika u toku 2024. godine ostvarila rekordnu proizvodnju.

- 1 Ugradnja frekventnih regulatora na cirkulacionim pumpama i čilerima i dodatna automatizacija sistema upravljanja čime je optimizovana potrošnja električne energije u sistemu proizvodnje hladne vode
- 2 Zamena radijalnih ventilatora sa kaišnim prenosom u svim klima komorama EC (electronically commutated) ventilatorima čime je ostvarena ušteda u potrošnji električne energije na pogonu klima komora od 30-40%
- 3 Instalacija toplotne izolacije na opremi u odeljenju pripreme duvana radi sprečavanja odavanja toplote zračenjem i stvaranja toplotnih gubitaka sa ciljem smanjenja potrošnje prirodnog gasa
- 4 Instalacija izmenjivača toplote na postrojenju sušare za duvan radi iskorišćenja otpadne toplote za potrebe kondicioniranja objekata čime je smanjena potrošnja prirodnog gasa

Pobednička fotografija na internom PMI konkursu na temu održivog razvoja

„Zeleni“ vozni park

U skladu sa globalnom strategijom u vezi sa voznim parkom, koja podrazumeva ubrzani prelazak na električne i hibridne automobile i opremanje naših vozila novim tehnologijama u cilju poboljšanja efikasnosti, PMOP u Srbiji koristi isključivo hibridna vozila. Od ukupnog broja vozila u voznom parku kompanije PMI u Srbiji, 92% predstavljaju hibridna vozila.

Pored toga, mi stalno promoviramo ekološki prihvatljivo ponašanje u vožnji naših korisnika službenih automobila i zato smo i u toku 2024. sprovedi redovnu obuku korisnika službenih vozila pod nazivom „Defense driving training“. Svi naši korporativni automobili su opremljeni modernim GPS sistemima koji takođe prate stil vožnje. Analiza dobijenih podataka služi kao podsticaj našim zaposlenima da poboljšaju svoje performanse i smanje potrošnju goriva, što takođe pozitivno utiče na smanjenje emisije CO₂.

Ukupne emisije CO₂ našeg voznog parka u Srbiji u 2024. godini iznose 485.554 kg CO₂e

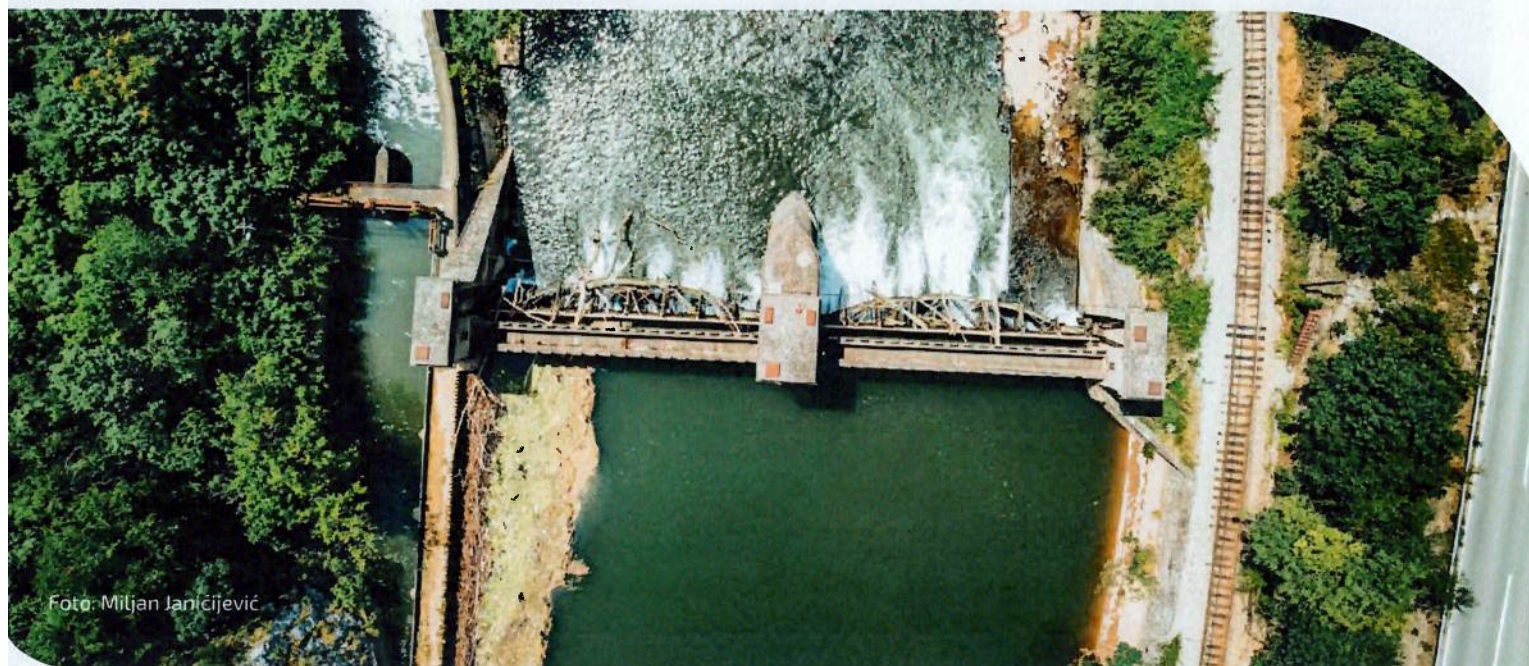

Foto: Miljan Jančićević

Upravljanje vodama

Dobro je poznato da je voda jedan od najvažnijih prirodnih resursa na našoj planeti, ali ujedno i najugroženiji klimatskim promenama. Održivo upravljanje vodama je neizostavan deo borbe protiv klimatskih promena, ali ovaj front je pun prepreka i izazova za mnoge zemlje, uključujući i našu.

Naš cilj je da optimizujemo potrošnju vode u našim operacijama, smanjimo vodeni otisak naših proizvoda i adekvatno tretiramo otpadnu vodu koju generišemo u našoj fabrici.

Da bismo smanjili potrošnju vode u našoj fabrici, vodimo evidenciju o utrošenoj vodi i redovno analiziramo dobijene podatke, pratimo korišćenje vode kroz redovne revizije i inspekcije, optimizujemo režime rada opreme i preduzimamo niz drugih mera za održivu potrošnju vode.

AWS (Alliance for Water Stewardship)

Kao kompanija čiji je globalni stepen razvoja ekološke svesti na visokom nivou, PMI je 2018. godine započela primenu standarda Alijanse za održivo upravljanje vodama (AWS) sa ciljem da implementira pomenuti standard u svim svojim filijalama. Primenu AWS standarda je 2022. godine započeo i PMOP Niš koji je zvanično sertifikovan u februaru 2023. godine. Procenu usaglašenosti sa AWS standardom sprovodi WSAS - Water Stewardship Assurance Services. U toku 2024. godine je nakon uspešne posete tela za procenu usaglašenosti, prilikom koje nisu zabeleženi nedostaci, završen prvi trogodišnji ciklus AWS sertifikacije, a PMOP fabrika u Nišu će u skladu sa globalnom strategijom u 2025. aplicirati za ponovnu sertifikaciju AWS Standarda.

O standardu

Vlasnik standarda je organizacija pod nazivom Alliance for Water Stewardship, tj. Alijansa za odgovorno upravljanje vodama, iz Škotske. Ovu asocijaciju čine velike privatne kompanije, državne institucije, zakonodavni organi, javni sektor, manjinske grupe, udruženja, itd. Sve članice ove asocijacije čine globalni program saradnje koji doprinosi održivosti lokalnih vodnih resursa usvajanjem i promovisanjem univerzalnog okvira za odgovorno i održivo upravljanje vodama. Osnova standarda jeste koncept održivog upravljanja vodama i princip „Misli globalno, deluj lokalno“ uz prepoznavanje i angažovanje relevantnih zainteresovanih strana.

Implementacijom AWS standarda, PMOP radi na tome da ponudi kredibilan, globalno primenljiv okvir za druge velike korisnike vode i zainteresovane strane u našem slivu, u želji da ih podstakne da sagledavaju svoje korišćenje vode, uticaj i zajedničke rizike u vezi sa vodom. Dugoročni cilj je da se udruže snage i postave temelji za saradnju i sinergijsko delovanje ka održivim praksama upravljanja vodom na lokalnoj teritoriji na kojoj živimo i poslujemo. PMOP je, u saradnji sa internim i eksternim relevantnim zainteresovanim stranama, pripremio plan upravljanja vodama i akcioni plan na osnovu pet glavnih oblasti od interesa u okviru AWS standarda.

U skladu sa pomenutim planom, akcije delimo na:

■ Društvene akcije, koje uključuju učešće u zajedničkim projektima koji se odnose na širu zajednicu, prikupljanje podataka u vezi sa vodom za procenu najkritičnijih rizika po vodu i prioriteta akcija za ublažavanje ovih rizika, kao i zajedničkih aktivnosti sa lokalnim zainteresovanim stranama u cilju podizanja svesti, deljenja najboljih praksi i povratnih

informacija kako bi se angažovala zajednica.

■ Tehničko tehnološke aktivnosti, koje uključuju implementaciju tehnoloških rešenja za uštedu vode i unapređenja upravljanja vodom, kao i povezanih najboljih praksi, u cilju ostvarenja konkretnih ušteda, odnosno smanjenja količine vode za piće koja se koristi.

EcoLogic Expo u Niškoj tvrđavi

Društvene akcije i aktivnosti u 2024. godini:

1 Povodom Svetskog dana zaštite životne sredine, u organizaciji NVO „Mreža mladih - Manifest“ održana je nedelja posvećena zaštiti životne sredine „EcoLogic Expo“, koja je ove godine imala i poseban fokus na očuvanju vodnih resursa. Naša kompanija je podržala ovu inicijativu i 5. juna 2024. godine zajedno sa mnogobrojnim partnerima iz privatnog, javnog i civilnog sektora predstavila široj javnosti primere dobrih praksi, realizovane projekte i inicijative, kao i postignute rezultate u oblasti upravljanja vodama, otpadom i ostalim aspektima životne sredine.

2 U organizaciji odeljenja za održivost proizvodnje fabrike, marta meseca 2024. održana je „Nedelja Održivog razvoja“. Podizanje svesti među zaposlenima o aspektima životne sredine od izuzetnog je značaja jer svako od nas treba da doprinese kolektivnom rezultatu kroz aktivnosti koje redovno obavlja. Zaposleni su kroz interaktivno osmišljene igre i kvizove potvrdili svoje znanje iz oblasti upravljanja vodama, otpadom i ostalim aspektima životne sredine, a takođe se i bliže upoznali sa rezultatima postignutim u proteklom periodu.

3 Zaposleni PMOP godinama unazad podržavaju i učestvuju u lokalnim akcijama čišćenja i pošumljavanja. Akcije pod nazivom „Trash Challenge“ i „Neka Niš diše“ u organizaciji Banker Radia Niš, a uz podršku JKP „Mediana“ za cilj imaju angažovanje što većeg broja kompanija čiji zaposleni kroz društveno korisne aktivnosti doprinose podizanju svesti o značaju zaštite životne sredine. U akcijama učestvuju veliki broj zaposlenih PMOP i članova njihovih porodica.

Tehničko - tehnološke aktivnosti u 2024. godini:

1 Saradnja sa konsultantskim kompanijama sa ciljem sagledavanja procesa, analize prirode otpadnih voda iz procesa fabrike, kao i pronalaska najboljeg mogućeg tehničkog rešenja za pitanje otpadnih voda.

2 Adijabatsko dovlaživanje - Instalacija sistema za dovlaživanje vazduha unutar proizvodnih oblasti. Umesto vodene pare za dovlaživanje prostora koristi se demineralizovana voda pod pritiskom.

U 2024. godini ukupno je iz sistema javnog vodosnabdevanja zahvaćeno 73,975 m³, a u efluent ispušteno 44,361 m³.

Ukupna potrošnja vode u najvećoj meri zavisi od volumena proizvodnje u fabrici. Zato različitim inicijativama za uštedu vode, odnosno njeno racionalno korišćenje dolazimo do rezultata koji se naziva specifična potrošnja vode. Ovaj rezultat meri potrošnju vode po milionu proizvedenih cigareta u fabrici, i iz godine u godinu se smanjuje. Uprkos činjenici da je u toku 2024. fabrika u Nišu ostvarila rekordnu proizvodnju, inicijativama za uštedu vode uspešni smo da zadržimo pozitivan trend potrošnje vode za potrebe procesa proizvodnje.

Upravljanje otpadom koji nastaje u našim direktnim operacijama

U svetu sa ograničenim resursima, svi moramo da doprinesemo održivoj budućnosti smanjenjem otpada koji generišemo i odlažemo. Za našu kompaniju, odgovorno upravljanje otpadom podrazumeva smanjenje otpada koji se generiše u našim proizvodnim pogonima i kancelarijama, promovisanje ponovne upotrebe materijala, reciklažu i odgovorno odlaganje.

Resursi koje koristimo u proizvodnji su dragoceni, tako da nam je cilj da obezbedimo da se oni efikasno koriste, izbegavajući kreiranje otpada kada je to moguće. Naša kompanija vodi se principom Zero Landfill - 0% otpada odloženog na deponiju.

Rezultat u 2024. godini u fabrici u Nišu:
99.99% otpada reciklirano, dok insineracija zauzima 0.01% ukupne količine tretiranog otpada.

Foto: Daniela Milosavljevic

Nefinansijski izveštaj Philip Morris Operations 2024 | 45

7. Poslovanje u skladu sa najboljim praksama

Mi u PMI-u vodimo biznis etički i sa integritetom. Ključne vrednosti u srži naše organizacije su transparentnost, pravičnost i poštovanje. Jasno definišemo očekivanja u pogledu etičkog ponašanja i poštovanja pravila i procedura koja važe kako za nas same, tako i za treća lica sa kojima radimo, a ova očekivanja su definisana pravilima i procedurama, kao i sistemima upravljanja kojima obezbeđujemo da se ona i poštuju.

Integritet u poslovanju

Za nas, poslovanje sa integritetom znači poštovanje zakona, našeg Kodeksa ponašanja (koji možete pogledati na sledećem [linku](#)) i drugih obaveza kompanije. Naš Kodeks ponašanja definiše pravila koja sledimo i opisuje vrednosti koje čine osnovu etičkog postupanja.

Svesni smo da reputacija kompanije proizilazi iz zbira naših pojedinačnih akcija. Stoga, jasno definišemo očekivanja u pogledu etičkog postupanja i pravila ponašanja koja imamo kako za sve zaposlene u našoj kompaniji tako i za dobavljače sa kojima radimo. Ta očekivanja su utkana i u naše sisteme upravljanja što nam omogućava da osiguramo da se ona i ispunjavaju.

Odgovorno zastupanje i poštovanje fiskalnih praksi

Za PMI, odgovorno zastupanje se odnosi na društveno zalaganje u skladu sa zakonom, profesionalnim standardima i etičkim principima, kao i internim procedurama kompanije. To znači da se prilikom zastupanja svojih pozicija kod zainteresovanih strana i ostalih društvenih činilaca ponašamo fer, pošteno i uz puno poštovanje drugih strana.

PMI teži da bude dobar korporativni građanin u svakoj zemlji u kojoj posluje. Plaćanje poreza u skladu sa realizovanim poslovnim aktivnostima nije samo dužnost, već i ključna stvar koju svaka kompanija treba da uradi kao deo odgovornog poslovanja u zajednici.

Sprečavanje korupcije

Podmićivanje je neprihvatljivo za našu kompaniju, jer podriva vladavinu prava i šteti društvu. Verujemo da poslovni ciljevi nikada ne bi trebalo da se postižu na nepošten način. Dosledno se držimo ovog principa, kako ne bismo ugrozili legitimitet našeg delovanja i naš ugled.

Nikada ne nudimo niti dajemo mito, niti dozvoljavamo bilo kome da plaća mito u ime naše kompanije. Izuzetno smo oprezni kada dajemo bilo kakve poklone ili usluge koji bi mogli izgledati kao pokušaj uticaja na profesionalne postupke ili odluke osobe koja ih prima. Nikada ne dajemo novčane naknade ili poklone državnim službenicima u zamenu za ubrzavanje određene procedure ili pružanje usluga mimo zakonskih rokova ili procedura. Naša kompanija ima internu proceduru koja detaljno reguliše ovu oblast i daje jasne smernice zaposlenima u pogledu svih interakcija sa državnim organima i službenicima.

Sprečavanje nezakonite trgovine duvanom

Ilegalna trgovina je stalna i rastuća pretnja, jer tehnologija, globalna trgovina i e-trgovina mogu stvoriti nove mogućnosti da kriminalci koji profitiraju od krivotvorenih i krijumčarenih proizvoda dođu do potrošača. Ilegalna trgovina može izazvati ozbiljne probleme u oblasti javnog zdravlja, a prihodi od nezakonite prodaje koriste se za finansiranje drugih kriminalnih aktivnosti. Nezakonita trgovina stvara prepreku održivom razvoju, uz gubitke državnih prihoda koji dovode do manje ulaganja u javne usluge i infrastrukturu.

Sprečavanje ilegalne trgovine je, stoga, sastavni deo naših napora da dostignemo operativnu izvrsnost i izgradimo održivu budućnost. Značajno ulažemo u primenu inovativne tehnologije kako bismo obezbedili naš lanac snabdevanja i zaštitili potrošače i naše brendove, dok paralelno sarađujemo sa drugima kako bismo pomogli u borbi protiv ilegalne trgovine.

Naša kompanija u Srbiji sarađuje sa nadležnim organima i drugim partnerima iz javnog i privatnog sektora na sprečavanju i smanjenju ilegalne trgovine PMI proizvodima, uključujući kontinuirani rad u okviru Koordinacionog tela Vlade Republike Srbije za borbu protiv sive ekonomije na čijem je čelu ministar finansija, kao i Radne grupe za borbu protiv krijumčarenja duvana na čelu sa direktorom policije. Pored ključnih aktivnosti u okviru ovih radnih grupa, naša kompanija aktivno učestvuje u inicijativama poslovnih udruženja na temu suzbijanja šverca i sive ekonomije kao što su Naled, AmCham, FIC i Privredna komora Srbije.

Sloboda udruživanja

Naša ambicija je da budemo poslodavac za primer u svim zemljama gde posluje širom sveta, što podrazumeva da obezbedimo poštene uslove rada za sve naše zaposlene. Posvećeni smo poštovanju svih međunarodno priznatih ljudskih prava u skladu sa Rukovodećim principima Ujedinjenih nacija (UN) o poslovanju i ljudskim pravima. Ophođenje prema ljudima sa poštovanjem i dostojanstvom su osnovni principi naše organizacione kulture i ujedinjuju sve nas u PMI-u.

Za našu kompaniju, poštene uslovi rada su definisani kao sagledavanje radnih odnosa kroz stalni angažman i socijalni dijalog, uz promovisanje slobode udruživanja i prava na kolektivno pregovaranje. Posvećeni smo poštovanju prava zaposlenih da osnivaju ili se pridruže sindikatima i drugim organizacijama koje predstavljaju zaposlene po svom izboru. Promovišemo saradnju na pitanjima od zajedničkog interesa i poštujemo visoke standarde zapošljavanja i radnih odnosa.

U okviru Philip Morris Operations a.d. Niš aktivno je 5 sindikata, sa kojima postoji veoma bliska i konstruktivna saradnja, a sve bitne odluke vezane za zaposlene donose se uz redovne konsultacije sa njima. U kompaniji je na snazi i Kolektivni ugovor, koji je obnovljen u novembru 2022. godine na period od naredne 3 godine. Potpisivanje novog kolektivnog ugovora, koji je prema utiscima svih učesnika ovog procesa jedan od najboljih i najsveobuhvatnijih kolektivnih ugovora zaključenih između poslodavaca i socijalnih partnera na nivou naše države, potvrđuje izuzetne saradnje koja se gradi godinama između predstavnika zaposlenih i kompanije.

Prijavljivanje nepoštovanja pravila i procedura

Kompanija ne dozvoljava bilo kakvo osvetoljubivo ponašanje ili pretnju u bilo kom obliku usmerenu protiv zaposlenih koji u dobroj nameri, prijave kršenje procedura kompanije. U radu sa našim zaposlenima vodimo se principom: „vaša je dužnost da prijavite“.

Da bi se omogućilo pravovremeno prijavljivanje mogućih kršenja pravila unutar kompanije, postoji nekoliko mehanizama: kontaktiranje direktnog supervizora ili rukovodioca odeljenja, obaveštavanje Menadžment tima, prijavljivanje sumnje na kršenje pravila Odeljenju za etiku i poštovanje pravila, Pravnom odeljenju, Odeljenju unutrašnje kontrole ili Odeljenju za ljudske resurse i organizacionu kulturu. Zaposleni takođe može anonimno prijaviti problem putem odgovarajuće digitalne platforme ili kontaktirati Call centar za poštovanje pravila koji je dostupan 24/7.

Kompanija temeljno istražuje sve prijave o neprihvatljivom ponašanju ili kršenju pravila i procedura i sprovodi korektivne mere.

Privatnost i zaštita podataka

Poslednjih godina, značajno je povećana svest o pitanjima privatnosti i kako kompanije pristupaju zaštiti ličnih podataka.

Čak i pre nego što je Direktiva EU o zaštiti podataka o ličnosti (GDPR) stupila na snagu u maju 2018. godine, kompanija PMI je razvila svoj globalni program zaštite privatnosti (GPP) kako bi uspostavila nove globalne standarde za zaštitu privatnosti podataka. Izvan EU, PMI postavlja GDPR kao svoj globalni standard u ovoj oblasti, gde god je to u skladu sa lokalnim zakonom i praksama, obezbeđujući da je cela PMI organizacija usklađena sa visokim standardom zaštite privatnosti. GPP se primenjuje kroz sisteme koje PMI koristi za rukovanje svim vrstama ličnih podataka kojima raspolažu PMI filijale i dizajniran je da obezbedi usklađenost sa GDPR-om ili drugim relevantnim lokalnim propisima, politikama i praksama u vezi sa poštovanjem privatnosti podataka. GPP je sproveden u Srbiji 2018. godine.

Foto: Maja Radenković

Nefinansijski izveštaj Philip Morris Operations 2024 | 49

Fotografije koje prate Izveštaj o nefinansijskom poslovanju za 2024. godinu odabrane su kroz interni foto-konkurs na temu održivog razvoja. Zahvaljujemo svim kolegama na učešću, a posebne čestitke upućujemo pobjednicima: Miljanu Janičijeviću, Danijeli Milosavljević, Maji Radenković i Jovani Jovanović.

PHILIP MORRIS OPERATIONS A.D. NIŠ

Bulevar 12. februar 74, 18000 Niš, Srbija

tel: +381 18 55 44 33 email: office.PMOP@pmo.com

PHILIP MORRIS OPERATIONS A.D. NIŠ

Foto: Danijela Milosavljević

XIII Izjava lica odgovornih za sastavljanje godišnjeg izveštaja

(U ovoj tački dati su podaci članom 71. stav 3. tačka 3. Zakona o tržištu kapitala)

Odgovorna lica za sastavljanje godišnjeg izveštaja:

Aleksandar Jakovljević, zakonski zastupnik
Jasmina Marjanović Pavlović, šef računovodstva

izjavljuju da je prema njihovom najboljem saznanju, godišnji izveštaj sastavljen uz primenu odgovarajućih standarda finansijskog izveštavanja u skladu sa Zakonom o tržištu kapitala Republike Srbije, Zakonom o računovodstvu Republike Srbije i napomenom 2.1 uz finansijske izveštaje i da daje istinite i objektivne podatke o imovini, obavezama, finansijskom položaju i poslovanju, dobitima i gubicima, tokovima gotovine i promenama na kapitalu Društva.

Niš, 26. mart 2025. godine

Jasmina Marjanović Pavlović

Lice odgovorno za sastavljanje izveštaja

Aleksandar Jakovljević

Zakonski zastupnik